ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เสฏฐพงษ์ ไทพาณิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2559

Legal Problems on the Protection of the Students for joining the Summer Work and Travel Program

Settapong Thaipanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2016

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน
ชื่อผู้เขียน เสฏฐพงษ์ ไทพาณิชย์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน ปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นที่นิยมของนักศึกษาซึ่งต้องการได้รับประโยชน์และประสบการณ์ในช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน เพราะนอกจากจะได้ฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษแล้วนักศึกษายังได้แลกเปลี่ยนรวมถึงเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปในระหว่างการทำงานอีกด้วย อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังมีปัญหาที่นักศึกษาได้ร้องเรียนเกี่ยวกับการถูกหลอกลวงรวมถึงการถูกลอยแพโดยไม่เป็นธรรม โดยผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายและหน่วยงานของประเทศไทยและต่างประเทศในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาโดยเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ต้องการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางเสนอแนะและปรับปรุงบทบัญญัติทางกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและสามารถให้ความคุ้มครองให้เกิดความเป็นธรรมแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

จากการศึกษาพบว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีวัตถุประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายของสหรัฐอเมริกาเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศที่ได้ดำเนินโครงการโดยองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน อีกทั้งสหรัฐอเมริกามีความต้องการแรงงานต่างชาติจำนวนมากเข้ามาทำงานในสถานประกอบการเพื่อให้เสียค่าจ้างแรงงานและค่าสวัสดิการที่น้อยลง นายจ้างจึงได้อาศัยวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นช่องทางหลีกเลี่ยงข้อกฎหมายในการนำนักศึกษาเข้ามาเป็นแรงงาน ทำให้กฎหมายแรงงานไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพหรือผลบังคับได้อย่างแท้จริงรวมถึงไม่สามารถนำไปใช้ควบคุมบริษัทตัวแทนในประเทศไทยได้ นอกจากนี้ใน

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ รวมถึงไม่มีหน่วยงานที่ดูแลการดำเนินโครงการไว้โดยเฉพาะอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยให้มีการปรับปรุงแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมและสามารถบังคับใช้ได้กับทั้งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและบริษัทตัวแทนในประเทศไทย โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลบังคับและมีประสิทธิภาพเพียงพอเพื่อเยียวยาผู้เสียหายอีกทั้งสร้างมาตรฐานทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในอนาคต รวมถึงกำหนดหน่วยงานภาครัฐเพื่อควบคุมบริษัทตัวแทนในประเทศไทยในการทำสัญญารวมถึงกำหนดบทลงโทษแก่บริษัทดังกล่าวในกรณีที่มีการกระทำความผิด การที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีกฎหมายที่เป็นธรรมและมีหน่วยงานภาครัฐในการให้ความคุ้มครองย่อมทำให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม

Thesis Title	Legal Problems on the Protection of the Students for joining the Summer Work and Travel Program
Author	Settapong Thaipanich
Thesis Advisor	Associate Professor Pinit Thipmanee
Department	Law
Academic Year	2016

ABSTRACT

The objective of this research is to study and analyze Legal Problems on the Protection of the Students for joining the Summer Work and Travel Program. Currently, this program becomes more popular among students who would like to gain more benefits and experiences during their summer. Not only students are able to improve English, but also they could exchange and learn different cultures during their working places. However, this program still has problems related to participants are being deceived and dismissed, which is unfair contract terms. For tackling these problems, the researcher finds regulations and studies state agencies of Thailand and other countries to provide with the protection for participants by comparing and analyzing the issues in order to guideline and improve the legislation more effective and fair.

As a result, the research indicates that the Summer Work and Travel Program has the purpose written in United State laws for exchange cultures, which is operated and controlled by private the Exchange Organization. Also, Unites State needs foreign labors to work in their businesses because of lower wage and less-paying welfare. As a consequence, these employers exploit loose gap of law by claiming this purpose of program to avoid complying with labor laws. This leads to labor laws ineffectively due to in ability to apply or force in reality. Furthermore, labor laws are unable to control agencies of the Exchange Organization in Thailand. Beyond that,

Thailand has no effective legal provisions which are relevant to the protection of participants in this program and also has no a specific state agency supervised. The deficiency of legal instrument could make serious problems in this respect.

The researcher would propose the solution to redress such a problem. New legislation should be enacted and clearly claimed to both participants and private agencies of the Exchange Organization. These regulations must be enforceable and effectively enough to alleviate the victims and build standard the legal framework in order to protect participants in the future. Another solution would be authority of state agencies to control agencies of the Exchange Organization following their written contracts and give punishment through their illicit actions. As a consequence with fairness of the legal framework and strong state agencies, it could be fairness for protection through participants.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ก็ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณีที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และสละเวลาให้คำชี้แนะแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ และรองศาสตราจารย์ ดร.โกเมศ ขวัญเมือง ซึ่งกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดและคำแนะนำ ชี้แนะแนวทางรวมตลอดถึงข้อคิดต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านธาตรี เชาวชตา ที่กรุณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เจ้าหน้าที่บุคลากรทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยด้วยดี รวมถึงกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาและครอบครัวซึ่งได้อุปการะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆด้าน รวมทั้งเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา อนึ่ง คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนากฎหมายต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยขออุทิศเป็นกตเวทิตาให้แก่ บิดา มารดา ครอบครัว ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน รวมทั้งเจ้าของผลงานซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เสฏฐพงษ์ ไทพาณิชย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ฆ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ช

สารบัญภาพ ..... ญ

บทที่

1. บทนำ 1
   - 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
   - 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 6
   - 1.3 สมมุติฐานของการศึกษา 6
   - 1.4 ขอบเขตของการศึกษา 7
   - 1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย 7
   - 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7
   - 1.7 นิยามศัพท์ 8
2. ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษา 9
   - 2.1 ประวัติความเป็นมาของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน 9
   - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 17
   - 2.3 ข้อบังคับในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน 27
   - 2.4 การทำงานต่างประเทศ 32
   - 2.5 ปัญหาในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน 37
   - 2.6 ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวีซ่าต่างๆเพื่อการเดินทางไปสหรัฐอเมริกา 40
3. มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทยและต่างประเทศ 52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทย	52
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของต่างประเทศ	93
3.3 บทสัมภาษณ์และวิเคราะห์บทสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทย	116
4. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน	121
4.1 ปัญหาคำนิยามของการทำงานตามฤดูกาลและระดับทักษะของการทำงาน	121
4.2 ปัญหาคำนิยามของการท่องเที่ยว	127
4.3 ปัญหาการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ไม่ชัดเจน	130
4.4 ปัญหาโฆษณาชวนเชื่อและข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	137
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในประเทศไทยที่ควบคุมดูแลโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน	146
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	155
5.1 บทสรุป	155
5.2 ข้อเสนอแนะ	162
บรรณานุกรม	168
ภาคผนวก	177
ก ตัวอย่างโฆษณาและข้อสัญญาโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน	178
ข คำถามสัมภาษณ์	191
ประวัติผู้เขียน	193

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 ขั้นตอนการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน 16

DPU

บทที่1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาหาความรู้ในห้องเรียนที่มีเพียงแต่ทฤษฎีนั้นไม่เพียงพอต่อการทำงานและใช้ชีวิตของนักศึกษาในอนาคตทำให้นักศึกษาต้องศึกษาหาประสบการณ์นอกห้องเรียนและฝึกภาษาที่เป็นภาษาสากลโดยการสนทนากับชาวต่างชาติเจ้าของภาษา ซึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้เล็งเห็นถึงความต้องการของพลเมืองต่างประเทศที่ต้องการเข้ามาหาประสบการณ์และฝึกฝนภาษาในสหรัฐอเมริกา ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมถึงกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงเกิดโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมขึ้นในสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก โดยรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาจะอนุญาตให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากประเทศต่างๆได้มีโอกาสเดินทางเข้ามาในประเทศในฐานะนักเรียนแลกเปลี่ยน (Cultural Exchange Visitor) โดยจะได้รับวีซ่าประเภท J-1 ที่เป็นวีซ่าสำหรับการศึกษาแลกเปลี่ยน ในปัจจุบันโครงการแลกเปลี่ยนดังกล่าวได้แบ่งเป็นโครงการย่อยๆหลายโครงการซึ่งโครงการที่ได้รับความสนใจจากนักศึกษาอย่างมากได้แก่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program)[1] จากโครงการนี้นักศึกษาจะได้รับประสบการณ์จากการสนทนากับชาวต่างชาติและได้ท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามในโครงการจะมีการทำงานกับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาเพราะนอกจากจะเป็นการหาประสบการณ์และได้ฝึกฝนภาษาอย่างแท้จริงกับนายจ้างผู้ร่วมงานและผู้ใช้บริการในสถานประกอบการแล้วยังทำให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการมีรายได้ในการนำไปใช้จ่ายตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการโดยไม่สร้างภาระให้แก่ผู้ปกครองมากจนเกินไปด้วย โดยในปัจจุบันด้วยเหตุผลจากค่านิยมที่มีต่อโครงการทำให้มีนักศึกษาจำนวนมากที่

[1] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. “ชีวิตข้ามแดนกับโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม:โลกาภิวัตน์ในประสบการณ์ของเยาวชน.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), น.3.

ต้องการเข้าร่วมโครงการอีกทั้งยังเกิดบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการจำนวนมาก แต่ในประเทศไทยกลับไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงโครงการเพื่อให้ความคุ้มครองนักศึกษาและไม่มีหน่วยงานที่เข้ามาดูแลอย่างจริงจัง จากเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) ดังนี้

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ก่อตั้งขึ้นโดยถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Education and Cultural Exchange Act of 1961) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.1988 เพื่อการศึกษาและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศซึ่งโครงการนี้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะต้องทำงานกับผู้ประกอบการชาวสหรัฐอเมริกา โดยมีกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้กำหนดกิจกรรมการทำงานไว้ว่าต้องเป็นงานตามฤดูกาล (Seasonal Job) หรืองานชั่วคราว (Temporary Job)[2] อีกทั้งได้บัญญัติแบ่งระดับทักษะการทำงานไว้ นอกจากนี้ยังกำหนดลักษณะของงานที่ต้องห้ามไม่ให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำไว้ เนื่องจากมีนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมากและมีการแอบแฝงเข้าร่วมโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการค้าแรงงาน อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยยังทำข้อตกลงในโครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์ ทำให้สามารถนำผู้ที่สนใจจากทั้งสองประเทศเข้าร่วมโครงการและเข้ามาทำงานรวมถึงท่องเที่ยวในประเทศไทยได้[3] โดยปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้กำหนดคำนิยามของการทำงานตามฤดูกาลและไม่ได้แบ่งระดับทักษะการทำงานไว้อย่างชัดเจน อาจทำให้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจากต่างประเทศไม่ได้รับการคุ้มครองและอาจทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีเป้าหมายหลักเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองของทั้งสองประเทศไม่ใช่เพื่อการเข้ามาเพื่อเป็นแรงงานข้ามชาติ

---

[2] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. Work & Travel เสี่ยงบริสุทธิ์. (นนทบุรี: มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, 2550), น.42.

[3] Anywork Anywhere. “Thailand Working Holiday Visa Information” Retrieved July 21, 2016, http://www.anyworkanywhere.com/whv_th.html

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนต้องการให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ไปหาประสบการณ์ในต่างประเทศโดยการใช้ชีวิตร่วมกับพลเมืองสหรัฐอเมริกา ได้ฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศผ่านการทำงานและท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาอันเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันระหว่างประเทศ ซึ่งระยะเวลาการท่องเที่ยวตามโครงการจะมีลักษณะแตกต่างจากการท่องเที่ยวโดยทั่วไป เนื่องจากนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะได้รับวีซ่าประเภท J-1 ที่เป็นวีซ่าสำหรับการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไม่ใช่วีซ่านักท่องเที่ยว อีกทั้งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะมีการทำงานกับผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาด้วย จึงเกิดปัญหาตามคำนิยามว่าการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจะถือเป็นการท่องเที่ยวที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ในประเทศไทยหรือไม่ เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้กำหนดคำนิยามการท่องเที่ยวไว้ชัดเจนและมีความซ้ำซ้อนกันในกฎหมายหลายฉบับ นอกจากนี้ปัจจุบันประเทศไทยยังทำข้อตกลงในโครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์โดยสามารถนำผู้ที่เข้าร่วมโครงการของทั้งสองประเทศเดินทางเข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในประเทศไทยได้[4] หากประเทศไทยไม่มีการนิยามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ชัดเจนอาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการจากต่างประเทศไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศไทยอีกด้วย

ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมรวมถึงการท่องเที่ยวซึ่งต้องใช้แรงงานจำนวนมากในระบบเศรษฐกิจ แต่เนื่องจากการจ้างแรงงานในประเทศต้องเสียค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับการจ้างแรงงานต่างชาติ รวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่มีการชะลอตัวทำให้นายจ้างต้องลดต้นทุนซึ่งส่วนหนึ่งมาจากค่าแรงงาน ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาต้องการแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในสถานประกอบการของตนเพื่อประโยชน์ในการลดค่าใช้จ่ายจากการจ้างแรงงานและยังสามารถใช้เป็นช่องทางหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าสวัสดิการสังคม ภาษีการว่างงาน (Unemployment Taxes)[5] อีกด้วย เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็น

---

[4] Ibid.

[5] Jennifer Gordon. “America’s Sweatshop Diplomacy.” Retrieved July 1, 2016, http://www.nytimes.com/2011/08/25/opinion/americas-sweatshop-diplomacy.html?_r=0

หลักทำให้สามารถนำนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการเดินทางเข้าประเทศเพื่อมาทำงานได้ง่ายกว่าการหาแรงงานต่างประเทศผ่านทางบริษัทจัดหางานซึ่งมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดมากกว่า รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับโครงการยังไม่มีความชัดเจนและไม่อาจคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ตามลักษณะการจ้างแรงงานทั่วไปทั้งในสหรัฐอเมริกาและในประเทศไทย จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาหันมาหาแรงงานต่างชาติโดยการร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเพื่อรับนักศึกษาเข้ามาทำงาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินโครงการไม่มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จากเดิมที่ต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองของทั้งสองประเทศ แต่ปัจจุบันมีลักษณะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ในการหาทรัพยากรแรงงานของนายจ้าง[6] ในปัจจุบันแม้ในสหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายบัญญัติรับรองโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนและได้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการมากยิ่งขึ้น แต่ในประเทศไทยกลับไม่มีกฎหมายที่บัญญัติควบคุมไว้เป็นการเฉพาะเพื่อเป็นมาตรการตรวจสอบองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนและบริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงการให้ความคุ้มครองนักศึกษาเมื่อเกิดปัญหาในการเข้าร่วมโครงการ[7] เช่น การเลิกจ้างและการไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่นักศึกษาควรจะได้รับโดยอาจนำมาไปสู่ปัญหาการหลอกลวงและลอยแพนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากได้[8]

การที่นักศึกษาจะเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้จะต้องมีการสมัครผ่านบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งรับมอบอำนาจมาจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาเพื่อติดต่อประสานงานและหานักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เช่น การให้ข้อมูล การรับสมัคร การทำสัญญา การรวบรวมเอกสารหลักฐานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเพื่อยื่นขอวีซ่า เป็นต้น โดยหน้าที่สำคัญที่อาจเกิดปัญหาในการเข้าร่วมโครงการของนักศึกษาคือการ

---

[6] Margaret O' Donoghue. “A Proposed Overhaul of the State Department's Summer Work Travel Program to Prevent Labor Violations and Human Trafficking.” Loyola Public Interest Law Reporter, Volume 18. Issue 3 (Summer 2013) : 185-189

[7] ASTV ผู้จัดการออนไลน์. “แฉปัญหา Work and Travel ตุ๋น นศ.-ไร้เจ้าภาพรับผิดชอบ.” สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2558, www.manager.co.th/QOL/

[8] Sanook! Campus. “นักศึกษาโวย! ถูกเอเย่นลอยแพ เวิร์คแอนด์ทราเวล ทำงานเมืองนอกช่วงปิดเทอม.” สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2558, www.campus.sanook.com/1219997/

โฆษณาให้ข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเพื่อเข้าร่วมโครงการ[9] เมื่อปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เดิมอย่างชัดเจนโดยมีความต้องการหาแรงงานจากต่างประเทศ อีกทั้งมีนักศึกษาที่ให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากซึ่งสอดคล้องกับความต้องการแรงงานของนายจ้างในสหรัฐอเมริกา ทำให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาผลกำไรอาจมีการแสดงข้อความที่เป็นการชวนเชื่อเกินความจริงเพื่อให้ได้นักศึกษามาเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก เช่น ยืนยันแก่นักศึกษาที่สนใจว่าจะมีงานรับรองที่แน่นอน มีสถานที่พักที่สะดวกสบายใกล้ที่ทำงาน มีพนักงานของบริษัทที่คอยให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาหากเกิดปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้หน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยคือการทำสัญญา โดยนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องทำสัญญาทั้งส่วนของค่าใช้จ่ายกับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยและสัญญาเข้าร่วมโครงการที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ้างแรงงานซึ่งอาจมีการกำหนดข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมขึ้นระหว่างองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนหรือบริษัทตัวแทนในประเทศไทยกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ โดยหากมีการโฆษณาและให้ข้อมูลที่เกินความจริงรวมถึงการทำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมย่อมทำให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้รับความเสียหาย

ปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นที่นิยมและมีความแพร่หลายอย่างมากทำให้นักศึกษามีความต้องการเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ขณะเดียวกันสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่เปิดรับให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการก็ต้องการแรงงานจำนวนมากเช่นกัน ทำให้เกิดบริษัทตัวแทนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากซึ่งบริษัทเหล่านี้มีความสำคัญในการเชิญชวนให้ข้อมูลโครงการแก่นักศึกษาซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งยังมีหน้าที่ทำสัญญาและดูแลการจัดเตรียมเอกสารเพื่อยื่นขอวีซ่าออกนอกประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าบริษัทเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากในการดูแลและให้ความคุ้มครองแก่นักศึกษา แต่ในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลโครงการรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยโดยตรงเพื่อกำกับดูแลและควบคุมให้มีมาตรฐานที่เป็นสากลไม่ให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ แม้ปัจจุบันจะมีการก่อตั้งสมาคมซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย กล่าวคือ

[9] สำนักข่าวไทย TNA News. “นศ.ร้องกรมคุ้มครองสิทธิฯ ถูกศูนย์แนะแนวการศึกษา ตปท.เบี้ยว.” สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2558, www.mcot.net/site/content?id=539815cfbe047070d38b456d

สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA)[10] แต่สมาคมดังกล่าวก็ไม่มีมาตรการบังคับและลงโทษบริษัทตัวแทนในประเทศไทยอย่างเด็ดขาด รวมถึงไม่มีการให้ความช่วยเหลือโดยจัดตั้งกองทุนเพื่อบรรเทาความเสียหายเบื้องต้นไม่ว่าความเสียหายจะเกิดจากการเลิกจ้าง ความไม่ปลอดภัยจากที่พัก การทำงานหรือการท่องเที่ยวแต่อย่างใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

1.3 สมมุติฐาน

ในปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงรวมถึงยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากอาศัยข้ออ้างที่วัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโครงการเป็นการเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทั้งในด้านการทำงานและการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องมีการบัญญัติกฎหมายไว้โดยเฉพาะรวมถึงกำหนดให้หน่วยงานมีอำนาจรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับโครงการเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการรวมถึงให้มีการควบคุมบริษัทตัวแทนในประเทศไทยที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนให้เป็นไปโดยชอบธรรม

---

[10] สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA). “นโยบายและจุดมุ่งหมายของสมาคม.” สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2558, www.tieca.com/about.php

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามุ่งวิเคราะห์ถึงปัญหาในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน โดยเริ่มจากการศึกษาประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการและกฎหมายของต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่ได้เข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน ซึ่งมีอิทธิพลต่อประเทศไทยอีกทั้งศึกษาแนวความคิดของนักกฎหมายผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ประเด็นและสาระสำคัญในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาหลักกฎหมายและค้นคว้าจากตำราในส่วนของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนรวมถึงกฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนบทความและเอกสารที่เป็นข้อมูลตามสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเพื่อสรุปและเสนอแนะความคิดและแนวทางให้ชัดเจน สมบูรณ์ และเป็นธรรม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษา

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทยและต่างประเทศ

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

4. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคดูร้อน

1.7 นิยามศัพท์

ภาคฤดูร้อน หมายถึง ช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม[11]

[11] มติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ให้สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศมีการเปิดและปิดภาคเรียนตามสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษา

การศึกษาในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นกำเนิดของโครงการเพื่อทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาในการให้ความคุ้มครองแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ดียิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องในบทต่อๆไป

2.1 ประวัติความเป็นมาของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

ในอดีตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะมีกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยการทำกิจกรรมภาคฤดูร้อนผ่านกิจกรรมของสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาสังกัดอยู่ เช่น การออกค่ายชนบท การไปสอนหนังสือเด็กผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้ท่องเที่ยวไปในสถานที่แปลกใหม่แล้วยังได้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและตนเองอันเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ตัวนักศึกษาซึ่งหาไม่ได้จากในห้องเรียน อย่างไรก็ตามด้วยสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงโดยการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนรัฐชาติ ทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม อุดมการณ์ ความรู้และเทคโนโลยีที่ถ่ายเทจากศูนย์กลางความเจริญของโลกได้เคลื่อนเข้าสู่ถิ่นอื่นๆทั่วโลกในแบบโลกาภิวัตน์นิยม (Global Centric)[1] ทำให้ในปัจจุบันการใช้ชีวิตทางสังคมของผู้คนมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการติดต่อปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างรวดเร็วโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีการคมนาคมและการเดินทางระหว่างประเทศที่สะดวกและรวดเร็วไร้

---

[1] สุริชัย หวันแก้ว. เผชิญหน้าโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม:สังคมวิทยากับการพัฒนาในไทย, (กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), น.3.

ขอบเขต ทำให้เกิดทัศนคติและค่านิยมใหม่ของนักศึกษาที่สนใจจะเดินทางไปหาประสบการณ์และฝึกภาษาทำงานและท่องเที่ยวในต่างประเทศช่วงปิดเทอม รัฐบาลประเทศต่างๆจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เช่น ภาษา สังคม อาชีพ รวมถึงความรู้ในศาสตร์ต่างๆระหว่างกัน จึงมีการจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนขึ้นซึ่งนอกจากการแลกเปลี่ยนในระดับนักเรียนนักศึกษาแล้วยังรวมถึงกลุ่มบุคคลหรืออาชีพอื่นๆเพื่อให้เกิดความหลากหลายและเกิดประโยชน์สูงสุดจึงทำให้เกิดโครงการแลกเปลี่ยนมากมายตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1.1 โครงการแลกเปลี่ยน (Exchange Visitor Programs)

โครงการแลกเปลี่ยนเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการต่างประเทศหลายแสนคนต่อปีเดินทางเข้ามาในสหรัฐอเมริกาเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและศึกษาสังคมของชาวสหรัฐอเมริกาโดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆในโครงการซึ่งปัจจุบันโครงการแลกเปลี่ยนมีโครงการแบ่งออกเป็น 14 โครงการ[2] ซึ่งแต่ละโครงการจะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันตามความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการภายใต้วีซ่า J-1 โดย 12 โครงการจะดำเนินการโดยองค์กรเอกชนภายใต้การดูแลของสำนักงานแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในแผนกของสำนักงานกิจการการศึกษาและวัฒนธรรม (Bureau of Educational and Cultural Affairs) และอีก 2 โครงการเป็นโครงการที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ[3] โดยมีรายละเอียดของโครงการต่างๆดังนี้[4]

โครงการดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐของสหรัฐอเมริกา 2 โครงการ ได้แก่

(1) โครงการ Government Visitor เป็นโครงการที่ผู้เข้าร่วมได้รับเชิญจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาหรือได้รับเชิญจากหน่วยงานประจำรัฐนั้นๆ ให้ไปสังเกตการณ์ อภิปราย ร่วมประชุม อบรม ฯลฯ ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลซึ่งมีชื่อเสียงหรือผู้ที่มีบทบาทในสังคมของประเทศนั้นๆ โดยมีระยะเวลาของวีซ่าไม่เกิน 18 เดือน

---

[2] J-1 VISA EXCHANGE VISITOR PROGRAM. “Programs.” Retrieved July 4 , 2016, https://j1visa.state.gov/programs/

[3] Exchange Visitor Program. “Private Sector Exchange Categories.” Retrieved July 3 , 2016, http://j1visa.state.gov/wp-content/uploads/2016/06/FactSheet_J1Visa.pdf

[4] GoVisa. “ใครบ้างที่ต้องขอวีซ่า J-1 visa.” สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2559, https://govisa.wordpress.com/2011/03/06/ใครบ้างที่ต้องขอวีซ่า-j-1-visa/

(2) โครงการ International Visitor เป็นโครงการสำหรับแขกของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ได้แก่ ผู้นำระดับสำคัญของประเทศที่ได้รับเชิญให้ไปสังเกตการณ์อภิปราย เป็นที่ปรึกษา เข้าร่วมประชุมหรือร่วมฝึกอบรม

โครงการดำเนินการโดยองค์กรเอกชนภายใต้การดูแลขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน 12 โครงการ ได้แก่

(1) Professor and Research Scholar เป็นโครงการที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนในด้านความคิดและการวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศร่วมกัน โดยผู้เข้าร่วมโครงการต้องไม่ได้เข้าร่วมโครงการในขณะสมัครและไม่ได้เข้าร่วมโครงการนี้ในช่วง 24 เดือนก่อนวันเริ่มต้นของการเริ่มโครงการครั้งใหม่ ทั้งต้องไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการอื่นๆในระยะเวลา 12 เดือนก่อนวันเริ่มต้นโครงการนี้ เว้นแต่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการในขณะนั้นและได้โอนย้ายไปในสถาบันการศึกษาอื่นในสหรัฐอเมริกาหรือผู้เข้าร่วมโครงการได้ปรากฏตัวก่อนในสหรัฐอเมริกาในระหว่างระยะเวลาอย่างน้อย 6 เดือนในโครงการอื่นรวมถึงการได้เข้าร่วมโครงการ Short-Term Scholar ก่อนเข้าร่วมโครงการนี้

(2) Short-Term Scholars เป็นโครงการสำหรับอาจารย์ นักวิชาการวิจัยหรือผู้ที่จะเข้าไปในสหรัฐอเมริกาเพื่อทำการบรรยาย สังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา อบรม หรือแสดงทักษะความชำนาญพิเศษเฉพาะตนให้กับสถาบันวิจัย พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการนี้ต้องไม่น้อยกว่า 3 สัปดาห์และสูงสุดไม่เกิน 6 เดือน

(3) Trainee เป็นโครงการสำหรับผู้ที่เดินทางเข้ามาในสหรัฐอเมริกาเพื่อรับการอบรมตามสายวิชาชีพต่างๆ โดยผู้เข้าอบรมต้องมีประสบการณ์ในสายงานนั้นๆ จากหน่วยงานนอกสหรัฐอเมริกาไม่ต่ำกว่า 5 ปี โดยมีระยะเวลาในการอบรมนาน 18 เดือน ยกเว้นในสายวิชาชีพเกษตรกรรมและการโรงแรมที่ให้ระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่เกิน 12 เดือน ซึ่งบางหลักสูตรของการโรงแรมที่มีความยาวของหลักสูตรเกิน 6 เดือนต้องมีการหมุนเวียนแผนกทุกๆ 3 เดือนและผู้ดูแลการอบรมต้องทำการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมในช่วงกลางหลักสูตรและช่วงสุดท้ายของหลักสูตรการอบรม

(4) Intern เป็นโครงการที่ผู้เข้าอบรมจะได้เข้ามาฝึกอบรมในสายวิชาชีพที่ตนถนัดไม่เกิน 12 เดือนใน 10 สายวิชาชีพ ได้แก่ การเกษตรกรรม ป่าไม้และการประมง ศิลปะและวัฒนธรรม

ธุรกิจการก่อสร้างและอาคาร การศึกษา สังคมศาสตร์ ห้องสมุด การให้บริการแนะแนวการศึกษา อาชีพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การโรงแรมและการท่องเที่ยว สื่อสารและการติดต่อ การจัดการ ธุรกิจการค้า และการธนาคาร กฎหมายและรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ คณิตสาสตร์ และอุตสาหกรรม

(5) College and University Students เป็นโครงการที่นักศึกษาต่างชาติจะได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาหรือประเทศของตนซึ่งอยู่ในองค์กรระหว่างประเทศที่สหรัฐอเมริกาเป็นสมาชิกโดยสนธิสัญญาหรือกฎหมายหรือได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างอื่นที่ไม่ใช่ทุนส่วนตัวหรือจากครอบครัว โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ศึกษาต่อในสหรัฐอเมริกาหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาโดยมีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการไม่เกิน 24 เดือนสำหรับนักเรียน Non-degree[5] อย่างไรก็ตามผู้เข้าร่วมโครงการนี้สามารถเข้าร่วมได้ทั้งหลักสูตรที่มีปริญญาและไม่มีปริญญา นอกจากการศึกษาในสหรัฐอเมริกาแล้วโครงการนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ทำงานและอบรมวิชาการอีกด้วย

(6) Teacher เป็นโครงการที่ผู้เข้าร่วมต้องเป็นครูซึ่งได้รับอนุญาตให้สอนหนังสือเด็กนักเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในประเทศที่ตนเองถือสัญชาติอยู่ และต้องเป็นครูสอนเต็มเวลาตามที่มาตรฐานครูในสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ ครูเหล่านี้ต้องมีประสบการณ์ในการสอนหนังสืออย่างน้อย 2 ปี อีกทั้งต้องมีความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดี

(7) Secondary School Students เป็นโครงการที่ผู้เข้าร่วมต้องมีอายุตั้งแต่ 15 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี 6 เดือนในวันที่เริ่มต้นโครงการ ทั้งต้องเป็นนักเรียนที่ยังไม่จบการชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และไม่เคยเข้าร่วมโครงการ Secondary School Students มาก่อน โดยโครงการแลกเปลี่ยนดังกล่าวนักเรียนต้องเข้าเรียนอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาและอย่างมากไม่เกิน 1 ปีการศึกษา ซึ่งนักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการจะไม่ได้รับอนุญาตให้ย้ายเข้าไปพักอยู่ที่บ้านญาติ

(8) Specialists เป็นโครงการสำหรับผู้ชำนาญการด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งไม่ได้รับเงินเดือนจากหน่วยงานในสหรัฐอเมริกา โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะในหมู่ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศและชาวสหรัฐอเมริกาโดยการสังเกตการณ์ให้คำปรึกษาหรือแสดงให้เห็นถึงความรู้พิเศษ

---

[5] “non-degree” หมายถึง นักเรียนที่สามารถที่เข้าเรียนได้ แต่ไม่สามารถรับปริญญา

(9) Alien Physicians แบ่งโครงการออกเป็น 2 ลักษณะ คือ โครงการผู้เข้ารับการอบรมทางการแพทย์ในฐานะแพทย์ชาวต่างประเทศ (Clinical Exchange Program) ผู้เข้าร่วมโครงการนี้ต้องจบแพทยศาสตรบัณฑิตและผ่านการสอบหลากหลายประเภท เช่น ผ่านการสอบใบประกอบโรคศิลป์ ฯลฯ อีกทั้งต้องยื่นคะแนนสอบ Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG) และทำสัญญากับโรงเรียนแพทย์หรือโรงพยาบาลหรือสถาบันทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแพทยศาสตร์ อีกโครงการหนึ่งคือ โครงการที่เข้าไปในสหรัฐอเมริกาในฐานะนักวิชาการทางการแพทย์ที่ไปทำงานวิจัย (Non-Clinical Exchange Program) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าไปสังเกตการณ์ เป็นที่ปรึกษา ไปสอนหรือไปทำวิจัยภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ชาวสหรัฐอเมริกาหรือแพทย์ชาติอื่นที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบอาชีพแพทย์ในสหรัฐอเมริกาได้

(10) Camp Counselors เป็นโครงการที่อนุญาตให้ผู้มีอายุ 18 ปีขึ้นไปสมัครเข้าร่วมโครงการซึ่งผู้เข้าร่วมต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษดีโดยมีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการประมาณ 4 เดือนโดยจะไม่อนุญาตให้ขยายเวลาวีซ่าได้ ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมโครงการมีหน้าที่เป็นผู้นำในแคมป์นำเด็กๆชาวอเมริกันอายุตั้งแต่ 6-16 ปีเพื่อที่จะทำกิจกรรมในแคมป์ช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อนในสหรัฐอเมริกา

(11) Au Pairs เป็นโครงการสำหรับชาวต่างชาติที่มีอายุระหว่าง 18-26 ปีซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมได้เข้าไปทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงเด็กให้กับครอบครัวชาวสหรัฐอเมริกาโดยจะได้รับวีซ่ามีอายุนาน 1 ปีและสามารถขยายเวลาออกไปได้อีก 6 เดือนหรือ 9 เดือนหรือ 12 เดือนซึ่งจะพิจารณาเป็นกรณีๆไป ในการทำงานจะกำหนดเวลาไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อวันหรือไม่เกิน 45 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้เข้าโครงการจะได้รับการอบรมให้ดูแลเด็กที่ยังไม่เข้าเรียนอย่างน้อย 8 ชั่วโมงต่อวัน ถ้าผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเข้าไปดูแลเด็กที่มีอายุยังไม่ถึง 2 ปี ผู้เข้าร่วมโครงการต้องแสดงหลักฐานว่าเคยผ่านประสบการณ์การดูแลเด็กอย่างน้อย 200 ชั่วโมงมาก่อนและจะต้องจบการศึกษาอย่างต่ำมัธยมศึกษาตอนปลายและเรียนหลักสูตรวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต นอกจากนี้ต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษดีอีกด้วย

(12) Summer Work and Travel Program ผู้ที่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ต้องเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการเดินทางเข้าไปศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมรวมถึงได้

ทำงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะ เช่น งานในรีสอร์ท โรงแรม ร้านอาหาร สวนสนุก โดยนักศึกษาต้องติดต่อผ่านองค์กรที่ได้รับใบอนุญาต การเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาต้องร้องขอวีซ่า J-1 ซึ่งจะมีอายุ 4 เดือน นักศึกษาจะได้รับเงินเดือนเท่ากับชาวสหรัฐอเมริกาในตำแหน่งงานเดียวกัน นักศึกษาจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานตามบ้าน เช่น ทำความสะอาดบ้าน ขายสินค้าตามบ้านหรืองานดูแลคนเจ็บป่วย

จากการแบ่งประเภทของโครงการแลกเปลี่ยนทำให้ทราบว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นส่วนหนึ่งในโครงการแลกเปลี่ยนซึ่งมีอีกมากมายหลายโครงการ โดยแต่ละโครงการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันคือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แต่จะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในแต่ละโครงการ คือ ด้านการท่องเที่ยว การศึกษา การทำงานหรือการใช้ชีวิตในสังคมที่แตกต่างกันออกไป ทำให้แต่ละโครงการจะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการให้มากที่สุดเป็นสำคัญ โดยในวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะมุ่งศึกษาที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนซึ่งมีประเด็นปัญหามากมายซึ่งจะศึกษาต่อไป

2.1.2 จุดเริ่มต้นโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีประเทศแรกที่มีการดำเนินโครงการนี้คือสหรัฐอเมริกาโดยโครงการนี้ถูกเรียกอย่างเป็นทางการตามกระบวนการทางกฎหมายในสหรัฐอเมริกาว่า “ Summer Work/Travel Program” ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในสิบสี่โครงการที่รวมเรียกว่า “Exchange Visitor Program” โดยแปลตามความหมายได้ว่า “โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเภทไปทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน” โครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Education and Cultural Exchange Act of 1961) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.1988[6] รัฐบัญญัติฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างชาวสหรัฐอเมริกากับผู้คนในประเทศอื่นๆ ภายใต้การศึกษาและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี โดยการเปิดโอกาสประสบการณ์การเรียนรู้ในสหรัฐอเมริกาและสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวสหรัฐอเมริกาอันจะเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาซึ่งเข้า

---

[6] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. “ชีวิตข้ามแดนกับโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม:โลกาภิวัตน์ในประสบการณ์ของเยาวชน.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), น.35.

ร่วมโครงการที่จะสามารถนำเอาประสบการณ์และศักยภาพที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ได้เมื่อกลับสู่ประเทศของตนเอง[7]

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากประเทศต่างๆสามารถเดินทางเข้ามาในสหรัฐอเมริกาได้ในฐานะนักเรียนแลกเปลี่ยน (Cultural Exchange Visitor) โดยจะได้รับวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งเป็นวีซ่าสำหรับการศึกษาแลกเปลี่ยน ด้วยเหตุนี้การเข้าร่วมโครงการซึ่งมีการเข้าไปทำงานจึงถือเป็นการเรียนรู้อันเป็นเป้าหมายหลักของโครงการซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนในระดับอุดมศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตในต่างประเทศซึ่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปในรูปแบบการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานระยะสั้นและท่องเที่ยวภายในระยะเวลาไม่เกิน 4 เดือนโดยขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการปิดภาคเรียนของมหาวิทยาลัย โดยส่วนใหญ่จะเข้าร่วมโครงการได้ประมาณ 2 เดือนครึ่งถึง 3 เดือน ทั้งนี้การเริ่มและสิ้นสุดระยะเวลาในการทำงานจะถูกแจ้งไว้ในเอกสาร DS-2019 เมื่อสิ้นสุดการทำงานนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถเดินทางท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาได้อีก 30 วันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย[8]

การดำเนินโครงการประกอบด้วยผู้กระทำการ (Actor) ทั้งหมด 4 ส่วนด้วยกัน กล่าวคือ สำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination and Designation) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (Department of State) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยการมอบหมายอำนาจการบริหารโครงการให้กับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน (Exchange Organization) หรือที่เรียกว่าผู้สนับสนุน(Sponsor) ที่ได้รับอนุญาตจากภาครัฐ องค์กรเหล่านี้มีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างนายจ้าง การดำเนินงานตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา รวมถึงการประสานงานเป็นตัวแทนร่วมกับบริษัทเอกชนในประเทศไทยซึ่งจะดำเนินการประสานงานโดยตรงกับเยาวชนที่มีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการในประเทศไทย[9]

---

[7] Mark A. Reardon. “ADMINISTRATIVE RELATIONSHIPS, AGENCY THEORY, AND THE SUMMER WORK TRAVEL PROGRAM: 2012-2013.” (In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy Policy Studies. The Graduate School of Clemson University, 2015), p.1-3.

[8] รายละเอียดโครงการ Work and Travel USA (Summer 2016). “คำถามที่พบบ่อย.” สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2559, http://www.pstcenter.com/work-travel/

[9] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 6*, น.35.

โดยสามารถสรุปแผนผังการดำเนินงานของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน ได้ดังนี้

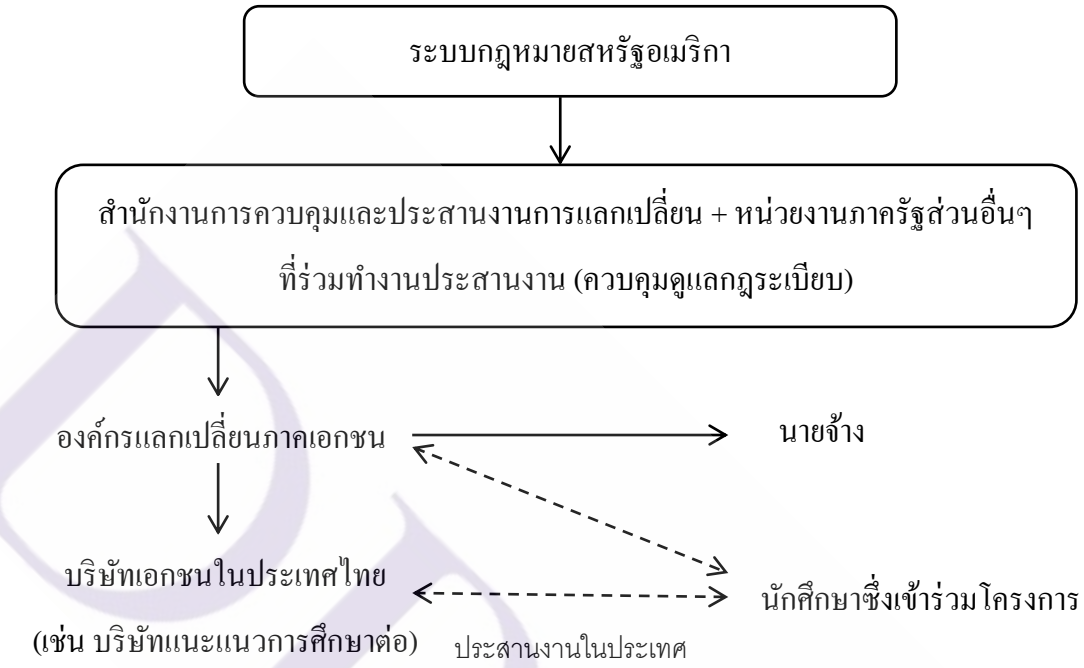

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

ที่มา: พรรัตน์ วชิราชัย. “Work and Travel ตัดหางปล่อย WAT เจาะลึกท่องเที่ยวเชิงกรรมกร.” ฉลาดซื้อ. ปีที่ 14. ฉบับที่ 84, น.26 (กุมภาพันธ์ 2551).

2.1.3 การเข้ามาของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทย

การเข้ามาของโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเภทไปทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเริ่มต้นเป็นที่รู้จักในประเทศไทยจากบริษัทโอเวอร์ซีส์ เอ็ดดูเคชั่นนอล กรุ๊ปจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทตัวแทนแห่งแรกที่ติดต่อประสานงานกับองค์กรแลกเปลี่ยนในสหรัฐอเมริกา และได้นำโครงการแลกเปลี่ยนในลักษณะนี้เข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2541 ในช่วงแรกทางบริษัทได้เริ่มจากโครงการฝึกงานในสหรัฐอเมริกา (Internship USA Program) อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากเป็นโครงการที่มีความใหม่และมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก

ซับซ้อน ทั้งนักศึกษาไทยยังไม่มีทักษะในการสมัครงานซึ่งแตกต่างกับนักศึกษาจากยุโรปที่มีประสบการณ์มานาน ด้วยเหตุนี้ในปี พ.ศ.2542 ทางบริษัทจึงได้เปลี่ยนมาดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) ขึ้นแทนซึ่งในช่วงแรกนั้นรัฐบาลสหรัฐอเมริกายังยึดถือแนวปฏิบัติที่ดำเนินโครงการมานานกล่าวคือจะเปิดรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการในภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกาคือช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคมซึ่งแตกต่างจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทยในขณะนั้นที่จะปิดเทอมช่วงมีนาคมและจะเปิดเทอมในช่วงเดือนมิถุนายน ด้วยเหตุนี้นักศึกษาไทยจึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ในเวลาดังกล่าว ต่อมาทางบริษัทโอเวอร์ซีส์ เอ็ดดูเคชั่นนอล กรุ๊ปจำกัด จึงได้ประสานไปยังองค์กรแลกเปลี่ยนที่ทำงานร่วมกันเพื่อขออนุญาตจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในการให้นักศึกษาไทยเข้าร่วมโครงการในช่วงปิดภาคฤดูร้อนกลางเดือนมีนาคมเป็นต้นไป ซึ่งต่อมารัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ได้อนุญาตให้ดำเนินโครงการได้ตามที่บริษัทโอเวอร์ซีส์ เอ็ดดูเคชั่นนอล กรุ๊ปจำกัด ได้ร้องขอในเดือนมกราคม พ.ศ. 2543[10]

อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาการปิดเทอมโดยตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ให้สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศมีการเปิดและปิดภาคเรียนตามสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ทำให้การเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของไทยในปัจจุบันอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมซึ่งเป็นช่วงภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกา[11]

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

เนื่องด้วยโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยการเดินทางไปยังต่างประเทศและใช้เวลาอยู่ในประเทศดังกล่าวเป็นเวลา 4 เดือนซึ่งเป็นการหาประสบการณ์และฝึกฝนภาษาจากการทำงานซึ่งสามารถท่องเที่ยวได้ในระยะเวลาการทำงานและนอกจากนี้เมื่อจบภารกิจการทำงานตามโครงการแล้วตามวีซ่าประเภท J-1 ยังกำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้อยู่ท่องเที่ยวในประเทศอีกเป็นระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน

---

[10] ต้องจิตร หล่อวินิจนันท์. “คู่มือผู้เข้าร่วมโครงการ Holiday Work & Travel USA.” กรุงเทพฯ: บริษัท International Learning and Cultural Exchange จำกัด, 2547.

[11] ไทยรัฐออนไลน์. “ร้อนระอุ วันหยุดเพียบ สรุปชัด!ไม่เลื่อนเปิด-ปิดเทอมตามอาเซียน.” สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2559, http://www.thairath.co.th/content/ 517045

(Grace Period) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาคำนิยาม รูปแบบและวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในลักษณะการท่องเที่ยวในโครงการดังกล่าวซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2506 (ค.ศ. 1963) องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึง การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร จากนิยามการท่องเที่ยวขององค์การสหประชาชาติเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวคือการเดินทาง (Travel) ที่มีเงื่อนไขสามประการ[12] กล่าวคือ

(1) การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางใกล้หรือระยะไกลก็ได้

(2) จุดหมายปลายทาง (Destinition) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั่น ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่เพียงพอสำหรับความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

(3) ความมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึงมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยผู้เดินทางอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า “การท่องเที่ยว” หมายถึงการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุระและวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้[13]

---

[12] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์จำกัด, 2548), น.11-12.

[13] TOURISM OF WORLD. “ความหมายของการท่องเที่ยว.” สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2558, https://tourismatbuu.wordpress.com

ส่วนคำจำกัดความของคำว่านักท่องเที่ยวนั้นองค์การสหประชาชาติยังได้ให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า ผู้มาเยือน (Visitors) แทนคำว่า นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tousist) ซึ่งคำว่าผู้มาเยือนมีความหมาย 2 ประการ[14] กล่าวคือ

(1) นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourist) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักโรงแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ (Local Accommodation) และมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน ทัศนศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมการประชุม สัมมนา เป็นต้น โดยแบ่งลักษณะของนักท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักชั่วคราวไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist)) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางอยู่ภายในประเทศและพำนักชั่วคราวในสถานที่อื่นๆนอกจากแหล่งที่อยู่อาศัยปกติไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

(2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Same-day Visitor) ได้แก่ ผู้ที่เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยแบ่งตามลักษณะของนักท่องเที่ยวเป็นนักทัศนาจรระหว่างประเทศ (International Excusionist) และ นักทัศนาจรภายในประเทศ (Domestic Excusionist)

นอกจากนี้ในปี ค.ศ.1968 องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ได้ประกาศใช้คำนิยามเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ภายหลังจากการประชุมเรื่องการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ(International Travel and Tourism) ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี โดยเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำนิยามที่หมายถึง “นักท่องเที่ยว” ดังนี้[15]

- Traveler หมายถึง ผู้เดินทาง นักเดินทาง นักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึง ผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ เช่น นักท่องเที่ยว (Tourist) และเก็บรวบรวมเป็นสถิติไม่ได้ เช่น ผู้อพยพ (Immigrant) ผู้เร่ร่อน (Nomad) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน(Transit Passenger) ผู้ทำงานตามชายแดน

---

[14] วารัชต์ มัธยมบุรุษ. “รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักในจังหวัดเชียงใหม่.” (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2552), น.17-18.

[15] ผศ.ฉันทัช วรรณถนอม. “นักท่องเที่ยวกับรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว.” สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2559, http://www.teacher.ssru.ac.th/chantouch_wa/

(Border Worker) ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้น (Diplomat, Representative of Consulate, Member of Armed Force) และผู้ลี้ภัย (Refugee)

- Visitor หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ (Local Accommodation) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวดังนี้

- International Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนเดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่เกิน 60 วัน

- Domestic Tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืนอาจเป็นคนไทย หรือคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่นๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

2) Excursionist หมายถึง นักทัศนาจร นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day Visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เช่น ผู้เดินทางมากับเรือสำราญ (Cruise) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ในทำนองเดียวกัน คือ International Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรระหว่างประเทศ และ Domestic Excursionist หมายถึง นักทัศนาจรภายในประเทศ

2.2.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

องค์การท่องเที่ยวโลกได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบ[16] ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) ประกอบด้วย

(1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

---

[16] เลิศพร ภาระสกุล. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), น.412-413.

(2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

(3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็น หินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ได้มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

(4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

(5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจักราศีที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาล มีความรู้ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) ประกอบด้วย

(1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

(2) การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆจัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

(3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism/Village Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ประกอบด้วย

(1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health Beauty and Spa)

(2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) หมายถึงการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิ

ปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทยการนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

(3) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผาต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

(4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น สกีน้ำ เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานตื่นเต้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

(5) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

(6) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home Stay & Farm Stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้นโดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

(7) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบั้นปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิตคือการท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3 – 4 ครั้งต่อปี คราวละนานๆอย่างน้อย 1 เดือน

(8) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึงการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้นๆตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่างๆที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยว โดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าพักแรมและค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจัดรายการพักแรมตั้งแต่ 2 – 7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานท่องที่ต่างๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสานหรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

(9) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M=meeting / I=incentive/ C=conference / E=exhibition) เป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-Tour) และการจัดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (Post-Tour) โดยการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆไปทั่วประเทศเพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรงหรือสำหรับผู้ที่ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียวหรือรายการเที่ยวพักค้างแรม 2 – 4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและบริการท่องเที่ยว

(10) การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนำมาจัดรายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2 – 7 วันหรือมากกว่านั้นเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco–Agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-Adventure Travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-Cultural Tourism) เป็นต้น

นอกจากนี้ในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้พิจารณาจากความต้องการหรือพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมทำให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดใหม่ ขึ้นมาเช่น Green Tourism ที่คนมาท่องเที่ยวจะต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติหรือช่วยลดภาวะโลกร้อน เช่น การท่องเที่ยวในเกาะสมุย หรือ War Tourism ที่นักท่องเที่ยวต้องการสัมผัสกับอดีตในสมัยสงคราม เช่น การท่องเที่ยวสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีหรือ Volunteer Tourism ที่นักท่องเที่ยวเป็นอาสาสมัครมาช่วยทำ

กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในสถานที่และเดินทางท่องเที่ยวต่อ เช่น การที่มีอาสาสมัครมาช่วยงาน สึนามิในประเทศไทย เป็นต้น

2.2.3 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทางโดยสมัครใจเป็นการชั่วคราว โดยมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการท่องเที่ยวนั้น Douglas Foster ได้เขียนไว้ในหนังสือ “Travel and Tourism Management” ว่าความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางสามารถแบ่งออกได้เป็น 9 อย่าง[17] กล่าวคือ

1. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday-Mass Popular Individual)

เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำอะไร อันเป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานให้หมดไปและเรียกพละกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่ บางคนอาจจะไปพักฟื้นเพราะป่วยไข้ มักจะถือเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าจะไปท่องเที่ยวที่ใด เช่น สถานที่ชายทะเลที่มีลมพัดอยู่เป็นนิจ หรือสถานที่บนเขาที่อากาศหนาวเย็น หรืออาจรักษาโรคผิวหนังใกล้บริเวณบ่อน้ำร้อน เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่างๆที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ชมศิลปะนานาพรรณในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่างๆ นมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญเพื่อร่วมปฏิบัติศาสนากิจ เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Educational) เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือ หรือเข้าศึกษา หรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานับเดือน เช่น ไปทำการวิจัยด้านสังคมวิทยาที่ประเทศอินเดีย ไปดูงานที่ยุโรป ไปบรรยายวิชาการท่องเที่ยวที่สิงคโปร์ ไปฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิชาการโรงแรมที่สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเขต การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น

---

[17] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 12*, น.13-14

หรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่ซึ่งเงียบสงบ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม การไปชมการแสดงโอเปร่า การไปชมการแสดงโขน เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวโยงกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โครงกระดูกมนุษย์โบราณ เป็นต้น

6. การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก (Hobbies) เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาด ไปเล่นสกี เป็นต้น

7. การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend / Relation) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่อังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น

8. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดาและสหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลัก จึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอ

แม้ว่าการเดินทางเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการทำงาน แต่ก็จัดเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการเดินทางในลักษณะนี้จะสร้างรายได้ให้กับจุดหมายปลายทางที่นักธุรกิจไปเยือน และนักธุรกิจนั้นก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะไปอยู่ ณ สถานที่นั้นเพื่อที่จะทำงาน หารายได้อย่างเดียว หากต้องบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งหมายถึงการเข้าพักในโรงแรม การใช้บริการห้องประชุม ซื้อของฝากของที่ระลึกต่างๆ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ

(1) การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป (Regular Business Travel) หมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงาน หรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน 2-3 วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทย หรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า

(2) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ (Meeting, Incentive, Conference / Convention / Congress

and Exhibition : MICE) การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้กำลังได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลก โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นความสำคัญถึงภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กล่าวคือ ผู้ที่เดินทางมาในลักษณะดังกล่าวมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป นอกจากนี้แม้ว่าผู้ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางที่เกี่ยวข้องในเชิงธุรกิจ แต่หากคนกลุ่มนี้มีความประทับใจและมีประสบการณ์ที่ดีต่อพื้นที่ที่ได้ไปเยือนเป็นครั้งแรก ก็อาจเดินทางกลับไปยังพื้นที่นั้นอีกครั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการหยุดพักผ่อนในรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นคนที่มีการศึกษาระดับสูงและมีผู้นำด้านความคิด หากเลือกที่จะมาแหล่งท่องเที่ยวใด ก็ย่อมจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวนั้น สิ่งสำคัญที่นักธุรกิจแต่ละกลุ่มต้องการเหมือนกัน คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางเนื่องจากบางครั้งอาจมีเวลาจำกัดในการติดต่อธุรกิจ และอาจต้องเดินทางหลายแห่งในคราวเดียวกัน รวมถึงความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อธุรกิจ เช่น ในโรงแรมมักจะมีห้องติดต่อธุรกิจ (Business Center) ซึ่งมีบริการติดต่อสื่อสารที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโทรสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องถ่ายเอกสารหรือแม้กระทั่งผู้ช่วยส่วนตัวไว้รองรับกลุ่มลูกค้าดังกล่าว

9. การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ และเมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวมักจะได้รับเลือกให้เป็นที่ประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น

2.3 ข้อบังคับในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องด้วยโครงการนี้นักศึกษาต้องเดินทางไปต่างประเทศซึ่งนอกจากจะเป็นการได้ฝึกภาษาและได้ท่องเที่ยวแล้วนักศึกษายังต้องทำงานอันเป็นการหาประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและตัวนักศึกษา ดังนั้นนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่โครงการกำหนด นอกจากนี้ต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจรวมถึงปฏิบัติตามข้อบังคับของ

โครงการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการจัดเตรียมเอกสารเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเข้าประเทศที่นักศึกษาจะเข้าไปทำงานและท่องเที่ยว

2.3.1 คุณสมบัติของผู้สมัคร

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนกำหนดให้ผู้สมัครต้องเป็นนิสิตนักศึกษาต่างชาติระดับอุดมศึกษาไม่ว่าปริญญาตรีหรือปริญญาโทโดยมีอายุไม่เกิน 28 ปีในขณะนั้นและกำลังลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาถัดไปหรือเป็นนักศึกษาภาคปกติหรือเต็มเวลาของสถาบันการศึกษาที่มีหรือใช้การเก็บสะสมหน่วยกิต เพื่อการเลื่อนชั้นและจบการศึกษา โดยนักศึกษาที่เรียนจบครบรายวิชาตามหลักสูตรแต่ยังไม่ได้รับอนุมัติสำเร็จการศึกษาอย่างเป็นทางการก็ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการนี้ได้ เว้นแต่สามารถแสดงผลการลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรอื่นๆ หรือในระดับปริญญาบัตรที่สูงขึ้น

นอกจากนี้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนยังถูกยกเว้นสำหรับนักเรียนสายอาชีวศึกษา (Vocational School) ให้ไม่สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้[18]

2.3.2 การเข้าร่วมโครงการ

นักศึกษาที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการต้องทำการสมัครกับบริษัทเอกชนในประเทศไทยซึ่งเป็นตัวแทนของตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาโดยบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจะทำการตรวจสอบคุณสมบัติของนักศึกษาพร้อมกับทดสอบทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาว่ามีทักษะเพียงพอตามหลักเกณฑ์ของโครงการหรือไม่ เมื่อนักศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์นักศึกษาต้องชำระค่าสมัครเข้าร่วมโครงการเป็นการยืนยันการเข้าร่วมโครงการ

ภายหลังจากนักศึกษาได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการแล้วจะต้องทำการเลือกงานและสัมภาษณ์งานกับนายจ้างหรือเจ้าหน้าที่จากองค์กรในต่างประเทศ เมื่อผ่านการสัมภาษณ์แล้วตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาจะออกแบบฟอร์มการเสนอข้อตกลงการจ้างงาน (Employment Offer Agreement Form)[19] ซึ่งบางองค์กรจะออกมาในลักษณะเป็นเอกสารยืนยัน

---

[18] J-1 VISA EXCHANGE VISITOR PROGRAM. “Summer Work Travel Students must be.” Retrieved June 17, 2016, http://j1visa.state.gov/programs/summer-work-travel

[19] CIEE Work and Travel USA. “Important Documents.” Retrieved December 29 , 2015, http://www.ciee.org/wat/prepare/documents.aspx

การรับเข้าทำงาน (Job Offer) ซึ่งมีเงื่อนไขเกี่ยวกับที่พัก เงินเดือน ชั่วโมงการทำงาน ตำแหน่งงาน และข้อยกเว้นความรับผิดต่างๆโดยจะส่งมาให้กับนักศึกษาเพื่อเซ็นเอกสารยืนยันงานการได้รับงาน ในขณะเดียวกันนักศึกษาจะต้องชำระค่าโครงการส่วนที่เหลือให้กับบริษัทเอกชนในประเทศไทย และเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อยื่นให้กับองค์กรต่างประเทศเพื่อพิจารณาประกอบการขอออก เอกสารรับรองการเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือที่เรียกว่า DS-2019 ซึ่งเป็นเอกสารที่จะระบุชื่อ องค์กรที่ให้การสนับสนุนนักศึกษา พร้อมวัตถุประสงค์โครงการและระยะเวลาที่นักศึกษาได้รับ อนุญาตให้ทำงาน ชื่อสถานที่ทำงานในสหรัฐอเมริกา รวมถึงการระบุว่านักศึกษามีเงินทุนอย่างน้อย 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ (USD)[20] เพื่อใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน เมื่อได้รับ DS-2019 แล้วให้นักศึกษาใช้ เอกสารสิทธิ์ฉบับนี้ในการยื่นขอ J-1 visa โดย DS-2019 จะถูกนำส่งให้นักศึกษาภายหลังจากที่ ได้รับการตอบรับให้เข้าร่วมโครงการแล้ว

องค์กรแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่มีหน้าที่สำคัญในการออกแบบฟอร์มที่ได้รับ อนุญาตจาก Department of State แบบฟอร์ม DS-2019 (Certificate of Eligibility for Exchange Visitor (J-1) State) ถูกนำมาใช้เพื่อรับรองสถานภาพนักศึกษาในโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และในการร้องขอต้องใช้หลักฐานยืนยันสถานภาพความเป็นนักศึกษา เช่น Transcript บัตร ประชาชน ใบรับรองสถานภาพนักศึกษา สำเนาหนังสือเดินทาง รูปถ่าย เหล่านี้เป็นต้น หลังจากนั้น องค์กรแลกเปลี่ยนจะเป็นผู้ลงทะเบียนในระบบฐานข้อมูลที่เรียกว่า The Student and Exchange Visitor Information System (SEVIS) เป็นระบบฐานข้อมูลออนไลน์ (Internet-Based System) ที่เก็บ ข้อมูลของนักศึกษาประเภท Non-Immigrants ที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนและผู้ติดตาม (ผู้ถือ J-2 Visa) โดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกาใช้ติดตามความคืบหน้าของนักศึกษาในโครงการ ซึ่งองค์กร แลกเปลี่ยนมีหน้าที่รับผิดชอบในการกรอกข้อมูลของผู้เข้าร่วมโครงการในแบบฟอร์ม DS-2019 ลง ใน SEVIS ข้อมูลนี้จะปรากฏในฐานข้อมูลทันทีที่มีการออก DS-2019 และเมื่อนักศึกษาได้รับการ อนุมัติวีซ่าประเภท J-1 จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในฐานข้อมูล เมื่อ นักศึกษาเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองที่สนามบินจะบันทึกข้อมูลของ นักศึกษาลงในฐานข้อมูล โดยองค์กรตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาหรือ

[20] ค่าเงิน 1 ดอลลาร์สหรัฐ (USD) เท่ากับ 34.97 บาทไทย (THB) อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารกรุงเทพ ณ วันที่ 9 กันยายน 2559.

องค์กรเจ้าของ DS-2019 จะใช้ฐานข้อมูลเพื่อติดตามช่วงเวลาในการออกวีซ่าให้กับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการหรือช่วงเวลาที่นักศึกษาเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกา และใช้ฐานข้อมูลเดิมนี้ในการบันทึกการยกเลิกการไม่แสดงตัวหรือพฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษาในระหว่างการเข้าร่วมโครงการจนนักศึกษาเดินทางออกนอกสหรัฐอเมริกา ภายหลังโครงการสิ้นสุดลงข้อมูลดังกล่าวก็จะถูกบันทึกเช่นกัน ระบบ SEVIS นี้ได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 พร้อมกันนี้ผู้เข้าร่วมจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการดูแลควบคุมระบบ The Student and Exchange Visitor Program (SEVP) ที่เรียกว่า SEVIS I-901 ให้กับกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Homeland Security – DHS) เป็นเงิน 35 ดอลลาร์สหรัฐ (USD)[21] หลังจากนั้นระบบ SEVIS จะปรากฏสถานการณ์จ่ายค่าธรรมเนียมโดยแสดงเป็นใบเสร็จออนไลน์โดยอัตโนมัติเพื่อให้หน่วยงานต่างๆของสหรัฐอเมริกาสามารถตรวจสอบสถานะได้ อย่างไรก็ตามนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการควรพิมพ์สำเนาใบเสร็จเก็บไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อความสะดวกในระหว่างการดำเนินโครงการในลำดับต่อไปด้วย[22]

2.3.3 ขอบเขตระยะเวลาในโครงการ

นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถเข้าร่วมโครงการได้ในช่วงฤดูร้อนโดยจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในโครงการแลกเปลี่ยนโดยแบ่งเป็นระยะเวลา 4 เดือนสำหรับการทำงานในช่วงหยุดยาวระหว่างปีการศึกษาซึ่งตามระเบียบได้กำหนดให้นักศึกษาสามารถเข้าสหรัฐอเมริกาก่อนวันเริ่มงานตามที่กำหนดไว้ใน DS-2019 โดยในส่วนของการทำงานนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถเข้าทำงานในสหรัฐอเมริกาได้สูงสุด 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งลักษณะงานจะต้องไม่ใช่งานที่ใช้ทักษะเฉพาะในการทำงาน (Non-skilled Work) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานที่เปิดตามฤดูกาล (Seasonal Park) และงานในร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารจานด่วน เป็นต้น โดยทางองค์กรแลกเปลี่ยนจะเป็นผู้ดูแลเรื่องการปรับเปลี่ยนระยะเวลาการทำงาน รวมทั้งกำหนดวันเริ่มและสิ้นสุดการร่วมโครงการตามความสะดวกของนักศึกษา แต่ต้องไม่เกินวันสิ้นสุดตามฐานข้อมูลของ SEVIS และวันกำหนดเปิดภาคการศึกษาถัดไปของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่ศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนไว้

---

[21] *เพิ่งอ้าง*.

[22] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. *อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 6*, น.38.

สำหรับสิทธิในการอยู่ต่อเพื่อการท่องเที่ยวหลังจบโครงการนั้น กระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Homeland Security – DHS) อนุญาตให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทุกคนที่ถือ J-1 Visa สามารถอยู่ในสหรัฐอเมริกาได้อีก 30 วันหลังจากจบโครงการทำงานแล้ว เรียกว่า “Grace Period” โดยช่วงเวลานี้จะไม่ถูกนับรวมอยู่ในวันเวลาที่ระบุใน DS-2019 ในช่วง Grace Period นี้นักศึกษาสามารถอยู่ท่องเที่ยวได้ตามความพอใจแต่ไม่อนุญาตให้นักศึกษาใช้ช่วงเวลาในการหางานหรือทำงาน สำหรับการเดินทางออกนอกสหรัฐอเมริกานั้นสามารถทำได้ แต่นักศึกษาอาจไม่สามารถกลับเข้ามาในประเทศอีกครั้งโดยไม่ขอวีซ่าใหม่ ทั้งนี้เพราะสถานภาพ J-1 ได้สิ้นสุดลงแล้วในช่วงเวลาของ Grace Period[23]

2.3.4 การปฐมนิเทศ

ข้อบังคับทางกฎหมายได้กำหนดให้องค์กรแลกเปลี่ยนจัดการให้มีการปฐมนิเทศผ่านทางบริษัทตัวแทนในแต่ละประเทศเพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นและความเข้าใจพื้นฐานทั่วไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย[24]

1. การดำรงชีวิตและวัฒนธรรมทั่วไปของชาวสหรัฐอเมริกา

2. บริการสาธารณะที่มีในชุมชน เช่น การคมนาคม ห้องสมุด โรงเรียน โรงพยาบาล ธนาคาร เป็นต้น

3. การประกันสุขภาพ ชื่อหน่วยงานและหมายเลขโทรศัพท์ที่สมารถติดต่อได้ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือขอความช่วยเหลือ

4. ความเข้าใจและกฎข้อบังคับพื้นฐานของโครงการ

5. ที่อยู่รวมถึงหมายเลขติดต่อของผู้ประสานงานประจำสหรัฐอเมริกาที่คอยดูแลช่วยเหลือนักศึกษาในช่วงของการร่วมโครงการ

นอกจากนี้เพื่อความชัดเจนในการทำความเข้าใจการเข้าร่วมโครงการ ตัวแทนภาคเอกชนควรอธิบายให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเข้าใจในรายละเอียดอื่นๆ กล่าวคือ องค์กรแลกเปลี่ยนจะไม่รับประกันว่าเมื่อนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการเดินทางถึงสหรัฐอเมริกาแล้วจะมีงานรองรับตามความต้องการในทันที จึงเป็นหน้าที่ของตัวนักศึกษาที่จะต้องเตรียมค่าใช้จ่ายส่วนตัวไป

---

[23] *เพิ่งอ้าง,* น.39.

[24] *เพิ่งอ้าง,* น.40-41.

จำนวนหนึ่งให้เพียงพอในช่วงเวลาที่อาจยังหางานไม่ได้ โดยในกรณีดังกล่าวนักศึกษาต้องติดต่อกับองค์กรแลกเปลี่ยนประจำสหรัฐอเมริกาซึ่งมีหน้าที่เพียงพยายามอย่างเต็มที่ในการช่วยจัดหางานที่เหมาะสมแก่นักศึกษาเท่านั้น นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่สามารถทำงานรับจ้างภายในบ้านต่างๆ เช่น งานพี่เลี้ยงเด็ก คนสวน คนขับรถ เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะรับลูกจ้างเป็นรายบุคคล รวมทั้งยังไม่สามารถทำงานใดๆที่เกี่ยวกับการแพทย์และการพยาบาล นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะต้องได้รับค่าจ้างและสวัสดิการแรงงานในอัตราเดียวกันกับพนักงานสัญชาติอเมริกันอื่นๆ ในตำแหน่งงานเดียวกันโดยองค์การแลกเปลี่ยนมีหน้าที่ต้องให้รายละเอียดเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำของมลรัฐนั้นๆ ก่อนจะเข้าร่วมโครงการและในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินขณะที่นักศึกษากำลังอยู่ระหว่างการร่วมโครงการในสหรัฐอเมริกา นักศึกษาจะต้องสามารถติดต่อกับองค์กรแลกเปลี่ยนในสหรัฐอเมริกาที่ตนสังกัดได้ตลอด 24 ชั่วโมง องค์กรแลกเปลี่ยนในสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้คอยดูแลควบคุมความประพฤติและกิจกรรมของนักศึกษาในสังกัดซึ่งกิจกรรมและพฤติกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาตนั้นได้ระบุอยู่ใน DS-2019

2.4 การทำงานต่างประเทศ

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์อันเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศโดยนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องเข้าไปทำงานในต่างประเทศซึ่งเป็นกิจกรรมหรือภารกิจหลักของโครงการเพื่อให้ได้รับประสบการณ์จากการทำงานและเป็นการฝึกฝนภาษาตามวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา โดยงานที่นักศึกษาทำได้จะต้องไม่ใช่งานที่ใช้ทักษะเฉพาะในการทำงาน (Non-skilled Work) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาคำนิยาม ลักษณะระดับทักษะในการทำงานและวิธีการเข้าไปทำงานในต่างประเทศในลักษณะอื่นๆด้วย

2.4.1 นิยามแรงงาน

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้เข้าไปในสหรัฐอเมริกาเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวและทำงานในลักษณะเป็นการเดินทางไปเป็นแรงงานในต่างประเทศซึ่งมีผู้ได้ให้คำนิยามของแรงงานไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.จิ๊ด เศรษฐบุตร ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงงานไว้ว่า “งานบุคคลหรือเรียกกันว่างานหรือแรงนั้นทางเศรษฐศาสตร์หมายถึงการกระทำของมนุษย์ที่ตั้งใจทำขึ้นโดยมุ่งหวังว่าการกระทำนั้นจะทำให้ตนได้รับสิ่งซึ่งบำบัดความต้องการของตนได้”[25]

Dale Yodor ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “แรงงานหมายถึงแรงงานทั้งหมดของมนุษย์ซึ่งว่าจ้างกันได้ ทั้งเป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการสำหรับมนุษย์”[26]

Ralph H. Blodgett ได้ให้คำจำกัดความว่า “แรงงาน หมายถึงการใช้แรงงานและสติปัญญาของมนุษย์ (Human Effort) เพื่อมุ่งหมายที่จะให้ได้มาซึ่งรายได้”[27]

Melvin W. Reder ให้ความหมายอย่างกว้างๆว่า “แรงงาน หมายถึงบุคคลที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือน ซึ่งค่าจ้างหรือเงินเดือนนี้เป็นที่มาเบื้องต้นของรายได้ในครอบครัว (หมายถึงร้อยละ 80 ของรายได้หรือมากกว่า)”[28]

Reynolds L.G. ได้อธิบายความหมายของ “แรงงาน” หมายถึงกำลังกายและกำลังมันสมอง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง ในบางครั้งคำว่าแรงงานก็มีความหมายแคบหรือชี้เฉพาะตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ เช่น หมายถึง “ชนชั้นแรงงาน (Working Class)” เท่านั้น ซึ่งตามความหมายนี้ แรงงานคือบุคคลที่เสนอขายแรงงานให้กับบุคคลอื่นหรือองค์กรธุรกิจ อาจจะเป็นบุคคลที่ทำงานกับเครื่องจักร เครื่องมือ บุคคลที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้า เป็นต้น[29]

จากคำนิยามดังกล่าวเห็นได้ว่าแรงงาน หมายถึง กำลังกาย กำลังความคิด สติปัญญา ฝีมือ ทักษะ และความรู้ความสามารถของมนุษย์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน เพื่อให้เกิดผลในทางเศรษฐกิจ และสังคม แรงงาน คือ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานทุกคน ทุกระดับ ทุกอาชีพ เช่น ฝ่ายบริหาร นายจ้าง พนักงาน ลูกจ้าง ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ทำงานส่วนตัว รวมถึงผู้ว่างงานด้วย

---

[25] จิ๊ด เศรษฐบุตร. คำสอนเศรษฐศาสตร์พิสดาร*(งานบุคคล)*. พระนคร, 2479.

[26] สุดาศิริ วศวงศ์. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณ, 2551), น.3.

[27] *เพิ่งอ้าง*, น.3.

[28] เดชา แก้วชาญศิลป์. “การคุ้มครองชั่วโมงทำงาน : บทศึกษาเฉพาะกรณีงานอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมในจังหวัดพระนครและธนบุรี.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511), น.1.

[29] Reynolds. L.G.,Labour Economics and Labour Relations, 5th. Ed. : New Jersey Prentice Hall, Inc, 1970.

2.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการไปทำงานต่างประเทศ

การย้ายถิ่นฐานจากประเทศต้นทางไปยังถิ่นที่อยู่อื่นในปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงในพลวัตรโลก การที่ตลาดเศรษฐกิจของโลกเร่งผสานรวมกันมากขึ้น พร้อมกับระบบคมนาคมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้คนจำนวนมากสามารถเดินทางข้ามพรมแดนได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น โดยแรงงานย้ายถิ่นส่วนใหญ่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศโดยมีปัจจัยที่ผลักดันและดึงให้ต้องมีการย้ายถิ่นที่อยู่หรือออกจากประเทศต้นทางและยังคงทำงานอยู่ในถิ่นดังกล่าวต่อไปดังนี้[30]

1. ปัจจัยที่ผลักดันให้ต้องการย้ายถิ่นหรือออกจากประเทศต้นทางไปทำงานต่างประเทศมีดังนี้

(1) ไม่ได้รับโอกาสในสังคมในการทำงาน ขาดโอกาสทางการศึกษาและไม่ได้รับบริการสุขภาพที่ดีจึงทำให้ไม่สามารถหางานทำเพื่อเลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัวได้เพียงพอในประเทศของตน

(2) ความไม่มั่นคงในทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการบริหารจัดการที่ผิดพลาด การทุจริตคอรัปชั่น ความขัดแย้งภายใน ปัญหาภัยธรรมชาติ หรือนโยบายภาครัฐซึ่งก่อให้เกิดค่าครองชีพที่สูงขึ้นและเกิดช่องว่างของรายได้ที่ขยายกว้างขึ้นรวมถึงความแตกต่างด้านคุณภาพชีวิตภายในและระหว่างประเทศ

(3) การแบ่งแยกหรือความแตกต่างในถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ หรือสถานะของบุคคล

(4) ปัญหาภายในครอบครัวของเหยื่อหรือผู้เสียหายที่บังคับให้ต้องออกไปหางานทำยังถิ่นอื่น หรือส่งลูกหลานให้ไปทำงานถิ่นอื่น เพื่อนำเงินมาช่วยเหลือครอบครัว

2. ส่วนปัจจัยที่ดึงให้ผู้ที่ไปทำงานต่างประเทศยังคงทำงานในต่างถิ่นต่อไปดังนี้

(1) การเดินทางที่ง่ายและสะดวก รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ถูกในการเดินทาง

(2) ค่าตอบแทนสูงและสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในถิ่นที่อยู่ใหม่หรือประเทศปลายทาง รวมทั้งโอกาสได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น ทักษะการใช้แรงงาน และการมีงานทำที่ดี

---

[30] กิตสุรณ สังขสุวรรณ. “สิทธิมนุษยชนและการค้ามนุษย์.” วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่33. ฉบับที่2, น.83-85 (กันยายน 2558).

(3) ความต้องการแรงงานของถิ่นที่อยู่ใหม่หรือประเทศปลายทาง

(4) ความเชื่อที่ว่าถิ่นที่อยู่ใหม่หรือประเทศปลายทางสามารถให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยความเชื่อเหล่านี้มาจากคำบอกเล่าของแรงงานที่เคยไปทำงานมาก่อนหรือจากข้อมูลข่าวสารทางอินเตอร์เน็ต

จากปัจจัยดังกล่าวเห็นได้ว่าในระดับมหภาคการขาดแคลนแรงงานในประเทศซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า และการมีแรงงานมากเกินความต้องการหรือการทำงานระดับต่ำในประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า เป็นปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่สำคัญสำหรับการย้ายถิ่น ความไม่มั่นคงทางสังคมเศรษฐกิจ และวิกฤตการณ์ทางการเมืองก็เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้ผู้คนเดินทางออกนอกประเทศเช่นกัน ในสภาพการณ์โลกาภิวัฒน์ การที่ผู้คนจะเดินทางข้ามพรมแดนประเทศนับเป็นปรากฏการณ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และมีแต่จะเพิ่มมากขึ้นและเป็นหน้าที่สำหรับผู้กำหนดนโยบายว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการย้ายถิ่นนั้น และจำกัดผลเสียที่เกิดต่อแรงงาน ผู้จ้างงาน และสังคมให้น้อยที่สุดได้[31]

2.4.3 วิธีการต่างๆในการไปทำงานต่างประเทศที่ถูกกฎหมาย

วิธีการไปทำงานต่างประเทศที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันมี 5 ลักษณะ[32] ดังนี้

1. บริษัทจัดหางานจัดส่งไป

(1) ต้องแสดงใบอนุญาตการจดทะเบียนต่อกรมการจัดหางานไว้ในที่เปิดเผยและเห็นชัด ณ สำนักงานที่ได้รับอนุญาต

(2) ต้องจดทะเบียนลูกจ้างหรือตัวแทนจัดหางานที่ทำงานให้บริษัทไม่ใช้สายหรือเป็นนายหน้าเถื่อน

(3) เรียกเก็บค่าหัวตามกฎหมายและออกใบเสร็จรับเงินให้คนหางานไว้เป็นหลักฐาน

---

[31] สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. “มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ: สิทธิแรงงานข้ามชาติว่าด้วยแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติในเอเชียและแปซิฟิก.” (กรุงเทพฯ: สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ, 2550), น.1-2.

[32] กระทรวงแรงงาน. “วิธีไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกกฎหมาย.” สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558, http://www.mol.go.th/anonymouse/employee/international-law

(4) เรียกเก็บเงินล่วงหน้าได้ไม่เกิน 30 วันก่อนเดินทาง ถ้าไม่ส่งไปทำงานตามกำหนด ต้องคืนเงินให้ทันที

(5) ต้องส่งคนงานไปตรวจโรค ณ สถานพยาบาลตามที่กรมการจัดหางานประกาศรายชื่อไว้

(6) ต้องส่งคนหางานไปทดสอบฝีมือ ณ สถานทดสอบฝีมือตามที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานอนุญาต

(7) ต้องพาคนงานเข้ารับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ของกรมการจัดหางานก่อนเดินทาง

(8) ต้องพาคนหางานเดินทางออกไปทำงานต่างประเทศผ่านด่านตรวจคนหางานของกรมการจัดหางาน

2. กรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่งไปทำงาน

3. นายจ้างในประเทศไทยพาลูกจ้างของตนไปทำงาน

กรณีนี้นายจ้างอาจมีบริษัทแม่อยู่ในต่างประเทศหรืออาจประมูลงานได้ จึงส่งคนงานที่อยู่ในประเทศไทยไปทำงานคนงาน ดังกล่าวยังมีฐานะเป็นลูกจ้างของนายจ้างในประเทศไทยจึงได้รับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงเต็มจำนวน

4. นายจ้างในประเทศไทยส่งลูกจ้างของตนไปฝึกงาน

ลักษณะนี้นายจ้างต้องขออนุญาตพาลูกจ้างในโครงการส่งไปฝึกงานต่างประเทศหรือบริษัทแม่หรือเครือข่ายเป็นการเรียนรู้พัฒนาฝีมือลูกจ้างให้ทันกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

5. คนงานแจ้งไปทำงานด้วยตนเอง

กรณีนี้คนงานที่ติดต่อหางานต่างประเทศหรือจากคำแนะนำของญาติพี่น้อง เพื่อนหรือคนงานที่ทำงานครบตามสัญญาจ้างแล้วได้ต่อสัญญาจ้าง เมื่อเดินทางกลับมาพักผ่อนในประเทศไทยและจะเดินทางกลับไปทำงานอีกต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า 10 วัน

2.5 ปัญหาในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) เป็นโครงการที่ยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามารับผิดชอบโดยตรงแม้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่แต่ก็ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติให้มีอำนาจโดยตรงในการเข้าไปควบคุมธุรกิจและคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำให้เกิดปัญหาแก่นักศึกษา โดยมีกรณีข้อเท็จจริงที่เกิดปัญหาขึ้น 6 ประการดังต่อไปนี้[33]

2.5.1 ปัญหาด้านการจัดการโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

1. บริษัทตัวแทนในประเทศไทยหลอกลวงนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการโดยไม่ได้เป็นของตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในต่างประเทศโดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการควบคุมธุรกิจแอบอ้างว่าสามารถส่งนักศึกษาไปทำงานกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้

2. ปัญหาด้านการจัดการเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม การที่นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการถูกเอาเปรียบจากการเข้าร่วมโครงการหรือได้รับเงื่อนไขที่ไม่เป็นไปตามที่ตกลงหรือเข้าใจตรงกัน

3. ปัญหาด้านการจัดการเอกสาร การเข้าร่วมโครงการต้องมีการดำเนินการหลายขั้นตอนโดยมีเอกสารที่สำคัญในการเข้าร่วมโครงการเป็นเรื่องเทคนิคที่นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากบริษัทตัวแทนในประเทศไทย โดยในทางปฏิบัติยังมีความผิดพลาดและความไม่ลงตัวในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ อีกทั้งการดำเนินการด้านเอกสารในระหว่างการเข้าร่วมโครงการในสหรัฐอเมริกายังเกิดปัญหาโดยเฉพาะการดำเนินการทำบัตรประกันสังคม (Social Security) ที่ล่าช้าจะทำให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่สามารถหางานเพิ่มได้

4. ปัญหาด้านการเตรียมข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจ หน่วยงานที่ดำเนินการจัดการประสานงานส่วนใหญ่จะจัดเตรียมให้ได้ไม่ชัดเจน ในขณะที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการส่วนมากจะไม่มีประสบการณ์เพียงพอที่จะศึกษาข้อมูลได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งนักศึกษายังไม่สามารถเลือกทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสมกับตนเองได้เพราะทั้งจากการไม่มีทางเลือกและไม่มีข้อมูลให้ตัดสินใจก่อนเลือกตำแหน่ง โดยนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะทราบตำแหน่งงานคร่าวๆ

---

[33] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. *อ้างแล้วเชิงอรรถที่6*, น.111-125.

ว่ามีตำแหน่งใดบ้างแต่จะไปเลือกตำแหน่งที่แน่นอนตามภาระงานที่ว่างกับนายจ้างที่สหรัฐอเมริกา โดยนักศึกษาจะมีสิทธิเท่าที่พอจะเลือกได้แต่ไม่ทราบว่าตนเองสามารถทำงานได้แค่ไหนเพียงใดซึ่งทำให้ไม่มีความแน่นอนทางรายได้และการวางแผนใช้ชีวิตในโครงการ

5. ปัญหาด้านการประสานงานระหว่างนายจ้างและหน่วยงานจัดการ โดยนายจ้างอาจไม่รับทราบกำหนดการเดินทางมาของนักศึกษาซึ่งจำเป็นต้องจัดเตรียมที่พักและภาระงาน ไม่มีคนมารับนักศึกษาที่สนามบิน นักศึกษาไม่มีที่พักต้องอาศัยโรงแรมชั่วคราว หรือไม่มีตำแหน่งงานให้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

6. ปัญหาด้านการคัดสรรนายจ้างพร้อมสถานที่ทำงานและสวัสดิการที่ปลอดภัย เป็นปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น เพื่อร่วมงานตั้งตัวเป็นแก๊ง ขโมยทิป ขอมีเซ็กส์ หรือการทำงานที่มีความเสี่ยง เช่น การทำงานช่วงกลางคืน นอกจากนี้ต้องจัดสวัสดิการตามสมควรแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการรวมถึงดูแลเรื่องอาการป่วยไข้ของนักศึกษาตามสมควร

7. ปัญหาระบบการให้ความช่วยเหลือปัญหาเฉพาะหน้าในระหว่างการเข้าร่วมโครงการ นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ แต่เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นหน่วยงานที่ดำเนินโครงการจะมีมาตรการรองรับและให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาได้เพียงใดให้มากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะกรณี (Case by Case) โดยคำนึงถึงการนำมาปรับปรุงให้เป็นการรับจัดการในระยะยาว จากการรวบรวมข้อมูลพบปัญหาเฉพาะหน้านำมาซึ่งสภาวะความยากลำบากในการทำงานและสวัสดิภาพ

2.5.2 ปัญหาสวัสดิภาพการดำเนินชีวิต

1. ที่พักอาศัย นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่มีทางเลือกมากนักในการหาที่พักที่เหมาะสมกับตนเองทั้งความสะดวกในการทำงานและความปลอดภัย ส่วนใหญ่จะเป็นที่พักที่มีความแออัดและสภาพทรุดโทรม อีกทั้งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการยังถูกเอาเปรียบและหาผลประโยชน์จากที่พักอีกด้วย เช่น การหักเงินมัดจำบ้าน เป็นต้น

2. ระบบขนส่งมวลชน เนื่องด้วยการเดินทางไปทำงานในบางแห่งจำเป็นต้องมีรถรับส่งจากนายจ้างเพราะสภาพสังคมการเดินทางของชาวสหรัฐอเมริกาทำให้นายจ้างอาจไม่บริการหรือไม่ใส่ใจเท่าที่ควร ย่อมเกิดปัญหากับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการซึ่งส่วนใหญ่คุ้นเคยกับชีวิต

ในเมืองที่มีการบริการสาธารณะเป็นอย่างมาก หรืออาจเกิดการหาผลประโยชน์จากนายจ้างเกี่ยวกับการเดินทางได้อีกด้วย

3. การเกิดระบบนายหน้าจัดหางาน ในบางกรณีองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนได้จัดส่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไปยังเมืองที่อยู่ชานเมืองที่มีความเงียบสงบมาก ทำให้เกิดช่องว่างในการดำเนินชีวิตที่จำเป็นต้องพึ่งระบบนายหน้า ภายใต้ระบบนายหน้าจัดหางาน นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะถูกเอาเปรียบทั้งค่าที่พักและค่ารถรับ-ส่ง ในขณะที่ไม่มีการดูแลด้านความปลอดภัย เช่น ไม่มีสวัสดิการปฐมพยาบาล ซึ่งระบบนายหน้าที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อการทำงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการที่สร้างเงื่อนไขบีบบังคับเป็นอย่างมาก

2.5.3 ปัญหาด้านการทำงาน

1. ค่าแรงและสวัสดิการไม่เป็นธรรม การจ้างงานบางแห่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะได้รับความไม่เป็นธรรมเพราะแม้จะมีกฎหมายที่รองรับโครงการรูปแบบนี้ช่วยประกันค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกัน แต่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไทยจะถูกเลือกปฏิบัติมากกว่าเพื่อนร่วมงานชาวสหรัฐอเมริกาหรือที่เรียกว่าแรงงานชั้นที่สอง (Second Class of Workers)[34] เช่น แม้นายจ้างให้ค่าตอบแทนเท่าชาวสหรัฐอเมริกาแต่จะไม่ให้ในอัตราล่วงเวลาเมื่อทำงานเกินชั่วโมงปกติ หรือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่สบายจะไม่ได้รับอนุญาตให้กลับไปพักต่างจากชาวสหรัฐอเมริกา อีกทั้งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไทยจะถูกเลือกปฏิบัติให้เลิกงานเร็วกว่าชาวสหรัฐอเมริกา ขณะที่ถ้ามีงานที่ต้องทำในช่วงล่วงเวลานายจ้างจะให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไทยทำเพราะไม่ได้ค่าจ้างในอัตราล่วงเวลา เป็นต้น นอกจากนี้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอาจถูกส่งกลับประเทศหากมีปัญหากับนายจ้างเพราะถูกเลิกจ้างทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องยอมเสียผลประโยชน์ของตนเองซึ่งไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานใดหรือได้รับการช่วยเหลือที่ล่าช้าเกินสมควร

2. จำนวนคนทำงานและตำแหน่งไม่สมดุล จากภาระงานที่ไม่แน่นอน เช่น บางวันที่อากาศดีจะมีลูกค้ามากทำให้มีความต้องการคนทำงานมาก ทำให้เกิดการแย่งชั่วโมงทำงานขณะที่

[34] Josh Eidelson. “McDonald’s Guest Workers Stage a Surprise *Strike*.” Retrieved July 1, 2016, https://www.thenation.com/article/mcdonalds-guest-workers-stage-surprise-strike/

บางวันไม่มีลูกค้าจึงต้องการคนทำงานน้อย นายจ้างจะเลิกจ้างในชั่วโมงนั้นๆทันทีหรือบางแห่งมีคนทำงานน้อยนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องทำงานหนักเกินกำลังไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมงขึ้นไป

2.5.4 ปัญหาด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม

1. การทำงานกับเพื่อนร่วมงานต่างชาติภายใต้วัฒนธรรมการทำงานที่แตกต่างกันมากทำให้เกิดปัญหาการทำงานร่วมกันได้ยาก เช่น วัฒนธรรมไทยเพื่อนร่วมงานช่วยกันทำงานอย่างมีน้ำใจเอื้ออารีต่อกัน ขณะที่วัฒนธรรมอเมริกันจะทำงานแค่หน้าที่ตามสิทธิของตนหรือการยอมรับวัฒนธรรมบางอย่าง เช่นการทิ้งอาหารวันต่อวันซึ่งคนไทยมองว่าเป็นการฟุ่มเฟือยอย่างมากแต่ชาวอเมริกันให้ความสำคัญกับความสะอาดมากกว่า

2. ความไม่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมอเมริกันจึงไม่เข้าใจและประเมินการกระทำที่เหมาะสมไม่ได้ เช่น ทะเลาะกับเพื่อนร่วมงานชาวสหรัฐอเมริกาเรื่องการให้ความเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทย เป็นต้น

3. การมีวัฒนธรรมที่ไม่กล้าพูดไม่กล้าแสดงออกของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไทยโดยจะเกรงใจและเป็นช่องว่างให้ถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย ขณะที่วัฒนธรรมอเมริกันจะเน้นให้รักษาสิทธิของตน

2.6 ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวีซ่าต่างๆเพื่อการเดินทางไปสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปแล้วบุคคลต่างชาติที่ต้องการเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาจะต้องมีวีซ่า ไม่ว่าจะเป็นวีซ่าชั่วคราวสำหรับการพำนักในประเทศแบบชั่วคราว หรือวีซ่าถาวรสำหรับการย้ายถิ่นฐานถาวรก็ตาม บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศที่ได้รับการรับรองอาจจะสามารถเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาได้โดยไม่ต้องมีวีซ่าภายใต้โปรแกรมยกเว้นการขอวีซ่า บุคคลทุกคนที่เดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาภายใต้โปรแกรมการยกเว้นวีซ่าจะต้องได้รับอนุมัติการเดินทางผ่านระบบอนุมัติการเดินทางผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ESTA) ก่อนที่จะเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกา

โดยคุณสมบัติตามข้อกำหนดของโปรแกรมยกเว้นการขอวีซ่าในการเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาผู้เดินทางจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้[35]

---

[35] ยื่นคำร้องขอวีซ่าสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย. “ประเภทวีซ่า.” สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2559, http://www.ustraveldocs.com/th_th/th-niv-visatypeinfo.asp

1. เป็นบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศใดประเทศหนึ่งในประเทศสมาชิก ได้แก่

ราชรัฐอันดอร์รา เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐออสเตรีย ราชอาณาจักรเบลเยียม เนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐเช็ก ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐเอสโตเนีย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ) ฮังการี สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ สาธารณรัฐอิตาลี ญี่ปุ่น สาธารณรัฐลัตเวีย ราชรัฐลิกเตนสไตน์ สาธารณรัฐลิทัวเนีย ราชรัฐลักเซมเบิร์ก สาธารณรัฐมอลตา ราชรัฐโมนาโก นิวซีแลนด์ ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สาธารณรัฐโปรตุเกส สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐซานมารีโน สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐสโลวีเนีย ราชอาณาจักรสเปน ราชอาณาจักรสวีเดน สมาพันธรัฐสวิส สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร อีกทั้งต้องมีหนังสือเดินทางที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อกำหนดของโครงการยกเว้นการขอวีซ่า

2. ได้รับอนุมัติการเดินทางผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ESTA)

3. พำนักในสหรัฐอเมริกาไม่เกิน 90 วัน และ

4. เดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาเพื่อ

(1) ธุรกิจ วัตถุประสงค์ของการเดินทางที่ท่านได้วางแผนไว้คือเพื่อติดต่อหรือปรึกษาหารือกับหุ้นส่วนทางธุรกิจ เดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุมด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา วิชาชีพ หรือธุรกิจ หรือการประชุมตามวันที่กำหนด จัดการทรัพย์มรดก หรือเจรจาเพื่อทำสัญญา

(2) พักผ่อนหรือท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ของการเดินทางที่ท่านได้วางแผนไว้คือเพื่อการพักผ่อน อันได้แก่ การท่องเที่ยว การพักร้อน การหาความบันเทิง การเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงหรือญาติ การหยุดพัก การเข้ารับการรักษาด้านการแพทย์ การเข้าร่วมงานการกุศล กิจกรรมเพื่อสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมด้านดนตรี กีฬา และกิจกรรมหรือการแข่งขันอื่นๆที่คล้ายคลึงกันในฐานะมือสมัครเล่นซึ่งไม่ได้รับเงินตอบแทน

(3) ผ่านแดน เป็นการแวะผ่านสหรัฐอเมริกาเพื่อเปลี่ยนเส้นทางไปยังประเทศปลายทาง

หากมีคุณสมบัติไม่ครบตามข้อกำหนดของโปรแกรมยกเว้นการขอวีซ่า หรือเดินทางไปเพื่อศึกษาต่อ ทำงาน เข้าร่วมในโครงการแลกเปลี่ยน หรือวัตถุประสงค์อื่นใดที่มิได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเดินทางของวีซ่าท่องเที่ยวหรือธุรกิจ (วีซ่าประเภท B) จะต้องยื่นคำร้องเพื่อขอ

วีซ่าชั่วคราว อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศสมาชิกดังนั้นไม่ว่าจะเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาด้วยเหตุใดก็จำต้องมีการยื่นคำร้องเพื่อขอวีซ่าชั่วคราวทั้งสิ้นโดยวีซ่าชั่วคราวใช้สำหรับนักท่องเที่ยว นักธุรกิจ นักเรียน หรือผู้มาทำงานที่ต้องการพำนักในสหรัฐอเมริกาในช่วงระยะหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างเป็นการเฉพาะตามที่กฎหมายและข้อบังคับว่าด้วยเรื่องวีซ่าของสหรัฐอเมริกาได้ระบุไว้ ผู้ยื่นคำร้องขอวีซ่าชั่วคราวส่วนใหญ่จะต้องแสดงให้เจ้าหน้าที่กงสุลเห็นว่ามีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศที่พำนักของตนเองและจะต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะเดินทางออกนอกสหรัฐอเมริกาภายหลังจากการพำนักชั่วคราวนั้นได้สิ้นสุดลง

2.6.1 วีซ่าธุรกิจหรือนักท่องเที่ยว

วีซ่าเยี่ยมเยียน B-1/B-2 เป็นวีซ่าสำหรับผู้ที่เดินทางไปสหรัฐอเมริกาชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (B-1) เพื่อพักผ่อนหรือเข้ารับการรักษาด้านการแพทย์ (B-2) โดยทั่วไปแล้ววีซ่าชนิด B-1 เป็นวีซ่าสำหรับผู้เดินทางที่ต้องติดต่อกับผู้ร่วมงาน ผู้เข้าประชุมเชิงวิทยาศาสตร์ การศึกษา อาชีพ และธุรกิจ การจัดการสินทรัพย์ หรือต่อรองสัญญา วีซ่าชนิด B-2 สำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยว เยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงหรือญาติ การรักษาด้านการแพทย์และการเข้าร่วมงานการกุศล กิจกรรมเพื่อสังคม หรือกิจกรรมด้านการบริการ วีซ่า B-1 และ B-2 มักจะออกร่วมกันเป็นวีซ่าเดียวเป็นวีซ่าชนิด B-1/B-2

ผู้สมัครวีซ่าชนิด B-1/B-2 จะต้องแสดงต่อเจ้าหน้าที่กงสุลว่ามีคุณสมบัติที่จะได้รับวีซ่าตามรัฐบัญญัติว่าด้วยตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกา (INA) โดยมาตรา 214(b) ของ INA จะสันนิษฐานว่าผู้สมัครวีซ่าชนิด B-1/B-2 นั้นมีเจตนาที่จะอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาอย่างถาวร ต้องพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานทางกฎหมายดังกล่าวให้เป็นที่พอใจว่า

1. วัตถุประสงค์ของการเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกานั้นเป็นการเยี่ยมเยียนชั่วคราว เช่น เพื่อธุรกิจ การพักผ่อน หรือการรักษาด้านการแพทย์ เป็นต้น

2. มีการวางแผนที่จะอยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราวตามที่ระบุไว้

3. มีหลักฐานการเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายระหว่างอยู่ในสหรัฐอเมริกา

4. มีที่อยู่อาศัยนอกสหรัฐอเมริกาและมีความผูกพันทางสังคมหรือเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ ที่จะทำให้แน่ใจว่าผู้สมัครจะเดินทางกลับประเทศเมื่อการเยี่ยมเยียนสิ้นสุดลง

2.6.2 วีซ่าทำงาน

หากต้องการทำงานในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราว ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองสหรัฐอเมริกาจะต้องได้รับวีซ่าให้ถูกประเภทตามประเภทของงานที่จะไปทำ สำหรับงานแรงงานชั่วคราวส่วนใหญ่กำหนดไว้ว่านายจ้างหรือตัวแทนจะต้องยื่นคำร้องและผ่านการอนุมัติจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกา (United States Citizenship and Immigration Services - USCIS) ในสหรัฐอเมริกาก่อน ผู้สมัครจึงจะสามารถมายื่นคำร้องขอวีซ่าทำงานได้ โดยผู้สมัครวีซ่าประเภท H , L , O , P และ Q ทั้งหมดต้องได้รับการอนุมัติ คำร้อง Form I-129 โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาก่อนที่จะสามารถยื่นคำร้องขอวีซ่าทำงานที่สถานทูตหรือสถานกงสุลสหรัฐอเมริกาได้ เมื่อคำร้องผ่านการอนุมัติแล้ว นายจ้างหรือตัวแทนของท่านจะได้รับ Notice of Action, Form I-797 ซึ่งเป็นการแจ้งว่าคำร้องของท่านผ่านการอนุมัติแล้ว เจ้าหน้าที่กงสุลจะตรวจสอบคำร้องผ่านระบบจัดการข้อมูลคำร้อง (PIMS) ขณะสัมภาษณ์โดยต้องนำใบเสร็จชำระเงินค่าธรรมเนียม I-129 SEVIS มาด้วยในวันสัมภาษณ์ ณ สถานทูตหรือสถานกงสุลสหรัฐอเมริกาเพื่อใช้ในการตรวจสอบการอนุมัติคำร้อง อย่างไรก็ตามคำร้องที่ผ่านการอนุมัติแล้วไม่ได้เป็นสิ่งรับประกันว่าวีซ่าจะผ่านการอนุมัติ หากพบว่าบุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติในการได้รับวีซ่าภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองสหรัฐอเมริกา

วีซ่า H-1B (อาชีพผู้ชำนาญการพิเศษ) บุคคลดังกล่าวจะต้องขอวีซ่าประเภท H-1B หากเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาเพื่อปฏิบัติงานซึ่งได้มีการจัดการทำเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่มีคุณสมบัติในการได้รับวีซ่าประเภทนี้จะต้องได้รับวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี (หรือปริญญาที่เทียบเท่า) ในสาขาวิชาที่ตรงกับตำแหน่งที่ถูกว่าจ้าง สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้กำหนดว่างานประเภทนั้นเข้าข่ายเป็นอาชีพผู้ชำนาญการหรือไม่ ตลอดจนการเป็นผู้พิจารณาว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะทำงานดังกล่าวได้หรือไม่ โดยนายจ้างจะต้องยื่นคำร้องการจ้างงานต่อกระทรวงแรงงานเพื่อชี้แจงข้อกำหนดและเงื่อนไขของสัญญาจ้างงานของบุคคลดังกล่าว

วีซ่า H-2A (เกษตรกรตามฤดูกาล) วีซ่าชนิด H-2A เป็นวีซ่าที่อนุญาตให้นายจ้างสามารถรับชาวต่างชาติเข้าทำงานด้านเกษตรกรรมในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราวเนื่องจากไม่สามารถหาแรงงานสัญชาติอเมริกันสำหรับงานประเภทนั้นได้ ผู้สมัครจะมีสิทธิยื่นคำร้องขอวีซ่าชั่วคราวชนิด H-2A นี้ได้ต่อเมื่อท่านต้องการทำงานด้านเกษตรกรรมในสหรัฐอเมริกาเป็นการ

ชั่วคราวหรือตามฤดูกาลเท่านั้น โดยนายจ้างในสหรัฐอเมริกา (หรือบริษัททางด้านเกษตรกรรมในสหรัฐอเมริกาที่มีชื่ออยู่ในนายจ้างร่วม) ต้องยื่นแบบฟอร์ม I-129 ซึ่งเป็นคำร้องสำหรับแรงงานชั่วคราวในนามของบุคคลดังกล่าว

วีซ่า H-2B (แรงงานผู้เชี่ยวชาญ/ไม่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน) บุคคลดังกล่าวจะต้องมีวีซ่าประเภทสำหรับการเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาเพื่อทำงานเป็นการชั่วคราวหรือตามฤดูกาล ในตำแหน่งที่ขาดแรงงานสัญชาติอเมริกัน โดยนายจ้างต้องมีใบรับรองจากกระทรวงแรงงานที่ยืนยันว่าไม่สามารถหาแรงงานสัญชาติอเมริกันที่มีคุณสมบัติในตำแหน่งงานนั้นๆได้

วีซ่า H-3 (สำหรับการฝึกงาน) บุคคลดังกล่าวต้องมีวีซ่าประเภท H-3 สำหรับการเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อฝึกงานในระยะเวลาไม่เกินสองปีกับผู้ว่าจ้างในทุกสาขาโดยไม่จำเป็นว่าการฝึกงานนั้นจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่บุคคลดังกล่าวได้จบการศึกษามาโดยตรง บุคคลดังกล่าวสามารถรับค่าตอบแทนจากการฝึกงานหรือค่าตอบแทนที่ได้รับจากงานใดๆก็ตามที่ทำระหว่างการฝึกงานนั้นได้ แต่อย่างไรก็ดีการฝึกงานดังกล่าวนี้จะต้องไม่เป็นการปฏิบัติงานโดยผู้เชี่ยวชาญในการทำงานดังกล่าวอยู่แล้วและการฝึกงานนี้ต้องที่ไม่มีในประเทศ

วีซ่า H-4 (ผู้ติดตาม) หากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ถือวีซ่าหลักประเภท H คู่สมรสหรือบุตรที่อายุไม่เกิน 21 ปี (ที่มีสถานภาพโสด) สามารถได้รับวีซ่า H-4 เพื่อติดตามไปยังสหรัฐอเมริกาได้ อย่างไรก็ตามคู่สมรสหรือบุตรจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานขณะพำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกา

วีซ่า L-1 (พนักงานที่ย้ายไปทำงานที่สหรัฐอเมริกาชั่วคราวภายใต้การจ้างงานของบริษัทที่อยู่ในเครือเดียวกัน) วีซ่าประเภท L-1ใช้สำหรับพนักงานของบริษัทในระดับสากลที่ย้ายไปปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่ สำนักงานของบริษัทในเครือเดียวกันหรือสาขาย่อยอื่นๆที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราว บริษัทในระดับสากลดังกล่าวอาจเป็นบริษัทของสหรัฐอเมริกาเองหรือบริษัทต่างชาติก็ได้ ผู้ที่มีคุณสมบัติในการยื่นคำร้องขอวีซ่าประเภทนี้จะต้องมีตำแหน่งในระดับเทียบเท่าผู้จัดการหรือผู้บริหารหรือมีความรู้ความสามารถที่เชี่ยวชาญและได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัทที่ตั้งอยู่ในสหรัฐอเมริกาในระดับตำแหน่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเป็นตำแหน่งเดียวกับที่ทำอยู่ก็ได้ นอกจากนี้ผู้สมัครยังจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้แก่บริษัทระดับสากลที่ตั้งอยู่ในประเทศอื่นๆที่นอกเหนือจากสหรัฐอเมริกาติดต่อกันเป็นเวลาหนึ่งปีภายในระยะเวลาสามปีก่อนทำการสมัครขอวีซ่าไปยังสหรัฐอเมริกาอีกด้วย ผู้สมัครจะสามารถยื่นคำร้อง

ขอวีซ่าชนิด L-1 ได้ต่อเมื่อบริษัทของสหรัฐอเมริกาหรือบริษัทในเครือได้รับการอนุมัติคำร้องชนิดรวมหรือรายบุคคลจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาแล้วเท่านั้น

วีซ่า L-2 (ผู้ติดตาม) สำหรับผู้ถือวีซ่าหลักประเภท L คู่สมรสหรือบุตรที่อายุต่ำกว่า 21 ปี (ที่ไม่ได้แต่งงาน) สามารถได้รับวีซ่าติดตามประเภทนี้ได้ตามกฎหมายที่ได้แก้ไขใหม่โดยเปิดโอกาสให้คู่สมรสสามารถขออนุญาตทำงานได้โดยจะต้องเดินทางเข้าสหรัฐอเมริกาด้วยวีซ่า L-2 ก่อน จากนั้นให้ส่งแบบฟอร์ม I-765 (ขอรับได้จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกา) พร้อมค่าธรรมเนียมในการยื่นคำร้อง ทั้งนี้บุตรจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในสหรัฐอเมริกา

วีซ่า O เป็นวีซ่าสำหรับบุคคลที่มีความสามารถเป็นพิเศษในด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปะ การศึกษา ธุรกิจ และกีฬา หรือประสบความสำเร็จในด้านภาพยนตร์และการผลิตรายการโทรทัศน์ โดยวีซ่าประเภทนี้จะครอบคลุมถึงผู้ช่วยที่มีความจำเป็นต้องเดินทางติดตามมาด้วย

วีซ่า P (ศิลปิน ผู้ให้ความบันเทิง) วีซ่าประเภท P เป็นวีซ่าสำหรับนักกีฬาบางประเภท ผู้ให้ความบันเทิง ศิลปิน และผู้ช่วยที่มีความจำเป็นต้องติดตามมาร่วมแสดงงานด้วย

วีซ่า Q บุคคลดังกล่าวจะต้องมีวีซ่าประเภท Q สำหรับการเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อเข้าร่วมในโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการฝึกงาน การว่าจ้าง และแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของประเทศของท่าน ผู้สนับสนุนโครงการในสหรัฐอเมริกาจะต้องยื่นคำร้องในนามของท่านต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาและคำร้องนั้นจะต้องได้รับการอนุมัติ

2.6.3 วีซ่านักเรียน

สหรัฐอเมริกาเปิดกว้างสำหรับบุคคลต่างชาติที่เดินทางมาสหรัฐอเมริกาเพื่อเข้ารับการศึกษา ก่อนทำการยื่นคำร้องขอวีซ่าผู้สมัครที่เป็นนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการตอบรับให้เข้ารับการศึกษาจากทางโรงเรียนหรือโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อมีการตอบรับ ทางโรงเรียนจะส่งเอกสารยืนยันให้กับผู้สมัครแต่ละท่านเพื่อนำมาใช้ยื่นประกอบการยื่นคำร้องขอวีซ่านักเรียน

วีซ่า F-1 วีซ่าประเภทนี้เป็นวีซ่าหลักที่ออกให้แก่นักเรียนส่วนใหญ่ ในกรณีที่ต้องการเข้าเรียนในสหรัฐอเมริกาตามสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองแล้ว เช่น วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่ผ่านการรับรอง โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา หรือโปรแกรมสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านการ

อนุมัติ บุคคลนั้นต้องมีวีซ่าประเภท F-1 รวมไปถึงผู้ซึ่งต้องการเข้าเรียนในหลักสูตรอื่นๆที่มากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ก็ต้องใช้วีซ่าประเภท F-1 เช่นกัน

วีซ่า M-1 ในกรณีที่มีความประสงค์จะเข้ารับการศึกษาในด้านวิชาชีพ หรือด้านอื่นๆที่นอกเหนือจากด้านวิชาการ หรือเข้าฝึกอบรมใดๆที่จัดโดยสถาบันในสหรัฐอเมริกาจะต้องมีวีซ่าประเภท M-1

2.6.4 วีซ่าผ่านแดนหรือลูกเรือของเรือเดินสมุทร

วีซ่าผ่านแดน (วีซ่าประเภท C) บุคคลต่างชาติที่เดินทางผ่านสหรัฐอเมริกาไปยังจุดหมายปลายทางต่างชาติจะต้องมีวีซ่าผ่านแดนที่ยังไม่หมดอายุ ข้อกำหนดนี้ไม่รวมถึงผู้ที่มีสิทธิเดินทางผ่านสหรัฐอเมริกาโดยไม่ต้องมีวีซ่าภายใต้โปรแกรมยกเว้นการขอวีซ่าหรือผู้ถือสัญชาติของประเทศที่มีข้อตกลงร่วมกับสหรัฐอเมริกาในการอนุญาตให้บุคคลสัญชาติดังกล่าวเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาโดยไม่มีวีซ่าได้

ในกรณีที่ต้องการหยุดระหว่างทางในสหรัฐอเมริกาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่นอกเหนือจากการผ่านแดน เช่น เพื่อพบเพื่อนหรือเพื่อท่องเที่ยว ผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติเพียงพอและได้รับวีซ่าประเภทที่เหมาะสมต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวอันได้แก่ วีซ่าประเภท B-2

ลูกเรือ (วีซ่าประเภท D) ลูกเรือที่ทำงานให้กับเรือเดินสมุทรของประเทศอื่นหรือสายการบินในสหรัฐอเมริกาจะต้องมีวีซ่าลูกเรือ ลูกเรือของสายการบินหรือเรือเดินสมุทรที่จะต้องเปลี่ยนเครื่องบินหรือเดินทางผ่านน่านน้ำของสหรัฐอเมริกา โดยทั่วไปแล้วจะต้องมีวีซ่าผ่านแดนหรือลูกเรือ (C-1/D) ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีลูกเรือบางคนอาจจำเป็นต้องมีเพียงวีซ่าประเภท D เท่านั้น

ลูกเรือที่ทำงานบนเรือเดินสมุทรของต่างประเทศที่แล่นอยู่ในบริเวณน่านน้ำภายในไหล่ทวีปนอกชายฝั่งอาจมีคุณสมบัติได้รับวีซ่าประเภท B-1 ชนิดพิเศษแทนวีซ่าลูกเรือ

ลูกเรือที่จะเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกานอกเวลางานระหว่างเที่ยวบินหรือการเดินเรือจะต้องมีวีซ่าประเภท B-1/B-2 ด้วยสำหรับใช้ในระหว่างวันหยุดงาน ผู้สมัครที่ยื่นขอวีซ่า C-1/D และ B-1/B-2 พร้อมกันจะชำระค่าธรรมเนียมวีซ่าเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

2.6.5 วีซ่าผู้ประกอบการค้าและนักลงทุนตามสนธิสัญญา

วีซ่าผู้ประกอบการค้า (E-1) และนักลงทุนตามสนธิสัญญา (E-2) เป็นวีซ่าสำหรับพลเมืองของประเทศซึ่งสหรัฐอเมริกาได้ทำสนธิสัญญาทางการค้าและการเดินเรือด้วย ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศคู่สนธิสัญญาดังกล่าว

เพื่อที่จะมีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครวีซ่าผู้ประกอบการค้า (E-1) และนักลงทุนตามสนธิสัญญา (E-2) ต้องมาที่สหรัฐอเมริกาเพื่อประกอบธุรกิจซึ่งมีมูลค่ามากและประเภทของธุรกิจดังกล่าวอาจหมายรวมถึงการให้บริการหรืองานด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันและเป็นการค้าหลักระหว่างสหรัฐอเมริกาและประเทศคู่สนธิสัญญาและเพื่อพัฒนาและบริหารจัดการธุรกิจซึ่งผู้สมัครได้ลงทุนกับธุรกิจด้วยมูลค่ามาก

คู่สมรสและบุตรอายุต่ำกว่า 21 ปีซึ่งยังไม่ได้แต่งงานของผู้ค้า นักลงทุนตามสนธิสัญญาหรือพนักงานของบริษัท สามารถยื่นคำร้องขอวีซ่าเพื่อร่วมเดินทางหรือติดตามผู้สมัครไปสหรัฐอเมริกาได้ และผู้สมัครไม่จำเป็นต้องมีสัญชาติเดียวกับผู้สมัครหลัก

วีซ่าประเภท E อนุญาตให้ผู้ค้าหรือนักลงทุนตามสนธิสัญญาและครอบครัวอาศัยในสหรัฐอเมริกาตามระยะเวลาที่กำหนดโดยกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐอเมริกา (DHS) วีซ่าประเภท E เป็นวีซ่าชั่วคราว ซึ่งอนุญาตให้ผู้ถือวีซ่าพำนักในสหรัฐอเมริกาตามเงื่อนไขที่กำหนดตลอดอายุของวีซ่า ผู้ถือวีซ่าประเภท E ต้องมีความประสงค์ที่จะเดินทางออกจากสหรัฐอเมริกาเมื่อสถานะวีซ่าประเภท E นั้นสิ้นสุดลง ผู้ติดตามไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานที่สหรัฐอเมริกา เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับการอนุมัติจากกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิในสหรัฐอเมริกา

2.6.6 วีซ่าผู้เผยแผ่ศาสนา

วีซ่าประเภท R เป็นวีซ่าสำหรับผู้ซึ่งต้องการเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาเพื่อปฏิบัติศาสนกิจเป็นการชั่วคราวตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติ (INA) §101(a)(15)(R)

2.6.7 วีซ่าสำหรับผู้ช่วยทำงานบ้าน (แม่บ้านหรือพี่เลี้ยง)

ผู้ช่วยทำงานบ้านที่ติดตามนายจ้างไปยังสหรัฐอเมริกาสามารถยื่นคำร้องขอวีซ่าประเภท B-1 ได้ โดยผู้ช่วยทำงานบ้านในที่นี้ได้แก่ พ่อบ้าน คนขับรถ แม่บ้าน พี่เลี้ยงเด็ก และอื่นๆ

บุคคลที่ติดตามผู้ว่าจ้างที่เป็นนักการทูตและข้าราชการของรัฐบาลต่างประเทศสามารถยื่นคำร้องขอวีซ่าประเภท A-3 หรือ G-5 ได้ ขึ้นอยู่กับสถานะวีซ่าของผู้ว่าจ้าง

2.6.8 วีซ่าผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชน

วีซ่าสื่อมวลชน (I) เป็นวีซ่าชั่วคราวสำหรับตัวแทนของสื่อมวลชนต่างประเทศที่ต้องการเดินทางมายังสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราวเพื่อทำงาน โดยมีสำนักงานหลักตั้งอยู่ในต่างประเทศ ขั้นตอนบางประการและค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองนั้นจะเป็นไปตามนโยบายของประเทศของผู้เดินทางนั้นๆและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะยึดถือหลักการเดียวกันเป็นการตอบแทนซึ่งเรียกว่า "หลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ" ขั้นตอนในให้วีซ่านี้แก่ตัวแทนสื่อมวลชนจากประเทศใดๆจะพิจารณาจากหลักว่ารัฐบาลของผู้สมัครนั้นให้สิทธิเดียวกันแก่ตัวแทนสื่อมวลชนหรือผู้สื่อข่าวจากสหรัฐอเมริกาหรือไม่

2.6.9 วีซ่านักเรียนในโครงการแลกเปลี่ยน

สหรัฐอเมริกาเปิดกว้างสำหรับบุคคลต่างชาติซึ่งเดินทางมาสหรัฐอเมริกาเพื่อเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ก่อนทำการยื่นคำร้องขอวีซ่านักเรียนแลกเปลี่ยนจะต้องได้รับการตอบรับจากผู้สนับสนุนโครงการที่มีอำนาจก่อน เมื่อได้รับการตอบรับแล้วผู้สมัครจะได้รับเอกสารยืนยันการตอบรับจากสถาบันการศึกษาหรือผู้สนับสนุนโครงการที่ต้องนำมาใช้ประกอบการยื่นคำร้องขอวีซ่าโดยวีซ่าประเภท J ของโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคคล ความรู้ และทักษะทั้งในด้านการศึกษา ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ ผู้ซึ่งเข้าร่วมโครงการนี้ได้แก่นักเรียนในทุกระดับการศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกงานภาคปฏิบัติตามบริษัท สถาบัน และหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนครูจากโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและโรงเรียนเฉพาะทางอื่นๆ อาจารย์ที่เดินทางมาสอนหรือค้นวิจัย ณ สถาบันในระดับอุดมศึกษา ผู้ได้รับทุนด้านการทำวิจัย ผู้เข้าฝึกอบรมวิชาชีพในสาขาวิชาทางการแพทย์และสาขาอื่นๆที่ใกล้เคียง และชาวต่างชาติที่เดินทางมาด้วยวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา ทำวิจัย ฝึกอบรม แลกเปลี่ยน หรือแสดงความรู้หรือทักษะที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนบุคคล

ในกรณีของผู้ติดตามกล่าวคือคู่สมรสหรือบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีและถือสถานภาพโสด ที่ต้องการเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเพื่อติดตามผู้ถือวีซ่าประเภท J-1 ขณะอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาจะต้องมีวีซ่าประเภท J-2 แต่สำหรับคู่สมรสหรือบุตรที่ไม่ได้มีความประสงค์จะอาศัย

อยู่ในสหรัฐอเมริการ่วมกับผู้ถือวีซ่าหลัก แต่ต้องการไปเยี่ยมเพียงเพื่อการพักผ่อนเท่านั้น สามารถยื่นคำร้องขอวีซ่าเยี่ยมเยียน (B-2)ได้ โดยคู่สมรสและ/หรือบุตรของนักเรียนแลกเปลี่ยนจะไม่สามารถทำงานในสหรัฐอเมริกาขณะถือวีซ่าประเภท J-2 ได้ หากไม่ได้ยื่นแบบฟอร์มขออนุญาตทำงาน I-765 โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้ตรวจสอบแบบฟอร์มนี้ I-765 และพิจารณาอนุญาตให้ผู้ถือวีซ่าประเภท J-2 สามารถทำงานได้

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะต้องได้รับเอกสารตอบรับจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนกล่าวคือเอกสารรับรองการเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือที่เรียกว่า DS-2019 เพื่อประกอบการยื่นคำร้องขอวีซ่าประเภท J-1 โดยวีซ่าประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศซึ่งแตกต่างจากวีซ่าทำงานซึ่งจะมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเข้าไปทำงานในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราวโดยมีกฎระดับที่เข้มงวดมากกว่ากล่าวคือต้องได้รับการอนุมัติ คำร้อง Form I-129โดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาก่อน เมื่อคำร้องผ่านการอนุมัติแล้วเจ้าหน้าที่กงสุลจะตรวจสอบคำร้องผ่านระบบจัดการข้อมูลคำร้อง (PIMS) อย่างไรก็ตามแม้คำร้องผ่านการอนุมัติแล้วหากพบว่าบุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติในการได้รับวีซ่าภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองสหรัฐอเมริกาก็ไม่อาจขอวีซ่าทำงานได้ โดยรายละเอียดในวีซ่าทำงานแบ่งออกเป็นหลายประเภทตามลักษณะของงาน ได้แก่ งานเกี่ยวกับผู้อาชีพผู้ชำนาญการพิเศษ เช่น นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร นักเขียนโปรแกรม นักวิเคราะห์งานวิจัย ผู้ให้คำปรึกษาด้านการจัดการ นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ นักบัญชี ทนายความ พยาบาล หรือผู้มีความชำนาญด้านอื่นๆที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า เป็นต้น งานเกษตรตามฤดูกาล รวมถึงแรงงานผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านซึ่งจะต้องเป็นงานที่มีความขาดแคลนแรงงานซึ่งนายจ้างต้องมีหนังสือรับรอง ใบรับรองจากกระทรวงแรงงานที่ยืนยันว่าไม่สามารถหาแรงงานสัญชาติอเมริกันที่มีคุณสมบัติในตำแหน่งงานนั้นๆ ส่วนการเข้ามาท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาต้องร้องขอวีซ่าชนิด B-2 โดยมีวัตถุประสงค์สำหรับผู้ที่ต้องการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยว เยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงหรือญาติ การรักษาด้านการแพทย์ และการเข้าร่วมงานการกุศล กิจกรรมเพื่อสังคม หรือกิจกรรมด้านการบริการ โดยผู้สมัครวีซ่าชนิดนี้จะต้องแสดงต่อเจ้าหน้าที่กงสุลว่ามีคุณสมบัติที่จะได้รับวีซ่าตามรัฐบัญญัติตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติของสหรัฐอเมริกาซึ่งพิจารณาจากวัตถุประสงค์ การ

วางแผนที่จะอยู่ในสหรัฐอเมริกาเป็นการชั่วคราวตามที่ระบุไว้ มีหลักฐานการเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายระหว่างอยู่ในสหรัฐอเมริกา มีที่อยู่อาศัยนอกสหรัฐอเมริกาและมีความผูกพันทางสังคมหรือเศรษฐกิจในด้านอื่นๆ ที่จะทำให้แน่ใจว่าผู้สมัครจะเดินทางกลับประเทศเมื่อการเยี่ยมเยียนสิ้นสุดลงเพื่อป้องกันการลักลอบเข้าเมือง

กรณีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าการร้องขอวีซ่าทำงานมีการตรวจสอบที่เข้มงวดมากกว่าการขอวีซ่าของโครงการแลกเปลี่ยนและวีซ่านักท่องเที่ยว เนื่องจากวีซ่าทำงานผู้ร้องขอมีความต้องการเข้ามาทำงานในสหรัฐอเมริกาเพื่อหารายได้และความมั่นคงทางการเงินซึ่งสหรัฐอเมริกามีค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่า ระบบเศรษฐกิจที่ดีกว่าประเทศต้นทางจึงอาจเป็นไปได้ว่าผู้ร้องขอจะพยายามหลีกเลี่ยงการกลับประเทศต้นทางเมื่อครบกำหนดระยะเวลาวีซ่าจึงต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ร้องขอและมีการรับรองจากหน่วยงานและนายจ้าง

จากการศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ข้อบังคับ ประเภทและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษาพบว่าโครงการได้ถูกจัดตั้งขึ้นในสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกและเป็นหนึ่งในโครงการแลกเปลี่ยนของสหรัฐอเมริกาต่อมาบริษัทโอเวอร์ซีส์ เอ็ดดูเคชั่นนอล กรุ๊ปจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทตัวแทนในประเทศไทยได้ติดต่อประสานงานกับองค์กรแลกเปลี่ยนในสหรัฐอเมริกาและนำโครงการเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรก วัตถุประสงค์ของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองทั้งสองประเทศโดยผู้สมัครเข้าร่วมโครงการต้องเป็นเยาวชนในระดับอุดมศึกษาในการเข้าร่วมโครงการนักศึกษาจะได้รับวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งเป็นวีซ่าสำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยนเพื่อเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาและใช้เวลาในการทำงานกับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาเป็นเวลาไม่เกิน 4 เดือนและมีช่วงเวลาได้อยู่ท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาอีกเป็นระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน โดยปัจจุบันได้รับความนิยมจากนิสิตนักศึกษาเป็นจำนวนมากเนื่องจากลักษณะของโครงการมีการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศและมีการทำงานเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัยและท่องเที่ยวในต่างประเทศเพราะค่าเงินในต่างประเทศสูงกว่าประเทศไทยจึงไม่เป็นการสร้างภาระให้กับครอบครัวของนักศึกษาจนเกินไป เมื่อโครงการมีการเดินทางไปต่างประเทศในลักษณะที่มีทั้งการทำงานและการท่องเที่ยว ดังนั้นในการศึกษาถึงการให้คุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงาน

และท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจึงต้องพิจารณาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงมาตรการทางกฎหมายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศต่อไปอีกด้วย

บทที่ 3
มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทยและต่างประเทศ

เนื่องด้วยปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้รับความสนใจจากนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นจำนวนมากเนื่องจากค่านิยมที่มองว่าเป็นการได้ท่องเที่ยว ฝึกฝนการใช้ภาษาที่มีความจำเป็นในการทำงานในอนาคต อีกทั้งเป็นการได้รับประสบการณ์ที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ในประเทศที่รับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการก็มีความต้องการแรงงานเพื่อประกอบธุรกิจ ทำให้ธุรกิจการส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สำหรับการส่งคนไทยออกไปทำงานที่ต่างประเทศ การส่งนักศึกษาไปศึกษาต่อในต่างประเทศ หรือแม้แต่การท่องเที่ยวในต่างประเทศล้วนแล้วแต่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบรวมทั้งมีกฎหมายบัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองผู้เดินทางไปต่างประเทศในลักษณะต่างๆอย่างมาก แต่สำหรับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนกลับไม่มีหน่วยงาน กฎหมายหรือมาตรการที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยรายละเอียดของปัญหาดังกล่าวมีส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งจะกล่าวเป็นลำดับดังนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทย

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ทำให้นอกจากกฎหมายหลักที่บัญญัติให้ความคุ้มครองแล้วยังมีกฎหมายเฉพาะซึ่งต้องศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการความคุ้มครองและเยียวยาแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการดังต่อไปนี้

3.1.1 การคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ) พุทธศักราช ....

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศซึ่งปัจจุบันรัฐธรรมนูญของไทยเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวซึ่งบัญญัติถึงสิทธิเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไว้ ได้แก่

มาตรา 4 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพเกี่ยวกับการทำงานและการท่องเที่ยวเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนชาวไทยที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับได้ให้ความคุ้มครองภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้นจึงเป็นประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งประเทศไทยยังมีพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวกับประเทศต่างๆโดยการทำข้อตกลงร่วมกัน เช่น โครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์อีกด้วย

นอกจากนี้ปัจจุบันมีร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ) พุทธศักราช .... ซึ่งบัญญัติสิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไว้ดังนี้

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

มาตรา 25 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 26 การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสองต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

จากร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ) พุทธศักราช .... แสดงให้เห็นว่าสิทธิในการเดินทางและการประกอบอาชีพเป็นสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญประชาชนสามารถเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในสถานที่ต่างๆได้อย่างมีอิสระ อย่างไรก็ตามในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นการเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ได้อยู่ในอำนาจอธิปไตยของไทย จึงต้องดำเนินการตามข้อตกลงระหว่างประเทศและตามกฎหมายของต่างประเทศ เช่น ต้องมีหนังสือเดินทาง วีซ่า การจำกัดระยะเวลาในการอาศัยในต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้การประกอบอาชีพในโครงการนั้นนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องทำงานในสหรัฐอเมริกาและทำงานร่วมกับพลเมืองสหรัฐอเมริกาจึงต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศและตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งอาจมีการจำกัดการเลือกอาชีพเพื่อความปลอดภัยของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและเพื่อให้การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและ อาจมีอาชีพที่จำกัดให้พลเมืองสหรัฐอเมริกาเท่านั้น รวมถึงระยะเวลาที่จำกัดในการอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาทำให้บางอาชีพไม่มีความเหมาะสม โดยโครงการได้จำกัดให้เป็นงานชั่วคราว (Temporary Job) หรืองานตามฤดูกาล (Seasonal Job) เท่านั้น

3.1.2 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่สำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination and Designation) มอบหมายอำนาจการบริหารโครงการให้กับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน (Exchange Organization) องค์กรเหล่านี้มีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างนายจ้าง การดำเนินงานตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนซึ่งอยู่ต่างประเทศจะทำการประสานงานเป็นตัวแทนร่วมกับบริษัทเอกชนในประเทศไทยซึ่งจะดำเนินการประสานงานโดยตรงกับเยาวชนที่มีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการในประเทศไทยอันมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจของนักศึกษาที่จะเข้าร่วมโครงการ ดังนั้นจึงต้องศึกษากฎหมายในลักษณะตัวการตัวแทน เมื่อตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนเป็นนิติบุคคลจึงต้องศึกษากฎหมายเรื่องนิติบุคคล ในการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีการทำสัญญาในการเข้าร่วมโครงการระหว่างนักศึกษากับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในประเทศไทยจึงต้องพิจารณากฎหมายลักษณะสัญญาและการแสดงเจตนา

ต่อมาเมื่อเกิดความเสียหายจากการเข้าร่วมโครงการย่อมต้องพิจารณาการเยียวยาความเสียหายตามกฎหมายลักษณะละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 66 นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ภายในอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังที่บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง

มาตรา 67 ภายใต้บังคับมาตรา 66 นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น

มาตรา 149 นิติกรรม หมายความว่าการใดๆอันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

มาตรา 215 เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์ อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ไซร้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ได้

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

มาตรา 438 ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

มาตรา 797 อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้บุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ตัวการ และตกลงจะทำการนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นโดยตั้งแต่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้

มาตรา 820 ตัวการย่อมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหาย ต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหาย อันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆอันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย

มาตรา 824 ตัวแทนคนใดทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ ท่านว่าตัวแทนคนนั้นจะต้องรับผิดตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง แม้ทั้งชื่อของตัวการจะได้เปิดเผยแล้ว เว้นแต่ข้อความแห่งสัญญาจะแย้งกันกับความรับผิดของตัวแทน

เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วการใดๆที่องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในประเทศไทยได้กระทำลงในขอบวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่นการทำสัญญาระหว่างนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแล้วเกิดการผิดสัญญาหรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องตามความประสงค์ของคู่สัญญาหรือการให้ข้อมูลอันเป็นการชวนเชื่อแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจนเกิดความเสียหายองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในต่างประเทศย่อมต้องผูกพันในฐานะตัวการที่จะต้องรับผิดตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของสัญญาเมื่อตัวการมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศต้องพิจารณาตามมาตรา 824 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อพิจารณาความรับผิดของตัวแทนด้วย ซึ่งคำว่า “ตัวแทนคนนั้นจะต้องรับผิดตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง” หมายถึงตัวแทนต้องรับผิดด้วย ดังนั้นแม้จะฟ้องให้ตัวการรับผิดแล้วก็ยังมีอำนาจฟ้องให้ตัวแทนรับผิดด้วยได้นั้นเองตามคำพิพากษาฎีกาที่ 4199/2546 (ประชุมใหญ่)[1]

3.1.3 การคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา

แม้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการที่ได้เข้าทำสัญญากับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาทางแพ่ง อย่างไรก็ตามหากบริษัทตัวแทนมีเจตนาเริ่มต้นโดยต้องการหลอกลวง[2]และโดยทุจริต[3] อันเป็นการฉ้อโกงย่อมต้องมีความรับผิดทางอาญาซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

---

[1] วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. “กฎหมายแพ่งพิสดาร เล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559).” (กรุงเทพฯ: หจก.แสงจันทร์การพิมพ์, 2559), น.538.

[2] “หลอกลวง” หมายถึง การทำให้เข้าใจผิด โดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงที่ไม่ตรงกับความจริง โดยความเท็จดังกล่าวต้องเป็นเรื่องที่ได้เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังจะเกิดขึ้นในปัจจุบันโดยเห็นได้ชัดเจนขณะที่มีการแสดงข้อความนั้นออกมา ส่วนการหลอกลวงโดยการปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งนั้นเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้กระทำมีหน้าที่แจ้งให้ทราบโดยหน้าที่ตามกฎหมาย ตามสัญญาหรือหน้าที่ที่เกิดขึ้นจากการกระทำครั้งก่อนๆของตน ซึ่งอาจทำให้บุคคลอื่นสำคัญผิด และหน้าที่ที่เกิดจากความสุจริตและไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยอาศัยความสัมพันธ์ของคู่กรณีในด้านต่างๆ เช่น การทำการค้า (หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 2-3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515), น.496-512.)

[3] ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 บัญญัติว่า ในประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 341 ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สามหรือ ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการกระทำดังกล่าวผู้ที่ต้องรับผิดมีทั้งบุคคลธรรมดาคือพนักงานบริษัทที่กระทำการหลอกลวงโดยมีเจตนาทำให้นักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการเข้าใจผิดหรือปกปิดข้อความจริงเกี่ยวกับโครงการโดยมีเจตนาพิเศษที่จะแสวงหาประโยชน์ในทางทรัพย์สินสำหรับตนเองอันเป็นการทุจริตย่อมมีความผิดฐานฉ้อโกง กรณีอ้างว่าสามารถพานักศึกษาไปทำงานต่างประเทศตามโครงการได้โดยให้นักศึกษาโอนเงินค่าโครงการ ค่าตั๋วเครื่องบินทั้งหมดมาให้แต่กลับไม่ดำเนินการใดจนสิ้นสุดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการอาจเป็นความรับผิดทางแพ่งเกี่ยวกับการผิดสัญญาชำระหนี้ได้เพราะเจตนาหลอกลวงเป็นเจตนาที่อยู่ภายในดังนั้นต้องพิจารณาองค์ประกอบแวดล้อมอื่นด้วย กรณีความรับผิดของบริษัทเอกชนในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติบุคคลเมื่อมีวัตถุประสงค์ในการรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการจึงอาจมีความผิดร่วมกับผู้แทนของนิติบุคคลได้หากได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลนั้น นอกจากนี้หากนิติบุคคลดังกล่าวไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างแน่แท้ เช่น ไม่ได้เป็นตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาแต่แรกหรือในภายหลังแต่ยังดำเนินการรับสมัครนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต่อไปย่อมแสดงถึงเจตนากระทำความผิดได้ ดังนั้นแม้บริษัทตัวแทนจะเป็นนิติบุคคลก็ต้องรับโทษทางอาญา[4]

---

(1) “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

[4] “สำหรับประเทศไทยนั้น นิติบุคคลอาจต้องรับผิดทางอาญาได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติโดยตรงให้นิติบุคคลใดต้องรับผิดทางอาญา นิติบุคคลนั้นก็ย่อมจะต้องรับผิดตามที่กฎหมายนั้นบัญญัติไว้

(2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้นิติบุคคลใดต้องรับผิดในการกระทำของผู้อื่นซึ่งนิติบุคคลจะต้องรับผิดชอบ

(3) หากไม่มีกฎหมายบัญญัติโดยตรงให้นิติบุคคลต้องรับผิด หรือต้องรับผิดในการกระทำของผู้อื่นดังกล่าวข้างต้นแล้ว นิติบุคคลจะรับผิดทางอาญาก็ต่อเมื่อความผิดทางอาญานั้นได้กระทำไปในการดำเนินงานตาม

3.1.4 การคุ้มครองตามกฎหมายเฉพาะ

นอกจากกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ประเทศไทยยังคงมีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนดังต่อไปนี้

3.1.4.1 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่นักศึกษาประสงค์จะเดินทางไปยังต่างประเทศโดยวัตถุประสงค์เพื่อหาประสบการณ์จากการทำงาน ฝึกฝนภาษาและท่องเที่ยวในระยะเวลาไม่เกิน 4 เดือน โดยในส่วนของการท่องเที่ยวมีกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องคือพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

ธุรกิจนำเที่ยว หมายความว่า ธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวหรือเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง อันได้แก่ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

นักท่องเที่ยว หมายความว่า ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิง หรือการอื่นใด

จากบทบัญญัติดังกล่าวได้ให้คำนิยามของคำว่าธุรกิจนำเที่ยวซึ่งเป็นการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปเพื่อท่องเที่ยวหรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ นอกจากนี้ยังให้คำนิยามของคำว่านักท่องเที่ยวว่าเป็นผู้ที่เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อการใด ซึ่งเห็นได้จากคำนิยามดังกล่าวนั้นบทบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไว้โดยสามารถตีความได้อย่างกว้างแตกต่างจากคำนิยามขององค์การสหประชาชาติและองค์การการท่องเที่ยวโลกที่กำหนดคำนิยามโดยยกเว้นการเดินทางไปเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้โดยไม่ถือเป็นการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น ๆและนิติบุคคลได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นแล้ว” (บัญญัติ สุชีวะ. “ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.” บทบัณฑิตย์. เล่มที่ 33. ตอนที่ 1, น.1-6 (2519))

3.1.4.2 พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"นักท่องเที่ยว" หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องที่อันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

จากบทบัญญัติดังกล่าวได้ให้คำนิยามของคำว่านักท่องเที่ยวโดยมีความหมายที่ใกล้เคียงกับองค์การสหประชาชาติที่ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่าเป็นการเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร

3.1.4.3 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเข้าทำสัญญากับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนซึ่งประกอบธุรกิจบริการ กฎหมายประเทศไทยที่เกี่ยวข้องคือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำการงาน การให้สิทธิใดๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใดๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณาด้วย

มาตรา 4 ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

(3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

(3 ทวิ) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

(4) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

มาตรา 22 การโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

(2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

(3) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

(4) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

(5) ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (1)

มาตรา 27 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 (1) หรือมาตรา 25 ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(1) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา

(2) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา

(3) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา

(4) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

ในการออกคำสั่งตาม (4) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้บริโภคประกอบกับความสุจริตใจในการกระทำของผู้กระทำการโฆษณา

มาตรา 28 ในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณาเป็นเท็จหรือเกินความจริงตามมาตรา 22 วรรคสอง (1) ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการโฆษณาพิสูจน์เพื่อแสดงความจริงได้

ในกรณีที่ผู้กระทำการโฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติการรับรองของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำการโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณาเป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา 27 ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการโฆษณารู้หรือควรได้รู้ว่าข้อความนั้นเป็นความเท็จ

มาตรา 35 ทวิ ในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้

ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร

(2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนด และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะให้ผู้ประกอบธุรกิจจัดทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการว่าด้วยสัญญากำหนดก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 47 ผู้ใดโดยเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการอื่นอันเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือผู้อื่น โฆษณาหรือใช้ฉลากที่มีข้อความอันเป็นเท็จ หรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นว่านั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งกระทำผิดซ้ำอีก ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 48 ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา 22 (3) หรือ (4) หรือข้อความตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 22 (5) หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 หรือมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจได้จัดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการมีสิทธิได้ไปทำงานและท่องเที่ยวต่างประเทศโดยเรียกค่าตอบแทนอันเป็นบริการอย่างหนึ่ง เมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเป็นผู้ใช้บริการดังกล่าวจึงเป็นผู้บริโภคตามกฎหมายนี้ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับโครงการสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ มีสิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย อีกทั้งบริษัทตัวแทนซึ่งทำสัญญากับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอาจต้องมีความรับผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจากการเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญของบริการและการโฆษณาโดยใช้ข้อความตามมาตรา 22 นอกจากนี้ตามมาตรา 35 ทวิ ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องขึ้นอีกชุดหนึ่ง

เรียกว่า คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีอำนาจกำหนดการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือบริการที่ต้องทำสัญญาซื้อขายหรือให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ทำเป็นหนังสือหรือตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือให้เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา[5] ซึ่งหลักเกณฑ์เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา

3.1.4.4 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องทำสัญญากับบริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยเพื่อสมัครเข้าร่วมโครงการโดยบริษัทตัวแทนอยู่ในฐานะที่มีความได้เปรียบมากกว่าในการต่อรองทำสัญญาเนื่องจากเป็นผู้กำหนดข้อตกลงในสัญญาจึงต้องพิจารณาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อให้เป็นไปตามหลักเสรีภาพของบุคคลในการแสดงเจตนา[6] โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้อสัญญา" หมายความว่า ข้อตกลง ความตกลง และความยินยอมรวมทั้งประกาศ และคำแจ้งความเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดด้วย

"ผู้บริโภค" หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ซื้อ ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อ ผู้กู้ ผู้เอาประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อให้ได้มา ซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปโดยมิใช่เพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ค้ำประกันของบุคคลดังกล่าวซึ่งมิได้กระทำเพื่อการค้าด้วย

"ผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ" หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ขาย ผู้ให้เช่า ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้กู้ ผู้รับประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อจัดให้ซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปเพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดนั้นเป็นทางค้าปกติของตน

---

[5] ดาราพร ถิระวัฒน์. กฎหมายสัญญาสถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542), น.106-108.

[6] อวิการัตน์ นิยมไทย. “เหตุใดต้องทำการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.” จุลนิติ. ปีที่ 6. ฉบับที่ 2, น.107 (มีนาคม-เมษายน 2552).

"สัญญาสำเร็จรูป" หมายความว่า สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน

มาตรา 4 ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูป หรือในสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูป หรือผู้ซื้อฝากได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควร เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ตีความสัญญาสำเร็จรูปไปในทางที่เป็นคุณแก่ฝ่ายซึ่งมิได้เป็นผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูปนั้น

ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น

(1) ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจากการผิดสัญญา

(2) ข้อตกลงให้ต้องรับผิดหรือรับภาระมากกว่าที่กฎหมายกำหนด

(3) ข้อตกลงให้สัญญาสิ้นสุดลงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือให้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ

(4) ข้อตกลงให้สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใด หรือปฏิบัติตามสัญญาในระยะเวลาที่ล่าช้าได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(5) ข้อตกลงให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกร้องหรือกำหนดให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา

(6) ข้อตกลงในสัญญาขายฝากที่ผู้ซื้อฝากกำหนดราคาสินไถ่สูงกว่าราคาขายบวกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี

(7) ข้อตกลงในสัญญาเช่าซื้อที่กำหนดราคาค่าเช่าซื้อ หรือกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร

(8) ข้อตกลงในสัญญาบัตรเครดิตที่กำหนดให้ผู้บริโภคต้องชำระดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าใช้จ่ายหรือประโยชน์อื่นใดสูงเกินกว่าที่ควรในกรณีที่ผิดนัดหรือที่เกี่ยวเนื่องกับการผิดนัดชำระหนี้

(9) ข้อตกลงที่กำหนดวิธีคิดดอกเบี้ยทบต้นที่ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร

ในการพิจารณาข้อตกลงที่ทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งตามวรรคสาม จะเป็นการได้เปรียบเกินสมควรหรือไม่ ให้นำมาตรา 10 มาใช้โดยอนุโลม

การเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนผู้สมัครต้องเข้าทำสัญญากับทั้งบริษัทตัวแทนเอกชนในประเทศไทยเกี่ยวกับการชำระเงินค่าโครงการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการคืนเงินรวมทั้งข้อตกลงการจ้างงานในเอกสารยืนยันการรับเข้าทำงานซึ่งทางองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาจะส่งมาให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำสัญญาโดยจะมีผลผูกพันทั้งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและผู้ประกอบการซึ่งเป็นนายจ้างที่สหรัฐอเมริกา ดังนั้นต้องพิจารณาข้อสัญญาดังกล่าวโดยหากเป็นข้อสัญญาสำเร็จรูป หรือเป็นข้อสัญญาที่เอาเปรียบนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการซึ่งเป็นผู้บริโภคเกินสมควรย่อมต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

3.1.4.5 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติและหาประสบการณ์ โดยตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะเป็นผู้ส่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไปต่างประเทศโดยการเข้าไปทำงาน ซึ่งกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการไปทำงานต่างประเทศคือพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“จัดหางาน” หมายความว่า ประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานหรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้าง โดยจะเรียกหรือรับค่าบริการตอบแทนหรือไม่ก็ตามและให้หมายรวมถึงการเรียกเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจัดหางานให้คนหางาน

“ตัวแทนจัดหางาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำ งานในต่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานกลาง

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 36 ในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ส่งสัญญาจัดหางานที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานในต่างประเทศ หรือตัวแทนจัดหางานทำกับคนหางานต่ออธิบดี ตลอดจนเงื่อนไขการจ้างแรงงานที่นายจ้างในต่างประเทศ หรือตัวแทนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากนายจ้างดังกล่าวทำกับคนหางาน และหลักฐานอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดเพื่อพิจารณาอนุญาตก่อนส่งคนหางานไปต่างประเทศ

(2) ส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ณ สถานพยาบาลที่อธิบดีประกาศกำหนด

(3) ส่งคนหางานเข้ารับการทดสอบฝีมือตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

(4) ส่งคนหางานที่ผ่านการคัดเลือกและทดสอบฝีมือแล้วเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศที่คนหางานจะไปทำงาน ตลอดจนสภาพการจ้าง ณ สำนักงานทะเบียนจัดหางานกลาง สำนักงานทะเบียนจัดหางานจังหวัด หรือสถาบันอื่นใดที่อธิบดีประกาศกำหนด

(5) ส่งบัญชีรายชื่อและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคนหางานพร้อมทั้งสำเนาสัญญาจ้างแรงงานให้แก่นายทะเบียนจัดหางานกลางภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คนหางานออกเดินทาง

(6) แจ้งเป็นหนังสือโดยแนบบัญชีรายชื่อและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคนหางานตาม (5) ให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศที่คนหางานไปทำงานทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คนหางานเดินทางไปถึง ในกรณีที่ไม่มีสำนักงานแรงงานไทยในประเทศดังกล่าว ให้

แจ้งเป็นหนังสือให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น หรือสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยหรือผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลคนไทยในประเทศนั้นทราบภายในระยะเวลาดังกล่าว

(7) รายงานให้นายทะเบียนจัดหางานกลางทราบภายในวันที่สิบของเดือนถัดไปเป็นประจำทุกเดือน ในกรณีที่ยังมีคนหางานไม่ได้เดินทางไปทำงานตามสัญญาจัดหางาน

ความใน (3) ไม่ใช้บังคับกับคนหางานที่มีใบรับรองการทดสอบฝีมือในสาขาที่จะไปทำงานอยู่แล้ว

การรายงานตาม (7) ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 38 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเรียกหรือรับค่าบริการจากคนหางานไว้เป็นการล่วงหน้าเกินสามสิบวันก่อนเดินทางในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศอาจร้องขอต่อนายทะเบียนจัดหางานกลางเพื่อขอขยายระยะเวลาดังกล่าวได้ และเมื่อนายทะเบียนจัดหางานกลางพิจารณาเห็นสมควรจะขยายระยะเวลาดังกล่าวให้ก็ได้ แต่การขยายระยะเวลาให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวมีกำหนดเวลาไม่เกินสามสิบวัน

การเรียกหรือรับเงินดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะงานตามสัญญาที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีตามมาตรา 36 แล้วเท่านั้น

มาตรา 39 ในกรณีที่คนหางานเดินทางไปถึงประเทศที่จะไปทำงานแล้วไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดการให้คนหางานเดินทางกลับประเทศไทยโดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่คนหางานจนกว่าคนหางานจะเดินทางกลับถึงประเทศไทย

(2) แจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศนั้นทราบภายในสิบห้าวัน ถ้าไม่มีสำนักงานแรงงานไทย ให้แจ้งสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น หรือสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่รับผิดชอบในการดูแลคนไทยในประเทศนั้นทราบ และส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้สำนักงานทะเบียนจัดหางานกลางทราบด้วย

มาตรา 46 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่

กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือได้ตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานและคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คนหางานไม่สามารถทำงานได้จนสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานเพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางานผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

มาตรา 52 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในกรมการจัดหางานเรียกว่ากองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ เพื่อใช้จ่ายในกิจการตามมาตรา 53 โดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินอื่น ดังต่อไปนี้

(1) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(2) เงินที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศนายจ้างหรือคนหางานส่งเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

(3) ดอกผลของกองทุน

(4) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(5) หลักประกันที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 34

เงินและทรัพย์สินอื่นตามวรรคหนึ่งให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา 53 กิจการที่จะใช้จ่ายเงินจากกองทุนได้นั้นได้แก่กิจการดังต่อไปนี้

(1) จัดการให้คนหางานซึ่งถูกทอดทิ้งอยู่ในต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทย

(2) ให้การสงเคราะห์แก่คนหางานซึ่งไปหรือจะไปทำงานในต่างประเทศหรือทายาทโดยธรรมของบุคคลดังกล่าว

(3) การคัดเลือกและทดสอบฝีมือและการฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ซึ่งปัจจุบันมีระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ พ.ศ. 2549 ได้บัญญัติกิจการที่จะใช้จ่ายเงินกองทุนไว้ดังนี้

ข้อ 5 ให้จ่ายเงินจากกองทุนในกิจการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จัดการให้สมาชิกกองทุนซึ่งถูกทอดทิ้งอยู่ในต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทยจนถึงภูมิลำเนา ซึ่งมีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(ก) ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

(ข) ค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการจัดการให้สมาชิกกองทุนเดินทางกลับประเทศไทยจนถึงภูมิลำเนา ให้กระทำได้ในกรณีที่จำเป็น

(ค) เงินชดเชยค่าใช้จ่ายแก่ผู้รับอนุญาตจัดหางานที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดี ตามมาตรา 41 และมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528

2. ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกกองทุนซึ่งไปหรือจะไปทำงานในต่างประเทศหรือทายาทโดยธรรมของสมาชิกของกองทุนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายและหรือเงินสงเคราะห์ ดังนี้

(ก) เงินสงเคราะห์เป็นค่ารักษาพยาบาลกรณีสมาชิกกองทุนประสบอันตรายก่อนไปทำงานในต่างประเทศหรือประสบอันตรายในต่างประเทศ

(ข) เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนต้องเดินทางกลับประเทศไทยเพราะถูกเลิกจ้างโดยมีสาเหตุมาจากการประสบอันตรายและเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลในต่างประเทศ

(ค) เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนประสบอันตรายจนพิการหรือทุพพลภาพในระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุน ไม่ว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดอันตรายจะเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือต่างประเทศ

(ง) ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นให้แก่สมาชิกกองทุนระหว่างที่อยู่ในต่างประเทศ กรณีประสบปัญหาในต่างประเทศ ได้แก่ รอการเข้าทำงานใหม่ รอการส่งกลับประเทศไทย รอการดำเนินคดี เป็นเหตุให้สูญเสียรายได้จากการทำงาน หรือกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายจ้างโดยไม่ใช่ความผิดของสมาชิกกองทุน หรือกรณีอื่นในลักษณะเดียวกัน

(จ) เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนต้องเดินทางกลับประเทศไทยก่อนสิ้นสุดการเป็นสมาชิกกองทุน เนื่องจากผลการตรวจสุขภาพจากสถานพยาบาลของประเทศนั้น พบว่าสมาชิกกองทุนเป็นโรคที่ตามข้อบังคับของทางการของประเทศนั้น ห้ามมิให้ทำงานในประเทศต่อไป

(ฉ) เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนประสบปัญหาต้องเดินทางกลับประเทศไทยก่อนสิ้นสุดการเป็นสมาชิกกองทุน เนื่องจากภัยสงครามหรือปัญหาความไม่สงบหรือจากภัยธรรมชาติหรือเกิดโรคระบาด ซึ่งทางการของประเทศนั้น ๆ ประกาศกำหนดแล้ว

(ช) ค่าเช่าสถานที่ ค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมทั้งค่าภาษีเท่าที่จำเป็นในการจัดการและการบริหารที่พักฉุกเฉินในต่างประเทศ

(ซ) ค่าจ้างทนายความเพื่อต่อสู้คดีกรณีสมาชิกกองทุนถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดซึ่งมิใช่เกิดจากการกระทำโดยเจตนาในต่างประเทศ หรือสมาชิกกองทุนดำเนินคดีแพ่งแก่นายจ้างเนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำงานซึ่งเกิดขึ้นระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุน

(ฌ) เงินสงเคราะห์ในการจัดการศพและเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ทายาทโดยธรรมของสมาชิกกองทุน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีประสบอันตรายก่อนไปทำงานในต่างประเทศจนถึงแก่ชีวิต กรณีเสียชีวิตขณะกลับมาประเทศไทย และกรณีเสียชีวิตในต่างประเทศระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุน

3. การคัดเลือกและทดสอบฝีมือ และการฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งมีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(ก) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ค่าจ้าง ค่าตอบแทนลูกจ้างชั่วคราว ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นของทางราชการในการคัดเลือกและฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

(ข) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการทดสอบฝีมือคนหางานซึ่งจะไปทำงานในต่างประเทศ

การขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตาม (ก) และ (ข) นั้น หากได้รับอนุมัติจากเงินงบประมาณจะใช้เงินกองทุนฯ ไม่ได้

4. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการโอนเงินกองทุนและค่าธรรมเนียมการให้บริการรับ-ส่งเงินตามที่ธนาคารเรียกเก็บ

5. ภายใต้บังคับมาตรา 53 ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศที่มิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หากมีความจำเป็นและมีเหตุอันสมควร ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินกองทุนเพื่อให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกกองทุนได้โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

แม้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจะมีลักษณะของโครงการที่ต้องมีการทำงานในต่างประเทศแต่ด้วยเหตุผลในวัตถุประสงค์หลักของโครงการเป็นไปเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาในประเทศต่างๆ อันเป็นการหาประสบการณ์ไม่ใช่การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อประกอบอาชีพหารายได้ทำให้โครงการดังกล่าวไม่อยู่ในลักษณะเป็นการหาแรงงานไปทำงานต่างประเทศตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจึงไม่ใช่ธุรกิจจัดหางานที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับดังกล่าว ทั้งการเข้าร่วมโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไม่ใช่การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อไปทำงานต่างประเทศทำให้ไม่อยู่ในลักษณะที่ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนและฝึกอบรมการทำงานก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศ

3.1.4.6 พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ประกอบธุรกิจให้บริการซึ่งต้องมีการทำสัญญาซึ่งปกติจะมีการทำเป็นหนังสือเนื่องจากเป็นสัญญาที่มีผู้เกี่ยวข้องในสัญญาหลายฝ่ายได้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกา บริษัทตัวแทนในประเทศไทยและนายจ้างในสหรัฐอเมริกาซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับธุรกิจควบคุมไว้ในมาตรา 35 ทวิ โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดต้องเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 ดังนี้

มาตรา 3 คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาจะกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใดเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้นจะต้องเข้าลักษณะหนึ่งลักษณะใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุรกิจที่มีการใช้ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

(2) เป็นธุรกิจที่มีการใช้สัญญาสำเร็จรูปอย่างแพร่หลาย

(3) เป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจ และความสันทัดจัดเจน

มาตรา 4 การกำหนดลักษณะของสัญญาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ให้ผู้บริโภคทราบสิทธิและหน้าที่ของตนตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการโดยชัดเจนตามควรแก่กรณี

(2) ไม่เป็นการจำกัดหรือยกเว้นความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจในส่วนที่เป็นสาระสำคัญโดยไม่มีเหตุผลที่สมควรเพียงพอ

(3) ต้องคำนึงถึงความสุจริตในการประกอบธุรกิจ

(4) ให้เยียวยาความเสียหายในเวลาอันควรในกรณีที่มีการฝ่าฝืนสัญญา

(5) จัดให้มีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแสดงเจตนาของผู้ประกอบธุรกิจในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญต่อการคุ้มครองผู้บริโภค

(6) ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินควรแก่การประกอบธุรกิจ

มาตรา 5 ก่อนออกประกาศกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา ให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญารับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงโดยคำนึงถึงขอบเขตและสภาพปัญหา เช่น การจัดสัมมนา การประชุมหรือให้ประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็นในการนี้จะรับฟังความเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยก็ได้

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคโดยคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาซึ่งเป็นกรรมการเฉพาะเรื่องจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดว่าการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการชนิดใดที่จะเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องทำเป็นหนังสือมิฉะนั้นสัญญาจะตกเป็นโมฆะหรือตามปกติประเพณีในการทำธุรกิจประเภทนั้นต้อง

ทำเป็นหนังสือ[7] อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการทำสัญญาตามโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนยังไม่เป็นธุรกิจควบคุมสัญญาตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญาพ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

3.1.4.7 ประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ประกาศ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้กำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถทำงานที่มีลักษณะเป็นงานตามฤดูกาลหรืองานชั่วคราวจึงต้องพิจารณาลักษณะงานดังกล่าวตามกฎหมายไทยซึ่งประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ประกาศ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515 ได้นิยามลักษณะงานดังกล่าวไว้ดังนี้

ข้อ 2 ในประกาศนี้

ลูกจ้างชั่วคราว หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำเพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล

จากประกาศดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าลูกจ้างตามฤดูกาลเป็นงานในลักษณะหนึ่งของลูกจ้างชั่วคราวแต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการทำงานไว้ว่าต้องทำงานอย่างน้อยภายในระยะเวลาเท่าใด แต่ในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้กำหนดระยะเวลาทำงานไว้ว่านักศึกษาสามารถเข้าร่วมโครงการได้ในช่วงฤดูร้อนโดยจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในโครงการแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 4 เดือนสำหรับการทำงานในช่วงหยุดยาวระหว่างปีการศึกษา

3.1.4.8 ข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา ควบคุมดูแล และการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ในต่างประเทศ พ.ศ. 2551

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้กำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำงานกับนายจ้างและท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการเมื่อเป็นนักเรียนที่อยู่ในต่างประเทศจึงต้องพิจารณาข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา ควบคุมดูแล และการ

---

[7] สรวิศ ลิมปรังษี. สิทธิผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ:บริษัท ธนาเพรส จำกัด, กันยายน 2552), น.219-222.

ให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ในต่างประเทศ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังนี้

ข้อ 5 ในข้อบังคับนี้

"นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ."

(ก) นักเรียนทุนของรัฐบาล

(ข) นักเรียนทุนส่วนตัว

"นักเรียนทุนของรัฐบาล" หมายความว่า นักเรียนซึ่งรับทุนของรัฐบาลเพื่อการศึกษาหรือฝึกอบรม หรือผู้รับทุนของรัฐบาลเพื่อชดเชยค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทั้งนี้ ทุนดังกล่าวเป็นทุนซึ่งจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือทุนที่ได้จากแหล่งทุนอื่นที่ ก.พ.กำหนดให้เป็นทุนของรัฐบาล และให้หมายความรวมถึงนักเรียนทุนเล่าเรียนหลวงด้วย

"นักเรียนทุนส่วนตัว" หมายความว่า นักเรียนทุนอื่นๆ ที่ไม่ใช่นักเรียนทุนของรัฐบาลที่ฝากอยู่ในความดูแลของ ก.พ.

"สำนักงานผู้ดูแลนักเรียน" หมายความว่า สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศซึ่งเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงาน ก.พ. ที่ทำหน้าที่ดูแลบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ.และให้หมายความรวมถึงสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือสำนักงานของบุคคลอื่นที่สำนักงาน ก.พ.มอบหมายให้ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

ข้อ 6 ให้สำนักงาน ก.พ.เป็นผู้ดูแลจัดการการศึกษา ควบคุมดูแล และการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ.ตามข้อบังคับนี้ ในการนี้สำนักงาน ก.พ.จะมอบหมายให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

จากข้อบังคับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐได้แก่ สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลนักเรียนไทยซึ่งอยู่ต่างประเทศ โดยนักเรียนต้องเป็นนักเรียนทุนรัฐบาลหรือทุนส่วนตัวที่ฝากอยู่ในความดูแลของก.พ.

3.1.4.9 ประกาศสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) เรื่องกลุ่มผู้ประกอบการโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Summer Work and Travel ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (กลุ่ม TIECA Work and Travel) ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน 2552

เนื่องจากคณะกรรมการสมาคมเห็นว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีความอ่อนไหวเป็นพิเศษจึงออกระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้กำกับดูแลให้มีมาตรฐานในการประกอบกิจการของสมาชิกโดยให้สมาชิกปฏิบัติตามดังนี้[8]

ข้อ 1 ระเบียบการสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) เป็นสมาชิกที่ได้รับการรับรองให้เป็น “สมาชิกสามัญ” ของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA)

(2) ดำเนินกิจการโครงการ Summer Work and Travel (J-1 Visa)

(3) ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจาก “องค์กรแลกเปลี่ยน หรือ US Sponsor” ที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินโครงการ Summer Work and Travel (J-1 Visa) กับสำนักงานการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (Bureau of Educational and Cultural Affairs)

หมายเหตุ “US Sponsor” หมายถึง นิติบุคคลหรือองค์กรแลกเปลี่ยนที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (Bureau of Educational and Cultural Affairs) ให้ดำเนินโครงการ Summer Work and Travel (J-1 Visa) และได้รับอนุมัติให้ออกเอกสาร DS-2019 (เอกสารสำคัญเพื่อยื่นขอวีซ่า ประเภท J-1 ได้)

ข้อ 2 หน้าที่ของสมาชิก เพื่อสร้างมาตรฐานของการประกอบกิจการสมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel มีหน้าที่ดังนี้

(1) การคัดเลือกนิสิต/นักศึกษาเพื่อเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel จะรับสมัครนิสิต/นักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยได้กำหนดดังนี้

---

[8] สมาคมไทยแนวแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.). “ประกาศสมาคมไทยแนวแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) เรื่องกลุ่มผู้ประกอบการโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Summer Work/Travel ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (กลุ่ม TIECA Work and Travel).” สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2559, http://www.tieca.com/backoffice_tieca/files/AnnouncementWork&Travel.pdf

ก. นิสิต/นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาและกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ข. นิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต้องมีระดับภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อสารได้

ค. นิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

(2) จัดให้มีการวัดผลภาษาอังกฤษเพื่อวัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษของนิสิต/นักศึกษา

(3) คัดเลือกนิสิต/นักศึกษาผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมโครงการรวมถึงให้ข้อมูลที่ถูกต้อง

(4) คัดเลือกนิสิต/นักศึกษาที่ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมโครงการแล้ว

(5) สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงกับนิสิต/นักศึกษา ไม่โฆษณาชวนเชื่อหรือชักจูงให้นักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นเพื่อหารายได้เป็นหลัก

(6) จัดทำสัญญาระหว่างสมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel กับนิสิต/นักศึกษา และอธิบายเพื่อให้แน่ใจว่า นิสิต/นักศึกษาเข้าใจข้อตกลงระหว่างสมาชิก และนิสิต/นักศึกษา โดยแจ้งให้นิสิต/นักศึกษาทราบถึงรายละเอียดข้อมูลสถานที่ทำงาน เช่น อัตราค่าตอบแทน จำนวนชั่วโมงการทำงาน ที่พัก รวมถึงข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นที่นิสิต/นักศึกษาต้องทราบเกี่ยวกับสถานที่ทำงานนั้นๆ โดยไม่ให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ

(7) ไม่ให้ข้อมูลในเชิงลักษณะรับประกันการได้รับอนุมัติวีซ่า J-1 ของนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

(8) จัดทำรายละเอียดการชำระเงินและนโยบายการคืนเงินและค่าใช้จ่ายอื่นๆและแจ้งให้ นิสิต/นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน

(9) ปฏิบัติตามระเบียบของโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ระบุโดยองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาอย่างเคร่งครัด

สมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel การตกลงจัดให้มีบริการดังต่อไปนี้ให้กับนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

(1) จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการเดินทางไปสหรัฐอเมริกาให้กับนิสิต/นักศึกษาทุกคน พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงกฎระเบียบของโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการปฏิบัติตนเมื่อถึงสหรัฐอเมริกา

(2) ให้คำแนะนำ ดำเนินการจัดเตรียมเอกสารและประสานงานนัดสัมภาษณ์วีซ่าให้กับนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

(3) จัดให้มีประกันสุขภาพและอุบัติเหตุให้กับนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทุกคน โดยมีระยะเวลาประกันครอบคลุมไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่ปรากฏบนเอกสาร DS2019 และมีทุนประกันไม่น้อยกว่าที่กฎหมายรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้ นิสิต/นักศึกษาจะต้องได้ทราบข้อมูลกรมธรรม์ประกันสุขภาพและอุบัติเหตุจากสมาชิกกลุ่ม โดยระบุถึงวงเงินคุ้มครองต่างๆอย่างชัดเจนก่อนการเดินทางไปสหรัฐอเมริกา

(4) ประสานงานในการจัดหาตั๋วเครื่องบินให้กับนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ รวมถึงยินดีให้คำแนะนำการจองตั๋วเครื่องบินในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการประสงค์ที่จะดำเนินการจัดหาตั๋วเครื่องบินด้วยตนเอง

สมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel จัดให้มีการดูแลและให้ความช่วยเหลือนิสิต/นักศึกษาในระหว่างพำนักอยู่ในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

(1) มีเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ประจำสำนักงานตลอดเวลาทำการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นิสิต/นักศึกษาตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ

(2) แจ้งหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินให้กับนิสิต/นักศึกษา เพื่อสามารถติดต่อองค์กรแลกเปลี่ยนหรือเจ้าหน้าที่ในสหรัฐอเมริกาได้ตลอด 24 ชั่วโมง

(3) เมื่อนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการประสบปัญหาในระหว่างเข้าร่วมโครงการ สมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel ต้องช่วยเหลือในการแก้ปัญหาให้คลี่คลายลงหรือให้คำแนะนำอย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่นิสิต/นักศึกษา

(4) มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและพร้อมให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือแก่นิสิต/นักศึกษาตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ

(5) มีระบบติดตามนิสิต/นักศึกษาในกรณีจำเป็น

ข้อ 3 การตักเตือน บทลงโทษกรณีสมาชิกผิดระเบียบ

(1) สมาชิกกลุ่ม TIECA Work and Travel ที่ถูกร้องเรียนโดยนิสิต/นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโครงการ Summer Work and Travel มายังทางกลุ่มสมาชิกจะต้องเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ โดยผลการพิจารณาของคณะกรรมการสมาคมถือเป็นสิ้นสุด

(2) การละเมิดข้อบังคับใดๆของกลุ่มสมาชิก TIECA Work and Travel และ/หรือของสมาคมไทยแนะแนวศึกษานานาชาติจะมีผลต่อการถูกถอดสมาชิกภาพทันที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการสมาคม

(3) สมาชิกที่ถูกพิจารณาให้ถอดสมาชิกภาพกลุ่มจะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมใดๆร่วมกับทางกลุ่มสมาชิก TIECA Work and Travel ได้ รวมถึงสิทธิต่างๆที่พึงจะได้รับจากกลุ่มสมาชิกและรวมถึงการถอดถอนรายชื่อออกจากสมาชิกภาพ และไม่สามารถเรียกร้องค่าธรรมเนียมสมาชิกหรือค่าธรรมเนียมใดๆที่ได้ชำระให้แก่กลุ่มสมาชิกคืนได้

(4) สมาชิกที่ถูกพิจารณาให้ถอดสมาชิกภาพกลุ่ม TIECA Work and Travel สมาคมไทยแนะแนวศึกษาต่อนานาชาติจะได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กรมการกงสุล (กระทรวงการต่างประเทศ) สถานทูตอเมริกา รวมทั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างๆให้ได้รับทราบถึงการหมดสมาชิกภาพของสมาชิกนั้นๆ

จากประกาศฉบับดังกล่าวของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติเป็นประกาศที่มีผลบังคับเฉพาะบริษัทตัวแทนในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยข้อบังคับในส่วนของระเบียบการสมัครเป็นไปตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา อีกทั้งมีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกและบทลงโทษไว้เพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

3.1.5 มาตรการของหน่วยงานในประเทศไทยในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ต้องเดินทางไปต่างประเทศเพื่อท่องเที่ยวและทำงานทำให้มีหน่วยงานในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องจำนวนมากจึงต้องศึกษาหน้าที่และพันธกรณีของแต่ละหน่วยงานว่ามีส่วนเกี่ยวข้องและสามารถดูแลและให้ความ

คุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้มากน้อยเพียงใด โดยหน้าที่และพันธกรณีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

3.1.5.1 สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน 2551 ในมาตรา 8 ได้กำหนดให้สำนักงานข้าราชการพลเรือนสามารถออกข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาและควบคุมดูแล และการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ นักเรียนทุนเล่าเรียนหลวง นักเรียนทุนของรัฐบาลและนักเรียนทุนส่วนตัวที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. อีกทั้งตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2557 ได้แบ่งส่วนราชการของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เพื่อทำหน้าที่ดูแลนักเรียนไทยซึ่งอยู่ในต่างประเทศไว้ได้แก่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ (สนร) โดยปัจจุบันมีสำนักงานตั้งอยู่ 6 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐฝรั่งเศสและญี่ปุ่น ซึ่งสำนักงานข้าราชการพลเรือนมีพันธกรณีและหน้าที่ดังต่อไปนี้[9]

(1) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงานในต่างประเทศ สำหรับนักเรียนทุนรัฐบาล ทุนเล่าเรียนหลวง ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ลาศึกษาฝึกอบรมหรือดูงานในต่างประเทศ

(2) ดูแล จัดการ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษา ความเป็นอยู่ และการเงินแก่นักเรียนทุนรัฐบาล ทุนเล่าเรียนหลวง ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ลาศึกษา และนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ

(3) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและสร้างแรงจูงใจให้คนไทยที่ศึกษาในต่างประเทศกลับมาทำงานในประเทศ

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการเป็นศูนย์เผยแพร่ข้อมูลการศึกษา และวัฒนธรรมของไทยในต่างประเทศ รวมทั้งการประสานงานและจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลในราชการฝ่ายพลเรือน

---

[9] สำนักงาน ก.พ. “สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ (สนร).” สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2559, http://www2.ocsc.go.th/oea

(5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.1.5.2 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจเพื่อต้องการแสวงหาผลกำไร โดยอาจไม่คำนึงถึงผู้บริโภคที่อาจได้รับความเสียหายจากสินค้าและบริการ รวมทั้งดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายแทนผู้บริโภคเป็นส่วนรวม ตลอดจนให้ความรู้แก่ผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความระมัดระวังในการบริโภคสินค้าหรือรับบริการ โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้[10]

(1) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ

(2) ติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งกระทำการใดๆอันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค และจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์หรือบริการใดๆตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

(3) สนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานอื่น เพื่อที่จะได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้บริโภคได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภคในทุกระดับการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยและอันตรายที่อาจได้รับจากสินค้าหรือบริการ ผู้บริโภคจะได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาตลอดจนวิธีการป้องกันหรือหลีกเลี่ยง เพื่อจะได้สามารถคุ้มครองตนเองในเบื้องต้นก่อน

(5) ดำเนินการเผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภคอันเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้พื้นฐานในด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

(6) ประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมส่งเสริมหรือกำหนดมาตรฐานของสินค้าหรือบริการ โดยเฉพาะสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีสายงานรับผิดชอบในด้านนี้ คือกองคุ้มครอง

---

[10] สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. “สคบ. ช่วยเหลือผู้บริโภคได้อย่างไร.” สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=13

ผู้บริโภคด้านโฆษณา กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก และกองคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา ทำงานประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นในการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยและเป็นธรรมจากการซื้อสินค้าหรือบริการ

(7) ปฏิบัติการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมายที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งคือ การแจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสียสิทธิของผู้บริโภค โดยอาจระบุชื่อสินค้าหรือบริการหรือชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้ นอกจากนี้ยังมีการประสานงานเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆของรัฐให้ปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

3.1.5.3 กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

กรมการกงสุลเป็นหน่วยงานภารกิจซึ่งรับผิดชอบในเรื่องที่มีนัยเกี่ยวกับ "การกงสุล" ประกอบด้วย การออกหนังสือเดินทาง การออกเอกสารเดินทาง การคุ้มครองดูแลผลประโยชน์ของชาวไทยในต่างประเทศ และการดำเนินการในเรื่องสัญชาติและนิติกรณ์ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2541 กรมการกงสุลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้[11]

(1) เสนอความเห็นเพื่อกำหนดนโยบายและแผนด้านการกงสุล รวมทั้งกำหนดระเบียบด้านการกงสุล

(2) ประสาน สนับสนุน และกำกับดูแลสถานกงสุลใหญ่สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลกิตติมศักดิ์ของไทยในต่างประเทศ ตลอดจนประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการของไทยทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานเกี่ยวกับการกงสุลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการกงสุล พ.ศ. 2506 สนธิสัญญาความตกลงระหว่างประเทศ และกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับงานด้านการกงสุล

(3) ดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือเดินทางและเอกสารการเดินทางให้แก่คนสัญชาติไทย

(4) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจลงตราและเอกสารการเดินทางสำหรับคนต่างด้าว

---

[11] กรมการกงสุล. “หน่วยงานในกรม.” สืบค้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.consular.go.th/main/th/organize/21986-หน่วยงาน.html

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลรักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือคนสัญชาติไทย และนิติบุคคลสัญชาติไทย รวมทั้งเรือและอากาศยานไทยในต่างประเทศ

(6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานสัญชาติ งานนิติกร งานทะเบียนคนไทยในต่างประเทศ และเรื่องอื่น ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศในกระบวนการยุติธรรม

(7) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในงานที่เกี่ยวกับการกงสุลตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและประกาศของกระทรวงการต่างประเทศ

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงฯ หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยในกรมการกงสุลแบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วนซึ่งส่วนที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ดูแล รักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือคนสัญชาติไทย และนิติบุคคลสัญชาติไทย รวมทั้งเรือและอากาศยานไทยในต่างประเทศ คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศซึ่งมีภารกิจที่สำคัญในการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศดังนี้[12]

(1) การให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากคนไทยเดินทางไปต่างประเทศและประสบปัญหาไม่สามารถช่วยตัวเองได้ เช่น นักท่องเที่ยวถูกโจรกรรมทรัพย์สิน หนังสือเดินทาง เจ็บป่วย ประสบปัญหาในการเดินทางกลับประเทศไทย ถูกจับกุมหรือขาดการติดต่อกับญาติพี่น้อง สามารถร้องขอให้ช่วยเหลือส่งตัวคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากกลับประเทศไทย ช่วยตรวจสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในต่างประเทศ ช่วยติดตามหาญาติที่สูญหาย หรือขาดการติดต่อ อย่างไรก็ตามการดำเนินการจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอ และในหลายกรณีต้องใช้เวลาในการตรวจสอบ

(2) ช่วยเหลือคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่ได้รับการปฏิบัติตามสัญญา เช่น ไม่ได้ทำงานในตำแหน่งที่ตกลงกันไว้ หรือไม่ได้รับค่าจ้างหรือสิทธิประโยชน์ ตามที่ได้ตกลงกันไว้หรือไม่ได้รับ

---

[12] กรมการกงสุล. “กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.consular.go.th/main/th/organize/1290/19784-กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ.html

การปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน สามารถร้องขอให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ หรือหน่วยงานของฝ่ายแรงงาน ช่วยเหลือเจรจากับนายจ้าง หรือหน่วยงานราชการของประเทศนั้น ให้ปฏิบัติตามสัญญา

(3) ช่วยเหลือแรงงานไทยที่ถูกหลอกลวงไปต่างประเทศ แล้วตกทุกข์ได้ยาก สามารถขอให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่พิจารณาช่วยเหลือส่งตัวกลับประเทศไทยได้

(4) ช่วยเหลือเรือประมงและลูกเรือที่ถูกจับกุมในต่างประเทศในกรณีเรือประมงไทยและลูกเรือประมงถูกจับกุมในน่านน้ำต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศที่มีการจับกุมเรือประมง สามารถให้ความช่วยเหลือ ประสานงานกับทางการประเทศนั้นเพื่อเข้าไปดูแลช่วยเหลือรวมทั้งประสานในขั้นตอนเกี่ยวกับการปล่อยเรือประมง และลูกเรือที่ถูกจับกุมเพื่อให้ได้รับความยุติธรรม และช่วยเหลือส่งตัวกลับประเทศไทยเมื่อพ้นโทษแล้ว อย่างไรก็ตามโดยหลักการเจ้าของเรือจะต้องเป็นผู้ที่เข้าไปรับผิดชอบและดำเนินการช่วยเหลือในลำดับแรก

(5) ช่วยเหลือหญิงไทยที่ถูกหลอกลวงไปค้าประเวณี ปัจจุบันมีหญิงไทยถูกหลอกลวงและตั้งใจไปค้าประเวณีในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นในรูปแบบต่างๆ เช่น ไปทำงานเป็นหมอนวดแผนโบราณ ไปทำงานในร้านอาหาร หรือไปรำไทย แต่ปรากฏว่าเมื่อเดินทางไปถึง กลับถูกบังคับให้ค้าประเวณีหรือมีการบีบคั้นหรือผิดข้อตกลง เมื่อสถานเอกอัครราชทูตและ สถานกงสุลใหญ่ทราบหรือเมื่อได้รับแจ้งจากญาติในประเทศไทย ก็จะประสานงานกับตำรวจท้องถิ่นให้ไปช่วยเหลือ และประสานงานในการส่งตัวกลับประเทศไทย

(6) ช่วยเหลือดูแลคนไทยที่กระทำความผิด ถูกจับกุม คุมขัง และถูกจำคุกในต่างประเทศการช่วยเหลือมีตั้งแต่การดูแลให้ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาคดี การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจหากถูกตัดสินให้จำคุกไปจนถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ในการขอลดโทษ และประสานงานในการที่ผู้ต้องโทษจะขออภัยโทษในกรณีประหารชีวิต อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบหรือกฎหมายของประเทศที่ไปทำความผิด และขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศนั้น ๆ

(7) ช่วยเหลือคนไทยกรณีเกิดภาวะสงครามหรือภัยธรรมชาติกรณีที่เกิดภาวะสงครามหรือภัยพิบัติ เช่น แผ่นดินไหว โรคระบาด วินาศกรรม หรือเกิดเหตุการณ์วิกฤติทางการเมือง ซึ่งจะไม่ปลอดภัยต่อคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ๆ สถานเอกอัครราชทูตและ สถานกงสุลใหญ่ จะ

จัดเตรียมแผนและให้ความช่วยเหลือคนไทยที่อาจได้รับผลกระทบ ตั้งแต่การแจ้งข่าวสาร การเตือนภัยการอพยพคนไทยไปอยู่ในที่ปลอดภัยอพยพไปอยู่ในประเทศข้างเคียงหรืออพยพกลับประเทศไทย และในกรณีที่คนไทยเกิดแผ่นดินไหว ไม่มีที่อยู่อาศัยหรือเครื่องนุ่งห่ม สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นได้รับผลกระทบ เช่น ในการช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้ตามลักษณะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

(8) คุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทยและธุรกิจไทยการช่วยเหลือคุ้มครองของกระทรวงการต่างประเทศรวมไปถึงการประสานงานกับหน่วยงานของประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยติดตามทรัพย์สินที่สูญหายหรือผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ เช่น ติดตามเรือสินค้าที่ถูกโจรสลัดปล้น หรือช่วยประสานให้มีการบังคับตามคำพิพากษาของศาล เช่น ให้ชำระเงินค่าสินค้าหรือให้ส่งมอบที่ดินหรืออาคารให้คนไทยหรือบริษัทไทยตามสิทธิและเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของประเทศนั้นๆ

(9) ช่วยเหลือกรณีคนไทยเสียชีวิตในต่างประเทศในกรณีที่คนไทยเสียชีวิตในต่างประเทศซึ่งจะให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องการจัดการศพตามคำร้องขอของญาติในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ โดยช่วยเหลือประสานงานในการจัดส่งศพกลับประเทศไทยในกรณีที่กระทำได้ หรือฌาปนกิจศพแล้วส่งอัฐิกลับประเทศไทยและในการออกมรณบัตร

3.1.5.4 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในส่วนงานต่างๆได้แก่[13] การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการอุดมศึกษาและจัดทำข้อเสนอนโยบายและมาตรฐานการอุดมศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติและพันธะสัญญาที่เป็นไปตามข้อเสนอตกลงระหว่างประเทศ พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักเกณฑ์ และแนวทางการสนับสนุนทรัพยากร จัดตั้ง จัดสรรงบประมาณอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กำหนด ตลอดจนเสนอแนะการ

---

[13] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. “อำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.mua.go.th/know_ohec/images/reponsibility.pdf

จัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและยกเลิกสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังมีหน้าที่ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพนักศึกษา รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในระบบอุดมศึกษาและการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งพัฒนาระบบและดำเนินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอุดมศึกษา และการรวบรวมข้อมูล จัดทำสารสนเทศด้านการอุดมศึกษาและดำเนินงานฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษาและคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3.1.5.5 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

หน้าที่ความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีดังต่อไปนี้[14]

(1) ตรวจพิจารณาและรับจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ คำขอจดทะเบียนจัดตั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เลิก และเสร็จการชำระบัญชี ของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลและบริษัทจำกัดที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดตามเขตอำนาจ

(2) ตรวจพิจารณาและรับจดทะเบียนพาณิชย์ เปลี่ยนแปลงและเลิกประกอบพาณิชยกิจที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดตามเขตอำนาจ

(3) การจัดทำและออกหนังสือรับรองรายการทางทะเบียน ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนบริษัท ใบทะเบียนพาณิชย์ และเอกสารอื่นที่นายทะเบียนรับรอง รวมทั้งการบริการตรวจค้น คัดสำเนาเอกสารทะเบียนและเผยแพร่ข้อมูลธุรกิจ

(4) การบริการแนะนำ ให้คำปรึกษาข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ขั้นตอนและวิธีการจดทะเบียนหรือการขออนุญาตตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและงานอื่นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(5) การบริการตรวจพิจารณาเบื้องต้นคำขอจดทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัดและติดต่อประสานงานระหว่างผู้ขอจดทะเบียนกับสำนักทะเบียนธุรกิจ

---

[14] เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด. “หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.dbd.go.th/ main.php?filename= website _dbd_link

(6) การถอนทะเบียนบริษัทร้างและจดชื่อบริษัทร้างคืนสู่ทะเบียน

(7) การรับและตรวจพิจารณาคำขออนุญาตประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว รวมทั้งตรวจสอบและควบคุมให้คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด

(8) การบริการรับงบการเงินประจำปี บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นและรายงานประจำปีของนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543 รวมทั้งออกหนังสือเตือนและติดตามให้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

(9) การบริการแนะนำ ส่งเสริมและเผยแพร่มาตรฐานในการจัดทำบัญชีแก่ผู้ประกอบธุรกิจ

(10) ควบคุมการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(11) จดทะเบียนจัดตั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและยกเลิกสมาคมการค้าและหอการค้า

(12) ฝึกอบรม และพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการและสถาบันการค้า

(13) ให้คำแนะนำและประสานข้อมูลรวมถึงดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคแก่ผู้ประกอบการ สถาบันการค้า และธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก ธุรกิจบริการและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(14) ส่งเสริมการประกอบธุรกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข็มแข็ง

(15) ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจค้าส่งและค้าปลีกรวมถึงธุรกิจบริการและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศ ให้สามารถแข่งขันได้ในระบบการค้าเสรี

(16) กำกับดูแลสถาบันการค้าให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ

(17) การบริการแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าด้านอื่นๆ

(18) การจัดเก็บค่าธรรมเนียมและนำเงินรายได้แผ่นดิน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงาน

(19) ปฏิบัติงานอื่นๆที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

3.1.5.6 สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.)

สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. 2509 และอยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักทะเบียนสมาคมการค้า ประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยวัตถุประสงค์ของสมาคมเป็นไปตามข้อบังคับของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ ดังนี้[15]

(1) ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ ได้แก่

ก. การศึกษาต่อต่างประเทศ

ข. การศึกษานานาชาติ (รวมหมายถึงหลักสูตรนานาชาติในประเทศไทย)

ค. โครงการเสริมสร้างประสบการณ์ต่างประเทศ (Work and Travel, Work and Study, Working Holiday Visas)

ง. โครงการแลกเปลี่ยน (Study Exchange)

จ. โครงการพี่เลี้ยงเด็ก (Au Pair)

ฉ. โครงการอาสาสมัคร (Volunteer)

ช. โครงการฝึกอบรม (Internship)

ซ. โครงการเรียนภาษาช่วงปิดภาคเรียน

(2) ส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ

(3) สนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิก แก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องต่าง ๆ รวมทั้งเจรจาทำความตกลงกับบุคคลภายนอกเพื่อประโยชน์ร่วมกันในการประกอบวิสาหกิจของสมาชิก

(4) คุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ประสงค์เดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศโดยใช้บริการของนิติบุคคลที่ประกอบวิสาหกิจด้านแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ

---

[15] สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ. “ข้อบังคับของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน2558, http://www.tieca.com/backoffice_tieca/files/กฎข้อบังคับสมาคมฯ%202558_update%20March%2031,%202015.pdf

(5) ประสานความสามัคคีและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันในทางวิชาการ ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อ

(6) ร่วมมือและประสานงานกับภาครัฐบาลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจให้อยู่ในมาตรฐานที่ดี

(7) ทำความตกลงหรือวางระเบียบ ให้สมาชิก ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ ในการส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจของสมาชิกฯ ให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีคุณภาพมีคุณธรรมและมีจริยธรรม

(8) ประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างสมาชิก หรือระหว่างสมาชิกกับบุคคลภายนอกในการประกอบวิสาหกิจ

(9) ส่งเสริมสนับสนุน การศึกษา จัดอบรม เผยแพร่วิชาการและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการศึกษาในต่างประเทศ ให้แก่สมาชิกหรือจัดเป็นบริการสาธารณะ

(10) ส่งเสริมให้สมาชิกบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ และมีความช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างสมาชิกด้วยกัน

(11) ประกอบกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิสาหกิจของสมาชิก

(12) ไม่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโต๊ะบิลเลียดหรือสนุกเกอร์ดำเนินการอื่น อันจะช่วยให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น ทั้งนี้ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

3.1.5.7 กรมการจัดหางาน

กรมการจัดหางาน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้[16]

(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานกฎหมายว่าด้วย การทำงานของคนต่างด้าวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(2) วิเคราะห์สภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มความต้องการแรงงานและเป็นศูนย์ทะเบียนข้อมูลแรงงาน

[16] กรมการจัดหางาน. “อำนาจหน้าที่ของกรมการจัดหางาน.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.doe.go.th/

(3) พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ และวิธีการด้านการจัดหางานจัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านแรงงานของกระทรวง รวมทั้งกำหนดมาตรฐานอาชีพและอุตสาหกรรม

(4) ให้คำปรึกษา ส่งเสริมและให้บริการแนะแนวอาชีพในการทดสอบความถนัดให้แก่ประชาชน

(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยในกรมการจัดหางานแบ่งส่วนราชการออกเป็นหลายส่วนซึ่งส่วนที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศคือสำนักบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศซึ่งมีภารกิจที่สำคัญในการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของแรงงานไทยในต่างประเทศดังนี้[17]

(1) พัฒนาระบบ กลไก และการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศ

(2) เป็นศูนย์ข้อมูลระบบบริหารแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศและทะเบียนคนหางานที่จะไปทำงานในต่างประเทศ

(3) บริหาร กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

(4) ควบคุม ดูแล และตรวจสอบการจัดส่งแรงงานไทยและลูกจ้างที่ไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศของผู้รับอนุญาตจัดหางาน เพื่อไปทำงานในต่างประเทศให้เป็นไปตามกฎหมาย

(5) คุ้มครองสิทธิประโยชน์คนหางานและลูกจ้างที่ไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศ

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

---

[17] สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. “วิสัยทัศน์และพันธกรณี.” สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, http://www.overseas.doe.go.th/

3.1.5.8 กรมการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว มีภารกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในการพัฒนามาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการสนับสนุนการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้[18]

(1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวมข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวและแนวทางการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

(2) จัดทำแผนพัฒนาบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

(3) จัดทำแผนพัฒนาทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมทั้งประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามที่กำหนด

(4) จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

(5) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดตามประเมินผลงานด้านพัฒนาการท่องเที่ยว

(7) ส่งเสริม สนับสนุนกิจการภาพยนตร์ทั้งภาคการผลิต การบริหารและกิจการที่เกี่ยวข้อง

(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

---

[18] กรมการท่องเที่ยว. “อำนาจหน้าที่.” สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2558, http://www.tourism.go.th/home/details/11/17/391

3.1.5.9 กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)

กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีอำนาจหน้าที่ดังนี้[19]

(1) เสนอแนะนโยบาย แนวทาง เสริมสร้างมาตรการ และกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

(2) กำหนดมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโลก พันธกรณี ข้อตกลง และความร่วมมือระหว่างประเทศ กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(3) พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

(4) ส่งเสริม และสนับสนุนทางวิชาการ เทคโนโลยี การให้คำปรึกษาแนะนำ และทรัพยากร รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติในการดำเนินการของเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนตามกฎหมาย และการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

(5) ประสานและสนับสนุนข้อมูลด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว

(6) ดำเนินการ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว และบทบาททางสังคมของเด็กและเยาวชน

(7) เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาทางสังคม กลุ่มที่พึงได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครอง สงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟู รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

---

[19] กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “ ภารกิจ.” สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2559, http://www.dcy.go.th/webnew/main/mission.php

(8) จัดบริการสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ความช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้ประสบภัยสังคมกลุ่มที่มีปัญหาทางสังคมรวมทั้งประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(9) พัฒนารูปแบบและวิธีการบริการสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับที่มาตรฐานกำหนด

(10) จัดให้มีบ้านพักเด็กและครอบครัว สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูในการให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ พัฒนาฟื้นฟู และจัดบริการสังคมแก่เด็กและครอบครัวที่ประสบปัญหา

(11) เป็นศูนย์กลางการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และให้การช่วยเหลือคุ้มครองและดำเนินการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(12) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วม โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายต่างประเทศทั้งระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) และระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) มีข้อตกลงระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศบัญญัติไว้เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไว้ดังนี้

3.2.1 ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System)

ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยศึกษาข้อตกลงระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) ได้กำหนดไว้ดังนี้

3.2.1.1 สหรัฐอเมริกา

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) และรัฐบัญญัติว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติ (The Immigration and Nationality Act) โดยในทางกฎหมายมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการปรากฏอยู่ใน Code of Federal Regulation บทที่ 22 ส่วนที่ 62 (22CFR62) ได้ให้อำนาจการบริหารโครงการ Exchange Visitor กับสำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination) ภายใต้ส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (The Bureau of Education and Cultural Affairs) ซึ่งอยู่ใน Public Diplomacy and Public Affairs ตามการควบคุมของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of State-DOS) นอกจากบริหารควบคุมของกระทรวงการต่างประเทศแล้วยังมีหน่วยงานภาครัฐของสหรัฐอเมริกาที่ทำงานประสานในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้[20]

1) ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศ (DOS) นอกจากสำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยนที่ทำหน้าที่บริหารควบคุมแล้ว ยังมีสถานทูตและสถานกงสุลในประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการอนุมัติออกวีซ่าประเภท “J” Exchange Visitor

2) ภายในกระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Homeland Security-DHS) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วน ได้แก่

(1) เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง (U.S. Immigration Inspector) เป็นหน่วยงานภายใต้ Customs and Border Protection ทำหน้าที่สำคัญในการอนุญาตการผ่านเข้าสหรัฐอเมริกาโดยจะมีเอกสารสำคัญที่ผู้เข้าร่วมโครงการต้องนำติดตัว คือ 1-94 From

(2) Immigration and Customs Enforcement (ICE) มีหน้าที่ในการควบคุมระบบ SEVIS ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลในการดูแลสถานะของกลุ่มผู้ที่เดินทางเข้าประเทศในรูปแบบของโครงการนี้

---

[20] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. “ชีวิตข้ามแดนกับโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม:โลกาภิวัตน์ในประสบการณ์ของเยาวชน.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), น.35-37.

(3) Immigration and Naturalization Service (INS) เป็นผู้พัฒนาระบบ SEVIS และดูแลผู้เข้าร่วมโครงการที่อยู่ในช่วงสิ้นสุดสัญญาจ้างแต่ยังท่องเที่ยวอยู่ในอเมริกา (Grace Period)

3) Social Security Administration (SSA) เป็นหน่วยงานที่ให้การอนุมัติการออก Social Security Number ซึ่งเป็นหมายเลขประกันสังคมในสหรัฐอเมริกา

สำหรับการดำเนินงานและรับผิดชอบโครงการ Exchange Visitor หน่วยงานผู้ดูแลได้กำหนดให้แบ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติการดำเนินงานออกเป็นองค์กรทั้งในส่วนภาคเอกชนและภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ โดยเรียกองค์กรดังกล่าวว่าองค์กรแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศซึ่งมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเข้าสู่สหรัฐอเมริกาของชาวต่างชาติพร้อมทั้งผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้บรรลุความต้องการตามวัตถุประสงค์ในแต่ละโครงการซึ่งมีความแตกต่างกันโดยแบ่งออกเป็น 14 ประเภท ดังนี้

องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน (Private Sector Program) ดูแลโครงการทั้ง 12 รูปแบบ ได้แก่ Foreign Physician, Au Pair, Camp Counselor, Summer Work and travel, Post-Secondary Student, College/University Student, Professor and Research Scholar, Short-Term Scholar, Specialist, Teacher , Intern และ Trainee Categories

ตัวแทนภาครัฐบาล (Academic and Government Programs) ดูแลโครงการ 2 รูปแบบ ได้แก่ Government Visitor และ International Visitor Categories

อย่างไรก็ตามได้มีการแก้ไขรัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.1988 เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาและความต้องการของผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีกฎเกณฑ์ที่ตราโดยหน่วยงานต่างๆของรัฐ ซึ่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกามีอำนาจในการออกคำสั่งของฝ่ายบริหาร โดยคำสั่งของฝ่ายบริหารนี้จะออกโดยประธานาธิบดีไปยังเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร คำสั่งของประธานาธิบดี ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆ ของฝ่ายบริหารนี้ จะมีการประกาศไว้ในเอกสารชื่อ The Federal Register โดยหลังจากนั้นจะมีการรวบรวมไว้ในเอกสารที่เรียกว่า Code of Federal

Regulation หรือ C.F.R.[21] อย่างไรก็ตามในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมบนพื้นฐานสุดท้ายระหว่างกาล (IFR2011) ซึ่งเกิดจากการร้องเรียนของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเนื่องการมีการบิดเบือนวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเข้ามาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับพลเมืองสหรัฐอเมริกาแต่กลับเป็นช่องทางในการหาแรงงาน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของการร้องเรียนเกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยการหลอกลวงโดยการเสนองานการยกเลิกชั่วโมงการทำงานที่ไม่เหมาะสมและปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการขนส่ง จากปัญหาดังกล่าวทำให้มีการเสนอความเห็นและแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในการควบคุมดูแลและตรวจสอบผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการทั้งหมด โดยได้แก้ไขเพิ่มเติมในสี่ส่วนสำคัญคือ กล่าวคือ ประการแรกการตรวจสอบและยืนยันว่านายจ้างมีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายรวมถึงข้อเสนองานที่นายจ้างเสนอต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ประการที่สอง นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากประเทศที่สามารถเข้าสหรัฐอเมริกาได้โดยไม่ต้องใช้วีซ่า (The Visa Waiver Program) และสามารถออกจากประเทศของตนได้โดยไม่ต้องมีการกำหนดงานไว้ล่วงหน้า ประการที่สามองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องตรวจสอบอย่างเคร่งครัดในการตั้งตัวแทนทั้งในสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศเพื่อคัดเลือกนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและเพื่อปฐมนิเทศ โดยตัวแทนต้องมีความสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างแท้จริง เช่น ตรวจสอบการอนุญาตดำเนินธุรกิจ สถานะทางการเงินว่าเคยถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลายหรือกระทำความผิดอาญามาก่อนหรือไม่ ทั้งกำหนดค่าใช้จ่ายที่แน่นอนในการเข้าร่วมโครงการที่ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการจะต้องเสียให้ตัวแทนนำไปเสนอแก่ผู้สมัครเพื่อไม่ให้ตัวแทนดำเนินการเก็บเงินนอกวัตถุประสงค์ ประการสุดท้ายองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องติดต่อกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งเพื่อตรวจสอบสวัสดิการและตำแหน่งที่อยู่ของนักศึกษา ซึ่งต่อมาในวันที่ 11 พฤษภาคม ค.ศ.2012 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม 22 CFR 62.32 - Summer work travel เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ Interim Final Rule 2011 (IFR2011)

---

[21] มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ:บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2553), น.52.

จากการแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ปัจจุบัน 22 CFR 62.32 - Summer work travel มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของโครงการตามความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งวางหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้[22]

(1) ส่วนของความรู้เบื้องต้น กฎหมายฉบับนี้ได้กล่าวถึงโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้โดยมีองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากภาครัฐตามกฎหมายมหาชน

(2) ส่วนของวัตถุประสงค์ของโครงการ โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่ธุรกิจบริการจัดส่งบุคคลเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศได้ให้บริการจึงอยู่ในขอบเขตอำนาจการบริหารจัดการขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนที่ส่วนใหญ่จะมีหุ้นส่วนหรือตัวแทนในแต่ละประเทศทั่วโลก เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกกับนิสิตนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ แต่อย่างไรก็ตามองค์กรเหล่านี้จะต้องดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับตามกฎหมายที่กำหนดไว้

(3) ระยะเวลาการมีส่วนร่วม นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถเข้าร่วมโครงการได้ในช่วงฤดูร้อนโดยจะได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมในโครงการแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 4 เดือนในช่วงหยุดยาวระหว่างปีการศึกษาตามที่กำหนดโดยกระทรวงการต่างประเทศ

(4) การคัดเลือกนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ ในการคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษทั้งด้านการสนทนาและการอ่านโดยมีการรับรองความสามารถจากสถาบันภาษา เป็นผู้ที่มีความต้องการเดินทางไปแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีการลงทะเบียนไว้ในเทอมดังกล่าว

(5) การปฐมนิเทศผู้เข้าร่วมโครงการ ก่อนเดินทางออกจากประเทศของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะต้องให้ข้อมูลแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการติดต่อกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน การต้องแจ้งองค์กรแลกเลี่ยนภาคเอกชนเมื่อเดินทางถึงสหรัฐอเมริกาภายใน 10 วันรวมถึงเวลาที่มีการเปลี่ยนที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา บอกรายละเอียดถึงการที่นักศึกษาอาจไม่ได้ทำงานที่ได้กำหนดให้ในตอนต้นโดยอาจได้รับการเปลี่ยนที่ทำงานภายหลังจากที่องค์กรแลกเปลี่ยนภาคอกชนได้ตรวจสอบข้อตกลงและเงื่อนไขการจ้างงาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่พักอาศัย

---

[22] Cornell University Law School. “22 CFR 62.32 - Summer work travel.” Retrieved November 18, 2515, https://www.law.cornell.edu/cfr/text/22/62.32

การเดินทางและการทำงาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวสหรัฐอเมริกา และองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนสามารถยุติการเข้าร่วมโครงการได้หากไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโครงการ

(6) การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะต้องมั่นใจว่านักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทุกคนมีโอกาสที่จะได้สนทนา ทำงานและใช้ชีวิตร่วมกับประชาชนในสหรัฐอเมริกาเพื่อสัมผัสกับวัฒนธรรมของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันของนักศึกษากับชาวสหรัฐอเมริกา

(7) ตำแหน่งงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนและตัวแทนในสหรัฐอเมริกาต้องไม่จ่ายค่าตอบแทนหรือกระทำการอื่นใดซึ่งเป็นการจูงใจนายจ้างเพื่อให้นักศึกษาได้รับงานหรือตำแหน่งงาน องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องยืนยันการเริ่มต้นหรือการเปลี่ยนแปลงที่ทำงานของนักศึกษาทุกคนโดยการตรวจสอบข้อตกลงของนายจ้างภายใน 72 ชั่วโมงเมื่อนักศึกษาได้มาถึงในสหรัฐอเมริกา องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องไม่ทำให้เกิดอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงงานของนักศึกษาไม่ว่าองค์กรจะเป็นผู้เลือกงานให้หรือผู้เข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้เลือกงานเอง ซึ่งงานที่องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะให้นักศึกษาซึ่งเข้าทำงานต้องเป็นงานที่เป็นงานตามฤดูกาลหรือเป็นงานรับจ้างชั่วคราวซึ่งต้องเป็นงานที่นักศึกที่เข้าร่วมโครงการมีปฏิสัมพันธ์กับชาวสหรัฐอเมริกาเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม งานที่นักศึกษาไม่อาจทำได้ได้แก่ งานที่ต้องใช้ใบอนุญาต งานที่ไม่ใช่งานตามฤดูกาลหรืองานรับจ้างชั่วคราว งานที่มีความเสี่ยงว่าจะเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ นอกจากนี้องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องจัดหาที่พักที่เหมาะสมปลอดภัยและการเดินทางที่สะดวกในการทำงานให้แก่นักศึกษาหากนายจ้างไม่จัดหาให้หรือจัดให้ในลักษณะที่ไม่สะดวกหรือไม่ปลอดภัย

(8) งานที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่สามารถทำได้ ได้แก่ ทำงานที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและความประพฤติของนักศึกษา ควบคุมไม่ให้เกิดการซื้อขายตำแหน่งของนักศึกษา ไม่กำหนดงานประเภทที่เกี่ยวกับบ้านส่วนบุคคล เช่น คนดูแลเด็กหรือผู้สูงอายุ งานคนสวน หรืองานคนขับรถ งานสาธารณะเกี่ยวกับยานพาหนะโดยสาร งานเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย งานเกี่ยวกับสื่อลามก งานที่มีตำแหน่งในช่วงเวลางานตั้งแต่ 22.00 นาฬิกาถึง 6.00 นาฬิกา งานที่ต้องมีการสัมผัสทางกายภาพ เช่น การทำเล็บ นวด สักตามร่างกาย รวมถึงงานที่เกี่ยวกับการพนันและอบายมุข นอกจากนี้ยังต้องควบคุมเพื่อไม่ให้เกิดอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงงานของผู้เข้าร่วมโครงการ ทั้ง

ให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม โดยประการสำคัญคือองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อมีการกำหนดให้นักศึกษาเข้าทำงานกับที่นายจ้างที่อาจเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เช่น บริการทำความสะอาด

(9) ค่าตอบแทนของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงค่าแรงขั้นต่ำของแต่ละรัฐที่เข้าทำงาน และแสดงให้เห็นว่านักศึกษาจะได้รับที่พักอาศัยและการเดินทางเป็นค่าตอบแทนในการทำงานและเข้าร่วมโครงการค่าจ้างล่วงเวลางานรวมทั้งให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษา

(10) การควบคุมตรวจสอบและดูแล องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องติดต่อกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งไม่ว่าจะเป็นการเข้าพบ การพูดคุยทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องฝึกอบรมพนักงานขององค์กรทั้งหมดและสร้างระบบควบคุมภายในองค์กรให้มั่นใจว่านายจ้างและหน่วยงานระหว่างประเทศสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขตามข้อตกลงได้

(11) องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนตั้งตัวแทนซึ่งอยู่ต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานนอกสหรัฐอเมริกา โดยการทำข้อตกลงระหว่างกันซึ่งในข้อตกลงต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของตัวแทนในต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารงานตามโครงการ การปฐมนิเทศและให้ให้ข้อมูลแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ ระบุรายการค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ต้องเรียกเก็บจากนักศึกษา

(12) การตรวจสอบตัวแทนต่างประเทศ ต้องแสดงหลักฐานการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ต้องเปิดเผยข้อมูลทางการเงินว่าเคยเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่ รวมทั้งการกระทำความผิดอาญาหรือได้รับข้อร้องเรียนอื่นใด ได้รับการเขียนอ้างอิงจากผู้ร่วมธุรกิจในปัจจุบันหรือองค์กรพันธมิตรอย่างน้อยสามราย ประสบการณ์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน แสดงสำเนารายการโฆษณาที่จะใช้ในการตลาดของโครงการ

(13) การตรวจสอบตัวแทนในสหรัฐอเมริกา โดยต้องสามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนได้โดยมีการตกลงรับประกันความรับผิดที่เพียงพอ ต้องมั่นใจว่านายจ้างที่จะเข้าร่วมโครงการมีศักยภาพในการรับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเข้าทำงานและประกอบธุรกิจโดยถูกต้องตามกฎหมายทั้งต้องจ่ายค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมาย มีการยืนยัน

จำนวนตำแหน่งที่สามารถเข้ารับทำงาน ต้องไม่ไล่ลูกจ้างชาวสหรัฐอเมริกาออกเพื่อรับผู้เข้าร่วมโครงการเข้าทำงานและไม่มีประวัติการปลดพนักงานหรือนัดหยุดงานภายใน 120 วัน

(14) ความร่วมมือของนายจ้าง พยายามกำหนดตารางงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการให้เป็นไปตามที่ตกลงกัน ให้นักศึกษามีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลางานตามกฎหมาย ต้องแจ้งองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนทันทีที่นักศึกษาได้เริ่มงานกับนายจ้างหรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงานหรือนักศึกษาออกจากงาน นายจ้างต้องติดต่อกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนทันทีเมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือสวัสดิการของนักศึกษา นายจ้างต้องจัดให้นักศึกษาได้รับที่พักอาศัยและการขนส่งเดินทางที่ปลอดภัยและประหยัด

(15) ข้อกำหนดในรายงาน ต้องมีการส่งรายงานในวันที่ 31 มกราคมและ 31 กรกฎาคมของทุกปี โดยรายงานต้องระบุเกี่ยวกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้แก่ ชื่อ หมายเลข SEVIS ประเทศหรือถิ่นที่อยู่อาศัยถาวร ชื่อนายจ้าง ระยะเวลาที่ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าในการได้งาน สำหรับนักศึกษาที่เปลี่ยนงานหรือมีหลายงานในการเข้าร่วมโครงการในรายงานต้องระบุตำแหน่งงานทั้งหมด นอกจากนี้ในรายงานต้องแสดงถึงข้อมูลเกี่ยวกับตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศถึงชื่อ ที่อยู่ การติดต่อทั้งทางโทรศัพท์และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการเปลี่ยนแปลงหากมีการยกเลิกข้อตกลงระหว่างกันแก่หน่วยงานของรัฐ การเสนอค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาต้องใช้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทุกวันที่ 31 มกราคมของทุกปีเพื่อรับการอนุมัติและแบ่งแยกรายจ่ายที่ต้องให้แก่ตัวแทนและองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน

จากบทบัญญัติใน 22 CFR 62.32 - Summer work travel แสดงให้เห็นว่าองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องมีความมั่นใจว่านักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะได้ทำงานกับพลเมืองสหรัฐอเมริกา โดยขั้นตอนเริ่มต้นองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะติดต่อกับนายจ้างในสหรัฐอเมริกาที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการซึ่งมีความต้องการนักศึกษามาเป็นแรงงานในกิจการของนายจ้างและองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะพิจารณาหางานที่ผู้สมัครสามารถเข้าทำงานได้ตามระเบียบของโครงการ นอกจากนี้จะจัดหาตัวแทนในต่างประเทศเพื่อให้เป็นผู้ตรวจคัดกรองผู้สมัครที่ต้องการเข้าร่วมโครงการซึ่งอยู่ประเทศต่างๆ โดยการคัดเลือกตัวแทนจะให้ผู้สมัครกรอกแบบสอบถาม การทำแบบทดสอบและการสัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถทางการสนทนา

ภาษาอังกฤษและความเข้าใจการอ่านผ่านการทดสอบภาษา เมื่อผ่านการคัดเลือกแล้วองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออกเดินทางไปสหรัฐอเมริกา

ส่วนของที่พักองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะต้องพิจารณาว่าที่พักซึ่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้มีความน่าเชื่อถือได้และราคาไม่แพงอีกทั้งสามารถเดินทางได้สะดวกจากการทำงาน โดยหากนายจ้างไม่จัดหาที่พักให้หรือไม่สะดวกต่อการเดินทางองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจะต้องให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในการหาที่พักแก่นักศึกษาในทันที โดยที่พักและการเดินทางให้เป็นไปตามกฎระเบียบรัฐบัญญัติแรงงานยุติธรรมมาตรฐานที่กำหนดไว้

ส่วนของการทำงานตามหลักสูตรของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนั้นองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนไม่ใช่ผู้ประกอบการหรือนายจ้าง แต่มีหน้าที่เป็นเพียงองค์กรที่เสมือนเป็นสื่อกลางที่ติดต่อระหว่างนายจ้างกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ โดยไม่ได้ยืนยันว่านักศึกษาจะได้ทำงานตามที่กำหนดโดยมีหน้าที่เพียงช่วยเหลือในการหางานให้เท่านั้นหามีกรณีที่นักศึกษาไม่อาจเข้าทำงานได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ประกอบการเลิกกิจการจากภาวะเศรษฐกิจ นักศึกษาขาดคุณสมบัติในงาน หรือเหตุสุดวิสัยอื่นๆ ดังนั้นองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจึงต้องมีการตรวจสอบความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการให้ผู้สมัครเข้าใจและพิจารณาถึงความพร้อมของนักศึกษาที่ต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือตัวเองในระหว่างการหางานใหม่และช่วยให้นักศึกษาที่ยังไม่ได้รับจ้างงานที่เหมาะสมภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากการหางาน เมื่อนักศึกษาได้เข้าทำงานองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าแรงขั้นต่ำในแต่ละเขตพื้นที่ซึ่งนักศึกษาได้เข้าทำงานเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนที่ถูกต้องตามกฎหมายไม่ถูกเอาเปรียบจากนายจ้างรวมถึงสวัสดิการที่จะต้องได้รับ เช่น ที่พัก การเดินทางขนส่ง เป็นต้น

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้กำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถทำงานที่เป็นงานตามฤดูกาล (Seasonal Job) ซึ่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้บัญญัตินิยามของงานดังกล่าวไว้ใน 5 CFR 340.401 - Definitions. ว่าการจ้างงานตามฤดูกาล (Seasonal Employment) หมายถึง การทำงานที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 12 เดือนในแต่ละปีหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืองานที่ทำได้เฉพาะช่วงที่จำกัดหนึ่งของปี ทั้งนี้ขึ้นกับ สภาพอากาศ ความผันแปรของปริมาณวัตถุดิบ และปัจจัยอื่นๆ เช่น งานป่าไม้ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูป

ประมง โรงอนุบาลต้นไม้ ร้านอาหารและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่แปรผันตามฤดูกาล

ในกฎหมายสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ว่าให้องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนจัดหางานให้กับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในลักษณะงานตามฤดูกาลซึ่งเป็นงานชั่วคราวและเป็นงานที่อาศัยการฝึกฝนเพียงเล็กน้อย (Minimal Training) ซึ่งระบบการทำงานของสหรัฐอเมริกาได้แบ่งระดับของการทำงานไว้เพื่อประเมินทักษะและตรวจสอบความสามารถการทำงานในระบบเศรษฐกิจแรงงานซึ่งบัญญัติไว้ใน 20 CFR 404.1568. Skill requirements. โดยแบ่งระดับการทำงานออกเป็น 3 ระดับดังนี้

1. การทำงานไร้ฝีมือ (Unskilled Work) เป็นการทำงานที่อาศัยการตัดสินใจน้อยหรือไม่ต้องอาศัยการตัดสินใจในการทำงาน เป็นงานที่สามารถเรียนรู้ได้ในระยะเวลาสั้นและได้รับการสอนงานเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำงานได้ โดยจะเป็นงานที่ต้องอาศัยความแข็งแรงของร่างกายหรือไม่ก็ได้ เช่น งานที่ใช้มือหยิบจับกล่าวคือการวางหรือถอดวัสดุจากเครื่องจักรที่ทำงานอัตโนมัติ งานให้อาหารสัตว์

2. การทำงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled Work) เป็นงานที่ต้องการทักษะบางอย่างแต่ไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ซึ่งมีความซับซ้อนมาก ลักษณะงานต้องมีความตื่นตัวและตั้งใจดูแลการทำงานของเครื่องจักรรวมถึงการตรวจสอบความผิดปกติของเครื่องจักรซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่ออุปกรณ์ของเครื่องจักรและบุคลากรในงาน เช่น หัวหน้างาน ช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น

3. การทำงานที่มีฝีมือ (Skilled Work) เป็นงานที่ต้องมีคุณสมบัติสามารถตัดสินใจในการกำหนดการทำงานของเครื่องจักรและควบคุมสั่งการเพื่อให้สิ่งที่ผลิตมีคุณภาพและมีปริมาณตามที่ต้องการ โดยงานฝีมืออาจจำเป็นต้องมีการวางแผนงานและการประเมินคุณภาพเพื่อให้มีความเหมาะสมตามความจำเป็นของงาน การแก้ไขปรับเปลี่ยนกลไกการควบคุมการทำงาน รวมทั้งการดำเนินงานที่ซับซ้อนในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ข้อเท็จจริง ตัวเลขหรือความคิดที่เป็นนามธรรม

3.2.1.2 เครือรัฐออสเตรเลีย

ภายใต้ Migration Act 1958 กฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลียได้กำหนดโครงการทำงานและท่องเที่ยวไว้ใน Migration Regulations 1994 โดยต้องมีการทำข้อตกลงร่วมกันในระดับ

ทวิภาคีระหว่างประเทศซึ่งมีชื่อโครงการว่า “The Working Holiday Maker programme” โดยแบ่งโครงการออกเป็น 2 โครงการดังนี้[23]

1. โครงการที่มีชื่อว่า “Working Holiday Visas” (Subclass 417) มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 19 ประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร แคนาดา ราชอาณาจักรเบลเยียม ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐเอสโตเนีย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอิตาลี ญี่ปุ่น สาธารณรัฐมอลตา เนเธอร์แลนด์ ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สาธารณรัฐไอร์แลนด์ สาธารณรัฐไซปรัส สาธารณรัฐเกาหลี ราชอาณาจักรสวีเดนและสาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน)

2. โครงการที่มีชื่อว่า “Work and Holiday Visas” (Subclass 462) มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐโปแลนด์ สาธารณรัฐตุรกี ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐบูรพาอุรุกวัยและสหรัฐอเมริกา

ซึ่งทั้งสองโครงการมีความแตกต่างกันกล่าวคือ ในโครงการ Working Holiday Visas ผู้เข้าร่วมโครงการไม่ต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ไม่จำต้องมีใบรับรองจากหน่วยงานของรัฐในประเทศต้นทางและไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานความรู้ทางภาษาอังกฤษ[24]

ต่อมารัฐบาลไทยและรัฐบาลเครือรัฐออสเตรเลียได้จัดทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวไทย – ออสเตรเลีย ภายใต้ข้อตกลง Work and Holiday Visas ข้อตกลงดังกล่าวเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยอายุระหว่าง 18 – 30 ปี สามารถที่จะเดินทางไปศึกษา ท่องเที่ยว และสามารถทำงานได้เป็นการชั่วคราวในขณะอยู่ในเครือรัฐออสเตรเลีย โครงการนี้จะเสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เปิดโลกทัศน์ สามารถปรับตัวและเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ได้ฝึกการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในต่างประเทศ

---

[23] Working Holiday Maker Program. “The Working Holiday visa (Subclass 417) & Work and Holiday visa (Subclass 462).” Retrieved July 5, 2016, http://www.australia.com/en/planning/working-holiday-visa.html

[24] Aussie Working Holiday.com. “What Are the Differences between 417 Working Holiday Visas & 462 Work and Holiday Visas?.” Retrieved July 5, 2016, http://aussieworkingholiday.com/what-are-the-differences-between-a-417-working-holiday-visa-and-a-462-work-and-holiday-visa/

ได้ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ ได้มีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ โดยมีโควตาให้เยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการ Work and Holiday Visas ไทย - ออสเตรเลีย ปีละ 500 คน ซึ่งผู้ที่ได้รับวีซ่านี้จะสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวเครือรัฐออสเตรเลียได้เป็นเวลาไม่เกิน 12 เดือน ขณะเดียวกันในระหว่างนี้ก็สามารถทำงานชั่วคราวได้ด้วย คราวละไม่เกิน 6 เดือนหรือศึกษาหรือฝึกอบรมได้ไม่เกิน 4 เดือน ซึ่งกำหนดลักษณะของวีซ่าสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการที่เดินทางเข้าประเทศ โดยมีกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานในการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ในการพิจารณาแนวทางและกำหนดจำนวนการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติให้กับผู้ยื่นขอวีซ่าประเภท Work and Holiday Visas ไทย – ออสเตรเลีย เพื่อประกอบการขอวีซ่าประเภท Work and Holiday Visas[25]

เงื่อนไขของการทำงาน เยาวชนไทยที่ได้รับ Work and Holiday Visas จะต้องสมัครงานด้วยตนเอง โดยมีเงื่อนไขที่จะต้องทำงานกับนายจ้างในเครือรัฐออสเตรเลียได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน หลังจากนั้นต้องเปลี่ยนไปทำงานกับนายจ้างรายใหม่ หรืออาจจะทำงานกับนายจ้างเดิมได้ โดยจะต้องเว้นระยะไปทำงานกับนายจ้างใหม่หรือเดินทางท่องเที่ยวระยะหนึ่งก่อน ทั้งนี้จะต้องไม่ทำงานตลอดระยะเวลา 12 เดือน โดยงานที่ผู้เข้าร่วมโครงการไม่สามารถทำได้ กล่าวคือ “งานไม้แกะสลัก (Wood carving) งานตัดหรือขัดเครื่องประดับ(Cutting/polishing Jewelry) งานทอผ้า (Cloth weaving) งานทอเสื่อ (Weaving of mats) งานทำกระดาษสา (Making of Sa paper) งานทำเครื่องเคลือบ (Lacquerware making) งานทำเครื่องดนตรีไทย (Making of Thai musical instruments) งานทำเครื่องถม (Nielloware making) งานทำผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากทองคำ เงิน ทองแดงหรือโลหะผสม (Making of products from gold, silver or gold-copper alloy) งานทองเหลือง (Bronzeware making) งานทำตุ๊กตาไทย (Making of Thai dolls) งานทำที่นอนหรือผ้าห่ม (Making of mattresses or quilt blankets) งานหล่อบาตร (Alms bowls casting) งานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือ (Hand-made silk products) งานหล่อพระพุทธรูป (Casting of Buddha images) งานผลิตร่มที่ทำจากกระดาษหรือผ้า (Making of paper or cloth umbrellas) งานผลิตมีด (Knife making)

[25] กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “เปิดรับสมัครเยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการ Work and Holiday Visas ไทย – ออสเตรเลีย.” สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2558, www.opp.go.th/wahv_56.docx

งานทำรองเท้า (Shoe making) งานทำหมวก (Hat making) งานทำเครื่องปั้นดินเผาหรืองานเซรามิค (Pottery or ceramic ware making) งานทำบุหรี่ด้วยมือ (Cigarette making by hand) งานมัคคุเทศก์ (Tourist guide) งานเรียงพิมพ์ตัวอักษรภาษาไทย (Type setting Thai characters) งานวาดภาพ (Drawing) และงานบิดผ้าไหมด้วยมือ (Twisting silk-thread by hand)" รวมถึงไม่ทำงานหรืออาชีพที่ผิดกฎหมาย[26]

โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) อายุระหว่าง 18 – 30 ปี

(3) สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

(4) มีหลักฐานแสดงทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

(5) ต้องเดินทางคนเดียว (ไม่มีผู้ติดตาม)

(6) มีหลักฐานทางการเงินเป็นบัญชีออมทรัพย์ (ของผู้สมัครเอง)จำนวน 5,000 ดอลลาร์ออสเตรเลีย[27]

(7) มีความประพฤติและสุขภาพดี

โดยโครงการดังกล่าวห้ามทำการสมัครผ่านบริษัทนายหน้าที่รับเป็นตัวกลางทำการสมัครและ/หรือจัดหาที่อยู่ให้เด็ดขาดเนื่องจากผิดจุดประสงค์ของโครงการและอาจทำให้ไม่ได้รับวีซ่า รวมทั้งอาจตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพได้ อย่างไรก็ตามแม้โครงการนี้จะมีการเข้าไปทำงานในเครือรัฐออสเตรเลียแต่วีซ่าประเภทนี้มิใช่วีซ่าทำงาน ดังนั้น หากพบว่าทำงานประจำ ณ ที่ใดเกินกว่า 6 เดือน จะถือว่าได้ทำผิดกฎหมายอาจถูกถอนวีซ่าและถูกส่งกลับประเทศ[28]

---

[26] กรมอเมริกา และแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. "ข้อมูลน่ารู้เกี่ยวกับโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนภายใต้โครงการ Work and Holiday Visas ไทย-ออสเตรเลีย. เงื่อนไขของการทำงาน." สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, http://aspa.mfa.go.th/aspa/upload/pdf/WorkingHolidayVisaAustralia.doc.

[27] ค่าเงิน 1 ดอลลาร์ออสเตรเลีย (AUD) เท่ากับ 27.26 บาทไทย (THB) อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารกรุงเทพ ณ วันที่ 10 กันยายน 2559.

[28] www.educatepark.com. "โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนภายใต้ Work and Holiday Visas ไทย-ออสเตรเลีย." สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2558, www.educatepark.com/เรียนต่อออสเตรเลีย/work-and-holiday/

แม้เครือรัฐออสเตรเลียจะไม่มีโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) ซึ่งเป็นโครงการที่มีเฉพาะในสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามเครือรัฐออสเตรเลียก็มีโครงการที่มีลักษณะที่คล้ายกันกล่าวคือ “Work and Holiday Visas” แต่ก็มีความแต่ต่างกันคือผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องสมัครงานด้วยตนเองโดยไม่ผ่านบริษัทตัวแทนและไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานะนักศึกษาซึ่งโครงการดังกล่าวจะให้ความเป็นอิสระแก่ผู้เข้าร่วมโครงการมากกว่าในการวางแผนตัดสินใจในการทำงานและท่องเที่ยว นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการยังสามารถเข้าศึกษาได้ในระยะเวลา 4 เดือน โดยการศึกษาในเครือรัฐออสเตรเลียจะมีการให้ความคุ้มครองนักศึกษาต่างชาติโดยโครงสร้าง ESOS หรือ ESOS framework ซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย Education Service for Oversea Student (ESOS) Act 2000 หรือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริการการศึกษาสำหรับนักเรียนต่างชาติ และ National Code 2007[29]

3.2.1.3 นิวซีแลนด์

โครงการ “Working Holiday Scheme” เป็นข้อตกลงในระดับทวิภาคีระหว่างประเทศซึ่งปัจจุบันมีประเทศที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวกับนิวซีแลนด์ทั้งหมด 42 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สาธารณรัฐออสเตรีย ราชอาณาจักรเบลเยียม สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล แคนาดา สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐโครเอเชีย สาธารณรัฐเช็ก ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐเอสโตเนีย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ฮังการี สาธารณรัฐไอร์แลนด์ รัฐอิสราเอล สาธารณรัฐอิตาลี ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐลัตเวีย มาเลเซีย สาธารณรัฐมอลตา สหรัฐเม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐเปรู สาธารณรัฐโปแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสโลวัก สาธารณรัฐสโลวีเนีย ราชอาณาจักรสเปน ราชอาณาจักรสวีเดน สาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน) ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐตุรกี สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐบูรพาอุรุกวัย สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม[30]

---

[29] การศึกษาในประเทศออสเตรเลีย. “ระบบการศึกษา.” สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, http://www.studyinaustralia.gov.au/thailand/australian-education

[30] 100% PURE NEW ZEALAND. “Working holiday visa information.” Retrieved July 5, 2016 http://www.newzealand.com/int/feature/working-holiday-visa-information/

เนื่องด้วยรัฐบาลไทยและรัฐบาลนิวซีแลนด์ได้จัดทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราการทำงานและท่องเที่ยวไทย – นิวซีแลนด์ ภายใต้ข้อตกลง Working Holiday Scheme ข้อตกลงดังกล่าว เปิดโอกาสให้เยาวชนไทยอายุระหว่าง 18 – 30 ปี สามารถที่จะเดินทางไปศึกษา ท่องเที่ยว และสามารถทำงาน ได้เป็นการชั่วคราวในขณะอยู่ในนิวซีแลนด์ โครงการนี้จะเสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เปิดโลกทัศน์ สามารถปรับตัวและเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ได้ฝึกการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในต่างประเทศ ได้ฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ ได้มีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ โดยมีโควตาให้เยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการ Working Holiday Scheme ไทย - นิวซีแลนด์ ปีละ 100 คน โดยวีซ่าประเภท Working Holiday Scheme มีระยะเวลา 12 เดือน โดยมีกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานในการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ ในการพิจารณาแนวทางและกำหนดจำนวนการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติให้กับผู้ยื่นขอวีซ่าประเภท Working Holiday Scheme ไทย – นิวซีแลนด์ ซึ่งผู้ที่ได้วีซ่าสามารถทำงานกับนายจ้างคนหนึ่งคนใดที่ถูกกฎหมายต่าง ๆ ได้ไม่เกิน 3 เดือน รวมทั้งต้องเสียภาษีเงินได้ด้วยภายใต้ The Immigration Advisers Licensing Act 2007 ซึ่งกำหนดลักษณะของวีซ่าสำหรับผู้เข้าร่วมโครงการที่เดินทางเข้าประเทศ โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ไม่สามารถค้าประเวณีระหว่างที่พำนักในนิวซีแลนด์

(2) ไม่สามารถเป็นตัวแทน หรือเป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าประเวณีระหว่างที่พำนักในนิวซีแลนด์

(3) ไม่สามารถลงทุนในธุรกิจค้าประเวณีระหว่างที่พำนักในนิวซีแลนด์

คุณสมบัติขั้นต้นของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ Working Holiday Scheme

(1) สัญชาติไทย

(2) อายุระหว่าง 18 – 30 ปี

(3) ต้องเดินทางคนเดียว (ไม่มีผู้ติดตาม)

(4) สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

(5) มีหลักฐานทางการเงิน 7,000 ดอลล่าร์นิวซีแลนด์[31]

(6) มีความประพฤติและสุขภาพดี

(7) ทักษะทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสื่อสารได้

โดยโครงการดังกล่าวห้ามทำการสมัครผ่านบริษัทนายหน้าที่รับเป็นตัวกลางทำการสมัครและ/หรือจัดหาที่อยู่ให้เด็ดขาดเนื่องจากผิดจุดประสงค์ของโครงการและอาจทำให้ไม่ได้รับวีซ่า รวมทั้งอาจตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพได้ อย่างไรก็ตามแม้โครงการนี้จะมีการเข้าไปทำงานในนิวซีแลนด์แต่วีซ่าประเภทนี้มิใช่วีซ่าทำงาน ดังนั้นหากพบว่าทำงานประจำ ณ ที่ใดเกินกว่า 3 เดือนจะถือว่าได้ทำผิดกฎหมายอาจถูกถอนวีซ่าและถูกส่งกลับประเทศ[32]

นิวซีแลนด์มีโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับโครงการ “Work and Holiday Visas” ของเครือรัฐออสเตรเลียโดยใช้ชื่อว่า “Working Holiday Scheme” กล่าวคือผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องสมัครงานด้วยตนเองโดยไม่ผ่านบริษัทตัวแทนและไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานะนักศึกษาซึ่งแตกต่างจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) ของสหรัฐอเมริกา โดยโครงการ Working Holiday Scheme ของนิวซีแลนด์จะให้ความเป็นอิสระแก่ผู้เข้าร่วมโครงการมากกว่าในการวางแผนตัดสินใจในการทำงานและท่องเที่ยว นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการยังสามารถเข้าศึกษาได้ในระยะเวลา 4 เดือน โดยการศึกษาในนิวซีแลนด์จะมีข้อกำหนดวิธีปฏิบัติในการดูแลต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนนักศึกษานานาชาติ (Code of Practice of the Pastoral Care of International Students) โดยจะมีหน่วยงานที่รับคำร้องเรียนด้านการศึกษานานาชาติได้แก่ International Education Appeal Authority หรือ IEAA โดยเป็นหน่วยงานอิสระที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการพิจารณาคำร้องเรียนจากนักศึกษานานาชาติเกี่ยวกับการให้ความดูแล

---

[31] ค่าเงิน 1 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ (NZD) เท่ากับ 26.62 บาทไทย (THB) อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารกรุงเทพ ณ วันที่ 10 กันยายน 2559.

[32] www.educatepark.com . “โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน – โครงการ Working Holiday Scheme ไทย-นิวซีแลนด์.” สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2558, http://www.educatepark.com/visa/working-holiday-visa-scheme-newzealand/.

ต่อนักศึกษานานาชาติ การให้คำแนะนำและการให้บริการที่ได้รับจากผู้ให้บริการด้านการศึกษาหรือตัวแทนของผู้ให้บริการนั้นๆ[33]

3.2.2 ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System)

ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้ที่เข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยศึกษาข้อตกลงระหว่างประเทศและกฎหมายของต่างประเทศในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law System) ได้กำหนดไว้ดังนี้

3.2.2.1 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

โครงการทำงานและท่องเที่ยวในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้ชื่อโครงการ Working Holiday Visas เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายว่าด้วยสิทธิพำนัก (Residence Act) (Aufenthaltsgesetz, AufenthG) chapter 1, section 6(4) ว่าด้วยเรื่องการขอวีซ่าสำหรับการเยือนประเทศเดียว (National Visa) อย่างไรก็ตามเนื่องจากโครงการดังกล่าวต้องมีข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวภายใต้ข้อตกลง Work and Holiday Visas ในปัจจุบันประเทศที่ทำข้อตกลงกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีทั้งหมด 9 ประเทศ ได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐอิสราเอล สาธารณรัฐชิลีและสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ซึ่งโครงการดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้ซึ่งมีอายุระหว่าง 18 – 30 ปี สามารถที่จะเดินทางไปศึกษา ท่องเที่ยว และสามารถทำงานได้เป็นการชั่วคราวในขณะอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยโครงการนี้จะเสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เปิดโลกทัศน์ สามารถปรับตัวและเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ได้ฝึกการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในต่างประเทศ ได้ฝึกฝนการใช้ภาษาเยอรมัน ได้มีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการสามารถอาศัยอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เป็นระยะเวลา 12 เดือน[34] อย่างไรก็ตามเนื่องจากสหพันธ์สาธารณรัฐ

---

[33] กฎหมายคุ้มครองนักเรียนต่างชาติ. “ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติของประเทศนิวซีแลนด์ในการให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนนักศึกษานานาชาติ (Code of Practice for the Pastoral Care of International Students).” สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2559, http://www.nzausstudy.com/tip5.php

[34] Federal Foreign Office. “What exactly is the Working Holiday programme.” Retrieved June 17, 2016, http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Infoservice/FAQ/ArbeitenLebenDeutschland/06-WorkingHoliday.html?nn=479790

เยอรมนีได้ลงนามในความตกลงเชงเกน (The Schengen Agreement) โดยสาระสำคัญเป็นการอนุญาตให้สมาชิกในกลุ่มสามารถเดินทางระหว่างกันโดยไม่ต้องดำเนินการตรวจสอบตัวตนหรือถือหนังสือเดินทางสำหรับการเดินทางระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศที่ลงนามในข้อตกลงเชงเกนในระยะเวลากว่า 90 วันแต่ไม่เกิน 180 วัน ดังนั้นหากผู้เข้าร่วมโครงการเป็นพลเมืองในกลุ่มประเทศสมาชิกนอกจากจะสามารถทำงานและท่องเที่ยวในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแล้วยังสามารถเดินทางไปยังประเทศอื่นได้ด้วยภายในระยะเวลากำหนด[35]

นอกจากการทำความตกลงระหว่างประเทศในโครงการ Working Holiday Visas แล้ว สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการทำข้อตกลงระหว่างประเทศกับแคนนาดา กล่าวคือ The Youth Mobility Agreement หรือ YMA Visas ซึ่งได้ทำข้อตกลงระหว่างประเทศในปี ค.ศ.2006 จากการทำข้อตกลงดังกล่าวทำให้นักศึกษาระหว่างสองประเทศสามารถเข้าร่วมโครงการได้สะดวกยิ่งขึ้นด้วยขั้นตอนที่ดำเนินการได้โดยง่ายและรวดเร็วทำให้เพิ่มโอกาสในการศึกษา การทำงาน การเรียนรู้วัฒนธรรมและการฝึกฝนภาษาซึ่งจะเป็นประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการ คุณสมบัติขั้นต้นของผู้ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ Youth Mobility Visas

(1) เป็นคนสัญชาติแคนนาดา

(2) มีอายุระหว่าง18-35 ปี

(3) เดินทางคนเดียว (ไม่มีผู้ติดตาม)

(4) ถือหนังสือเดินทางแคนนาดาที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(5) หลักฐานของเงินที่เพียงพอสำหรับการอยู่อาศัยสามเดือนแรกของการเข้าร่วมโครงการ (เช่น € 250 ต่อเดือน)[36]

เมื่อพิจารณา The Residence Act (Aufenthaltsgesetz, AufenthG) ในส่วน Chapter 2, Section 39 ว่าด้วยเรื่องการอนุมัติการจ้างแรงงานชาวต่างชาติ ซึ่งบัญญัติว่าการจ้างแรงงานชาวต่างชาติต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานการจ้างแรงงานของรัฐบาลกลางเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นหรือมีข้อตกลงระหว่างรัฐ ซึ่งโครงการ Working Holiday Visas เป็น

---

[35] Federal Foreign Office. “History and development of the Schengen Agreement.” Retrieved June 17, 2016, http://www.auswaertiges-amt.de/EN/EinreiseUndAufenthalt/Schengen_node.html

[36] ค่าเงิน 1 ยูโร (EUR) เท่ากับ 39.82 บาทไทย (THB) อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารกรุงเทพ ณ วันที่ 10 กันยายน 2559.

โครงการที่มีข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หน่วยงานการจ้างงานของรัฐบาลกลาง[37] อีกทั้งในกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีระเบียบเกี่ยวกับการจ้างงานของชาวต่างชาติ (Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern) ได้แบ่งประเภทของการจ้างแรงงานของชาวต่างชาติไว้ ได้แก่

(1) การแรงงานที่มีทักษะ เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญนักวิทยาศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

(2) การจ้างงานชั่วคราว เช่น การแลกเปลี่ยนพนักงานของโครงการระหว่างประเทศ งานออแพร์หรือรับจ้างเลี้ยงเด็ก งานตามฤดูกาล ผู้ช่วยเหลืองานแสดงนิทรรศการ ผู้ช่วยแม่บ้าน งานที่เกิดจากโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศที่เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและการจ้างงานจากอาสาสมัครหรือจากนักเรียนและนักศึกษาต่างประเทศ เป็นต้น

(3) แรงงานที่ได้รับการว่าจ้างในประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรปแต่นายจ้างได้ส่งตัวไปยังอีกประเทศหนึ่งเพื่อทำงานเป็นการชั่วคราว

(4) แรงงานที่ต้องใช้ทักษะพิเศษหรือเฉพาะกลุ่มบุคคล เช่น นักกีฬาระหว่างประเทศ งานเกี่ยวกับการเดินทะเลและการบิน งานด้านวัฒนธรรมและการบันเทิง เป็นต้น

นอกจากนี้สหภาพยุโรป (European Union : EU) ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นสมาชิกยังได้ประกาศข้อกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการจ้างแรงงานตามฤดูกาลจากประเทศที่สาม (ประเทศซึ่งไม่ใช่สมาชิก EU) โดยกำหนดนิยามของแรงงานตามฤดูกาลไว้ หมายถึง แรงงานที่มีระยะเวลาการทำงานไม่น้อยกว่า 5 เดือนและไม่เกิน 9 เดือน (ในรอบ 12 เดือน) ลักษณะงานที่ทำต้องมีสภาพเป็นงานตามฤดูกาล เช่น การเกษตร การทำสวน สามารถขอต่อสัญญาการทำงานกับนายจ้างเดิมหรือกับนายจ้างใหม่ได้ แต่ระยะเวลาทำงานต้องไม่เกิน 9 เดือน[38]

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้ทำข้อตกลงร่วมกันในโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวภายใต้ข้อตกลง Work and Holiday Visas กับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ทำให้นักศึกษาซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศไทยไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้ แต่

---

[37] Migreat. “Can I come for a working holiday in Germany?.” Retrieved July 4, 2016, https://www .migreat.com/en/working-holiday-germany-s328

[38] กระทรวงพลังงาน. “กฎหมายใหม่ของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับแรงงานตามฤดูกาล.” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2559, http://www.mol .go.th

อย่างไรก็ตามในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียังมีโครงการอื่นๆ เช่น โครงการพี่เลี้ยงเด็ก (Au-pair) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นระยะเวลา 1 ปีเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการอายุ 18-24 (30 ปีในบางประเทศ) เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมความเป็นอยู่ของพลเมืองสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและได้ฝึกภาษา โดยผู้เข้าร่วมโครงการจะได้พักอาศัยกับโฮสต์ที่เป็นครอบครัวชาวเยอรมัน โดยมีหน้าที่ดูแลเด็กๆเสมือนพี่เลี้ยงเด็กและทำงานบ้านเพียงเล็กน้อย โดยตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะทำงานไม่เกิน 6 ชั่วโมงและไม่เกิน 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หากต้องการให้ทำงานล่วงเวลาต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและผู้เข้าร่วมโครงการจะได้ทำงานลดลงในสัปดาห์ถัดไป[39]

3.2.2.2 ญี่ปุ่น

ภายใต้ Immigration Control and Refugee Recognition Act ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการเข้าออกของประเทศและการพำนักอยู่อาศัยชั่วคราวของชาวต่างชาติในญี่ปุ่น ชาวต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของสถานภาพที่ตนได้รับ โดยหากพิจารณาจากสถานะในการพำนักโดยการทำงานจะสามารถแบ่งสถานภาพได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้[40]

1. สามารถทำงานได้ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในสถานการณ์พำนักอยู่ เช่น ทนายความ แพทย์ ทันตแพทย์ อาจารย์ในระดับชั้นมัธยม-มหาวิทยาลัย นักข่าว งานบริษัท ช่างภาพ วิศวกร พ่อครัว ดารา นักร้อง นักกีฬา เป็นต้น

2. กิจการที่ไม่สามารถทำงานได้ เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรม การฝึกอบรม การพักอาศัยอยู่กับครอบครัว การพำนักอาศัยระยะสั้น นักศึกษาต่างชาติ การศึกษาในโรงเรียน เป็นต้น

3. กิจการงานที่สามารถพิจารณาให้ทำงานได้หรือไม่จากรายละเอียดจากใบอนุญาตที่แต่ละคนได้รับ เช่น กิจกรรมพิเศษ (Working Holiday Visas หรือนักเรียนฝึกความสามารถเฉพาะด้าน)

---

[39] Au Pair Thailand. “Au Pair in Germany.” สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2559, http://www.aupairthailand.com/aupair/program_all_germany.html

[40] พันตำรวจตรีวรพจน์ พืชผล. “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545) น.169-173.

ในญี่ปุ่นโครงการทำงานและท่องเที่ยวใช้ชื่อโครงการว่า Working Holiday Visas โดยเป็นโครงการที่ต้องมีการทำข้อตกลงร่วมกันระดับทวิภาคีในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวภายใต้ข้อตกลง Working Holiday Visas ซึ่งญี่ปุ่นได้เริ่มต้นโครงการดังกล่าวเป็นครั้งแรกโดยทำข้อตกลงกับเครือรัฐออสเตรเลียในปี ค.ศ. 1980 และในปัจจุบันประเทศที่ได้ทำข้อตกลงในโครงการดังกล่าวกับญี่ปุ่นประกอบด้วย 15 ประเทศได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนนาดา สาธารณรัฐเกาหลีใต้ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐไอร์แลนด์ ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สาธารณรัฐโปรตุเกส สาธารณรัฐโปแลนด์ และสาธารณรัฐสโลวัก

โครงการ Working Holiday Visas เป็นโครงการสำหรับเยาวชนญี่ปุ่นและประเทศที่ทำข้อตกลงร่วมกันในการใช้เวลาในช่วงวันหยุดเดินทางไปต่างประเทศเพื่อหาประสบการณ์ ศึกษาวัฒนธรรม ฝึกฝนภาษาและเรียนรู้การใช้ชีวิตในต่างประเทศโดยมีการทำงานเพื่อเป็นทุนในการเดินทางและท่องเที่ยว

คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละประเทศดังนี้

1. สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการของเครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา สาธารณรัฐเกาหลีใต้ สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐไอร์แลนด์ ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ราชอาณาจักรนอร์เวย์ สาธารณรัฐโปรตุเกส สาธารณรัฐโปแลนด์และสาธารณรัฐสโลวัก ผู้สมัครจะต้องพำนักอยู่ในประเทศนั้นซึ่งตนมีสัญชาตินั้นอยู่ในปัจจุบัน สำหรับผู้ที่อยู่อาศัยในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ต้องมีหนังสือเดินทางฮ่องกงเขตปกครองพิเศษซึ่งจะออกให้แก่ผู้อยู่อาศัยถาวรของฮ่องกงที่เป็นพลเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือหนังสือเดินทางสัญชาติอังกฤษ หากมีถิ่นที่อยู่ในไต้หวันผู้สมัครจะต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องของไต้หวัน

2. ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีอายุระหว่าง 18-30 ปี กรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการมาจากเครือรัฐออสเตรเลีย แคนนาดาและสาธารณรัฐเกาหลีใต้ ผู้เข้าร่วมโครงการควรมีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี ยกเว้นในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของญี่ปุ่นตกลงที่จะขยายอายุผู้เข้าร่วมโครงการได้จนถึงอายุ 30 ปี

3. มีเงินทุนสำหรับการอยู่อาศัยในญี่ปุ่นในระยะแรกก่อนการทำงาน

4. เดินทางคนเดียว (ไม่มีผู้ติดตาม)

งานต้องห้ามที่ผู้เข้าร่วมโครงการไม่สามารถทำได้ ได้แก่ งานบาร์ งานในสถานเริงรมย์ งานเกี่ยวกับการพนันและงานอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมของประชาชนชาวญี่ปุ่น หากฝ่าฝืนถือนอกจากอาจถูกดำเนินคดีอาญาแล้วยังถือว่าผู้เข้าร่วมโครงการละเมิดต่อ Immigration Control and Refugee Recognition Act ของญี่ปุ่นและต้องผู้เนรเทศออกไปยกเว้นผู้เข้าร่วมโครงการที่ตกเป็นเหยื่อเกี่ยวกับการค้ามนุษย์[41]

นอกจากนี้ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้เข้าร่วมโครงการ หากเป็นพลเมืองของแคนาดา ราชอาณาจักรเดนมาร์ก สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐไอร์แลนด์ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐจีน(ไต้หวัน) และสหราชอาณาจักรสามารถอยู่ในญี่ปุ่นได้เป็นเวลา 12 เดือน หากเป็นพลเมืองของเครือรัฐออสเตรเลียสามารถอยู่ในญี่ปุ่นได้เป็นเวลา 18 เดือน หากเป็นพลเมืองของแคนาดาและนิวซีแลนด์สามารถขยายระยะเวลาโดยต่อระยะเวลาวีซ่าได้สองครั้ง ครั้งแรกหลังจาก 6 เดือนและครั้งที่สองหลังจาก 12 เดือน ในการขยายระยะเวลาวีซ่าในโครงการผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องไปที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพร้อมกับนำหนังสือเดินทาง บัตรประจำตัวพร้อมกับชำระค่าบริการในการขยายระยะเวลา[42]เป็นเงินสี่พันเยน[43]

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้ทำข้อตกลงร่วมกันในโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวภายใต้ข้อตกลง Working Holiday Visas กับญี่ปุ่นทำให้นักศึกษาซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศไทยไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้ ปัจจุบันมีเพียงโครงการในลักษณะฝึกอบรมหรือฝึกงาน เช่น โครงการฝึกอบรมผู้นำเยาวชน ณ ญี่ปุ่น “Knowledge Co-Creation Program (Young Leaders)” โดยมีองค์การความร่วมมือระหว่างญี่ปุ่น (Japan International

---

[41] Ministry of Foreign Affairs of Japan. “The Working Holiday Programmes in Japan.” Retrieved July 21, 2016, http://www.mofa.go.jp/j_info/visit/w_holiday/

[42] Japan Association for Working Holiday Makers. “Working Holiday Visa FAQ.” Retrieved July 21, 2016, http://www.jawhm.or.jp/eng/visa_faq.html

[43] ค่าเงิน 100 เยน (JPY) เท่ากับ 34.91 บาทไทย (THB) อัตราแลกเปลี่ยนธนาคารกรุงเทพ ณ วันที่ 10 กันยายน 2559.

Cooperation Agency -JICA) รับผิดชอบประสานการดำเนินงานในนามของรัฐบาลญี่ปุ่น และสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) ซึ่งปัจจุบันคือกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับผิดชอบในส่วนของประเทศไทย ในการรับสมัครคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ[44] หรือโครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรไทยในญี่ปุ่น (The Japan Agricultural Exchange Council : JAEC) โดยมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ดำเนินงานโครงการฝึกงานดังกล่าวโดยคัดเลือกผู้นำเยาวชนเกษตร[45] เป็นต้น

จากบทบัญญัติกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศในการให้ความคุ้มครองผู้ที่เข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของต่างประเทศพิจารณาได้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) เป็นโครงการที่มีขึ้นเพียงแห่งเดียวในสหรัฐอเมริกาซึ่งเกิดขึ้นโดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาให้อำนาจ แต่จะมีโครงการที่มีความใกล้เคียงกันในหลายๆ ประเทศ คือ โครงการ Work and Holiday Visas และโครงการ Working Holiday Scheme ซึ่งเกิดจากการทำข้อตกลงในระดับทวิภาคีระหว่างประเทศ โดยปัจจุบันประเทศไทยได้ทำความตกลงกับ 2 ประเทศ ได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ อย่างไรก็ตามทั้งสองโครงการ ก็มีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกา กล่าวคือการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นหลักโดยอาศัยการทำงานและการใช้ชีวิตอยู่กับพลเมืองประเทศนั้นๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการและเพื่อช่วยผู้เข้าร่วมโครงการให้มีรายได้ในการใช้จ่ายตลอดเวลาเข้าร่วมโครงการเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ครอบครัวผู้เข้าร่วมโครงการมากจนเกินไปเพราะแต่ละประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีการร่วมโครงการแลกเปลี่ยนที่เปิดรับนักศึกษามาเข้าร่วมโครงการมักเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่ดี ทำให้ค่าเงินและค่าครองชีพสูง เช่น สหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ญี่ปุ่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารรัฐเกาหลีใต้และแคนนาดา เป็นต้น อย่างไรก็ตามโครงการทำงานและ

---

[44] กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “โครงการเสริมสร้างความรู้เพื่อผู้นำเยาวชน ณ ญี่ปุ่น ประจำปี 2559.” สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, http://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/240359_1.pdf.

[45] สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา. “โครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรไทยในญี่ปุ่นประจำปี 2559.” สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559, http://www.khorat.doae.go.th/web/attachments/article/261/581124_ประกาศ.pdf

ท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกามีการดำเนินโครงการที่แตกต่างจากโครงการ Work and Holiday Visas และโครงการ Working Holiday Scheme ของประเทศอื่นๆ เช่น อายุผู้เข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ และที่ชัดเจนที่สุดคือหน่วยงานของโครงการ เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกาจะมีองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในเป็นหน่วยงานหลักในการติดต่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและนายจ้าง แต่โครงการ Work and Holiday Visas และโครงการ Working Holiday Scheme จะใช้หน่วยงานภาครัฐในการรับรองให้กับผู้เข้าร่วมโครงการโดยผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องหางานด้วยตนเองโดยไม่ผ่านบริษัททั้งในประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

3.3 บทสัมภาษณ์และวิเคราะห์บทสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทย

บทสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทย

ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

วันที่สัมภาษณ์ 28 ตุลาคม 2559

คำถาม กรมการกงสุลมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในการอนุญาตให้เดินทางไปสหรัฐอเมริกาหรือไม่

คำตอบ เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่นักศึกษาได้ทำสัญญาเข้าร่วมโครงการกับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐจึงมีลักษณะเป็นการตกลงกันเองระหว่างนักศึกษากับบริษัทเอกชนทำให้กรมการกงสุลไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองนักศึกษาโดยตรงได้ แต่เป็นหน้าที่ของบริษัทตัวแทนที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองนักศึกษา เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ สุขภาพ ความสามารถในการทำงาน โดยกระทรวงการต่างประเทศทำได้เพียงหารือกับสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยเพื่อให้กวดขันการออกวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งเป็นวีซ่าสำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยนให้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเพื่อเดินทางไปสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงการทำงาน

และท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากการบริหารโครงการโดยภาคเอกชนซึ่งจะมีความแตกต่างจากโครงการ Work and Holiday Visas ของเครือรัฐออสเตรเลียที่เป็นการทำความตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลออสเตรเลีย จึงเป็นโครงการที่เป็นความตกลงระหว่างภาครัฐระหว่างประเทศซึ่งกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐมีอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่เข้าร่วมโครงการผ่านการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติได้

คำถาม กรมการกงสุลมีอำนาจในการตรวจสอบหรือให้คำรับรองในการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงข้อความในเอกสารที่ใช้ในการโฆษณาและการทำสัญญาหรือไม่

คำตอบ ปัจจุบันบริษัทดังกล่าวเป็นตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนซึ่งเกิดขึ้นโดยกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่ดำเนินธุรกิจโดยชอบด้วยกฎหมายโดยกรมการกงสุลไม่มีอำนาจตรวจสอบหรือให้คำรับรองในการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยแต่อย่างใด ทั้งยังไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการโฆษณารวมถึงการทำสัญญาอีกด้วย โดยปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐจะมีอำนาจในการตรวจสอบบริษัทดังกล่าวมีเพียงกระทรวงพาณิชย์ อีกทั้งก็มีอำนาจเพียงตรวจพิจารณาและรับจดทะเบียนเป็นบริษัทเท่านั้น เมื่อเป็นการดำเนินธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายกระทรวงพาณิชย์ก็ไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการดำเนินโครงการแต่อย่างใด

คำถาม เมื่อเดินทางไปต่างประเทศแล้ว กรมการกงสุลมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลและคุ้มครองนักศึกษาไทยที่เดินทางไปสหรัฐอเมริกาผ่านโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนอย่างไรบ้าง

คำตอบ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศโดยกรมการกงสุลมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลไม่เพียงแต่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเท่านั้นแต่รวมถึงคนไทยที่อยู่ต่างประเทศทุกคน ดังนั้นหากนักศึกษาได้เดินทางไปสหรัฐอเมริกาแล้วเกิดปัญหา เช่น ถูกลอยแพโดยไม่ได้ทำงานตามสัญญา ถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม หรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกา นักศึกษาสามารถร้องเรียนไปที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน นครชิคาโก นครลอสแอนเจลิส และนครนิวยอร์ก โดยเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยในสหรัฐอเมริกาจะสอบถามข้อมูลและข้อเท็จจริงจากนักศึกษาและประสานกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาเพื่อหาทาง

แก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งจะทำการสรุปข้อดำเนินการของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยในสหรัฐอเมริกาให้กระทรวงการต่างประเทศรับทราบเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหาต่อไป นอกจากนี้ผู้ปกครองของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการที่อยู่ในประเทศไทยก็สามารถร้องเรียนได้ที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ โดยเจ้าหน้าที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศจะสอบถามข้อมูลและข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการพร้อมให้เขียนคำร้องเพื่อที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศจะแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยในสหรัฐอเมริกาประสานองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน หากผลเป็นประการใดกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศจะแจ้งให้ผู้ปกครองนักศึกษาโครงการในประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ตามเพื่อความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือควรประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาลงทะเบียนที่กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศและที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ไทยในสหรัฐอเมริกาไว้เมื่อเดินทางไปถึงสหรัฐอเมริกา

คำถาม กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็นในการแก้ไขปัญหาในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนอย่างไร

คำตอบ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศเห็นว่าจำเป็นต้องมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและครบวงจรของปัญหาที่ต้นทางในสหรัฐอเมริกาและในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคัดสรรและควบคุมบริษัทตัวแทนให้มีความน่าเชื่อถือ และควรมีหน่วยงานของภาครัฐเข้าไปควบคุมดูแลรวมถึงให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ รวมถึงควรมีหน่วยงานหลักที่เป็นเจ้าภาพคือสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยให้ตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมสมองว่าจะแก้ปัญหานี้อย่างไร โดยปัจจุบันมีคำสั่ง สกอ. ที่ 61/2551 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 แต่ปัจจุบันยังไม่เคยมีการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อให้ข้อเสนอแนะและร่วมกันติดตามสถานการณ์และการดูแลการดำเนินโครงการตามคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งควรตรวจสอบสัญญาจ้างและสถานที่ทำงานก่อนที่นักศึกษาจะลงนามและควรกำหนดให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยวางหลักทรัพย์ค้ำประกันคืนค่าใช้จ่ายกรณีที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้อง

เดินทางกลับประเทศไทยในกรณีที่ไม่ใช่เป็นความผิดของนักศึกษา นอกจากนี้เห็นควรว่าควรมีการแก้ไขวิธีการดำเนินโครงการโดยที่หน่วยงานของรัฐติดต่อโดยตรงไปยังฝ่ายองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกาเพื่อทำหน้าที่รับสมัครและจัดส่งนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไปทำงานในสหรัฐอเมริกาเอง โดยไม่ต้องเสียค่านายหน้า เพื่อแก้ไขปัญหาบริษัทนายหน้าที่เข้ามาดำเนินโครงการในรูปของธุรกิจแอบแฝงซึ่งมีนักศึกษาที่เป็นเยาวชนตกเป็นเหยื่อ โดยสามารถศึกษาโครงการ Work and Holiday Visas ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศไทยและเครือรัฐออสเตรเลียเป็นแบบอย่าง

วิเคราะห์บทสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในประเทศไทย

จากบทสัมภาษณ์เห็นได้ว่ากองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยมีอำนาจหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการหลังจากได้เดินทางไปสหรัฐอเมริกาแล้วในฐานะที่นักศึกษาเป็นคนไทยในต่างประเทศโดยจะเข้าเจรจากับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริการวมถึงเจรจากับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาเมื่อเกิดความเสียหายแก่นักศึกษาซึ่งเห็นได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยไม่มีอำนาจในการตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองนักศึกษาว่ามีความพร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการหรือไม่ อีกทั้งไม่มีอำนาจในการตรวจสอบหรือให้คำรับรองในการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงตรวจสอบข้อความในเอกสารที่ใช้ในการโฆษณาและการทำสัญญาว่าเป็นธรรมกับนักศึกษาหรือไม่ จากกรณีจึงเห็นควรกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานหลักตามคำสั่ง สกอ. ที่ 61/2551 เพื่อให้มีอำนาจรับผิดชอบในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการโดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อรับข้อร้องเรียนของผู้เสียหายในการเข้าร่วมโครงการรวมทั้งวินิจฉัยการกระทำและความผิดของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของประเทศไทยและต่างประเทศรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า โครงการถูกกำหนดขึ้นภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกากล่าวคือรัฐบัญญัติว่าด้วย

ความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.1988 และรัฐบัญญัติว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติ (The Immigration and Nationality Act) รวมถึงปรากฏแนวทางปฏิบัติอยู่ใน Code of Federal Regulation บทที่ 22 ส่วนที่ 62.32 (22CFR62.32) โดยได้บัญญัติถึงจุดประสงค์ของโครงการเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองทั้งสองประเทศผ่านการทำงานและท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาทำให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนมากประกอบกับประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะจึงต้องพิจารณากฎหมายจากหลายฉบับเพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการโดยพิจารณาทั้งจากรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญารวมถึงกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เป็นต้น นอกจากนี้เนื่องจากประเทศไทยไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจโดยตรงในการควบคุมการดำเนินโครงการจึงต้องพิจารณาหน่วยงานต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องและอาจให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ เช่น สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมการกงสุล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) กรมการจัดหางาน กรมการท่องเที่ยว เป็นต้น อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศจึงต้องนำมาตรการต่างๆไปศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาในบทต่อไปเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาในการให้ความคุ้มครองที่ถูกต้องและเป็นธรรมแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

บทที่ 4

ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องจากปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้รับความสนใจจากนักศึกษาในประเทศไทยเป็นอย่างมากทำให้ธุรกิจดังกล่าวมีบริษัทตัวแทนเข้ามาดำเนินการในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศโดยให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ไปทำงานในต่างประเทศอันเป็นการหาประสบการณ์และได้ฝึกฝนภาษาอีกทั้งยังได้ท่องเที่ยวในประเทศนั้นภายในเวลา 4 เดือน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบอย่างในต่างประเทศ และแม้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการจำนวนมากแต่ก็ไม่มีหน่วยงานใดที่มีอำนาจรับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมธุรกิจของบริษัทตัวแทนและการดำเนินการของโครงการเนื่องจากไม่มีกฎหมายให้อำนาจจึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างมากมาย จากกรณีดังกล่าวจึงต้องศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนดังนี้

4.1 ปัญหานิยามของการทำงานตามฤดูกาลและระดับทักษะของการทำงาน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ให้โอกาสนักศึกษาที่สนใจได้เข้าไปทำงานในระยะสั้นในสหรัฐอเมริกาโดยอาศัยอำนาจตามรัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงได้บัญญัติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์โครงการและการทำงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไว้ใน 22 CFR 62.32 - Summer work travel ได้กำหนดถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการว่าเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่าง

นักศึกษาต่างประเทศกับพลเมืองสหรัฐอเมริกาโดยโครงการจะมีการทำงานซึ่งกฎหมายใช้คำว่า “The purpose of this program is to provide foreign college and university students with opportunities to work in jobs that require minimal training and are seasonal or temporary” กล่าวคือ โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาต่างประเทศได้มีโอกาสเข้ามาทำงานในสหรัฐอเมริกาโดยเป็นงานที่อาศัยการฝึกฝนเพียงเล็กน้อยและเป็นงานตามฤดูกาลหรืองานชั่วคราว ดังนั้นจึงต้องพิจารณาต่อไปว่าลักษณะงานที่ต้องการการฝึกฝนเพียงเล็กน้อยรวมถึงลักษณะงานชั่วคราวหรืองานตามฤดูกาลหมายถึงงานประเภทใดรวมถึงเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะระดับใด โดยประเทศไทยไม่มีการกำหนดนิยามงานตามฤดูกาลและระดับทักษะในการทำงานและไว้ ซึ่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้บัญญัตินิยามของงานดังกล่าวไว้ใน 5 CFR 340.401 - Definitions. ว่าการจ้างงานตามฤดูกาล (Seasonal Employment) หมายถึง การทำงานที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 12 เดือนในแต่ละปี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืองานที่ทำได้เฉพาะช่วงที่จำกัดหนึ่งของปี ทั้งนี้ขึ้นกับ สภาพอากาศ ความผันแปรของปริมาณวัตถุดิบ และปัจจัยอื่นๆ เช่น งานป่าไม้ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปประมง โรงอนุบาลต้นไม้ ร้านอาหารและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่แปรผันตามฤดูกาล อีกทั้งสหภาพยุโรป (European Union : EU) ได้ประกาศข้อกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการจ้างแรงงานตามฤดูกาลจากประเทศที่สาม (ประเทศซึ่งไม่ใช่สมาชิก EU) โดยกำหนดนิยามของแรงงานตามฤดูกาลไว้ หมายถึง แรงงานที่มีระยะเวลาการทำงานไม่น้อยกว่า 5 เดือนและไม่เกิน 9 เดือน (ในรอบ 12 เดือน) ลักษณะงานที่ทำต้องมีสภาพเป็นงานตามฤดูกาล เช่นการเกษตร การทำสวน สามารถขอต่อสัญญาการทำงานกับนายจ้างเดิมหรือกับนายจ้างใหม่ได้ แต่ระยะเวลาทำงานต้องไม่เกิน 9 เดือน เมื่อพิจารณานิยามของการทำงานตามฤดูกาลตามกฎหมายของสหภาพยุโรปเห็นว่าไม่ความครอบคลุมการทำงานในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเนื่องจากโครงการจะมีระยะเวลาการทำงานกับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาไม่เกิน 4 เดือนเท่านั้น

นอกจากนี้สามารถพิจารณาระบบการทำงานของสหรัฐอเมริกาซึ่งแบ่งระดับของการทำงานไว้เพื่อประเมินทักษะและตรวจสอบความสามารถการทำงานในระบบเศรษฐกิจแรงงานซึ่งบัญญัติไว้ใน 20 CFR 404.1568. Skill requirements. โดยแบ่งระดับการทำงานออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การทำงานไร้ฝีมือ (Unskilled Work) เป็นการทำงานที่อาศัยการตัดสินใจน้อยหรือไม่ต้องอาศัยการตัดสินใจในการทำงาน เป็นงานที่สามารถเรียนรู้ได้ในระยะเวลาสั้นและได้รับการสอนงานเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำงานได้ โดยจะเป็นงานที่ต้องอาศัยความแข็งแรงของร่างกายหรือไม่ก็ได้ เช่น งานที่ใช้มือหยิบจับกล่าวคือการวางหรือถอดวัสดุจากเครื่องจักรที่ทำงานอัตโนมัติ งานให้อาหารสัตว์

2. การทำงานกึ่งฝีมือ (Semi-skilled Work) เป็นงานที่ต้องการทักษะบางอย่างแต่ไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ซึ่งมีความซับซ้อนมาก ลักษณะงานต้องมีความตื่นตัวและตั้งใจดูแลการทำงานของเครื่องจักรรวมถึงการตรวจสอบความผิดปกติของเครื่องจักรซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่ออุปกรณ์ของเครื่องจักรและบุคลากรในงาน เช่น หัวหน้างาน ช่างซ่อมเครื่องยนต์ เป็นต้น

3. การทำงานที่มีฝีมือ (Skilled Work) เป็นงานที่ต้องมีคุณสมบัติสามารถตัดสินใจในการกำหนดการทำงานของเครื่องจักรและควบคุมสั่งการเพื่อให้สิ่งที่ผลิตมีคุณภาพและมีปริมาณตามที่ต้องการ โดยงานฝีมืออาจจำเป็นต้องมีการวางแผนงานและการประเมินคุณภาพเพื่อให้มีความเหมาะสมตามความจำเป็นของงาน การแก้ไขปรับเปลี่ยนกลไกการควบคุมการทำงาน รวมทั้งการดำเนินงานที่ซับซ้อนในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ข้อเท็จจริง ตัวเลขหรือความคิดที่เป็นนามธรรม

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่างานที่กำหนดไว้ในโครงการเป็นงานชั่วคราว (Temporary Job) ที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 12 เดือนในแต่ละปีโดยแปรผันไปตามฤดูกาลในระบบเศรษฐกิจของประเทศและเป็นงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะเฉพาะในการทำงาน (Non-Skilled)[1] ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานที่เปิดตามฤดูกาลอันเข้าลักษณะของนิยามคำว่าแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labour) ตามที่ CFR 404.1568. Skill requirements. และกระทรวงความมั่นคงทางสังคม (Social Security Administration) ของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดระดับไว้ อย่างไรก็ตามในกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ได้ระบุงานที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถทำได้ไว้อย่างชัดเจนเป็นรายอาชีพไว้โดยเฉพาะ แม้ระบุลักษณะงานที่ต้องห้ามไว้ก็เป็นการระบุในประเภทของงานในลักษณะกว้างๆซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานที่มีความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ งานผิดกฎหมายและงานที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกับโครงการอื่นๆ ซึ่งต่างจากโครงการ Work and Holiday Visas ของเครือรัฐออสเตรเลียซึ่ง

[1] ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. Work & Travel เสี่ยงบริสุทธิ์. (นนทบุรี: มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, 2550), น.42.

ประเทศไทยได้ทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยและออสเตรเลีย ภายใต้ข้อตกลง Work and Holiday Visas โดยระบุงานแต่ละประเภทที่ต้องห้ามไว้อย่างชัดเจนกล่าวคือ งานไม้แกะสลัก งานตัดหรือขัดเครื่องประดับ งานทอผ้า งานทอเสื่อ งานทำกระดาษสา งานทำเครื่องเคลือบ งานทำเครื่องดนตรีไทย งานทำเครื่องถม งานทำผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากทองคำ เงิน ทองแดงหรือโลหะ งานทองเหลือง งานทำตุ๊กตาไทย งานทำที่นอนหรือผ้าห่ม งานหล่อบาตร งานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือ งานหล่อพระพุทธรูป งานผลิตร่มที่ทำจากกระดาษหรือผ้า งานผลิต งานทำรองเท้า งานทำหมวก งานทำเครื่องปั้นดินเผาหรืองาน งานทำบุหรี่ด้วยมือ งานมัคคุเทศก์ งานเรียงพิมพ์ตัวอักษรภาษาไทย งานวาดภาพและงานบิดผ้าไหมด้วยมือ

ในส่วนของนิยามการทำงานตามฤดูกาล แม้ประเทศไทยจะกำหนดนิยามการทำงานชั่วคราวไว้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ประกาศ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515 ได้นิยามลักษณะงานไว้ในข้อ 2 ในประกาศว่า “ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำเพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล แต่ก็ไม่ได้นิยามการทำงานตามฤดูกาลและยังไม่ได้กำหนดนิยามเกี่ยวกับระดับทักษะการทำงานไว้ในลักษณะของกฎหมายสหรัฐอเมริกา

ในส่วนของการแบ่งระดับทักษะของการทำงานซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการนำมาพิจารณาถึงลักษณะและประเภทของงานที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะสามารถทำได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แม้ในประเทศไทยจะมีการแบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้แต่ก็ไม่มีความชัดเจน เนื่องจากมีผู้แบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกัน เช่น การแบ่งระดับทักษะการทำงานโดยใช้คุณวุฒิทางการศึกษาเป็นเกณฑ์[2] รวมถึงการแบ่งระดับทักษะการทำงานโดยใช้ความรู้ความชำนาญการฝึกฝนและการตัดสินใจเป็นเกณฑ์[3] โดยมี

---

[2] แรงงานมีฝีมือ หมายถึง ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า แรงงานกึ่งฝีมือ หมายถึง ผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แรงงานไร้ฝีมือ หมายถึง ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมปลายลงมา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “การมีงานทำและคุณภาพคน.” ภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี2556. ปีที่ 10. ฉบับที่ 2, น.3 (พฤษภาคม 2556).

[3] แรงงานฝีมือ หมายถึง ผู้มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานด้วยตนเองได้ เช่น นักวิชาการ แพทย์ เป็นต้น แรงงานกึ่งฝีมือ

ลักษณะการแบ่งที่ใกล้เคียงกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้การแบ่งระดับทักษะของการทำงานที่ไม่ชัดเจนในปัจจุบันยังส่งผลให้เกิดปัญหาในระบบอุตสาหกรรมในประเทศไทยจากนโยบายรัฐที่ห้ามใช้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนโดยไม่มีคำนิยามของแรงงานไร้ฝีมืออย่างชัดเจนอีกด้วย[4]

การที่ประเทศไทยไม่มีการนิยามการทำงานตามฤดูกาลและไม่มีการนิยามทักษะการทำงานไว้อาจทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการในกรณีที่ประเทศไทยเป็นประเทศผู้รับให้ผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศต่างๆได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยซึ่งปัจจุบันได้ทำความตกลงให้มีโครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์[5] ดังนี้

1. กรณีที่ประเทศไทยไม่มีการนิยามการทำงานตามฤดูกาลอาจทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยในกรณีนายจ้างเลิกจ้างแรงงาน ซึ่งมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 584/2536 และ 4116-4118/2535[6] ได้วินิจฉัยถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย

หมายถึง ผู้ที่อยู่ในระดับกลางระหว่างแรงงานฝีมือและแรงงานไม่มีฝีมือ ซึ่งได้รับการเรียนรู้หรือได้รับการฝึกอบรมเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของงานอาชีพ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาระดับกลางที่เกิดจากการทำงานในหน้าที่ได้ เช่น ช่างไม้ ช่างเทคนิค เป็นต้น แรงงานไร้ฝีมือ หมายถึงผู้ที่ทำงานซึ่งมีลักษณะงานที่ทำไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากเพียงได้รับคำแนะนำเล็กน้อยก็สามารถทำได้ เช่น กรรมกรใช้แรงงาน ยาม เป็นต้น (อนุสรา อนุวงศ์. “แรงงานไทยใน AEC ก้าวนี้ให้ทัน.” สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2559, http://www.ertc.econ.tu.ac.th/images/ertc.econ.tu.ac.th/บทความ/2014-11_แรงงานไทยใน_AEC_ก้าวนี้ให้ทัน.pdf)

[4] สมาคมอุตสาหรรมทูน่าไทย. “ปัญหาอุปสรรคของอุตสาหกรรมทูน่าด้านแรงงานและอื่นๆ นำเสนอ คณะกรรมาธิการการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และการแรงงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.” สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2559, http://www.thaituna.org/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=215

[5] Anywork Anywhere. “Thailand Working Holiday Visa Information” Retrieved July 21, 2016, http://www.anyworkanywhere.com/whv_th.html

[6] คำพิพากษาฎีกาที่ 584/2536 “โจทก์และจำเลยทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือมีกำหนดระยะเวลาการจ้างไว้แน่นอน โดยกำหนดวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดไว้ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการจ้างนายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานต่อไปได้โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า และไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า งานที่โจทก์ทำมีลักษณะเป็นงานถาวรมิใช่เป็นงานครั้งคราวเป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการการเลิกจ้างไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้าง เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการจ้าง จำเลยไม่ให้โจทก์ทำงาน

การจ้างแรงงานแก่ลูกจ้างไว้ว่า เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงและการจ้างไม่ใช่งานที่มีลักษณะเป็นงานครั้งคราว งานจร หรืองานตามฤดูกาล นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้าง อีกทั้งมีหมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 584/2536 วางหลักเกณฑ์เทียบเคียงอิงคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4116-4118/2535 โดยอธิบายถึงลักษณะงานตามฤดูกาลและงานชั่วคราวโดยรวมไว้ว่า “งานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาลหรือเป็นงานตามโครงการ ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยนั้นต้องมีลักษณะดังนี้

(1) งานนั้นต้องมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากงานที่นายจ้างได้จ้างลูกจ้างไว้ทำตลอดปี

(2) งานนั้นไม่ใช่งานในสายงานหลักของนายจ้าง

(3) งานนั้นต้องไม่ใช่งานในกระบวนการผลิตที่มีต่อเนื่องกันไปตลอดปี”

อย่างไรก็ตามหมายเหตุท้ายฎีกาดังกล่าวยังไม่เป็นบรรทัดฐานของคำนิยามลักษณะงานตามฤดูกาลและยังไม่ชัดเจนตามที่กฎหมายต่างประเทศได้บัญญัติไว้

2. กรณีที่ประเทศไทยไม่มีการนิยามทักษะการทำงานทำให้การกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมและคุ้มครองแรงงานเป็นไปได้ไม่สมบูรณ์ ทั้งการทำงานในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศผู้รับจากการทำข้อตกลงกับเครือรัฐออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการให้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหากไม่กำหนดนิยามระดับทักษะและกำหนดระดับทักษะที่ต้องใช้ในโครงการอาจทำให้

ต่อไป ก็ต้องถือว่าเป็นการเลิกจ้างตามความหมายของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงานฯ ข้อ 46 จำเลยต้องชดใช้ค่าชดเชยแก่โจทก์...”

คำพิพากษาฎีกาที่ 4116-4118/2535 “กรณีที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยเพราะสัญญาจ้างสิ้นสุดระยะเวลาการจ้างตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ 46 วรรคท้าย นั้นจะต้องเป็นการจ้างเพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาลหรือเป็นงานตามโครงการ แต่ลักษณะของงานที่จำเลยจ้างโจทก์ทั้ง 3 ทำนั้นไม่มีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาลหรือเป็นงานตามโครงการแต่เป็นงานที่มีลักษณะต่อเนื่องกันโดยตลอดดังนั้น แม้จำเลยให้โจทก์ทั้ง 3 หยุดงานเมื่อครบกำหนดตามสัญญาจ้างก็หาเป็นเหตุให้โจทก์ทั้ง 3 หมดสิทธิได้รับค่าชดเชยไม่”

ไม่ชัดเจนในงานที่ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำได้รวมถึงสวัสดิการ ที่พักอาศัย ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับงาน

จากกรณีที่ประเทศไทยไม่ได้นิยามการทำงานตามฤดูกาลและระดับทักษะการทำงานไว้ อาจเกิดปัญหาในการคุ้มครองดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการตามกฎหมาย ทั้งนักศึกษาอาจได้รับข้อมูลที่ไม่เพียงพอในการตัดสินใจวางแผนในการทำงานในโครงการ นอกจากนี้ในปัจจุบันประเทศไทยมีโครงการ Work and Holiday Visas ในเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme ในนิวซีแลนด์ซึ่งเปิดโอกาสให้พลเมืองที่สนใจของทั้งสองประเทศเข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในประเทศไทย หากไม่นิยามการทำงานตามฤดูกาลและระดับทักษะของการทำงานตามกฎหมายอาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการต่างประเทศไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่ชัดเจนและอาจทำให้การเข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.2 ปัญหาคำนิยามของการท่องเที่ยว

การเดินทางไปต่างประเทศตามวัตถุประสงค์ของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษาเป็นเดินทางไปเพื่อหาประสบการณ์จากการทำงานและเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของชาติอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งตามคำนิยามของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงการเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนจากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นอื่นเพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น เพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ[7] อย่างไรก็ตามต้องพิจารณาว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีการเดินทางไปต่างประเทศเพื่อท่องเที่ยวนั้นครอบคลุมในช่วงระยะใดบ้างอย่างเช่นเวลาทำงานรวมถึงหลังจากสิ้นสุดการทำงานของโครงการก็ยังมีช่วงเวลาในการท่องเที่ยวที่เรียกว่า “Grace Period” เป็นระยะเวลา 30 วันเพื่อให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้เดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศและมีปัญหาจากคำนิยามการท่องเที่ยวคำว่า “Travel” ในโครงการดังกล่าวในการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศไทย

---

[7] บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), น.5.

คำนิยามของการท่องเที่ยวนั้นในประเทศไทยไม่ได้ให้คำนิยามไว้ แม้จะมีการนิยามคำว่านักท่องเที่ยวไว้แต่ก็มีความซ้ำซ้อนและนิยามไม่เหมือนกันในกฎหมายหลายฉบับ กล่าวคือ บัญญัติอยู่ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 นิยามว่า "นักท่องเที่ยว หมายความว่า ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาหาความรู้ การบันเทิง หรือการอื่นใด" นอกจากนี้มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 "นักท่องเที่ยว หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องที่อันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้"

อย่างไรก็ตาม องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม อิตาลี และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "การท่องเที่ยว" ไว้ว่า การเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุมแต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร และองค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุระและวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยหากพิจารณาจากคำนิยามดังกล่าวย่อมเกิดปัญหาในการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการว่าจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 หรือไม่ และหากได้รับความคุ้มครองจะได้รับความคุ้มครองเพียงใดเนื่องจากการเดินทางไปต่างประเทศนอกจากจะเป็นการท่องเที่ยวแล้วยังมีการไปทำงานในต่างประเทศซึ่งเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการทำให้มีความคาบเกี่ยวระหว่างระยะเวลาในการทำงานและการท่องเที่ยวซึ่งอาจเกิดความซ้ำซ้อนในการใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ ด้วยเหตุนี้จึงยังไม่มีความชัดเจนจากคำนิยามของการท่องเที่ยวในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

เมื่อพิจารณาจากคำนิยามการท่องเที่ยวขององค์การท่องเที่ยวโลกในปัจจุบันจะเห็นว่าไม่สามารถกำหนดให้ระยะเวลาทั้งหมดในโครงการเป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวได้ โดยระยะเวลาในการทำงานกับนายจ้างซึ่งเป็นผู้ประกอบการชาวสหรัฐอเมริกาจะไม่ถือว่าเป็นช่วงเวลา

การท่องเที่ยว แม้ในข้อเท็จจริงจะมีการท่องเที่ยวในระยะเวลาดังกล่าวก็ตามเพราะนิยามการท่องเที่ยวได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการท่องเที่ยวต้องไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้อย่างไรก็ตามช่วงเวลาที่สิ้นสุดการทำงานแล้วย่อมไม่อยู่ในสถานะของการทำงานอีกต่อไปโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ดังนั้นหากพิจารณาตามคำนิยามดังกล่าวช่วงระยะเวลาท่องเที่ยวจึงมีเพียงช่วงระยะเวลา 30 วันตามที่วีซ่าประเภท J-1 ได้กำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ท่องเที่ยวหรืออยู่อาศัยในสหรัฐอเมริกาหลังสิ้นสุดการทำงานกับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาหรือที่เรียกว่าช่วงเวลา “Grace Period” เท่านั้น

การที่ประเทศไทยไม่มีการนิยามการท่องเที่ยวไว้ให้ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการดังนี้

1. การเข้าร่วมโครงการจะมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งบริษัทตัวแทนในประเทศไทยเป็นธุระในการนำนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเดินทางไปต่างประเทศโดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง อันได้แก่ การจัดเตรียมเอกสารและการเดินทางรวมถึงสถานที่พัก ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 อย่างไรก็ตามการที่นิยามการท่องเที่ยวในปัจจุบันนิยามว่าการท่องเที่ยวไม่รวมถึงการเดินทางมาทำงานอาจทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เข้าร่วมโครงการกล่าวคือทำให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยไม่ใช่บริษัทที่ดำเนินธุรกิจนำเที่ยวซึ่งต้องจดทะเบียนประกอบธุรกิจและจะถูกตรวจสอบและควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับแผนการเดินทาง การพักอาศัยของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่ว่าจะเป็นช่วงของการทำงานหรือช่วงระยะเวลาที่สิ้นสุดการทำงานหรือที่เรียกว่าช่วงเวลา “Grace Period” ก็ตาม

2. ในปัจจุบันประเทศไทยได้ทำความตกลงในโครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์โดยเปิดโอกาสให้พลเมืองผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการจากทั้งสองประเทศเดินทางเข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในประเทศไทย[8] ซึ่งหากพิจารณาจากคำนิยามการท่องเที่ยวว่าไม่รวมถึงการทำงานย่อมทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการไม่อยู่ในสถานะนักท่องเที่ยวซึ่งอาจไม่ได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์จากนโยบายของรัฐในการคุ้มครองนักท่องเที่ยวกล่าวคือการได้รับเงินกองทุนเยียวยานักท่องเที่ยว

[8] Anywork Anywhere, *note 5*.

ต่างชาติเพื่อทำประกันภัยให้นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นนโยบายในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประเทศไทยเพื่อประกันความเสี่ยงจากอุบัติเหตุรวมถึงสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ

จากการที่ประเทศไทยไม่ได้กำหนดนิยามตามกฎหมายของการท่องเที่ยวไว้ชัดเจน นอกจากนี้คำนิยามที่มีอยู่ของการท่องเที่ยวตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 โดยยังไม่มีความชัดเจนและไม่ครอบคลุมการเดินทางทั้งหมดในโครงการซึ่งอาจเกิดปัญหาในการคุ้มครองดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการตามกฎหมาย นอกจากนี้นักศึกษาอาจได้รับข้อมูลที่ไม่เพียงพอในการตัดสินใจวางแผนการเดินทางและการท่องเที่ยว อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยได้ทำความตกลงกับเครือรัฐออสเตรเลียในโครงการ Work and Holiday Visas และนิวซีแลนด์ในโครงการ Working Holiday Scheme เพื่อให้พลเมืองของทั้งสองประเทศที่มีความสนใจได้เข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในประเทศไทย หากไม่นิยามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้ตามกฎหมายอาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการต่างประเทศไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่ชัดเจนและอาจทำให้การเข้าร่วมโครงการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4.3 ปัญหาการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ไม่ชัดเจน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับพลเมืองชาวสหรัฐอเมริกาและสัมผัสกับวัฒนธรรมในสหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมระหว่างชาวสหรัฐอเมริกากับผู้คนในประเทศอื่น อันเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยส่วนหนึ่งของโครงการจะมีกิจกรรมการทำงานกับพลเมืองชาวสหรัฐอเมริกาตามที่บัญญัติไว้ใน 22 CFR 62.32 - Summer work travel แต่เนื่องจากปัจจุบันสหรัฐอเมริกามีความต้องการแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะจำนวนมากเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่เติบโต เมื่อแรงงานในประเทศมีค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ค่อนข้างสูงจึงจำเป็นต้องหาแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในกิจการ ประกอบกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนก็เป็นช่องทางหนึ่งที่จะนำแรงงานเข้ามาในประเทศ นอกจากนี้ค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมการหาประสบการณ์นอกประเทศที่แปลกใหม่และการฝึกภาษาเป็นที่นิยมของนักศึกษาของไทยในปัจจุบัน จึงทำให้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมี

แนวโน้มเป็นธุรกิจในการหาแรงงานเพื่อเข้าไปทำงานในสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เดิม

ตามหลักกฎหมายของประเทศไทยที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศคือพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 โดยบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“จัดหางาน” หมายความว่า ประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานหรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้าง โดยจะเรียกหรือรับค่าบริการตอบแทนหรือไม่ก็ตามและให้หมายรวมถึงการเรียกเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจัดหางานให้คนหางาน

“ตัวแทนจัดหางาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณาแล้วโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นการจัดหางานให้กับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการซึ่งการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีการจ่ายค่าตอบแทนด้วยจึงมีลักษณะเป็นการจัดหางานตามความหมายของจัดหางานตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ซึ่งหากเป็นการจัดหางานหน่วยงานที่เป็นผู้จัดหางานให้ต้องอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 กล่าวคือ ต้องพิจารณาก่อนอนุญาตโดยมีขั้นตอนที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการได้แก่ การส่งสัญญาจัดหางานต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน ส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพ ส่งคนหางานเข้ารับการทดสอบฝีมือ ส่งคนหางานที่ผ่านการคัดเลือกและทดสอบฝีมือแล้วเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศที่คนหางานจะไปทำงาน ส่งบัญชีรายชื่อและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคนหางานให้แก่นายทะเบียนจัดหางานกลางเพื่อแจ้งให้สำนักงานแรงงานไทยในประเทศที่คนหางานไปทำงานกรณีไม่มีสำนักงานแรงงานไทยให้แจ้งสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น และรายงานให้นายทะเบียนจัดหางานกลาง ทราบหากคนหางานไม่ได้เดินทางไปทำงานตามสัญญาจัดหางาน นอกจากนี้ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ได้กำหนดให้คนหางานไทยที่เดินทางไปถึงประเทศซึ่งจะไปทำงานแล้วแต่ไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องดำเนินการจัดการให้คนหางานเดินทางกลับ

ประเทศไทย โดยออกค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นให้แก่คนหางาน จนกว่าคนหางานจะเดินทางกลับถึงประเทศไทยรวมถึงแจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานแรงงานไทย กรณีไม่มีสำนักงานแรงงานไทยให้แจ้งสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น อีกทั้งตาม มาตรา 46 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ได้วางหลักเกณฑ์ให้บริษัท จัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 หรือในกรณีที่ คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือได้ตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานและคนหางานไม่ประสงค์ที่จะ ทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบ กำหนดเวลาตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 หรือนับ แต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย และในกรณีที่คนหางานไม่สามารถทำงานได้จน สิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานเพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับ ระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

แต่อย่างไรก็ตามบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งมีลักษณะเป็นตัวแทนในการจัดหา งานกลับไม่ได้เป็นผู้รับได้รับอนุญาตจดทะเบียนให้เป็นตัวแทนจัดหางาน เพียงแต่ได้รับการตรวจ พิจารณาและรับจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนบริษัทจากกรมพัฒนา ธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์เท่านั้น เนื่องจากอาศัยวัตถุประสงค์ของโครงการที่จำกัดเฉพาะ นักศึกษาที่มีการลงทะเบียนเรียนในภาคการเรียนนั้นและวีซ่าที่ออกให้เป็นประเภท J-1 ซึ่งแตกต่าง จากวีซ่าผู้เดินทางไปเพื่อประกอบอาชีพในลักษณะที่เป็นการเป็นแรงงานต่างชาติ นอกจากนี้บริษัท ตัวแทนในประเทศไทยจะเป็นเพียงตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกาเพื่อ จัดหานักศึกษาเข้าร่วมโครงการโดยทำหน้าที่นำเสนอโครงการแก่ผู้สนใจ ทำและจัดเตรียมเอกสาร สัญญาในการเข้าร่วมโครงการและปฐมนิเทศแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการก่อนเดินทาง แต่ไม่ เป็นตัวแทนของนายจ้างต่างประเทศในการเข้าทำสัญญาจ้างกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ เมื่อ บริษัทตัวแทนในประเทศไทยไม่ได้เข้าลักษณะบริษัทจัดหางานที่ต้องได้รับใบอนุญาตจัดหางาน

เพื่อไปทำงานในต่างประเทศจึงไม่อยู่ในบังคับที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 ย่อมทำให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการไปทำงานในต่างประเทศ ในส่วนของการฝึกอบรมก่อนไปทำงานต่างประเทศและการได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 รวมถึงระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ พ.ศ. 2549 ในข้อที่ 5 ได้แก่

1. จัดการให้ผู้ถูกทอดทิ้งอยู่ในต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทยจนถึงภูมิลำเนา ซึ่งมีค่าใช้จ่าย กล่าวคือ ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ในการจัดการให้สมาชิกกองทุนเดินทางกลับประเทศไทยจนถึงภูมิลำเนา ให้กระทำได้ในกรณีที่จำเป็นและเงินชดเชยค่าใช้จ่ายแก่ผู้รับอนุญาตจัดหางานที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมการจัดหางาน

2. ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกกองทุนซึ่งไปหรือจะไปทำงานในต่างประเทศ กล่าวคือ เงินสงเคราะห์เป็นค่ารักษาพยาบาลกรณีสมาชิกกองทุนประสบอันตรายก่อนไปทำงานในต่างประเทศหรือประสบอันตรายในต่างประเทศ เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนต้องเดินทางกลับประเทศไทยเพราะถูกเลิกจ้างโดยมีสาเหตุมาจากการประสบอันตรายและเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลในต่างประเทศ เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนประสบอันตรายจนพิการหรือทุพพลภาพในระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุน ไม่ว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดอันตรายจะเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นให้แก่สมาชิกกองทุนระหว่างที่อยู่ในต่างประเทศ กรณีประสบปัญหาในต่างประเทศ ได้แก่ รอการเข้าทำงานใหม่ รอการส่งกลับประเทศไทย รอการดำเนินคดี เป็นเหตุให้สูญเสียรายได้จากการทำงาน หรือกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายจ้างโดยไม่ใช่ความผิดของสมาชิกกองทุน หรือกรณีอื่นในลักษณะเดียวกัน เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนต้องเดินทางกลับประเทศไทยก่อนสิ้นสุดการเป็นสมาชิกกองทุน เนื่องจากผลการตรวจสุขภาพจากสถานพยาบาลของประเทศนั้น พบว่าสมาชิกกองทุนเป็นโรคที่ตามข้อบังคับของทางการของประเทศนั้น ห้ามมิให้ทำงานในประเทศต่อไป เงินสงเคราะห์กรณีสมาชิกกองทุนประสบปัญหาต้องเดินทางกลับประเทศไทยก่อนสิ้นสุดการเป็นสมาชิกกองทุน เนื่องจากภัยสงครามหรือปัญหาความไม่สงบหรือจากภัยธรรมชาติหรือเกิดโรค

ระบาด ซึ่งทางการของประเทศนั้น ๆ ประกาศกำหนดแล้ว ค่าเช่าสถานที่ ค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมทั้งค่าภาษีเท่าที่จำเป็นในการจัดการและการบริการที่พักฉุกเฉินในต่างประเทศ ค่าจ้างทนายความเพื่อต่อสู้คดีกรณีสมาชิกกองทุนถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดซึ่งมิใช่เกิดจากการกระทำโดยเจตนาในต่างประเทศ หรือสมาชิกกองทุนดำเนินคดีแพ่งแก่นายจ้างเนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำงานซึ่งเกิดขึ้นระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุนและ เงินสงเคราะห์ในการจัดการศพและเงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ทายาทโดยธรรมของสมาชิกกองทุนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีประสบอันตรายก่อนไปทำงานในต่างประเทศจนถึงแก่ชีวิต กรณีเสียชีวิตขณะกลับมาประเทศไทย และกรณีเสียชีวิตในต่างประเทศระหว่างที่เป็นสมาชิกกองทุน

3. การคัดเลือกและทดสอบฝีมือ และการฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ซึ่งมีค่าใช้จ่าย กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ค่าจ้าง ค่าตอบแทนลูกจ้างชั่วคราว ค่าวิทยากร และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นของทางราชการในการคัดเลือกและฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการทดสอบฝีมือคนหางานซึ่งจะไปทำงานในต่างประเทศ

ในปัจจุบันได้มีสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยโดยมีการออกประกาศเรื่องกลุ่มผู้ประกอบการโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Summer Work and Travel ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (กลุ่ม TIECA Work and Travel) เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2552 โดยในประกาศได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ กล่าวคือ

1. วิธีการคัดเลือกนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ โดยคัดเลือกจากนักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาและกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยโดยมีทักษะระดับภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อสารได้

2. หน้าที่ของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิก ได้แก่ การจัดให้มีการวัดระดับภาษาและให้ข้อมูลแก่นักศึกษาอย่างถูกต้องชัดเจนไม่โฆษณาชวนเชื่อหรือชักจูงให้นักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยมุ่งเน้นเพื่อหารายได้เป็นหลัก การจัดทำสัญญาระหว่างบริษัทตัวแทนกับนักศึกษาซึ่งต้องอธิบายเพื่อให้แน่ใจว่านิสิตหรือนักศึกษาเข้าใจข้อตกลง

ซึ่งทำกับบริษัทตัวแทน ต้องแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงรายละเอียดข้อมูลสถานที่ทำงาน เช่น อัตราค่าตอบแทน จำนวนชั่วโมงการทำงาน ที่พัก รวมถึงข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นที่นักศึกษาต้องทราบเกี่ยวกับสถานที่ทำงานนั้นๆ โดยไม่ให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องไม่ให้ข้อมูลในเชิงลักษณะรับประกันการได้รับอนุมัติวีซ่า รวมทั้งต้องจัดทำรายละเอียดการชำระเงินและนโยบายการคืนเงินของโครงการอย่างชัดเจน นอกจากนี้ต้องมีการปฐมนิเทศก่อนการเดินทางไปสหรัฐอเมริกา ให้คำแนะนำในการดำเนินการจัดเตรียมเอกสารและประสานงานนัดสัมภาษณ์วีซ่า จัดให้มีประกันสุขภาพและอุบัติเหตุรวมถึงประสานงานในการจัดหาตั๋วเครื่องบินให้แก่นักศึกษา

3. ความช่วยเหลือของบริษัทตัวแทนในประเทศซึ่งเป็นสมาชิก ได้แก่ การมีเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ประจำสำนักงานตลอดเวลาทำการเพื่อเตรียมความพร้อมในการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือแก่นักศึกษาตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ แจ้งหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินให้กับนักศึกษาเพื่อสามารถติดต่อองค์กรแลกเปลี่ยนหรือเจ้าหน้าที่ในสหรัฐอเมริกาได้ตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการประสบปัญหาในระหว่างเข้าร่วมโครงการ บริษัทตัวแทนต้องช่วยเหลือในการแก้ปัญหาให้คลี่คลายลงหรือให้คำแนะนำอย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่นักศึกษารวมถึงมีระบบติดตามนักศึกษาในกรณีจำเป็นเพื่อการช่วยเหลือในทันที

4. บทลงโทษของบริษัทตัวแทนซึ่งสมาชิก ในกรณีมีการร้องเรียนว่าบริษัทตัวแทนกระทำการที่ผิดระเบียบให้บริษัทตัวแทนชี้แจงต่อคณะกรรมการของสมาคมฯ โดยผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่มฯ ถือเป็นสิ้นสุด โดยโทษจะมีตั้งแต่การตักเตือนจนถึงการถูกเพิกถอนการเป็นสมาชิก

ตามประกาศดังกล่าวเห็นได้ว่าข้อบังคับส่วนใหญ่ได้นำมาจากกฎหมายสหรัฐอเมริกาไว้ซึ่งเป็นไปตาม 22 CFR 62.32 - Summer work travel แต่เนื่องจากประกาศดังกล่าวมีผลบังคับเพียงบริษัทตัวแทนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเท่านั้นไม่ได้มีผลถึงบริษัทตัวแทนโดยทั่วไป และบทลงโทษไม่มีความรุนแรงซึ่งโทษสูงสุดเพียงถูกถอดออกจากการเป็นสมาชิกภาพโดยไม่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนที่มีผู้ร้องเรียนในการรับนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการต่อไป อีกทั้งประกาศได้กำหนดให้ผู้ที่วินิจฉัยความผิดเป็นคณะกรรมการของสมาคมโดยผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่มถือเป็นสุดซึ่งอาจมีการช่วยเหลือกันในกลุ่มสมาชิกซึ่งดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วม

โครงการในกรณีต้องถูกส่งกลับอาจเนื่องจากถูกให้ออกจากงานที่ไม่ใช่ความผิดของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเช่นกรณีนายจ้างปิดกิจการหรือแม้ไม่ถูกส่งกลับแต่อยู่ช่วงระยะเวลาที่หางานใหม่ รวมถึงไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการฝึกอบรมความพร้อมของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการโดยมีเพียงการปฐมนิเทศเท่านั้นซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อนักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการมาก่อน

นอกจากนี้การที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากซึ่งสอดคล้องกับความต้องการแรงงานของนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกา เมื่อโครงการไม่ได้จำกัดจำนวนนักศึกษาที่แน่นอนในการเข้าร่วมโครงการ ทำให้บริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไรเป็นหลักจึงรับนักศึกษาจำนวนมากเพื่อให้ได้รายได้จากการสมัครและได้นักศึกษามาเข้าร่วมโครงการจำนวนมากที่สุด ทำให้อาจมีการตรวจสอบคุณสมบัติของนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการไม่ละเอียดถี่ถ้วน เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำงานในระหว่างระยะเวลาเข้าร่วมโครงการได้อีกต่อไป นอกจากจะเสียเวลาในการใช้เวลาช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อนและเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากแล้วยังเสียความรู้สึกอันดีต่อโครงการและต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศด้วย ซึ่งแตกต่างจากโครงการ Work and Holiday Visas ของเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme ของนิวซีแลนด์ที่รัฐบาลไทยและรัฐบาลต่างประเทศได้จัดทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยวโดยคณะรัฐมนตรีของไทยจะมีมติจำกัดจำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละปีไว้เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการดูแล ตรวจสอบ และคัดกรองคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการให้อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถเข้าร่วมโครงการได้อย่างแท้จริงเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีการดำเนินโครงการที่ไม่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ทั้งไม่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมโครงการทั้งในส่วนของการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย การรับสมัครและคัดเลือกนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการรวมถึงการทำสัญญาซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเสียหายต่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ แม้ปัจจุบันจะมีข้อบังคับจากสมาคมที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการแต่ก็เป็นเพียงข้อบังคับจากหน่วยงานภาคเอกชนมีผลเฉพาะบริษัทซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มและไม่มีสภาพบังคับ

เพื่อคุ้มครองดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างแท้จริง แตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นโดยเฉพาะเพื่อกำหนดอำนาจให้แก่หน่วยงานในการดำเนินโครงการรวมถึงการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทั้งในกฎหมายระดับรัฐบัญญัติ กล่าวคือรัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) รวมถึงกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ Code of Federal Regulation บทที่ 22 ส่วนที่ 62 (22CFR62) อีกด้วย

4.4 ปัญหาโฆษณาชวนเชื่อและข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

เมื่อนักศึกษาเป็นพลเมืองของประเทศไทยย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไทยซึ่งกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศและเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานของประเทศไทยคือรัฐธรรมนูญซึ่งในปัจจุบันเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ได้กำหนดให้พลเมืองมีสิทธิเสรีภาพในการเดินทาง การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการใดๆที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี อย่างไรก็ตามกิจกรรมของโครงการมีการเดินทางออกนอกประเทศดังนั้นจึงต้องดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะรวมถึงกฎหมายต่างประเทศอย่างเคร่งครัด เมื่อพิจารณากฎหมายของสหรัฐอเมริกาแล้วเห็นได้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่สำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination and Designation) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (Department of State) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยการมอบหมายอำนาจการบริหารโครงการให้กับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน (Exchange Organization) ที่ได้รับอนุญาตจากภาครัฐ โดยตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาจะทำหน้าที่ในการติดต่อกับนายจ้างและจะมีตัวแทนเป็นบริษัทในประเทศไทยซึ่งทำหน้าที่ในการหานักศึกษาที่มีความสนใจและต้องการเข้าร่วมโครงการโดยจะให้ข้อมูลและทำสัญญากับนักศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในโครงการ ปัญหาโฆษณาชวนเชื่อและการทำข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมจึงเกิดขึ้นจากบริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยซึ่งแตกต่างจากโครงการ Work and Holiday Visas ของเครือรัฐออสเตรเลีย และโครงการ Working Holiday Scheme ของนิวซีแลนด์ที่เป็นข้อตกลงโดยทำขึ้นระหว่างภาครัฐซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องสมัคร

งานด้วยตนเองโดยไม่ผ่านบริษัทตัวแทนแต่จะได้รับการรับรองคุณสมบัติจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.) สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในกรณีความรับผิดทางละเมิดที่เกิดแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากการกระทำของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย เมื่อองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาได้มอบอำนาจให้กับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยดำเนินการจัดหาและรับสมัครรวมถึงให้ข้อมูลแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการอันเป็นการให้อำนาจกระทำการแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกา จึงมีลักษณะเป็นสัญญาตัวแทนตามมาตรา 797 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากบริษัทตัวแทนในประเทศไทยมีการหลอกลวงนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแล้วทำให้เกิดความเสียหายย่อมเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งมีสิทธิเรียกค่าเสียหายตามพฤติการณ์ตามมาตรา 438 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทั้งกับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยและองค์กรแลกเปลี่ยนในต่างประเทศหากมีส่วนรู้เห็นหรือเป็นการหลอกลวงในกิจการที่เป็นตัวแทน

ในกรณีความรับผิดทางสัญญาเมื่อโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องทำสัญญาทั้งหมดสองฉบับได้แก่ สัญญาเข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับข้อตกลงเรื่องการจ้างงาน (Employment Offer Agreement Form) และสัญญาเกี่ยวกับค่าใช่จ่ายในการเข้าร่วมโครงการซึ่งทำกับบริษัทตัวแทนในประเทศไทย เมื่อองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนเป็นตัวการที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาจึงเป็นตัวการที่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศตามมาตรา 824 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งทำสัญญาในฐานะเป็นตัวแทนต้องร่วมรับผิดในสัญญาดังกล่าวกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนด้วย แต่ในส่วนของสัญญาเข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับข้อตกลงเรื่องการจ้างงานนั้นบริษัทตัวแทนในประเทศไทยทำหน้าที่เพียงเป็นตัวแทนประสานงานกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจึงไม่ต้องรับผิดร่วมกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนตามมาตรามาตรา 824 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างใด[9]

---

[9] คำพิพากษาฎีกาที่ 4131/2557 “เมื่อสัญญาที่ทำกันขึ้นเป็นสัญญาที่จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นตัวการและมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศทำกับโจทก์ จำเลยที่ 2 ไม่ได้ทำสัญญากับโจทก์ จำเลยที่ 2 เพียงแต่เป็นตัวแทนประสานงานกับโจทก์ กรณีไม่ต้องด้วย ป.พ.พ.มาตรา 824 จำเลยที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์” (วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายแพ่งพิสดาร เล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559). (กรุงเทพฯ:หจก.แสงจันทร์การพิมพ์, 2559), น. 540)

นอกจากนี้การโฆษณาชวนเชื่อหรือทำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมยังมีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติเกี่ยวกับผู้บริโภค กล่าวคือ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ได้กำหนดนิยามของคำว่า “บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำการงาน การให้สิทธิใดๆ หรือการให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใดๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงานตามกฎหมายแรงงาน เมื่อพิจารณาจากคำนิยามแล้วโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นการจัดให้เกิดสิทธิแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ไปทำงานและท่องเที่ยวต่างประเทศอันเป็นการให้สิทธิอย่างหนึ่งจึงมีลักษณะเป็นการบริการ

ในนิยามคำว่า “ผู้ประกอบธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ขาย ผู้ผลิตเพื่อขาย ผู้สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายหรือผู้ซื้อเพื่อขายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการ และหมายความรวมถึงผู้ประกอบกิจการโฆษณาด้วย เมื่อพิจารณาจากคำนิยามแล้วองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ให้บริการแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ

ในนิยามคำว่า “ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม เมื่อพิจารณาจากคำนิยามแล้วนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจึงเป็นผู้ได้รับบริการจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจึงเป็นผู้บริโภค โดยรวมถึงผู้ที่มีความสนใจและผู้สมัครด้วยแม้จะไม่ได้เข้าร่วมโครงการเนื่องจากเป็นผู้ที่ได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้รับบริการ เมื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้บริโภคย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งได้บัญญัติให้ความคุ้มครองกล่าวคือ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาและสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

อย่างไรก็ตามปัจจุบันธุรกิจโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีการแข่งขันกันสูงทำให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยมีการโฆษณาทั้งในสื่อออนไลน์ จัดนิทรรศการสำหรับการ

ไปต่างประเทศในรูปแบบเดียวกับการไปศึกษาต่างประเทศทั้งตามห้างสรรพสินค้าหรือตามมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยการโฆษณาของบางบริษัทอาจมีลักษณะเป็นการชวนเชื่อและไม่เป็นธรรมกับนักศึกษาที่เป็นผู้บริโภค ซึ่งต้องพิจารณาตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ที่ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการก็ตาม อีกทั้งตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ยังกำหนดลักษณะของข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวมไว้เป็นการเฉพาะได้แก่ ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรมหรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชนรวมถึงข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง โดยข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณา อีกทั้งตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า เมื่อคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 22 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งแก้ไขข้อความ ได้แก่ ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการนั้นในการโฆษณา ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนด

เมื่อการโฆษณาในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าบริษัทตัวแทนในประเทศไทยบางบริษัทได้มีการแจกเอกสารโฆษณาโดยรับรองว่านักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะมีงานรองรับแน่นอนโดยหากไม่มีงานยินดีคืน

เงิน แม้แผ่นพับหรือหนังสือโฆษณาอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาได้[10] แต่เมื่อทำสัญญาจริงกลับมีข้อความขอสงวนสิทธิในการคืนเงินแก่นักศึกษา จากกรณีดังกล่าวย่อมเห็นได้ชัดว่าข้อความที่โฆษณานั้นบริษัทตัวแทนในประเทศไทยไม่ได้มีเจตนาที่จะปฏิบัติตามข้อความที่โฆษณาแต่อย่างใดจึงเป็นเพียงการกล่าวอ้างเกินความจริงเพื่อชวนเชื่อให้นักศึกษามีความสนใจเท่านั้น[11] นอกจากนี้ปัจจุบันบริษัทตัวแทนยังได้มีการให้ข้อมูลโดยการโฆษณาผ่านทางสื่อออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักศึกษาได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น การโฆษณาผ่านทางเว็บไซต์หรือเฟสบุ๊ค เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการแสดงข้อความของบริษัทตัวแทนในการยืนยันแก่นักศึกษาที่สนใจว่าจะมีงานรับรองที่แน่นอนถ้าไม่มีงานยินดีคืนเงิน รวมถึงอาจมีการชวนเชื่อโดยพนักงานว่าจะมีสถานที่พักที่สะดวกสบายใกล้ที่ทำงาน มีพนักงานของบริษัทที่คอยให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาหากเกิดปัญหาซึ่งมีลักษณะที่เกินกว่าความเป็นจริงหรือเป็นข้อความที่เป็นเท็จตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และหากปรากฏในบัวชัวร์หรือป้ายโฆษณาหรือเอกสารอื่นใด คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจสั่งให้แก้ไขได้ อย่างไรก็ตามบริษัทตัวแทนในประเทศไทยมีสิทธิพิสูจน์ว่าโฆษณาดังกล่าวไม่ได้เป็นความเท็จตามมาตรา 28 แห่ง

---

[10] คำพิพากษาฎีกาที่ 5352/2553 “ในโครงการอาคารชุด ร. จำเลยจัดทำภาพจำลองอาคารและแผ่นโฆษณาระบุว่าจำเลยจะก่อสร้างอาคารศูนย์สรรพสินค้าขนาดใหญ่ติดกับอาคารชุด โดยมีสระน้ำขนาดใหญ่บนอาคารจอดรถของอาคารชุดเพื่อจูงใจลูกค้าให้ซื้อห้องชุดในโครงการอาคารชุดดังกล่าว ซึ่งมีลักษณะเป็นการที่จำเลยประกาศโฆษณาอันมีผลทำให้โจทก์ผู้จะซื้อเข้าใจได้ในขณะทำสัญญาว่าจำเลยตกลงจะดำเนินการก่อสร้างอาคารชุดโดยมีสระว่ายน้ำขนาดใหญ่บนอาคารจอดรถควบคู่ไปกับการก่อสร้างอาคารศูนย์สรรพสินค้าด้วย การที่โจทก์บอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดและขอเงินที่โจทก์ชำระแก่จำเลยไปแล้วคืน ก็เพราะจำเลยไม่ดำเนินการก่อสร้างสระว่ายน้ำขนาดใหญ่และอาคารศูนย์การค้าตามที่จำเลยได้พรรณนาไว้ การทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดระหว่างจำเลยผู้จะขายกับโจทก์ผู้จะซื้อเกิดจากเจตนาของจำเลยที่เสนอจะก่อสร้างอาคารชุดที่จะขายติดกับอาคารศูนย์สรรพสินค้าในโครงการอาคารชุดและโจทก์แสดงเจตนาสนองรับเข้าทำสัญญาเพราะเห็นว่าห้องชุดที่จะซื้อมีอาคารศูนย์สรรพสินค้าขนาดใหญ่อยู่ติดกับอาคารชุดนั้น อันจะทำให้โจทก์ได้รับความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าต่างๆตามที่ต้องการและประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางด้วย ดังนี้ แม้ข้อความในสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดจะไม่ได้ระบุข้อความว่าจำเลยต้องก่อสร้างสระว่ายน้ำขนาดใหญ่บนลานจอดรถของอาคารชุดและก่อสร้างศูนย์สรรพสินค้าขนาดใหญ่ติดกับอาคารชุด แต่จำเลยก็ต้องผูกพันและมีหน้าที่ต้องก่อสร้างสระว่ายน้ำและศูนย์สรรพสินค้าดังกล่าวตามเจตนาที่เสนอโดยประกาศโฆษณาไว้ต่อโจทก์ เพราะแผ่นโฆษณาแสดงภาพจำลองอาคารชุดและอาคารศูนย์สรรพสินค้าถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดระหว่างโจทก์กับจำเลยด้วย...”

[11] ภาคผนวก ก ตัวอย่างโฆษณาและข้อสัญญาโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แต่หากไม่พิสูจน์ให้คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณามีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไขได้ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และให้ถือว่าเป็นข้อความเท็จ ซึ่งหากเป็นข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชนหรือข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะมีความผิดอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 อีกด้วย

นอกจากนี้หากการโฆษณาดังกล่าวเป็นการหลอกลวงนักศึกษาโดยพนักงานของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามอันเป็นการแสวงหาประโยชน์อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การบอกให้ผู้สมัครชำระเงินค่าสมัครและค่าเข้าร่วมโครงการโดยมีเจตนาหลอกลวงผู้สมัครทั้งที่ไม่ได้มีการติดต่อกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาแต่อย่างใด โดยหลอกผู้สมัครว่าเป็นเพราะขาดคุณสมบัติหรืออ้างว่าเป็นความผิดของผู้สมัครเองโดยจะไม่มีการคืนเงินที่ได้ชำระไปแล้วอันเป็นมีความผิดอาญาฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 แห่งประมวลกฎหมายอาญา อีกทั้งบริษัทตัวแทนในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ในการรับสมัครนักศึกษาเข้าร่วมโครงการเมื่อพนักงานบริษัทซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลหลอกลวงผู้สมัครให้เข้าร่วมโครงการจึงเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นๆหรือกรณีนิติบุคคลไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างแน่แท้ เช่น ไม่ได้เป็นตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาแล้วแต่ยังดำเนินธุรกิจเพื่อหลอกลวงผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการอยู่ เมื่อนิติบุคคลได้รับประโยชน์จากการกระทำของผู้แทนนิติบุคคลก็ย่อมต้องร่วมรับผิดในฐานะตัวการในความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา แม้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยจะเป็นนิติบุคคลก็ตาม อีกทั้งยังมีความรับผิดทางอาญาตามมาตรา 47 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 อีกด้วย

ในการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องทำสัญญากับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยที่มีสถานะและอำนาจการต่อรองไม่เท่าเทียมกัน

เนื่องจากบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและเงื่อนไขเกี่ยวกับสัญญาโดยนักศึกษาแทบไม่มีโอกาสในการกำหนดเงื่อนไขหรือต่อรองได้ การทำสัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการ “มัดมือชก” คือถ้าไม่ยอมตกลงทำสัญญาตามเงื่อนไขก็ไม่ต้องเข้าร่วมโครงการ[12] นักศึกษาจึงมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบที่ต้องยอมรับเงื่อนไขตามที่บริษัทตัวแทนกำหนดกล่าวคือในส่วนของข้อสัญญาระหว่างนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการกับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยมีปัญหาข้อเท็จจริงว่าสัญญามีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญ เช่น มีข้อความในสัญญาว่าจะสงวนสิทธิการคืนเงินที่นักศึกษาได้ชำระค่าเข้าร่วมโครงการงวดแรกไม่ว่ากรณีใดๆ แม้จะไม่ใช่ความผิดของนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการก็ตาม เมื่อถึงกำหนดเข้าร่วมโครงการนักศึกษากลับถูกปฏิเสธอ้างว่าไม่สามารถออกเอกสาร DS-2019 ให้ได้เนื่องจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาหานายจ้างไม่ได้ซึ่งไม่ใช่ความผิดของนักศึกษาแต่กลับไม่คืนเงินงวดแรกโดยอ้างข้อสัญญาที่สงวนสิทธิในการคืนเงินไว้ นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงว่ากรณีที่ไม่ผ่านการสัมภาษณ์วีซ่าโดยเจ้าหน้าที่สถานทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยจะคืนเงินให้เพียงบางส่วนและข้อสัญญาที่เขียนว่าในกรณีอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาบริษัทขอสงวนสิทธิการคืนเงินทั้งสิ้น[13] ทั้งมีลักษณะของข้อความที่ปรากฏมักมีข้อความที่เป็นตัวเล็กและใช้คำที่มีลักษณะกำกวมตีความได้ไม่ชัดเจน ย่อมเป็นข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติโดยหากพิจารณาจากหลักการ“สมเหตุสมผล” (Reasonableness)[14] ซึ่งพิจารณาในขณะที่ทำสัญญานักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการต้องทราบและมุ่งที่จะผูกพันตามสัญญานั้น[15] เมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่มีทางเลือกโดยหากไม่ยอมตกลงตามเงื่อนไขก็จะไม่ได้เข้าร่วมโครงการซึ่งจะถือว่านักศึกษามุ่งที่จะผูกพันตามสัญญาไม่ได้ ดังนั้นในสัญญาจึงอาจมีข้อตกลงที่ถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งโดยข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจากการผิดสัญญาของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจึงเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็น

---

[12] นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์. “สัญญาที่ไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540.” สุทธิปริทัศน์. ปีที่ 13. ฉบับที่ 19, น.65 (มกราคม-เมษายน 2542).

[13] ภาคผนวก ก ตัวอย่างโฆษณาและข้อสัญญาโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน.

[14] ผาสุก เจริญเกียรติ. “ข้อสังเกตกฎหมายเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.” วารสารอัยการ. ปีที่ 21. ฉบับที่ 248, น.64 (ตุลาคม 2541).

[15] G.H.Treitel. The law of contract. London : Sweet&Maxwell, 1995.

ธรรม นอกจากนี้สัญญาดังกล่าวยังมีลักษณะรูปแบบของสัญญาสำเร็จรูปเนื่องจากเป็นสัญญาที่ทำกันเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อสัญญาได้ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนมีการทำสัญญาโดยมิได้เกิดจากการเจรจาต่อรองของคู่สัญญาซึ่งเป็นข้อที่คู่สัญญาฝ่ายที่นำข้อเสนอดังกล่าวมาใช้ยืนยันว่าจะต้องมีข้อสัญญาเป็นเช่นนั้นมิฉะนั้นจะไม่ทำสัญญาด้วยโดยข้อสัญญาดังกล่าวทำให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควร[16]ตามมาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540

การเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนอกจากนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะต้องทำสัญญากับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยแล้วยังต้องทำสัญญาในส่วนของข้อตกลงการจ้างงาน (Employment Offer Agreement Form) กับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนโดยบางองค์กรจะออกมาในลักษณะเป็นเอกสารยืนยันการรับเข้าทำงาน (Job Offer) โดยถือว่าตามปกติประเพณีต้องทำเป็นหนังสือตามมาตรา 35 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 เนื่องจากโครงการมีผู้ที่เกี่ยวข้องและต้องทำสัญญาร่วมกันหลายฝ่าย ได้แก่ นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนและบริษัทตัวแทน รวมถึงนายจ้างซึ่งเป็นผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกา อีกทั้งเป็นการทำสัญญาตามระเบียบที่กฎหมายของสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ โดยสัญญาดังกล่าวองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้ออกแบบฟอร์มการเสนอข้อตกลงให้กับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและนายจ้างในการทำข้อตกลงซึ่งจะมีผลบังคับทั้งเรื่องของการจ้างงาน เงินเดือน ตำแหน่งงาน ที่พัก ชั่วโมงการทำงาน รวมถึงกฎระเบียบของโครงการซึ่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและนายจ้างต้องผูกพันและปฏิบัติตามโดยองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาแต่ละองค์กรจะมีแบบฟอร์มลักษณะคล้ายคลึงกันในลักษณะของสัญญาสำเร็จรูปตามที่ได้มีนิยามไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 เนื่องจากมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การสงวนสิทธิและจำกัดความรับผิด หน้าที่และความรับผิดของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและผู้ประกอบการนายจ้างไว้ล่วงหน้าซึ่งองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน นอกจากนี้ในข้อตกลง

---

[16] สรธร สระศรี. “มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านสัญญาตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษากรณีสัญญาสำเร็จรูป.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2549), น.23-24.

ดังกล่าวมีการกำหนดให้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควร เช่น องค์กรแลกเปลี่ยนจะไม่รับประกันว่าเมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเดินทางถึงสหรัฐอเมริกาแล้วจะมีงานรองรับตามความต้องการในทันทีจึงเป็นหน้าที่ของตัวนักศึกษาที่จะต้องเตรียมค่าใช้จ่ายส่วนตัวไปจำนวนหนึ่งให้เพียงพอในช่วงเวลาที่อาจยังหางานไม่ได้ อีกทั้งองค์กรแลกเปลี่ยนสามารถปฏิเสธข้อตกลงการจ้างงานฉบับนี้หรือเปลี่ยนแปลงได้[17] จึงเป็นการทำสัญญาที่เอาเปรียบนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเกินสมควร โดยนักศึกษามีความไม่เท่าเทียมกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนทั้งในความรู้ข้อกฎหมายและอำนาจการต่อรองในการทำข้อตกลงจึงเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้เข้าร่วมโครงการตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 นอกจากนี้ข้อตกลงดังกล่าวได้ทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้นโดยไม่มีการทำขึ้นเป็นภาษาไทยอาจทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการไม่เข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของข้อตกลงและเงื่อนไขอย่างแท้จริงอีกด้วย แม้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาอังกฤษแต่ก็มีเกณฑ์เพียงระดับการสนทนาทั่วไปกับชาวต่างชาติเท่านั้น อาจไม่ได้มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถทำสัญญาซึ่งต้องมีความรู้ด้านกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศด้วย จึงเห็นได้ว่าการทำสัญญาในการเข้าร่วมโครงการของธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีการใช้ข้อตกลงที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เป็นธุรกิจที่มีการใช้สัญญาสำเร็จรูปอย่างแพร่หลายและเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าผู้บริโภค ซึ่งตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาพิจารณาโดยรับฟังความเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคตามมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 และกำหนดให้เป็นธุรกิจควบคุมได้และเมื่อธุรกิจในโครงการเป็นธุรกิจควบคุมแล้วย่อมกำหนดลักษณะของสัญญาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 กล่าวคือ กำหนดให้นักศึกษาทราบถึงสิทธิและหน้าที่รวมถึงข้อมูลข่าวสารในโครงการ ไม่จำกัดความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจโดยไม่มี

[17] ภาคผนวก ก ตัวอย่างโฆษณาและข้อสัญญาโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน.

เหตุผลสมควร มีการเยียวยาความเสียหายหากฝ่าฝืนสัญญา เป็นต้น กรณีจึงเห็นได้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีความจำเป็นต้องได้รับการควบคุมจากภาครัฐอย่างมากซึ่งในปัจจุบันสัญญาเกี่ยวกับการจัดส่งนักศึกษาเพื่อเข้าร่วมโครงการยังไม่เป็นสัญญาที่ภาครัฐเข้ามาควบคุมแต่อย่างใด

นอกจากนี้การที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกากล่าวคือบทบัญญัติใน 22 CFR 62.32 - Summer work travel ซึ่งไม่ได้กำหนดจำนวนนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากแต่ละประเทศว่าสามารถเข้าร่วมโครงการได้ในปริมาณเท่าใดต่อปี ทำให้บริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไรเป็นหลักและต้องการรายได้จากการสมัครของนักศึกษาจึงดำเนินการในวิธีต่างๆให้มีนักศึกษามาสมัครเข้าร่วมโครงการกับบริษัทของตนจำนวนมากที่สุด ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้มีการให้ข้อมูลชวนเชื่อเกินกว่าความเป็นจริงหรือบอกข้อเท็จจริงในการเข้าร่วมโครงการไม่ครบถ้วนจนเกิดปัญหาเกี่ยวกับการทำงานและการท่องเที่ยวแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ในภายหลัง

จากการที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีการโฆษณาชวนเชื่อด้วยข้อความที่เกินความจริงซึ่งเป็นการโน้มน้าวใจให้มีนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำนวนมากรวมถึงมีการทำสัญญาทั้งระหว่างองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในส่วนของสัญญาเข้าร่วมโครงการและการทำงาน นอกจากนี้ยังมีการทำสัญญาระหว่างบริษัทตัวแทนในประเทศไทยกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในส่วนของค่าใช้จ่ายและนโยบายในการคืนเงินซึ่งสัญญาดังกล่าวมีลักษณะเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและเป็นสัญญาสำเร็จรูปซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เข้าร่วมโครงการได้แต่ปัจจุบันยังไม่มีการควบคุมดูแลการโฆษณาและสัญญาในโครงการแต่อย่างใด

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในประเทศไทยที่ควบคุมดูแลโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องด้วยปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาในประเทศไทยอีกทั้งนายจ้างต่างประเทศก็ต้องการแรงงานจากนักศึกษาในโครงการทำให้บริษัทตัวแทนเป็นธุรกิจที่เติบโตเป็นอย่างมาก จึงเกิดบริษัทตัวแทนในประเทศไทย

เป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาเนื่องจากไม่มีการควบคุมธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ การทำสัญญากับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการอย่างไม่เป็นธรรม นักศึกษาถูกลอยแพอยู่ต่างประเทศโดยไม่มีงานทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นต้น

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีลักษณะดำเนินการทั้งในส่วนของการเดินทางไปต่างประเทศ มีการทำงานกับนายจ้างและมีการท่องเที่ยวในต่างประเทศทำให้มีหน่วยงานในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับกับโครงการดังกล่าวหลายหน่วยงานดังนี้

1) สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2552 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2557 ได้แบ่งส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่ดูแลนักเรียนไทยซึ่งอยู่ในต่างประเทศไว้ได้แก่สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศโดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจะมีหน้าที่ตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา ควบคุมดูแล และการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ในต่างประเทศ พ.ศ.2551 ซึ่งในข้อที่ 5 ได้กำหนดนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ได้แก่ นักเรียนทุนส่วนตัวโดยลักษณะของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่นักศึกษาได้ใช้ทุนของตนเองในการเข้าร่วมโครงการในลักษณะของทุนส่วนตัว ซึ่งนักเรียนที่อยู่ต่างประเทศจะถูกกำหนดให้สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ (สนร) ซึ่งทำหน้าดูแลและให้ความช่วยเหลือนักเรียนในต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการแทนตามข้อที่ 6

อย่างไรก็ตามมีปัญหาในข้อที่ 5 ตามข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา ควบคุมดูแล และการให้ความช่วยเหลือบุคลากรภาครัฐ และนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ในต่างประเทศ พ.ศ. 2551 ว่านักเรียนทุนส่วนตัวอันไม่ใช่นักเรียนทุนของรัฐบาลที่ฝากอยู่ในความดูแลของ ก.พ. นั้นได้รวมถึงนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการด้วยหรือไม่ เนื่องจากเป็นการใช้บริการของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งเป็นภาคเอกชนจึงอาจไม่ถือว่าเป็นนักเรียนทุนส่วนตัวที่ฝากอยู่ในความดูแลของ ก.พ. และอาจทำให้สำนักงาน ก.พ. ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

2) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเนื่องจากเป็นนักศึกษาเป็นผู้บริโภคตามกฎหมาย จึงต้องให้ความคุ้มครองแก่นักศึกษาไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากบริษัทตัวแทนผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจในโครงการ รวมทั้งดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายแทนนักศึกษาเป็นส่วนรวม โดยถือเป็นหน่วยงานหลักในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากนักศึกษาที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำของบริษัทตัวแทน โดยอาจมีการติดตามและสอดส่องพฤติการณ์ของบริษัทตัวแทนซึ่งกระทำการใดๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของนักศึกษา นอกจากนี้หน่วยงานอาจมีการสนับสนุนหรือทำการศึกษาและวิจัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาเพื่อที่จะได้ดำเนินการช่วยเหลือได้ตรงกับปัญหา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะมีสายงานรับผิดชอบในการคุ้มครองด้านต่างๆ ได้แก่ กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านโฆษณา กองคุ้มครองผู้บริโภคด้านฉลาก และกองคุ้มครองผู้บริโภคด้านสัญญา

อย่างไรก็ตามแม้นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะเป็นผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 แต่ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะเป็นเพียงหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยและฟ้องคดีแทนนักศึกษาซึ่งเป็นผู้บริโภคเป็นรายคดีไปเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วจากบริษัทตัวแทนในประเทศไทยที่ดำเนินธุรกิจในโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาซึ่งเป็นสาเหตุที่แท้จริง นอกจากนี้จะเข้าช่วยเหลือในกรณีที่มีความชัดแจ้งในการกระทำความผิดซึ่งเข้าข่ายการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในการโฆษณาชวนเชื่อให้เกิดความเสียหาย แต่ไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในส่วนของสัญญาที่มีลักษณะเป็นสัญญาสำเร็จรูปหรือมีข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมโดยดำเนินการให้การดำเนินธุรกิจของโครงการเป็นธุรกิจควบคุมแต่อย่างใด

3) กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2541 ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ดูแล รักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการซึ่งมีสัญชาติไทย คือ กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ โดยการให้ความช่วยเหลือในส่วนของ

โครงการจะมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่ประสบปัญหาในการเดินทางกลับประเทศไทย และช่วยตรวจสภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในการทำงานและที่พักอาศัย เป็นต้น โดยการดำเนินการจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอและในหลายกรณีต้องใช้เวลาในการตรวจสอบ

อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้เป็นการทั่วไปในลักษณะกว้างๆ เพียงครอบคลุมนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเนื่องจากเป็นผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้นและไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงมาตรการในการคุ้มครองหรือให้การช่วยเหลือนักศึกษา อีกทั้งสถานกงสุลเป็นเพียงหน่วยงานปลายทางที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเดินทางไปยังต่างประเทศแล้วโดยไม่สามารถเข้าไปป้องกันสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้ โดยปัจจุบันทำได้เพียงหารือกับสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยเพื่อให้กวดขันการออกวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งเป็นวีซ่าสำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยนให้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเพื่อเดินทางไปสหรัฐอเมริกา รวมถึงให้ข้อแนะนำโดยส่งหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาให้มีการจัดระเบียบธุรกิจการศึกษาในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเท่านั้น

4) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ให้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการอุดมศึกษาและจัดทำข้อเสนอนโยบายและมาตรฐานการอุดมศึกษา เนื่องด้วยผู้ที่มีคุณสมบัติในการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนต้องเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงมีส่วนในการดูแลและคุ้มครองนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตามแม้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะเป็นนักศึกษาและเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษา แต่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือควบคุมเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการเนื่องจากไม่ใช่ธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตร[18] อีกทั้งเป็นธุรกิจของบริษัทเอกชนที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการศึกษาเอกชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจเพียงออกมาตรการเบื้องต้นได้แก่ให้มหาวิทยาลัย

[18] ผู้จัดการรายวัน. “WORK & TRAVEL ท่องเที่ยวเชิงกรรมกร.” สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9500000104414

คัดกรองบริษัทที่เข้ามารับสมัครในมหาวิทยาลัยและออกกฎห้ามบริษัทตัวแทนเข้ามารับสมัคร[19] รวมถึงเตือนนิสิตนักศึกษาก่อนเซ็นสัญญาและขอให้มหาวิทยาลัยช่วยนิสิตนักศึกษาดูรายละเอียดสัญญาของเด็กว่ามีจุดอ่อนหรือผิดปกติหรือไม่เท่านั้น[20] แม้ปัจจุบันจะมีคำสั่ง สกอ. ที่ 61/2551 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 ในการเป็นเจ้าภาพเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาในโครงการ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการจัดประชุมเพื่อตั้งคณะทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกันติดตามสถานการณ์รวมถึงการดูแลการดำเนินโครงการแต่อย่างใด

5) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

เนื่องจากบริษัทตัวแทนในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีการดำเนินธุรกิจพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการตรวจพิจารณาและรับจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ คำขอจดทะเบียนจัดตั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง เลิก และเสร็จการชำระบัญชี ตรวจพิจารณาและรับจดทะเบียนพาณิชย์รวมถึงการจัดทำและออกหนังสือรับรองรายการทางทะเบียน ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนบริษัท ใบทะเบียนพาณิชย์ของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ไม่มีอำนาจเข้าไปควบคุมดูแลการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการรับสมัครนักศึกษาเพื่อเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของบริษัทตัวแทนซึ่งเป็นดำเนินธุรกิจตามขอบวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย

6) สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.)

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจประเภทที่เกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ โดยรวมถึงโครงการเสริมสร้างประสบการณ์ต่างประเทศ (Work and Travel, Work and Study, Working Holiday Visa) อันเป็นการรวมกลุ่มกันของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยเพื่อให้มีความชัดเจนและไปในทิศทางเดียวกันในการดำเนินธุรกิจสร้างมาตรฐานในการให้ข้อมูลให้เกิดความน่าเชื่อถือเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจและคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในฐานะผู้บริโภคจากธุรกิจการให้บริการของบริษัทตัวแทนในประเทศไทย เพื่อให้เกิด

---

[19] Sanook! Campus. “นักศึกษาโวย! ถูกเอเย่นต์ลอยแพ "เวิร์คแอนด์ทราเวล" ทำงานเมืองนอกช่วงปิดเทอม.” สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, http://campus.sanook.com/1219997/

[20] ทีแอลซีไทย. “ห่วงนักศึกษา Work and Travel ถูกใช้แรงงานทาส.” สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2559, http://www.tlcthai.com/education/news/4689.html

ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ประสงค์เดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศโดยใช้บริการของนิติบุคคลที่ประกอบวิสาหกิจด้านแนะแนวการศึกษาต่อต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามสมาคมดังกล่าวก็เป็นหน่วยงานเอกชนที่มุ่งหวังกำไรในการประกอบธุรกิจ เพียงแต่จัดตั้งขึ้นภายใต้ควบคุมดูแลของสำนักทะเบียนสมาคมการค้าตามพระราชบัญญัติสมาคมการค้า พ.ศ. 2509 เท่านั้น ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจในการเข้ามาควบคุมหรือกำหนดรูปแบบให้เกิดประโยชน์และเป็นธรรมแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสูงสุด อีกทั้งยังไม่มีการตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อเกิดความเสียหายจากการเข้าร่วมโครงการทำให้เมื่อเกิดความเสียหายซึ่งมีความต้องการให้ได้รับการเยียวยาเฉพาะหน้าขณะเกิดความเสียหายในต่างประเทศกลับต้องมาเรียกร้องเอาแก่บริษัทตัวแทนในประเทศไทยเป็นรายไปซึ่งความเสียหายอาจไม่คุ้มค่ากับการดำเนินการฟ้องคดีและความเสียหายได้รับการเยียวยาที่ล่าช้า นอกจากนี้เมื่อเกิดการร้องเรียนคณะกรรมการที่วินิจฉัยความผิดก็เป็นคณะกรรมการที่เลือกโดยสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกันและคำชี้ขาดเป็นที่สุดจึงอาจมีการช่วยเหลือกันในกลุ่มสมาชิก รวมถึงสมาคมดังกล่าวยังมีมาตรการบังคับและลงโทษที่ไม่รุนแรงเนื่องจากเป็นเพียงสมาคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มสมาชิกที่ดำเนินธุรกิจในโครงการซึ่งโทษมีตั้งแต่การตักเตือนและโทษที่รุนแรงที่สุดเป็นเพียงการเพิกถอนบริษัทตัวแทนที่ถูกร้องเรียนแกจากกลุ่มสมาชิกโดยไม่มีผลต่อการรับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการต่อไปแต่อย่างใด

7) กรมการจัดหางาน

มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานโดยการควบคุม ดูแล และตรวจสอบการจัดส่งแรงงานไทยและลูกจ้างที่ไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศของผู้รับอนุญาตจัดหางาน เพื่อไปทำงานในต่างประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายอันเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์คนหางานและลูกจ้างที่ไปทำงานหรือฝึกงานในต่างประเทศ อีกทั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

อย่างไรก็ตามบริษัทตัวแทนในประเทศไทยอาศัยข้ออ้างว่าวัตถุประสงค์หลักของโครงการเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกาโดยนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องเป็นนักศึกษาที่มีการลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษานั้นๆ อีกทั้งบริษัทตัวแทนเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจและให้ความสะดวกแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในการ

จัดส่งเอกสาร คัดเลือกนักศึกษาตามคุณสมบัติโดยดำเนินการในฐานะตัวแทนขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในต่างประเทศโดยไม่ได้เป็นตัวแทนของนายจ้างในการเข้าทำสัญญาจ้าง นอกจากนี้วีซ่าที่ออกให้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเป็นประเภท J-1 ที่ใช้สำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยนซึ่งต่างจากวีซ่าประเภททำงานทำให้บริษัทตัวแทนเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในลักษณะธุรกิจที่ต้องจดทะเบียนหรือขอใบอนุญาตจากกรมจัดหางานในการเป็นบริษัทจัดหางานภาคเอกชน[21]เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทำให้บริษัทตัวแทนดังกล่าวไม่ได้รับการควบคุมหรือถูกกำหนดรูปแบบธุรกิจในลักษณะคุ้มครองผู้หางานตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528

8) กรมการท่องเที่ยว

มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน การบริการด้านการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการสนับสนุนการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

อย่างไรก็ตามมีปัญหาว่าบริษัทตัวแทนจะเป็นการประกอบธุรกิจในลักษณะธุรกิจนำเที่ยวหรือไม่ ซึ่งธุรกิจนำเที่ยวตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ได้ให้ความหมายว่าธุรกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยว หรือเดินทางไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง อันได้แก่ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งสาระสำคัญที่ต้องพิจารณาคือโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน (Summer Work and Travel Program) นั้นมีลักษณะการท่องเที่ยวตามกฎหมายฉบับนี้หรือไม่โดยหากเป็นการท่องเที่ยวตามกฎหมายฉบับนี้บริษัทตัวแทนอาจมีลักษณะเป็นบริษัทนำเที่ยวซึ่งต้องจดทะเบียนหรือขออนุญาตกับกรมการท่องเที่ยว

9) กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)

มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมสวัสดิการเด็กและครอบครัว ในส่วนของโครงการ Work and Holiday Visas และโครงการ Working Holiday Scheme กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานออกหนังสือ

---

[21] ผู้จัดการรายวัน. *อ้างอิงแล้ว เชิงอรรถที่16*

รับรองคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตของประเทศที่ได้ทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดทำโครงการตรวจลงตราหนังสือเดินทางการทำงานและท่องเที่ยว

อย่างไรก็ตามสำหรับโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของสหรัฐอเมริกานั้น กรมกิจการเด็กและเยาวชนไม่ได้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบแต่อย่างใด เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นอำนาจขององค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนในการดำเนินโครงการ

การที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีทั้งการทำงานและการท่องเที่ยวรวมทั้งมีการเดินทางไปยังต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติเป็นนักศึกษาจึงทำให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากแต่ไม่มีหน่วยงานใดที่มีอำนาจเฉพาะในการดูแลและควบคุมโครงการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่แม้จะมีกฎหมายให้อำนาจแก่องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในการบริหารดำเนินโครงการแต่ก็อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination) ภายใต้ส่วนราชการของสำนักงานการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (The Bureau of Education and Cultural Affairs) ซึ่งอยู่ใน Public Diplomacy and Public Affairs ตามการควบคุมของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of State-DOS) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้เวลาที่เกิดความเสียหายแล้วยังมีการให้ความช่วยที่ล่าช้าเนื่องจากมีความซ้ำซ้อนของการทำงานในหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานปลายทางที่มีอำนาจเพียงการฟ้องคดีแทนหรือการส่งนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการกลับประเทศในกรณีที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้อีกต่อไปซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น

จากการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนพบว่าปัจจุบันโครงการมีปัญหาในหลายส่วน ได้แก่ การไม่ได้นิยามลักษณะของแรงงานตามฤดูกาลรวมถึงไม่ได้แบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้ไม่ชัดเจน การไม่นิยามลักษณะของการท่องเที่ยว การดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ไม่ชัดเจนโดยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เดิม การโฆษณาชวนเชื่อและการกำหนดข้อสัญญาที่มีลักษณะไม่เป็นธรรมต่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทั้งจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนและบริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในประเทศไทยที่ควบคุมดูแล

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน โดยปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาโดยบัญญัติถึงขั้นตอนการดำเนินโครงการ การให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและได้บัญญัติให้อำนาจแก่หน่วยงานซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนในการบริหารงานและมีหน่วยงานภาครัฐในสหรัฐอเมริกาคอยควบคุมดูแลซึ่งเป็นการยากที่จะควบคุมเมื่อองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนเหล่านั้นได้ดำเนินการตั้งบริษัทตัวแทนขึ้นในประเทศต่างๆรวมถึงประเทศไทย อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการดำเนินโครงการโดยตรง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคดูร้อนซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ภายใต้ภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ค.ศ.1961 (The Mutual Educational and Cultural Exchange Act of 1961) แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.1988 และรัฐบัญญัติว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมืองและสัญชาติ (The Immigration and Nationality Act) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการแลกเปลี่ยน (Exchange Visitor Programs) ที่มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างชาวสหรัฐอเมริกากับผู้คนในประเทศอื่นๆ ภายใต้การศึกษาและแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม โดยโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากประเทศต่างๆสามารถเดินทางเข้ามาในสหรัฐอเมริกาได้ในฐานะนักเรียนแลกเปลี่ยน (Cultural Exchange Visitor) โดยจะได้รับวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งเป็นวีซ่าสำหรับการศึกษาแลกเปลี่ยนซึ่งเปิดโอกาสให้เยาวชนในระดับอุดมศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตในต่างประเทศซึ่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปในรูปแบบการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานระยะสั้นและท่องเที่ยวภายในระยะเวลาไม่เกิน 4 เดือนโดยขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการปิดภาคเรียนของมหาวิทยาลัย เมื่อสิ้นสุดการทำงานนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถเดินทางท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกาได้อีก 30 วันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจะมีสำนักงานการควบคุมและประสานงานการแลกเปลี่ยน (The Office of Exchange Coordination and Designation) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (Department of State) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยการมอบหมายอำนาจการบริหารโครงการให้กับตัวแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน (Exchange Organization) ที่ได้รับอนุญาตจากภาครัฐโดยมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกา รวมถึงการประสานงานร่วมกับบริษัท

ตัวแทนในประเทศไทยซึ่งจะดำเนินการประสานงานโดยตรงกับเยาวชนที่มีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการในประเทศไทย อย่างไรก็ตามเนื่องจากปัจจุบันโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นที่นิยมสำหรับนักศึกษาในประเทศไทยแต่กลับเกิดปัญหาเนื่องจากเป็นโครงการที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายของต่างประเทศรวมทั้งการเดินทางไปเพื่อทำงานและท่องเที่ยวในต่างประเทศเป็นเหตุให้ในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายและหน่วยงานในประเทศไทยไม่สามารถคุ้มครองและสร้างความเป็นธรรมให้แก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ เนื่องจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น พบว่าการคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเกิดปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ไม่ชัดเจน ปัญหาโฆษณาชวนเชื่อและข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในประเทศไทยที่ควบคุมดูแลโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก

ทั้งนี้จากการที่ผู้วิจัยได้นำเสนอบทวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนนั้น สามารถสรุปประเด็นปัญหาโดยสังเขปได้ ดังนี้

5.1.1 ปัญหาคำนิยามของการทำงานตามฤดูกาลและระดับทักษะของการทำงาน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่นักศึกษาต้องเข้าไปทำงานกับชาวต่างประเทศซึ่ง 22 CFR 62.32 - Summer work travel ได้บัญญัติเกี่ยวกับการทำงานของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไว้ว่าต้องเป็นลักษณะงานชั่วคราวหรืองานตามฤดูกาลรวมถึงต้องเป็นงานที่อาศัยการฝึกฝนเพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาพบว่าตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน ประกาศ ณ วันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2515 ได้นิยามลักษณะงานไว้ในข้อ 2 ในประกาศว่า “ลูกจ้างชั่วคราว” หมายความว่า ลูกจ้างซึ่งนายจ้างตกลงจ้างไว้ไม่เป็นการประจำเพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร หรือเป็นไปตามฤดูกาล แต่ในกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติความหมายของการทำงานตามฤดูกาลไว้ แม้จะมีหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ 584/2536 วางหลักเกณฑ์เทียบเคียงอิงคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4116-4118/2535 โดยอธิบายถึงลักษณะงานตามฤดูกาลและงานชั่วคราวโดยรวมไว้ แต่หมายเหตุท้ายฎีกาดังกล่าวยังไม่เป็นบรรทัดฐานของคำนิยามลักษณะงานตามฤดูกาลและยังไม่ชัดเจนตามที่กฎหมายต่างประเทศได้บัญญัติไว้

นอกจากนี้ในส่วนของการแบ่งระดับทักษะในการทำงานแม้ประเทศไทยจะมีการแบ่งระดับไว้แต่ก็ไม่มีความชัดเจนเนื่องจากมีผู้แบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การแบ่งระดับทักษะการทำงานโดยใช้คุณวุฒิทางการศึกษาเป็นเกณฑ์ การแบ่งระดับทักษะการทำงานโดยใช้ความรู้ความชำนาญการฝึกฝนและการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายบัญญัติแบ่งระดับทักษะการทำงานไว้ชัดเจน

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงคำนิยามของการทำงานตามฤดูกาล รวมถึงการแบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้ชัดเจนซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหากรณีที่ประเทศไทยเป็นประเทศผู้รับให้ผู้เข้าร่วมโครงการจากประเทศต่างๆได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยซึ่งปัจจุบันได้ทำความตกลงให้มีโครงการ Work and Holiday Visas กับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme กับนิวซีแลนด์อาจทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยในกรณีนายจ้างเลิกจ้างแรงงาน อีกทั้งอาจทำให้ไม่ชัดเจนในงานที่ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำได้รวมถึงสวัสดิการ ที่พักอาศัย ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละระดับงานอีกด้วย

5.1.2 ปัญหาคำนิยามของการท่องเที่ยว

เนื่องจากการเดินทางไปต่างประเทศตามวัตถุประสงค์ของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของนักศึกษาเป็นการเดินทางไปเพื่อหาประสบการณ์จากการทำงานและเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของชาติอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งตามคำนิยามของคำว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามนอกจากการเดินทางไปท่องเที่ยวแล้วนักศึกษาจะต้องทำงานกับนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาอีกด้วย เมื่อพิจารณาคำนิยามของการท่องเที่ยวตามที่องค์การสหประชาชาติและองค์การการท่องเที่ยวโลกได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้ว่าต้องไม่ใช่การเดินทางไปเพื่อหารายได้หรือประกอบอาชีพอาจทำให้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไม่ใช่การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการแต่จะเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะช่วงเวลาหลังสิ้นสุดการทำงานกับนายจ้างหรือที่เรียกว่า “Grace period” เท่านั้น

หากพิจารณากฎหมายในประเทศไทยได้มีการบัญญัติให้คำนิยามของคำว่านักท่องเที่ยวไว้แต่ก็มีความซ้ำซ้อนและนิยามไม่เหมือนกันในกฎหมายหลายฉบับ กล่าวคือ ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 นิยามว่า “นักท่องเที่ยว หมายความว่า ผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา

หาความรู้ การบันเทิง หรือการอื่นใด” และในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 นิยามว่า “นักท่องเที่ยว หมายความว่า บุคคลที่เดินทางจากท้องที่อันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้”

จากการที่ประเทศไม่ได้บัญญัตินิยามของการท่องเที่ยวไว้ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเนื่องจากหากพิจารณาว่าโครงการดังกล่าวไม่ใช่การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อการท่องเที่ยวอาจทำให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยไม่ใช่บริษัทที่ดำเนินธุรกิจนำเที่ยวซึ่งต้องจดทะเบียนประกอบธุรกิจและจะถูกตรวจสอบและควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับแผนการเดินทางรวมถึงการพักอาศัยของนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการ Work and Holiday Visas จากเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme จากนิวซีแลนด์อาจไม่อยู่ในสถานะนักท่องเที่ยวซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์จากนโยบายของรัฐในการคุ้มครองนักท่องเที่ยว เช่น การได้รับเงินกองทุนเยียวยานักท่องเที่ยวต่างชาติเพื่อทำประกันภัยให้นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นนโยบายในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประเทศไทยเพื่อประกันความเสี่ยงจากอุบัติเหตุรวมถึงสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศอีกด้วย

5.1.3 ปัญหาการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนที่ไม่ชัดเจน

ปัจจุบันสหรัฐอเมริกามีความต้องการแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะจำนวนมากเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งด้านเทคโนโลยีและการท่องเที่ยว เมื่อการจ้างแรงงานในประเทศต้องเสียค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง จึงจำเป็นต้องหาแรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในกิจการเพื่อลดค่าใช้จ่าย อีกทั้งค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมการหาประสบการณ์นอกประเทศที่แปลกใหม่และการฝึกภาษาเป็นที่นิยมของนักศึกษาของไทยในปัจจุบันจึงทำให้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนมีแนวโน้มเป็นธุรกิจในการหาแรงงานเพื่อเข้าไปทำงานในสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เดิมจากการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศเป็นการหาแรงงานต่างชาติ แม้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยจะมีลักษณะดำเนินธุรกิจในการจัดหางานตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 แต่บริษัทตัวแทนในประเทศไทยได้อาศัยวัตถุประสงค์ของโครงการที่ว่าเป็นการเดินทางไปเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

อีกทั้งผู้ที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นนักศึกษา นอกจากนี้วีซ่าที่ใช้ในการเดินทางเป็นวีซ่าประเภท J-1 ซึ่งใช้สำหรับนักเรียนแลกเปลี่ยนจึงต่างจากวีซ่าทำงานเพื่อเป็นข้ออ้างไม่ต้องจดทะเบียนเป็นบริษัทจัดหางาน เมื่อการดำเนินโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในปัจจุบันมีความไม่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ทำให้ปัจจุบันบริษัทตัวแทนในประเทศไทยที่ดำเนินการรับสมัครนักศึกษาเข้าร่วมโครงการไม่ถือเป็นบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหางาน นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจึงไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 และระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ พ.ศ. 2549 เช่น นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่ได้ผ่านการการคัดเลือกและทดสอบฝีมือและการฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ รวมถึงช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการให้ได้เดินทางกลับประเทศไทยจนถึงภูมิลำเนา ซึ่งมีค่าใช้จ่าย กล่าวคือ ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นกรณีไม่ได้ทำงานและถูกทอดทิ้งในต่างประเทศ ไม่ได้เงินสงเคราะห์เป็นค่ารักษาพยาบาลกรณีนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการประสบอันตรายก่อนไปทำงานในต่างประเทศ เป็นต้น

แม้ปัจจุบันสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจะได้ออกประกาศเรื่องกลุ่มผู้ประกอบการโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Summer Work and Travel ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (กลุ่ม TIECA Work and Travel) เพื่อให้ความคุ้มครองแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน แต่เนื่องจากประกาศดังกล่าวมีผลบังคับเพียงบริษัทตัวแทนที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเท่านั้นไม่ได้มีผลถึงบริษัทตัวแทนโดยทั่วไป ทั้งบทลงโทษไม่มีความรุนแรงซึ่งโทษสูงสุดเพียงถูกถอดออกจากการเป็นสมาชิกภาพโดยไม่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในการรับนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงประกาศได้กำหนดให้ผู้ที่วินิจฉัยความผิดเป็นคณะกรรมการของสมาคมโดยผลการพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่มถือเป็นสุดซึ่งอาจมีการช่วยเหลือกันในกลุ่มสมาชิกซึ่งดำเนินธุรกิจเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในกรณีต้องถูกส่งกลับเนื่องจากถูกให้ออกจากงานที่ไม่ใช่ความผิดของนักศึกษา เช่นกรณีนายจ้างปิดกิจการหรือแม้ไม่ถูกส่งกลับแต่อยู่ช่วงระยะเวลาที่หางานใหม่ รวมทั้งไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการฝึกอบรมความพร้อมของนักศึกษา

ซึ่งเข้าร่วมโครงการโดยมีเพียงการปฐมนิเทศเท่านั้นซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อนักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการมาก่อน จากเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าประกาศฉบับดังกล่าวของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ดีเท่าที่ควร

5.1.4 ปัญหาโฆษณาชวนเชื่อและข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม

การที่องค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาได้มอบอำนาจให้กับบริษัทตัวแทนในประเทศไทยดำเนินการจัดหาและรับสมัครรวมถึงให้ข้อมูลแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการอันเป็นการให้อำนาจกระทำการแทนองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกา เมื่อพิจารณาตามตามมาตรา 3 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 เห็นได้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นการจัดให้เกิดสิทธิแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ไปทำงานและท่องเที่ยวต่างประเทศจึงมีลักษณะเป็นการบริการ อีกทั้งองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ให้บริการแก่นักศึกษาจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเป็นผู้ได้รับบริการจากองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจึงเป็นผู้บริโภคโดยมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งได้บัญญัติให้ความคุ้มครองกล่าวคือ สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญาและสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย เมื่อบริษัทตัวแทนในประเทศไทยให้ข้อมูลโดยการโฆษณาแก่นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการโดยมีข้อความในลักษณะที่เป็นการชวนเชื่อ เช่น หากไม่มีงานยินดีคืนเงิน หรือหากนักศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการกับบริษัทตนจะไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ทำงานแน่นอน ย่อมไม่เป็นไปตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ที่การโฆษณาจะต้องไม่ใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง กล่าวคือข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับบริการ

ในส่วนของสัญญาระหว่างบริษัทตัวแทนในประเทศไทยกับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการที่มีข้อความว่าจะสงวนสิทธิการคืนเงินที่นักศึกษาได้ชำระค่าเข้าร่วมโครงการงวดแรกไม่

ว่ากรณีใดๆ แม้จะไม่ใช่ความผิดของนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการก็ตาม หรือในกรณีอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาบริษัทขอสงวนสิทธิการคืนเงินทั้งสิ้น อีกทั้งสัญญามีลักษณะของข้อความที่ปรากฏมักมีข้อความที่เป็นตัวเล็กและใช้คำที่มีลักษณะกำกวมตีความได้ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ในส่วนของสัญญาระหว่างองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกากับนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการที่มีข้อความว่าองค์กรแลกเปลี่ยนจะไม่รับประกันว่าเมื่อนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการเดินทางถึงสหรัฐอเมริกาแล้วจะมีงานรองรับตามความต้องการในทันที รวมถึงข้อความที่ว่าองค์กรแลกเปลี่ยนสามารถปฏิเสธข้อตกลงการจ้างงานฉบับนี้หรือเปลี่ยนแปลงได้ เห็นได้ว่าเป็นสัญญาที่คู่สัญญามีความไม่เท่าเทียมกันในการต่อรองเนื่องจากบริษัทตัวแทนในประเทศไทยและองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้กำหนดรูปแบบและเงื่อนไขเกี่ยวกับสัญญาในลักษณะสัญญาสำเร็จรูปตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 โดยนักศึกษาแทบไม่มีโอกาสในการกำหนดเงื่อนไขหรือต่อรองได้ทั้งในสัญญารวมถึงเป็นข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ สัญญาจึงอาจมีข้อตกลงที่ถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งโดยข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจากการผิดสัญญาของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยจึงเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

อย่างไรก็ตามปัจจุบันคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณายังไม่ได้มีคำสั่งให้แก้ไขข้อความในการโฆษณาของบริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 อีกทั้งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญายังไม่ได้กำหนดให้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542 แต่อย่างใด

5.1.5 ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานในประเทศไทยที่ควบคุมดูแลโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่เกิดขึ้นโดยบทกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ต้องมีการเดินทางไปต่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการ

แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองทั้งสองประเทศผ่านการทำงานและท่องเที่ยวเมื่อไม่มีหน่วยงานในประเทศไทยที่มีอำนาจควบคุมดูและและรับผิดชอบโดยตรงจึงทำให้มีหน่วยงานในที่เกี่ยวข้องและรับผิดผิดชอบหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมการกงสุล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามการที่ไม่มีหน่วยงานที่มีอำนาจในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบโดยตรงย่อมทำให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่มีความชัดเจนในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบ กล่าวคือ ในกรณีของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) มีปัญหาว่านักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจะถือเป็นนักเรียนทุนส่วนตัวที่ฝากอยู่ในความดูแลของ ก.พ. หรือไม่ กรณีของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีปัญหาว่าเมื่อเกิดปัญหาแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจะเป็นเพียงหน่วยงานที่ดำเนินคดีแทนนักศึกษาซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้นโดยไม่มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาที่แท้จริง กรณีของกรมกงสุลจะดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการในฐานะที่เป็นคนไทยในต่างประเทศเท่านั้นโดยจะคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาเกิดปัญหาและได้เดินทางไปต่างประเทศแล้วเท่านั้นจึงเป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทำได้เพียงเจรจาไกล่เกลี่ยกับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนและนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกาเท่านั้น กรณีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจเพียงออกมาตรการเบื้องต้นได้แก่ให้มหาวิทยาลัยคัดกรองบริษัทที่เข้ามารับสมัครในมหาวิทยาลัยรวมถึงออกกฎห้ามบริษัทตัวแทนเข้ามารับสมัครเท่านั้นเนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไม่ใช่ธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรรวมถึงบริษัทตัวแทนภาคเอกชนก็ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนแต่อย่างใด

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน พบว่ากฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโครงการเกิดขึ้นโดยบทกฎหมายของสหรัฐอเมริกาซึ่งบัญญัติถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ขั้นตอนในการดำเนินโครงการรวมทั้งบัญญัติให้อำนาจองค์การแลกเปลี่ยนภาคเอกชนในการดำเนินโครงการ แต่ประเทศไทยซึ่งเป็น

ประเทศที่ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการกลับไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้เกี่ยวกับโครงการแต่อย่างใด ทำให้ต้องอาศัยกฎหมายอื่นๆมาใช้เป็นมาตรการในการให้ความคุ้มครองซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงบางส่วนและเป็นการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้วอันเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้นนอกจากนี้ปัจจุบันการดำเนินโครงการยังมีความไม่ชัดเจนในวัตถุประสงค์จากเดิมที่เป็นไปเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกลายเป็นการหาแรงงานต่างชาติย่อมทำให้เป็นการยากยิ่งขึ้นในการจะใช้มาตรการตามกฎหมายทั่วไปมาใช้ในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ

ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการให้การบังคับใช้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพดังนี้

1. เมื่อปัจจุบันประเทศไทยไม่มีการให้คำนิยามการทำงานตามฤดูกาลไว้จึงควรกำหนดบทนิยามของคำว่า “การทำงานตามฤดูกาล” ให้มีความหมายตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา โดยให้คำนิยามหมายถึง การทำงานที่มีช่วงระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 12 เดือนในแต่ละปีหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืองานที่ทำได้เฉพาะช่วงที่จำกัดหนึ่งของปี ทั้งนี้ขึ้นกับ สภาพอากาศ ความผันแปรของปริมาณวัตถุดิบ และปัจจัยอื่นๆ เช่น งานป่าไม้ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปประมง โรงอนุบาลต้นไม้ ร้านอาหารและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้มีการแบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้จึงควรบัญญัติแบ่งระดับทักษะของการทำงานโดยให้เกณฑ์ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาเพื่อนำไปอธิบายลักษณะประเภทของงานที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการสามารถทำได้โดยบัญญัติแบ่งระดับทักษะของการทำงานไว้ 3 ระดับ ได้แก่

(1) แรงงานฝีมือ หมายถึง ผู้มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานด้วยตนเองได้ เช่น นักวิชาการ แพทย์ เป็นต้น

(2) แรงงานกึ่งฝีมือ หมายถึง ผู้ที่อยู่ในระดับกลางระหว่างแรงงานฝีมือและแรงงานไม่มีฝีมือ ซึ่งได้รับการเรียนรู้หรือได้รับการฝึกอบรมเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งของงานอาชีพ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาระดับกลางที่เกิดจากการทำงานในหน้าที่ได้ เช่น ช่างไม้ ช่างเทคนิค เป็นต้น

(3) แรงงานไร้ฝีมือ หมายถึงผู้ที่ทำงานซึ่งมีลักษณะงานที่ทำไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากเพียงได้รับคำแนะนำเล็กน้อยก็สามารถทำได้ เช่น กรรมกรใช้แรงงาน ยาม เป็นต้น

2. เมื่อปัจจุบันประเทศไทยไม่มีการกำหนดนิยามของคำว่า “การท่องเที่ยว” จึงควรกำหนดคำนิยามตามองค์การการท่องเที่ยวโลกโดยให้หมายความว่า การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุระและวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ อย่างไรก็ตามหากเป็นการเดินทางไปทำงานในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนและโครงการในลักษณะเดียวกันให้ถือว่าเป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว รวมทั้งแก้ไขนิยามของคำว่า “นักท่องเที่ยว” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ให้ชัดเจนและมีลักษณะสอดคล้องกับคำนิยามการท่องเที่ยวในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ รวมถึงกำหนดยกเว้นให้ผู้ที่เดินทางในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนและโครงการในลักษณะเดียวกันเป็นนักท่องเที่ยว

3. ตรากฎหมายสำหรับควบคุมดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการโดยกำหนดถึงรายละเอียดของโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยมีหลักเกณฑ์ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของโครงการ ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ กำหนดคุณสมบัติและการคัดเลือกนักศึกษาผู้สมัครเข้าร่วมโครงการโดยเฉพาะทักษะภาษา การปฐมนิเทศ รวมถึงการฝึกฝนงานเบื้องต้นก่อนเดินทางไปสหรัฐอเมริกา จัดให้มีประกันสุขภาพและอุบัติเหตุแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ กำหนดงานที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่สามารถทำได้ ให้มีการกำหนดค่าตอบแทนจากการทำงาน ที่พักอาศัยรวมถึงการเดินทางให้ชัดเจน มีการควบคุมตรวจสอบองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนรวมถึงบริษัทตัวแทนในประเทศไทยโดยต้องมีการจดทะเบียนเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไว้โดยเฉพาะให้มีการตรวจสอบว่าการให้ข้อมูลแก่นักศึกษาไม่มีลักษณะเป็นการรับประกันถึงการได้เข้าร่วมโครงการ การกำหนดนโยบายการคืนเงิน ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ต้องใช้ในโครงการให้ชัดเจนและเป็นธรรม มีการตรวจสอบเอกสารในการโฆษณา แบบฟอร์มของสัญญารวมถึงขั้นตอนการดำเนินโครงการทั้งหมด

กำหนดให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดตลอด 24 ชั่วโมงกรณีนักศึกษาเกิดความสงสัยหรือเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขณะเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งการกำหนดจำนวนนักศึกษาในแต่ละปีให้มีจำนวนที่แน่นอนเช่นเดียวกับโครงการ Work and Holiday Visas ของเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme ของนิวซีแลนด์เพื่อสะดวกแก่การควบคุมดูแล รวมถึงควรเพิ่มเติมให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทั้งค่าใช้จ่ายในระหว่างหางานใหม่กรณีถูกเลิกจ้างในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดของนักศึกษารวมถึงการเดินทางกลับก่อนกำหนดเมื่อเกิดปัญหาแก่นักศึกษาและควรกำหนดให้บริษัทตัวแทนในประเทศไทยวางหลักทรัพย์ค้ำประกันคืนค่าใช้จ่ายกรณีที่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการต้องเดินทางกลับประเทศไทยในกรณีที่ไม่ใช่เป็นความผิดของนักศึกษา นอกจากนี้ควรกำหนดบทลงโทษแก่บริษัทตัวแทนในประเทศไทยให้มีความรุนแรงซึ่งนอกจากการเรียกค่าเสียหายทางแพ่งและอาจมีการกำหนดโทษทางอาญา เช่น โทษปรับ แก่บริษัทที่กระทำผิดกฎหมายฉบับนี้ โดยโทษสูงสุดนอกจากจะให้บริษัทตัวแทนดังกล่าวไม่อาจดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการต่อไปได้แล้วอาจต้องมีการกำหนดให้ผู้มีอำนาจจัดการแทนของบริษัทนั้นๆไม่สามารถเข้ามาจัดตั้งบริษัทใหม่หรือเข้ามาบริหารงานบริษัทที่มีการดำเนินธุรกิจในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดอีกด้วย อย่างไรก็ตามหากเป็นไปได้ควรมีการแก้ไขวิธีการดำเนินโครงการโดยที่หน่วยงานของรัฐติดต่อโดยตรงไปยังฝ่ายองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกาเพื่อทำหน้าที่รับสมัครและจัดส่งนักศึกษาที่ต้องการเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนไปทำงานในสหรัฐอเมริกาเอง โดยไม่ต้องเสียค่านายหน้า เพื่อแก้ไขปัญหาบริษัทนายหน้าที่เข้ามาดำเนินโครงการในรูปของธุรกิจแอบแฝง โดยมีนักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนตกเป็นเหยื่อ โดยสามารถศึกษาโครงการ Work and Holiday Visas ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศไทยกับเครือรัฐออสเตรเลียและโครงการ Working Holiday Scheme ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างประเทศไทยกับนิวซีแลนด์เป็นแบบอย่าง

4. กำหนดคำโฆษณาให้ไม่มีข้อความที่มีลักษณะยืนยันแก่นักศึกษาผู้สมัครว่าหากเข้าร่วมโครงการกับบริษัทของตนจะมีงานทำแน่นอน ในส่วนของสัญญาควรตรากฎหมายเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนในการตรวจสอบความไม่เป็นธรรมของสัญญาในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนโดยให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาทำหน้าที่ตรวจสอบและกลั่นกรองข้อความในสัญญาให้มี

ความชัดเจนและเป็นธรรมยิ่งขึ้น นอกจากนี้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญาควรพิจารณาโดยกำหนดให้โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นธุรกิจควบคุมสัญญาตามมาตรา 35 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกอบมาตรา 3 มาตรา 4 และมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและลักษณะของสัญญา พ.ศ. 2542

5. เนื่องจากโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นโครงการที่มีหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวข้องจำนวนมากจึงสมควรมีหน่วยงานหลักที่เป็นเจ้าภาพคือสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยให้ตั้งคณะทำงานรวมถึงจัดประชุมจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมสมองว่าจะแก้ปัญหานี้อย่างไร ตามคำสั่ง สกอ. ที่ 61/2551 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 โดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาร่วมกันควบคุมดูแลการดำเนินธุรกิจของโครงการ เริ่มตั้งแต่การจดทะเบียนประกอบธุรกิจ กล่าวคือในการจดทะเบียนบริษัทตัวแทนในประเทศไทยกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ควรกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการต้องมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการและต้องควบคุมธุรกิจดังกล่าวให้มีความปลอดภัย รวมถึงการให้บริการอย่างชัดเจนในการจดทะเบียนวัตถุประสงค์ของบริษัท นอกจากนี้การอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการบริษัทตัวแทนในประเทศไทยต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน กรมการท่องเที่ยว ที่จะต้องเป็นผู้ตรวจสอบวัตถุประสงค์การประกอบธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยและความเชื่อมโยงกับองค์กรต่างประเทศ โดยจัดให้มีมาตรการในการตรวจสอบและให้คำรับรองจากหน่วยงานดังกล่าวว่ามีความสามารถในการควบคุมดูแลนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการได้ อีกทั้งจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาข้อร้องเรียนรวมถึงวินิจฉัยการกระทำและความผิดของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรมแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการยิ่งขึ้น

แม้ว่าโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการจากการถูกลอยแพ ถูกเอาเปรียบจากนายจ้างชาวสหรัฐอเมริกา ถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ถูกหลอกลวงจากคำโฆษณาชวนเชื่อ หรือต้องรับภาระในข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม แต่การเข้าร่วมโครงการก็มีประโยชน์เป็นอย่างมากเพราะเป็นการฝึกทักษะภาษา ทำให้มีความอดทน

ได้รับประสบการณ์ชีวิตเพื่อนำไปใช้ในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จึงสมควรที่จะมีมาตรการทางกฎหมายและกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐเพื่อคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการไม่ให้เกิดความเสียหายแก่นักศึกษาและทำให้โครงการเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา อย่างไรก็ตามแม้จะมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการ แต่ความคาดหวังและประสบการณ์ในการเอาชีวิตรอดของนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางคนเกิดปัญหาจากการเข้าร่วมโครงการแล้วเห็นว่าเป็นบททดสอบเพื่อทำให้ตนเองเข้มแข็งและสามารถผ่านปัญหานั้นไปได้โดยง่าย แต่นักศึกษาบางคนแม้จะเกิดปัญหาที่ไม่ได้ร้ายแรง เช่น ที่อยู่อาศัยแออัดไปบ้างแต่ก็ร้องเรียนเพื่อให้ตนได้รับความสะดวกสบายสูงสุด จากปัญหาดังกล่าวนอกจากมีมาตรการทางกฎหมายและมีหน่วยงานภาครัฐในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาแล้ว ตัวนักศึกษาเองก็ควรเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจว่าการเดินทางไปเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนเป็นการฝึกฝนตนเองย่อมมีความลำบากบ้างก็ควรมองว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตเพื่อที่การเข้าร่วมโครงการจะทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากโครงการอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

บรรณาณุกรม

ภาษาไทย

กฎหมายคุ้มครองนักเรียนต่างชาติ. “ข้อกำหนดวิธีปฏิบัติของประเทศนิวซีแลนด์ในการให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนนักศึกษานานาชาติ (Code of Practice for the Pastoral Care of International Students).” http://www.nzausstudy.com/tip5.php, 23 มิถุนายน 2559.

กรมการกงสุล. “กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ.” http://www.consular.go.th/main/th/organize/1290/19784-กองคุ้มครองและดูแลผล ประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ.html, 17 พฤศจิกายน 2558.

กรมการกงสุล. “หน่วยงานในกรม.” http://www.consular.go.th/main/th/organize/21986-หน่วยงาน.html, 17 พฤศจิกายน 2558.

กรมการจัดหางาน. “อำนาจหน้าที่ของกรมการจัดหางาน.” http://www.doe.go.th/, 17 พฤศจิกายน 2558.

กรมการท่องเที่ยว. “อำนาจหน้าที่.” http://www.tourism.go.th/home/details/11/17/391, 18 พฤศจิกายน 2558.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “โครงการเสริมสร้างความรู้เพื่อผู้นำเยาวชน ณ ประเทศญี่ปุ่น ประจำปี 2559.” http:// www.dcy.go.th/webnew/upload/download/240359_1.pdf, 5 กรกฎาคม 2559.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “เปิดรับสมัครเยาวชนไทยเข้าร่วมโครงการ Work and Holiday Visas ไทย – ออสเตรเลีย.” www.opp.go.th/wahv_56.docx, 18 พฤศจิกายน 2558.

กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.). “*ภารกิจ*.” http://www.dcy.go.th/webnew/main/mission.php, 17 มิถุนายน 2559.

กรมอเมริกา และแปซิฟิกใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. “ข้อมูลน่ารู้เกี่ยวกับโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนภายใต้โครงการ Work and Holiday Visas ไทย-ออสเตรเลีย ว่าด้วยเงื่อนไขของการทำงาน.” http://aspa.mfa.go.th/aspa/upload/pdf/WorkingHolidayVisaAustralia.doc, 23 มิถุนายน 2559.

กระทรวงพลังงาน. “กฎหมายใหม่ของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับแรงงานตามฤดูกาล.” http://www.mol.go.th, 15 กรกฎาคม 2559.

กระทรวงแรงงาน. “วิธีไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกกฎหมาย.” http://www.mol.go.th/anonymouse/employee/ international-law, 20 พฤศจิกายน 2558.

การศึกษาในประเทศออสเตรเลีย. “ระบบการศึกษา.” http://www.studyinaustralia.gov.au/thailand/australian-education, 23 มิถุนายน 2559.

กิตสุรณ สังขสุวรรณ. “สิทธิมนุษยชนและการค้ามนุษย์.” วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่33. ฉบับที่2. (กันยายน 2558) : 83-85

จิ๊ด เศรษฐบุตร. คำสอนเศรษฐศาสตร์พิสดาร*(งานบุคคล)*. พระนคร, 2479.

ดาราพร ถิระวัฒน์. กฎหมายสัญญาสถานะใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

เดชา แก้วชาญศิลป์. “การคุ้มครองชั่วโมงทำงาน : บทศึกษาเฉพาะกรณีงานอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมในจังหวัดพระนครและธนบุรี.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511.

ต้องจิตร หล่อวินิจนันท์. “คู่มือผู้เข้าร่วมโครงการ Holiday Work & Travel USA.” กรุงเทพฯ: บริษัท International Learning and Cultural Exchange จำกัด, 2547.

ทีแอลซีไทย. “ห่วงนักศึกษา Work and Travel ถูกใช้แรงงานทาส.” http://www.tlcthai.com/education/news/4689.html, 11 กรกฎาคม 2559.

ไทยรัฐออนไลน์. “ร้อนระอุ วันหยุดเพียบ สรุปชัด! ไม่เลื่อนเปิด-ปิดเทอมตามอาเซียน.” http://www.thairath.co.th/content/517045, 9 กันยายน 2559.

ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. “ชีวิตข้ามแดนกับโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม:โลกาภิวัตน์ในประสบการณ์ของเยาวชน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

ธัญญาภรณ์ จันทรเวช. Work & Travel เสี่ยงบริสุทธิ์. นนทบุรี: มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, 2550.

นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. “ความหมายของการท่องเที่ยว.” https://tourismatbuu.wordpress.com, 2 พฤศจิกายน 2558.

นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์. “สัญญาที่ไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.” สุทธิปริทัศน์. ปีที่ 13. ฉบับที่ 19. (มกราคม-เมษายน 2542) : 65

บัญญัติ สุชีวะ. “ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล.” บทบัณฑิตย์. เล่มที่ 33. ตอนที่ 1. (2519) : 1–6

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. ธุรกิจนำเที่ยว (Tour Business). กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, 2549.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์จำกัด, 2548.

ผศ.ฉันทัช วรรณถนอม. “นักท่องเที่ยวกับรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว.” http://www.teacher.ssru.ac.th/chantouch_wa/, 10 ตุลาคม 2559.

ผาสุก เจริญเกียรติ. “ข้อสังเกตกฎหมายเกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.” วารสารอัยการ. ปีที่ 21. ฉบับที่ 248. (ตุลาคม 2541) : 64

ผู้จัดการรายวัน. “WORK & TRAVEL ท่องเที่ยวเชิงกรรมกร.” http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9500000104414, 11 กรกฎาคม 2559.

พรรัตน์ วชิราชัย. “Work and Travel ตัดหางปล่อย WAT เจาะลึกท่องเที่ยวเชิงกรรมกร.” ฉลาดซื้อ. ปีที่ 14. ฉบับที่ 84. (กุมภาพันธ์ 2551) : 26

พระเกรียงไกร ฐานวุฑฺโฒ (สุวรรณคำ) “การศึกษาหลักธรรมสำหรับนายจ้างและลูกจ้าง.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.

พันตำรวจตรีวรพจน์ พืชผล. “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:บริษัทสำนักพิมพ์วิญญชน จำกัด, 2553.

ยื่นคำร้องขอวีซ่าสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย. “ประเภทวีซ่า” http://www.ustraveldocs.com/th_th/th-niv-visatypeinfo.asp, 6 มกราคม 2559.

รัตติกร วิริยะพาณ. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค: ศึกษาเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจจัดส่งบุคคลเพื่อไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2553.

รายละเอียดโครงการ Work and Travel USA (Summer 2016). “คำถามที่พบบ่อย.” http://www.pstcenter.com/ work-travel/, 30 มิถุนายน 2559.

เลิศพร ภาระสกุล. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

วารัชต์ มัธยมบุรุษ. “รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักในจังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2552.

วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์. กฎหมายแพ่งพิสดาร เล่ม 2 (ฉบับปรับปรุงใหม่ ปี 2559). กรุงเทพฯ:หจก. แสงจันทร์การพิมพ์, 2559.

เว็บไซต์สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด. “หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัด.” http://www.dbd.go.th/main.php?filename=website_dbd_link, 17 พฤศจิกายน 2558.

สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA). “ข้อบังคับของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ.” http://www.tieca.com/backoffice_tieca/files/กฎข้อบังคับสมาคมฯ%202558_update%20March%2031,%202015.pdf, 17 พฤศจิกายน 2558.

สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA). “นโยบายและจุดมุ่งหมายของสมาคม.” http://www.tieca.com/about.php, 28 ตุลาคม 2558.

สมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (TIECA). “ประกาศสมาคมไทยแนวแนวการศึกษานานาชาติ (สทศ.) เรื่องกลุ่มผู้ประกอบการโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม Summer Work/Travel ภายใต้การกำกับดูแลของสมาคมไทยแนะแนวการศึกษานานาชาติ (กลุ่ม TIECAWorkandTravel).” http://www.tieca.com/backoffice_tieca/files/Announcement Work&Travel.pdf, 13 กันยายน 2559.

สมาคมอุตสาหรรมทูน่าไทย. “ปัญหาอุปสรรคของอุตสาหกรรมทูน่าด้านแรงงานและอื่นๆ นำเสนอคณะกรรมาธิการการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และการแรงงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.” http://www.thaituna.org/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=215, 13 กันยายน 2559.

สรธร สระศรี. “มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านสัญญาตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษากรณีสัญญาสำเร็จรูป.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2549.

สรวิศ ลิมปรังษี. สิทธิผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:บริษัท ธนาเพรส จำกัด, กันยายน 2552.

สาวิตรี ธีรเสนี. “มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองนักท่องเที่ยว:ศึกษาเฉพาะกรณีการซื้อบริการรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2546.

สำนักข่าวไทย TNA News. “นศ.ร้องกรมคุ้มครองสิทธิฯ ถูกศูนย์แนะแนวการศึกษา ตปท.เบี้ยว.” www.mcot.net/site/content?id, 25 ตุลาคม 2558.

สำนักงาน ก.พ. “สำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ (สนร).” http://www2.ocsc.go.th/oea, 9 กรกฎาคม 2559.

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา. “โครงการฝึกงานผู้นำเยาวชนเกษตรไทยในประเทศญี่ปุ่น ประจำปี 2559.” http://www.khorat.doae.go.th/web/attachments/article/261/581124_ประกาศ.pdf, 5 กรกฎาคม 2559.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. “อำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ.” http://www.mua.go.th/know_ohec/images/reponsibility.pdf, 17 พฤศจิกายน 2558.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. “สคบ. ช่วยเหลือผู้บริโภคได้อย่างไร.” http://www.ocpb.go.th/ewt_news.php?nid=13, 23 มิถุนายน 2559.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “การมีงานทำและคุณภาพคน.” ภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี2556. ปีที่ 10. ฉบับที่ 2. (พฤษภาคม 2556) : 3

สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ. “วิสัยทัศน์และพันธกรณี.” http://www.overseas.doe.go.th/, 17 พฤศจิกายน 2558.

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. “มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ: สิทธิแรงงานข้ามชาติว่าด้วยแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติในเอเชียและแปซิฟิก.” กรุงเทพฯ: สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ, 2550.

สุดาศิริ วศวงศ์. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณ, 2551.

สุริชัย หวันแก้ว. เผชิญหน้าโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม:สังคมวิทยากับการพัฒนาในไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

หยุด แสงอุทัย. กฎหมายอาญาภาค 2-3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.

อนุสรา อนุวงศ์. “แรงงานไทยใน AEC ก้าวนี้ให้ทัน.” http://www.ertc.econ.tu.ac.th/images/ertc.econ.tu.ac.th/บทความ/2014-11_แรงงานไทยใน_AEC_กาวนใหทน.pdf, 13 กันยายน 2559.

อรอุมา เกษตรพืชผล. (ผู้ดำเนินรายการ). “ตรวจสอบ...โครงการ Work and Travel”. สถานีประชาชน. [รายการโทรทัศน์]. Thai PBS HD, 25 มีนาคม 2558.

อวิการัตน์ นิยมไทย. “เหตุใดต้องทำการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.” จุลนิติ. ปีที่ 6. ฉบับที่ 2. (มีนาคม-เมษายน 2552) : 107

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. “แฉปัญหา Work and Travel ตุ๋น นศ.-ไร้เจ้าภาพรับผิดชอบ.” http://www.manager.co.th/QOL/, 20 ตุลาคม 2558.

GoVisa. “ใครบ้างที่ต้องขอวีซ่า J-1 visa.” http://www.govisa.wordpress.com, 4 กรกฎาคม 2559.

Pantip. “Work and travel เลือกผิด จบตั้งแต่เลือก!!!.” http://pantip.com/topic/32789223, 1 ตุลาคม 2559.

Sanook! Campus. “นักศึกษาโวย! ถูกเอเย่นลอยแพ เวิร์คแอนด์ทราเวล ทำงานเมืองนอกช่วงปิดเทอม.” http://campus.sanook.com/1219997/, 25 ตุลาคม 2558.

TOURISM OF WORLD. “ความหมายของการท่องเที่ยว.” https://tourismatbuu.wordpress.com, 2 พฤศจิกายน 2558.

www.educatepark.com . “โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน – โครงการ Working Holiday Scheme ไทย-นิวซีแลนด์.” http://www.educatepark.com/visa/working-holiday-visa-scheme-new zealand/, 18 พฤศจิกายน 2558.

www.educatepark.com. “โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชนภายใต้ Work and Holiday Visas ไทย-ออสเตรเลีย.” www.educatepark.com/เรียนต่อออสเตรเลีย/work-and-holiday/, 18 พฤศจิกายน 2558.

ภาษาต่างประเทศ

Anywork Anywhere. “Thailand Working Holiday Visa Information” Retrieved July 21, 2016, http://www.anyworkanywhere.com/whv_th.html

Aussie Working Holiday.com. “What Are the Differences between 417 Working Holiday Visas & 462 Work and Holiday Visas?.” http://aussieworkingholiday.com/what-are-the-differences-between-a-417-working-holiday-visa-and-a-462-work-and-holiday-visa/, July 5, 2016.

CIEE Work and Travel USA. “Important Documents.” http://www.ciee.org/wat/prepare/documents.aspx, December 29 , 2015.

Cornell University Law School. “22 CFR 62.32 - Summer work travel.” https://www.law.cornell.edu/cfr/text/22/62.32, November 18, 2515.

Exchange Visitor Program. “Private Sector Exchange Categories.” http://j1visa.state.gov/wp-content/uploads/2016/06/FactSheet_J1Visa.pdf, July 3 , 2016.

Federal Foreign Office. “History and development of the Schengen Agreement.” http:// www.auswaertiges-amt.de/EN/EinreiseUndAufenthalt/Schengen_node.html, June 17, 2016.

Federal Foreign Office. “What exactly is the Working Holiday programme.” http://www. auswaertigesamt.de/EN/Infoservice/FAQ/ArbeitenLebenDeutschland/06-Working Holiday.html?nn=479790, June 17, 2016.

G.H.Treitel. The law of contract. London : Sweet&Maxwell, 1995.

J-1 VISA EXCHANGE VISITOR PROGRAM. “Programs.” https://j1visa.state.gov/programs/, July 4 , 2016.

J-1 VISA EXCHANGE VISITOR PROGRAM. “Summer Work Travel Students must be.” http://j1visa.state.gov/programs/ summer-work-travel, June 17, 2016.

Japan Association for Working Holiday Makers. “Working Holiday Visa FAQ” . http:// www.jawhm.or.jp/eng/visa_faq.html, July 21, 2016,

Jennifer Gordon. “America’s Sweatshop Diplomacy.” http://www.nytimes.com/2011/08/25/ opinion/americas-sweatshop-diplomacy.html?_r=0, July 1, 2016.

Jobofer.ru. “Job offer forms of the Work And Travel USA sponsors.” http://www.jobofer.ru/en/ joboffer/, July 30, 2016.

Josh Eidelson. “McDonald’s Guest Workers Stage a Surprise Strike.” https://www.thenation.com/ article/mcdonalds-guest-workers-stage-surprise-strike/, July 1, 2016.

Margaret O' Donoghue. “A Proposed Overhaul of the State Department's Summer Work Travel Program to Prevent Labor Violations and Human Trafficking.” Loyola Public Interest Law Reporter Volume 18. Issue 3 (Summer 2013) : 185-189

Mark A. Reardon. “ADMINISTRATIVE RELATIONSHIPS, AGENCY THEORY, AND THE SUMMER WORK TRAVEL PROGRAM: 2012-2013.” In Partial Fulfillment of the

Requirements for the Degree Doctor of Philosophy Policy Studies. The Graduate School of Clemson University, 2015.

Migreat. “Can I come for a working holiday in Germany?.” https://www.migreat.com/en/working-holiday-germany-s328, July 4, 2016.

Ministry of Foreign Affairs of Japan. “The Working Holiday Programmes in Japan.” http://www.mofa.go.jp/j_info/visit/w_holiday/, July 21, 2016.

Reynolds. L.G.,Labour Economics and Labour Relations, 5th. Ed. : New Jersey Prentice Hall, Inc, 1970.

Working Holiday Maker Program. “The Working Holiday visa (Subclass 417) & Work and Holiday visa (Subclass 462).” http://www.australia.com/en/planning/working-holiday-visa.html, July 5, 2016.

100% PURE NEW ZEALAND. “Working holiday visa information.” http://www.newzealand.com/int/feature/working-holiday-visa-information, July 5, 2016.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างโฆษณาและข้อสัญญา

โครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน

ตัวอย่างเอกสารเพื่อใช้ในการโฆษณารับนักศึกษาเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนของบริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทยบางบริษัท

ตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างข้อตกลงในหนังสือสัญญาเพื่อเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน ที่ผู้เข้าร่วมโครงการทำสัญญากับบริษัทตัวแทนภาคเอกชนในประเทศไทย

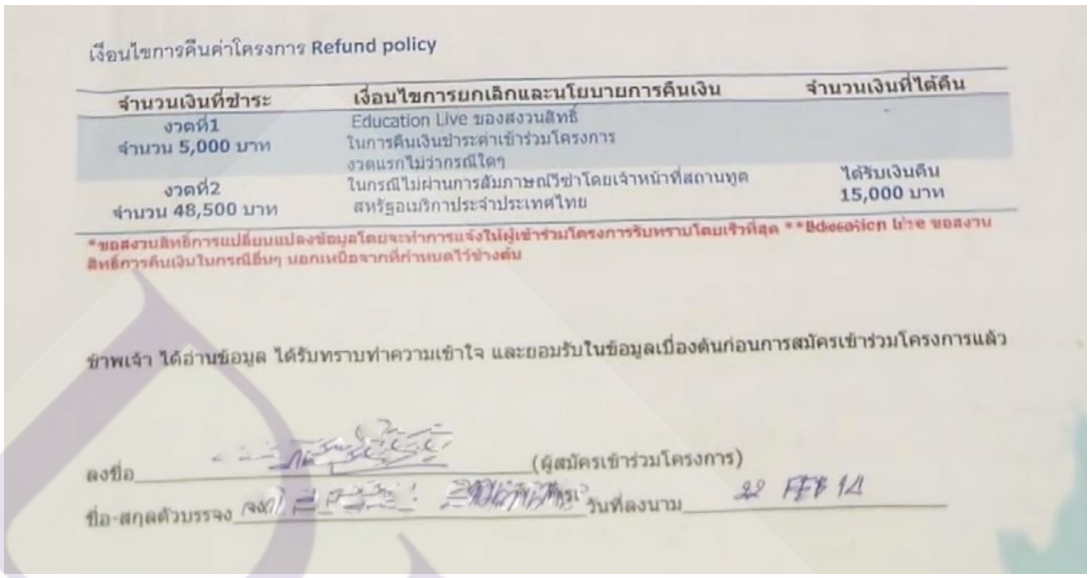

เงื่อนไขการคืนค่าโครงการ Refund policy

จำนวนเงินที่ชำระ	เงื่อนไขการยกเลิกและนโยบายการคืนเงิน	จำนวนเงินที่ได้คืน
งวดที่1 จำนวน 5,000 บาท	Education Live ของสงวนสิทธิ์ ในการคืนเงินชำระค่าเข้าร่วมโครงการ งวดแรกไม่ว่ากรณีใดๆ	-
งวดที่2 จำนวน 48,500 บาท	ในกรณีไม่ผ่านการสัมภาษณ์วีซ่าโดยเจ้าหน้าที่สถานทูต สหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย	ได้รับเงินคืน 15,000 บาท

*ขอสงวนสิทธิ์การแปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยจะทำการแจ้งให้ผู้เข้าร่วมโครงการรับทราบโดยเร็วที่สุด **Education Live ของสงวนสิทธิ์การคืนเงินในกรณีอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ข้างต้น

ข้าพเจ้า ได้อ่านข้อมูล ได้รับทราบทำความเข้าใจ และยอมรับในข้อมูลเบื้องต้นก่อนการสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว

ลงชื่อ _____ (ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ)

ชื่อ-สกุลตัวบรรจง _____ วันที่ลงนาม 22 FEB 14

ตัดมาจากเนื้อหาในรายการสถานีประชาชน เรื่อง “ตรวจสอบ...โครงการ Work and Travel” ช่อง Thai PBS HD ออกอากาศเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558 เวลา 14.05 - 15.30 น

ตัวอย่างข้อตกลงในหนังสือสัญญาเพื่อเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อน ที่ผู้เข้าร่วมโครงการทำสัญญากับองค์กรแลกเปลี่ยนภาคเอกชน

Work Travel Participant Job Placement Agreement

Participant Information

Name (Last, First, MI)_____ Partner Agency_____ Date Of Birth_____

Email Address_____ Employment Dates: Start Date [/ /] End Date [/ /]

mm dd yyyy mm dd yyyy

Employer Information

Name of Company_____ Description of Company_____

Corporate Address_____ _____ _____ _____

Street City State Postal Code

EIN(Tax ID)_____ Corporate Website (if any) _____

Supervisor's Name (Last, First, Middle)_____ Title_____

Worker's Compensation Policy Number_____ Carrier _____

U.S. Telephone Number (_____)_____ Mobile Phone(_____)_____ Email Address_____

Which other J-1 sponsor companies are you using to provide seasonal help? _____

Will you pay the students before they receive their Social Security card? _____

Position Information

Job Title & Description _____

Site of Activity (address where student will work) _____

Please describe the seasonal nature of this position [Intrax will verify seasonality per §62.32 (b)] _____

Number of international participants expected at this location_____ Total Number of Employees_____

What level of English is required for this position? [ ] Conversational [ ] Intermediate [ ] Advanced

Approximate hours of work per week (average of 32 hours) _____ Overtime Required? [ ] Yes [ ] No

Overtime Available? [ ] Yes [ ] No Tipped position? [ ] Yes [ ] No

Please describe overtime policy _____

Starting Hourly Wage_____ Hourly Overtime Wage (if applicable) _____

State Minimum Wage per Hour (if greater than federal)_____ Wage Received [ ] Weekly [ ] Bi-Weekly [ ] Monthly

Please describe any deductions from student's paycheck _____

Meals Are meals provided during shift? [ ] Yes [ ] No Is there a cost to student for meals? [ ] Yes [ ] No Estimated cost of meals_____

Other Job Requirements and Cultural Activities

Identify any uniforms, safety equipment, or other supplies/requirements exchange visitor must provide or purchase (include estimated costs)

_____

Other Job Conditions/Requirements _____

Describe Cultural Activities to be organized for students (this is a program requirement)

Employer Housing

Housing Provided [ ] Yes [ ] No Cost per Week _____ Number of Bedrooms_____ Number of Students Per Room _____

Distance from job site _____

Transportation Details (type i.e. bike, bus, ferry, walking, add links to more information)_____

Specify Utilities, Furnishings, Kitchen Amenities, and Bedding Included _____

Specify Utilities Not Included(include estimated costs) _____

Suggested Alternative Housing _____

*You can attach photos of housing with this form (interior/exterior)

ตัวอย่างที่ 1

Work Travel Participant Job Placement Agreement

Contract Agreement

PLEASE NOTE: A representative of Intrax will contact the employer by phone at the place of business provided in this form to verify information in this agreement. Intrax can only allow employment at prospective company if contact with employer is made and information verified. Intrax is a designated J-1 Visa sponsor for the U.S. Department of State Summer Work Travel Program (22 CFR Part 62). "The purpose of this program is to provide foreign college and university students with opportunities to interact with U.S. citizens, experience U.S. culture while sharing their own cultures with Americans they meet, travel in the United States, and work in jobs that require minimal training and are seasonal or temporary in order to earn funds to help defray a portion of their expenses. [§62.32 Summer work travel, (b) Purpose, 22 CFR 62.1] Continued sponsorship of participant is dependent upon adherence to this agreement between the employer and participant.

Employer:

- By completing and signing this agreement, employer confirms that the participant named above has been offered seasonal employment with the company named above and that terms stated in this Job Placement Agreement are accurate to the best of their knowledge.
- Employer agrees to observe the goals, objectives, government regulations, and sponsor guidelines of the J-1 Summer Work Travel Exchange Visitor Program (22 CFR Part 62).
- Employer verifies that they are authorized to extend this offer of employment to the participant on behalf of the company stated above.
- Cultural Exchange is the main purpose of the J-1 Work and Travel program. Employer confirms that participants will have the opportunity to work alongside and interact regularly with U.S. citizens on the job.
- Employer agrees to arrange at least 1 cross-cultural activity for its participants.
- Confirms that the Host Company has not been recently sanctioned by the U.S. Department of Labor's Occupational Safety and Health Administration or Wage and Hour Division, as visible at http://ogesdw.dol.gov/ Employer agrees to notify Intrax promptly when a participant arrives at the worksite to begin the program, when there are any changes or deviations in the job placement, when participant is not meeting the requirements of the placement, when participant leaves the position ahead of the planned departure, or in the event of any emergency involving the participant or any situation that impacts the participant's welfare.
- Employer agrees not to employ participant in any of the following jobs or roles: adult entertainment, agriculture, Pedi cab, rolling chair, or door-to-door sales; and further, agrees that the position does not engage the participant in childcare, health/clinical care or domestic services of any kind, positions requiring investment of funds for inventory or that are substantially commission-based, require driver's licenses, or any job that could bring notoriety or disrepute to the Exchange Visitor Program as well as any other jobs deemed inappropriate by Intrax or the State Department http://j1visa.state.gov/sponsors/current/regulations-compliance/. Employer understands that this list is not static and evolves with the program.
- Employer also confirms that they are not a staffing/employment agency or a home-based business. A staffing/employment agency is a U.S. business that hires individuals for the sole purpose of supplying workers to other businesses. Typically, the other businesses where workers are placed pay an hourly fee per employee to the staffing/employment agency, of which the worker receives a percentage. [§ 62.10 Definitions. General Provisions]
- "Employee. An individual who provides services or labor for an employer for wages or other remuneration. A third party, as defined in this section, or an independent contractor, as defined in 8 CFR 274a.1 (j), is not an employee."[§ 62.2 Definitions]
- Employer agrees to not schedule participant for hours falling predominantly between the hours of 10pm-6am.
- Employer understands that Intrax is a U.S. Department of State designated sponsor of the Summer Work Travel J-Visa program and that Intrax may at any time remove sponsorship from any participant in the event of non-compliance with the program regulations.
- Employer agrees to comply with all Federal, State and Local laws regarding employment and occupational health and safety.
- I understand that the student will apply for and obtain a Social Security number that may not be available at the start of employment. The DS-2019 and I-94 together will provide proof of authorization to work.
- Employer verifies that the position is available for the participant for the entire employment period stated herein although conditions of employment may change due to unavoidable circumstances beyond their control.
- Agrees to make good faith efforts to provide Participants with an average of 32 hours per week of paid employment over the course of their program, as identified on their job offers and as agreed to when Intrax vetted the jobs.
- Employer understands that employment is limited to the dates listed on the participant's DS-2019 form and may not exceed a maximum of 4 months.
- Employer agrees to pay participant in accordance with minimum wage standards and not less than what is customary for US residents holding the same job. If minimum wage increases, employer agrees to adopt newest wages.
- Agrees to pay eligible Participants for overtime worked in accordance with applicable local, State or Federal law.
- Employer understands that participants on a J-1 Visa are considered non-resident aliens who are not subject to Social Security (FICA), Medicare or Federal Unemployment (FUTA) withholding taxes (IRS Employer Tax Guide and Publication).
- Employer agrees to disclose all standard state and federal paycheck deductions and to obtain advanced permission from the participant for additional payroll deductions or changes to deductions. Agrees to notify participants of deductions from wages, including those taken for housing and transportation prior to arrival.
- Employer understands that the participant is not an employee, agent or independent contractor of Intrax, and that Intrax does not exercise dominion or control over actions of the participant. Intrax is not responsible for any act or omission on the part of the participant. The Host Company also agrees that any decision regarding a participant's program status will be made at the sole discretion of Intrax, which does make a good faith effort to take into account all parties' perspectives while ultimately being governed by the State Department's regulations on the program and keeping as paramount the health, safety, and welfare of participants.
- Employer understands that Intrax does not guarantee visa approval, arrival date or departure date of the participant.
- Employer will indemnify and hold Intrax harmless against any claims, liability, damages, or costs incurred by reason of any act, error or omission of the employer or its agents.
- Employer will not displace domestic U.S. workers at worksites where they will place program participants; employer affirms that it has "not experienced layoffs in the past 120 days and [does] not have workers on lockout or on strike."
- Agrees to provide proof of workers' compensation insurance and business license as needed to demonstrate continued ability to host J-1 Participants. No Participant can receive visa support documents (DS-2019) until proof of workers' compensation insurance (i.e., policy's cover page and/or deck sheet) and business license are provided to Intrax.
- Employer affirms that this position is of a seasonal nature and is tied to a certain time of year by an event or pattern and requires labor levels above and beyond existing worker levels.
- Employer also affirms that, if the need is temporary, the duties are for a one-time occurrence, a peak load need, or an intermittent need (i.e. convention).
- Confirms that additional documentation is made available to Intrax to further support the seasonal/ temporary need of the business if requested.
- Agrees not to forward to any unauthorized party (via facsimile or other electronic means) copies or Portable Document Formats (PDFs) of signed or unsigned Forms DS-2019. However, sponsors must forward such copies and/or PDFs to the Department of State or the Department of Homeland Security upon request." [§ 62.12 Control of Forms DS-2019].

Employer Signature_____ **Date** [/ /]
mm dd yyyy

Employer Name (Print) _____

Participant/Employee:

- Participants must understand the cultural exchange-focus of the program, further accepting that "their stipend or wages might not cover all of their expenses and that they should bring additional personal funds." [§ 62.9 General obligations of sponsors. (3)]; Participants will "work in jobs that require minimal training and are seasonal or temporary in order to earn funds to help defray a portion of their expenses." [§62.32 Summer work travel, (b)]
- Participant acknowledges they have reviewed, understood and agreed to all the terms of this job agreement.
- Participant understands that Intrax may reject this job offer and therefore may not be allowed to begin employment with this company.
- Participant understands that they are responsible for securing housing on their own if it is not included in this agreement, knowing that Intrax is available to provide support.
- Participant understands that neither the employer nor Intrax can guarantee the terms of this agreement and that their duties and responsibilities are subject to change according to the needs of the employer or other unforeseen circumstances.
- Participant agrees to hold the employer and Intrax harmless for any financial loss incurred by participant as a result of a change in terms of this agreement.
- Participant understands that either they or the employer may terminate the employment relationship at any time with or without prior notice according to applicable employment laws.
- Participant understands that Intrax recommends giving 2-weeks' notice in the event of an early departure from the host company.
- Participant agrees to contact Intrax immediately if they are fired or if they plan to end their employment voluntarily.
- Participant agrees that they will not begin work at a new job until Intrax has approved the job placement and company, understanding that State Department rules require Termination in SEVIS of a participant who starts an unvetted job.

Work Travel Participant Signature_____ **Date** [/ /]
mm dd yyyy

Work Travel Participant Name (Print)_____ **Intrax ID** _____

ตัวอย่างที่ 1

WORK & TRAVEL USA

Employment Offer and Agreement

▸ EMPLOYER SECTION: (TO BE COMPLETED BY BUSINESS OWNER OR AUTHORIZED REPRESENTATIVE)

Position Offered To : from

FIRST NAME | MIDDLE NAME | FAMILY NAME | STUDENT'S COUNTRY

Legal Business Name:

Doing Business As:

Corporate/Main Address:

STREET

CITY | STATE | ZIP

Employment Location:

ADDRESS WHERE STUDENT WILL WORK, IF DIFFERENT FROM ABOVE

CITY | STATE | ZIP

Type of Business: | Website:

Federal Tax ID#: | Worker's Comp Policy: | POLICY NUMBER (IF REQUIRED BY STATE LAW) | CARRIER

Employment Contact:	Business Owner:
NAME	NAME
TITLE	TITLE
PHONE	PHONE
MOBILE	MOBILE
EMAIL	EMAIL

Student Position: | ☐ Yes ☐ No

JOB TITLE | WAGE PER HOUR | TIPPED POSITION? | START DATE (MMDDYYY) | END DATE (MMDDYYY)

Average number of work hours per week: | Are overtime hours available? ☐ Yes ☐ No ☐ Maybe

Total # of international students hired at this location: | Total # of All Employees:

Total # of international students from InterExchange: | Total # hired from other sources:

Which other sponsor companies are you using to provide seasonal help?

What level of English is required for this position? ☐ Beginner ☐ Conversational ☐ Fluent

Please describe job duties:

Please describe any deductions from student paycheck:

Is housing provided ? ☐Yes ☐No | Deposit Amount: | Cost: $ | Per ☐ Week ☐ Month (DURATION)

Approximate # of Students per Room and description of housing:

Is transportation available? ☐Yes ☐No | Distance from job location:

What opportunities will the participant have to experience American culture while in your employ?

IMPORTANT: An InterExchange representative will contact the employer at the place of business to verify employment offer and the information on this agreement.

Without confirmation of this offer and agreement, InterExchange will be unable to provide sponsorship to the prospective employee.

InterExchange, Inc is a designated J-1 Visa sponsor for the U.S. Department of State regulated Summer Work Travel Program (22C.F.R. Part 62). Participant sponsorship is not granted until this Employment Offer and Agreement has been received, reviewed and approved by an authorized InterExchange representative. Continued sponsorship is contingent upon the successful execution of and adherence to this agreement between the employer and named international exchange student. Please be advised that as per U.S. Department of State regulations, a representative of the J-1 Visa program may also contact employers regarding this job offer.

▸ EMPLOYER AND EMPLOYEE SECTION ON NEXT PAGE: Employer and employee must read and sign Page Two

ตัวอย่างที่ 2

EMPLOYER SECTION: (CONTINUED. TO BE COMPLETED BY EMPLOYER)

The undersigned Employer agrees to the following terms and conditions:

I agree to adhere to the goals, objectives, government regulations and sponsor guidelines of the J-1 Summer Work Travel Exchange Visitor Program (22C.F.R. Part 62).

By completing and signing this agreement I affirm that the student named above has been offered temporary employment with the business named herein and that terms stated in this Offer and Agreement are true to the best of my knowledge.

I certify and attest that I am authorized to extend this employment offer to the student on behalf of the company stated herein.

I affirm that my company is none of the following: a staffing or employment agency, home-based, adult entertainment, travelling fair, itinerant concessionaire, chemical pest control, a warehouse, a catalogue/online order distribution center, pedicab, rolling chair or door-to-door sales enterprise; and further, agree that the position does not engage the student in childcare, health/clinical care or domestic services of any kind, require investment of funds for inventory or that are substantially commission-based, require a driver's licenses, require work hours that fall predominantly between 10:00 pm and 6:00 am, is not declared hazardous to youth by the Secretary of Labor at Subpart E of 29 CFR part 570, require sustained physical contact with other people and/or adherence to the Centers for Disease Control and Prevention's Universal Blood and Body Fluid Precautions guidelines (e.g., body piercing, tattooing, massage, manicure), is not involved in gaming and gambling that include direct participation in wagering and/or betting, is not in the North American Industry Classification System's (NAICS) Goods-Producing Industries occupational categories industry sectors 11, 21, 23, 31–33 numbers (set forth at http://www.bls.gov/iag/tgs/iag_index_naics.htm), does not fall within another specific J category (e.g., camp counselor, intern, trainee), or any position that could bring notoriety or disrepute to the U.S. Department of State Exchange Visitor Program.

I affirm that this position is seasonal or temporary in nature, that my company has not experienced layoffs in the past 120 days, does not currently have workers on lockout or on strike and will not displace U.S. workers at the worksite listed on this form and that this position will provide opportunities for regular communication and interaction with U.S. citizens and allow participants to experience U.S. culture.

I understand that InterExchange is the U.S. Department of State designated sponsor of the Summer Work Travel J-1 Visa program and the sponsor may at any time withdraw sponsorship from any participant in the event of non-compliance with the program regulations.

I attest that the relationship between the employer and student will comply with all Federal, State and Local laws regarding employment and occupational health and safety.

I attest that the position is available for the student for the entire employment period stated herein although conditions of employment may change due to unavoidable circumstances beyond my control. I further agree to notify InterExchange immediately if any of the terms of this offer change, if the student leaves or is terminated from the position or suffers any medical, psychological or criminal adverse effect.

I understand that the maximum duration for employment is 4 months (12 months for Australian and New Zealand students) as pertains to the dates stated on the student's DS-2019 form.

I understand that all students participating on the U.S. government regulated Summer Work Travel program are made aware of Federal Minimum Wage laws. I hereby agree to pay international students in accordance with minimum wage standards, but not less than what is customary for U.S. residents holding the same job.

Per IRS Employer Tax Guide and Publication 515, I understand that students on a J-1 Visa are considered non-resident aliens who are not subject to Social Security (FICA), Medicare or Federal Unemployment (FUTA) withholding taxes. I agree to consult a tax professional regarding state unemployment tax exemptions within my state.

I understand that the student will apply for and obtain a Social Security number that may not be available at start of employment. The DS-2019 form and I-94 card together will provide proof of authorization to work.

I agree to obtain advance permission in writing from the student for any payroll deductions or changes to deductions.

I certify that the employer maintains and extends Worker's Compensation coverage to employees if mandated by state law at student's work site.

If I agree to provide or assist in securing housing for the student I agree to provide housing that is safe, appropriate and compliant with all housing codes at reasonable cost and terms. Further, I understand that InterExchange is not responsible for paying housing deposits or costs.

I understand and agree that InterExchange cannot be held liable for the performance of the participant, nor for any civil or criminal liability incurred by the participant (including defense costs). Further, I understand that InterExchange cannot guarantee continuous employment coverage in the event student leaves position or is terminated.

I will indemnify and hold InterExchange harmless against any claims, liability, damages or costs incurred by reason of any act, error or omission of the employer or its agents.

I agree that any controversy, dispute or claim arising out of or in connection with this agreement, the relationship of the parties, or its interpretation, performance or nonperformance, or any breach thereof shall be determined solely in arbitration conducted in New York, NY in accordance with the then existing rules of the American Arbitration Association.

The U.S. Department of State Summer Work Travel regulations can be found by visiting the following website: j1visa.state.gov/wp-content/uploads/2012/05/2012- swt-ifr.pdf

SIGNATURE OF AUTHORIZED COMPANY REPRESENTATIVE

Upon completion please return this form and any accompanying paperwork to the student. InterExchange must receive the completed Agreement from the student as part of their sponsorship application. InterExchange will contact you to obtain and verify your Federal Tax ID (EIN), a copy of the cover page/deck sheet of your workers' compensation policy and a copy of your business license or proof of current registration with the city or state in which your business is located.

NAME OF EMPLOYER (PRINT)	TITLE	SIGNATURE	DATE (MM/DD/YYYY)

EMPLOYEE SECTION: (TO BE COMPLETED BY STUDENT SEEKING J-1 VISA SPONSORSHIP)

STUDENT Terms

I hereby acknowledge that I have reviewed, understand and agree to all the terms of this job offer.

I understand that InterExchange may find this job offer unacceptable and I will not be allowed to pursue employment with this company.

I agree to work 4 months or less in total (12 months for Australian and New Zealand students), and until the last date stated above.

I understand that neither my employer nor InterExchange can guarantee the terms of this offer and that my duties and responsibilities are subject to change according to the needs of the employer or other unforeseen circumstances. I understand that the average number of hours per week is an estimate and is subject to change according to the needs of the employer.

I agree to hold my employer and InterExchange harmless for any financial loss sustained by me as a result of the change in terms of this employment offer. I understand that either I or my employer may terminate the employment relationship at any time with or without prior notice according to applicable employment laws.

I agree to notify InterExchange immediately if I am terminated from this position.

I further understand that failure to notify InterExchange of any change of employment or housing within one week may result in automatic termination from the program.

I understand that I must inform InterExchange of my intention to leave this employer and will not begin work at a new job prior to verification and consent by InterExchange.

I understand that I may be responsible for securing housing on my own before or upon arrival if it has not been included in this offer.

I have read, understand and agree to the paycheck deductions and further understand they may be subject to change. Further I understand that a separate agreement may be required for housing and transportation if provided by the employer.

I understand that it may take up to two weeks to receive my first paycheck and have adequate funds to support myself during this time.

In addition, by signing below, I am acknowledging that I have found this job through my own means and have not purchased this job offer from a third party.

SIGNATURE OF EMPLOYEE/STUDENT

NAME OF EMPLOYEE (PRINT)	SIGNATURE	DATE (MM/DD/YYYY)

NAME OF LOCAL AGENT	NAME OF UNIVERSITY

ตัวอย่างที่ 2

WORK & TRAVEL USA

JOB OFFER

A Cultural Exchange Program - Summer 2016

EMPLOYER INFORMATION (ALL FIELDS REQUIRED. Workers' compensation and business license documentation will be required by email or fax for processing.)

Company name: Phone:

d/b/a (if applicable): Fax:

Street: TaxID/EIN:

City: State: Zip: Website:

Workers' Comp (WC) Provider: WC Policy #:

We agree to provide proof of worker's compensation insurance (or exemption from requirement) and business license as part of the vetting and approval process. ☐ Yes ☐ No

Note: For the business license requirement, a qualifying document is typically a certificate/permit/license issued by the state, county, or city, which authorizes you to conduct business and is renewed on an annual basis. For any questions regarding qualifying documents, please call our dedicated toll-free employer line at 866-351-9949.

What does your company do:

Worksite address (if different from above) Street:

City: State: Zip:

Nearest major city: Distance to nearest major city:

Total number of international students at this location: Total number of all employees at this location:

Which other J-1 sponsor companies are you using to provide seasonal help?

Offer made to (student name):

Dates of employment (DD/MM/YYYY): Maximum of four (4) months From: To:

☐ We have previously employed this Exchange Visitor. Name of Previous Sponsor:

Supervisor's name: Supervisor's title:

Supervisor's phone: Supervisor's email: Off-season phone:

JOB INFORMATION

Student job title: Is this a seasonal position? ☐ Yes ☐ No

Please describe the seasonal nature of this position:

Job description:

Wage per hour: Tips? ☐ Yes ☐ No Estimated weekly wage including tips:

Average number of hours per week: Is an end-of-season bonus available? ☐ Yes ☐ No

If yes, please provide details:

Overtime required? ☐ Yes ☐ No Overtime available? ☐ Yes ☐ No Overtime wage per hour:

State minimum wage per hour (if greater than federal): Wage pay schedule: ☐ Weekly ☐ Bi-weekly ☐ Monthly

Are meals provided during shift? ☐ Yes ☐ No Cost to student for meals? ☐ Yes ☐ No Estimated cost of meals:

Additional Wage Provisions/Deductions: Identify any training costs, equipment or uniform fees, or additional paycheck deductions.

Supplies required: Identify any uniforms, supplies, or equipment the student must supply.

What opportunities will the participant have to experience U.S. culture locally or through the workplace?

HOUSING INFORMATION

Does employer provide housing? ☐ Yes ☐ No Type of housing (house/hotel/etc.):

Housing address:

Cost of housing per week: Estimated cost of utilities: Housing deposit:

Is housing furnished? ☐ Yes ☐ No How many people share a house? How many people share a room?

Distance from job site: Transportation provided: ☐ Yes ☐ No Cost of transportation:

Estimated commute time: Type of transportation:

If housing not provided, will you assist participant in finding house? ☐ Yes ☐ No

Other housing recommendations:

Distance from job site: Estimated cost of housing: Estimated cost of transportation:

ตัวอย่างที่ 3

WORK & TRAVEL USA

JOB OFFER

A Cultural Exchange Program - Summer 2016

EMPLOYER SECTION

TERMS AND CONDITIONS

The undersigned Employer agrees to the following conditions:

- I am an authorized representative of the company named on this document with authority to enter into this agreement.
- We acknowledge the aims and objectives of the CIEE Work & Travel USA program as a U.S. Department of State authorized Exchange Visitor Program, with the purposes of providing cultural exchange opportunities to qualified foreign students, and advancing the public diplomacy goals of the United States.
- We understand that the J-1 Exchange Visitor Program is intended to provide educational and cultural exchanges and thus agree to provide at least one cultural exchange opportunity to participants at our location for each hiring season.
- We will adhere to all applicable regulatory provisions that govern this program, and all CIEE policies which relate thereto.
- We warrant that the relationship between the employer and student will comply with all Federal, State and Local laws regarding employment and occupational health and safety.
- I understand that federal statutes such as Title VII of the Civil Rights Act of 1984, the Immigration Reform Act of 1986 and the Immigration and Nationality Act, as well as a large number of state statutes prohibit discrimination in the hiring of foreign nationals. This means that in virtually all cases, it is illegal for an employer and for a sponsor such as CIEE to engage in discrimination based on national origin, gender, race, religion, etc.
- The salary and other terms of employment meet or exceed all federal, state, and local minimum wage and overtime requirements and, to my knowledge, are commensurate with those of our U.S. employees.
- This participant will be covered by Worker's Compensation insurance or we are exempt by state law from this requirement.
- This participant will be an employee, not an independent contractor.
- I understand that participants may undertake a period of employment of no more than four months.
- The job we are offering is the result of a one-time occurrence, a peak seasonal need, or an intermittent need and will not displace year-round positions for American workers.
- I understand that hiring year-round for non-seasonal positions is inconsistent with the intent of the Summer Work Travel program. I have disclosed to CIEE our seasonal hiring needs and the full-range of our use of J-1 programs through any sponsor.
- I understand that we are not permitted to employ J-1 Summer Work Travel participants if we have experienced layoffs within 120 days of the participant's employment, and/or if we currently have workers on lockout or on strike. We agree to notify CIEE immediately should these situations occur at our company prior to the end of this participant's employment.
- Neither we nor I have accepted compensation from any party in return for offering this job.
- We have fully explained the terms of employment and job details to this participant.
- I understand that the Department of State requires CIEE to vet all potential host employers according to the regulations of the J-1 Summer Work Travel Program.
- We understand that this job offer is not valid until vetted and approved by CIEE, and I agree to cooperate with CIEE in this process.
- We agree to provide proof of worker's compensation insurance (or exemption from requirement) and business license as part of the vetting and approval process.
- If our job offer includes housing, the housing we provide will meet all applicable local laws and regulations, including those with respect to ventilation, utilities, and occupancy rates.
- We further attest that any wage deductions we will take to cover the cost of employee housing does not violate the Fair Labor Standards Act regulations set forth at 29.CFR.531. We further agree to obtain advance permission in writing from the student for any payroll deductions or changes in deductions.
- We understand that CIEE is responsible for maintaining contact with participants throughout their program.
- I understand that I may view all fees charged to CIEE participants by visiting http://www.ciee.org/hire/fees.
- We agree to notify CIEE of participant arrivals, failure of any participant to arrive as expected, performance issues, significant changes to employment terms, if any participant leaves before his/her scheduled end date, any emergency involving participants, or any situation that impacts the welfare of participants.
- The job we are offering is not listed as prohibited by CIEE in the link detailed below — http://www.ciee.org/hire/work/regulations/prohibited-jobs.aspx
- We understand that the student will apply for and obtain a Social Security number that may not be available at the start of employment. The DS-2019 Form and I-94 card together will serve as proof of authorization to work.
- We agree to comply with J-1 Summer Work Travel program regulations, as set forth in 22 CFR 62.32, available through the U.S. Department of State's J-1 website (http://j1visa.state.gov/sponsors/current/regulations-compliance/), or notify CIEE immediately of our inability to do so.
- We will indemnify and hold CIEE harmless against any claims, liability, damages, or costs incurred by reason of any act, error or omission of the employer or its agents.

Name of person completing this form: Title:

Signature: Date (DD/MM/YYYY):

PARTICIPANT SECTION

Name: Atlas ID:

Email address: Phone:

CIEE Representative: Country of residence:

TERMS AND CONDITIONS

By signing below, I indicate my understanding and agreement with the following terms:

- This job offer is not valid until vetted and approved by CIEE. I understand that CIEE is responsible for vetting employment for program participants and reserves the right to deny any job offer according to the current and/or anticipated rules, regulations, and intent of the J-1 Summer Work Travel program.
- Any position offered to me is not a firm, irrevocable offer and may be revoked at any time before I commence employment.
- In the event that the employer revokes this offer, CIEE will assist me in my effort to find alternative employment, but CIEE makes no guarantee that its effort will be successful.
- I will be an employee-at-will, and my employment relationship may be terminated at any time for any reason as permitted by law by the employer.
- I fully understand the job offered above. I have reviewed all information related to this position, as provided to me by the employer, CIEE and/or CIEE Representative.
- I understand that neither the employer nor CIEE can guarantee the terms of this agreement and that my hours, duties, and housing are subject to change.
- I will report to the employer listed above within five days of my arrival in the United States.
- I will work for a period that will not exceed the end date on my DS-2019 Form.
- I will adhere to all CIEE and CIEE Representative rules regarding employment and program participation, including the Terms and Conditions/Participant Declaration that forms part of my program application.
- Once I have accepted this job, I am committed to stay at this place of employment for the duration of the program. If I wish to change employers, I must receive permission from both CIEE and my CIEE Representative prior to doing so.
- Should I change jobs without receiving prior permission from CIEE and my CIEE Representative, or if I violate other CIEE rules, CIEE may terminate its sponsorship of me and I will be required to return home. I also understand that such termination may prevent me from receiving future U.S. visas.
- I agree to adhere to all federal, state and local laws. If I do not do so CIEE may terminate its sponsorship of me and I will be required to return home. I also understand that such termination may prevent me from receiving future U.S. visas.

Signature:

Date:

ตัวอย่างที่ 3

2016 Work and Travel Employment Verification (EV)

PARTICIPANT INFORMATION

J-1 Participant First Name	J-1 Participant Last Name	Gender Female Male

HOST COMPANY INFORMATION

Legal Business Name (*MUST provide copy of business license*)			Workers Comp Provider (*MUST provide copy of workers comp declaration sheet*)	
Doing Business As (DBA) or Trading Name			Workers Comp Policy #	
Federal Tax ID # (EIN)			Host Company Website	
Worksite Address (*address where participant will work*)			Name and job title of person authorized to hire Participant	
City	State	Zip	Email	Telephone Number
Worksite Telephone Number	Off-season Phone Number		Name and job title of worksite supervisor	
Fax Number	Skype ID		Email	Telephone Number

JOB INFORMATION

Job Title	
Job Start Date (mm/dd/yy)	Job End Date (mm/dd/yy)
Flexible Start Date Yes No	Flexible End Date Yes No
If yes, describe flexibility	If yes, describe flexibility
Estimated work hours per week **From** (low) **To** (high)	Estimated # of work days per week
ATTENTION: *Although the Host Company agrees to make a good-faith effort to provide the hours listed on this EV, it is understood that actual hours can change based on business needs , Participant performance, weather, natural disasters, etc.*	
Hourly Wage $	Pay Frequency
Tips Available Yes No Maybe	Estimated tips per shift $0 - $
Are overtime opportunities available Yes No Maybe	Overtime Rate $
Is there a training period Yes No	Hourly wage during training period $ per hour
If there is a training period, describe number of days, hours per day, etc.	
Describe any initial costs Participant may incur upon arrival (e.g., training, uniforms, etc.)	
Describe any regular payroll deductions (e.g., rent, transportation, meals)	
ATTENTION: *Any payroll deductions must be agreed upon in writing by Participant (separate to this EV), and must be itemized on Participant's pay-stubs*	
If a meal plan is available at Host Company, please describe (e.g., cost, frequency)	
Schedule allows for secondary jobs Yes No	
ATTENTION: *All secondary jobs must be vetted and authorized by CICD prior to the beginning of employment*	
Level of English required for this job Beginner Intermediate Advanced Native Speaker	
W4 and W2 forms will be completed (Note: 1099 contracts are not permitted) Yes No	
Participants and U.S. staff receive the same pay for the same job position Yes No	
Drug/substance test required? Yes No	If yes, describe
Additional information such as an employee handbook attached or provided separately Yes No	

JOB DETAILS AND WORKPLACE ENVIRONMENT

Job description, i.e., expectations, requirements, duties, physical demands (e.g., lifting, standing, repetitive motions, hot cooking surfaces, using cleaning products, wearing latex gloves, walk-in refrigerators/freezers), quotas that participants must meet and if specific skills or experience is required

Describe workplace environment (e.g., inside, outside, hot , sunny, cold, noisy)

List multiple worksite addresses (if applicable)

Describe uniform / dress code / grooming standards / prohibited personal effects (e.g., visible piercings, tattoos, etc.)

Describe the surrounding community (e.g., rural, urban, resort)

List cultural activities and events you will recommend to participants and/or will be organizing (e.g., museums, company outings, festivals, historic sites, etc.)

IMPORTANT SOCIAL SECURITY AND E-VERIFY INFORMATION

Please indicate what delay, if any, Participant can expect in relation to his/her Social Security Number (SSN) and E-Verify. **Check all that apply**:

- Participant can begin work, only after receiving SSN
- Participant can begin work, but will not get paid, before receiving SSN
- Participant can begin work, and get paid, only after applying for SSN
- Participant can begin work, and get paid, regardless of SSN status

- E-Verify required by Host Company

(Note: *E-Verify process could cause delay in issuance of 1st paycheck to Participant*)

e-signatures not accepted		*e-signatures not accepted*	
Signature of J-1 Participant	**Date**	**Signature of Authorized Host Company Representative**	**Date**

ตัวอย่างที่ 4

HOUSING INFORMATION

Is housing prearranged by Host Company or its representatives Yes, housing is arranged by Host Company No, Participant must find their own housing Maybe, assistance available, but housing is not guaranteed	Describe type of housing (e.g., house, apartment, dorm-style, motel, etc.), and list provided amenities (e.g. does housing have bunk-beds, double beds, air mattresses; does it include bedding, towels, heating/air conditioning, kitchen supplies, microwave, refrigerator, stove/oven, table/chairs, Internet, laundry facilities)		
If yes: Is Participant required to stay at provided housing Yes No			
Is Participant required to sign a housing agreement Yes No *If yes, please provide copy of the Housing Agreement to CICD*			
Name of Housing Contact	Approximate # of people per room		Approximate # of people per house/apt
Housing Contact Telephone	Is housing furnished Yes No	Housing has full kitchen Yes No	Does each Participant have his/her own bed Yes No
Housing Contact Email	Distance to amenities (e.g., stores, restaurants)		Distance to town or city center

HOUSING COST DETAILS (i.e., RENT)		HOUSING DEPOSIT DETAILS		
Cost of Rent $ per	Estimated cost for utilities if NOT included in rent $	Deposit Required Yes No	Deposit Amount $	Refundable deposit amount $
Rent includes Internet Water Electricity Phone Cable TV Sewage	How is rent collected and at what frequency	When is the deposit refunded	For what reasons will a deposit NOT be refunded	

TRANSPORTATION

Transportation to and from worksite is provided Yes No	Transportation to Social Security office provided Yes No		
Cost of Provided Transportation $ per	Cost of Social Security transportation $ per		
Name, phone, and email of transportation provider			
Other methods to get to worksite or amenities Bus Shuttle Train Other: Bike Walking Taxi	Participant can safely walk or bike to work on sidewalks or bike lanes Yes No		
Distance from housing to Worksite	Additional transportation information		

ARRIVAL INFORMATION

Nearest Major Airport	Nearest Train and/or Bus Station		
Airport, bus or train station pick-up provided at arrival Yes No	Cost of pick-up services $		
Name, phone, and email of pick-up provider			
Does pick-up need to be arranged in advance of arrival Yes No	If yes, please describe		
Additional arrival information			

PARTICIPANT AGREEMENT

I, the Participant, have read and fully understand this 2 page agreement, confirm, agree with and accept all of these terms and conditions:

1. To work for the Host Company for the time period described to the best of my ability.

2. To give immediate written notification to CICD should I or the Host Company alter the dates of employment or terminate the employment for any reason.

3. That I cannot, under any circumstances, begin to work for any employer (including the one listed on this EV) until CICD has completed its vetting process with that company. I understand that failure to comply with this rule can result in program termination.

4. That I have received adequate and appropriate pre-arrival information from my local agency and CICD to prepare me for this program and I have read all provided materials.

5. If I have any questions or concerns about any housing contracts (or any other matters before or during the program) I shall immediate contact CICD *before* signing any contract(s), as it is my responsibility to do so.

6. That failure to comply with enumerated program regulations (e.g., checking in with CICD upon arrival, responding to monthly monitoring, reporting changes of residence, not starting work at unverified jobs, responding to CICD monthly outreach/monitoring efforts, etc.) can result in program termination.

7. That my job duties and responsibilities may vary and that my employment is "at will" and can be ended at any time and for any reason by either myself or HC.

8. That this Employment Verification in no way constitutes an employment or staffing contract between CICD and Participant.

9. That the actual hours I may work per week can vary greatly depending on the host company's local business economy and other factors such as broken equipment, bad weather, poor performance, my own violations of company policy, natural disasters etc.

10. That all information disclosed to me by CICD and/or its partners and representatives regarding this job offer shall be deemed confidential, not shared with non-CICD-affiliated entities, and used only for the purposes of CICD sponsorship of my program.

11. Not to use this EV for any purposes not authorized by CICD, disclose it to others, or fraudulently use a DS-2019 form.

Hold Harmless: By signing below I understand, confirm and accept that: I shall participate in accordance with the rules and expectations of the SWT program; CICD cannot guarantee or assure that there will not be problems or challenges which may lead to changes in my program, my expulsion, firing, dismissal or termination of my program. I understand termination is at the sole judgment and discretion of CICD. CICD is my J-1 visa Sponsor organization and can in no way be construed to be my employer. The Host Company named in this contract is my employer for the duration of the agreed-upon employment. I do hereby promise, undertake and guarantee to hold CICD harmless and to indemnify CICD and all other persons connected with the Work and Travel program from all liabilities, claims, actions, damages, expenses and losses of any nature whatsoever that I may cause or be caused by any aspect of the program or any other person(s) connected with the program.

e-signatures not accepted

Signature of J-1 Participant **Date**

HOST COMPANY AGREEMENT

As the authorized representative of the Host Company detailed in this EV, I hereby understand, certify and agree that:

1. Host Company (HC) Verification: HC authorized representative has reviewed program information in this and other CICD Work and Travel documents, including the *Host Company Application and Agreement*; all of the information provided by HC is true and accurate; HC offers the Participant the herein-described employment.

2. Host Company Responsibilities: participants shall not be threatened with program termination or deportation; HC shall notify CICD promptly when: Participants arrive at the work site(s) at onset of program; if there are any changes in job placements before or during the Participants' programs, if Participants are not meeting the requirements of their job placements, if Participants leave their positions prior to planned departures; in the event of any emergency or any situations that may impact health, safety, or welfare

3. Arbitration and Choice of Law: Any unsolvable dispute or disagreement that may arise from this Employment Verification shall be referred to a single arbiter agreed upon by the parties, or if no single arbiter can be agreed upon, an arbiter or arbiters shall be selected in accordance with the rules of the American Arbitration Association. Choice of Law: and that all disputes arising from this document shall be governed by and resolved in accordance with the laws of the State of Washington, USA. No other law shall be applicable. Any lawsuit in connection with this document in any manner may only be brought in King County, Washington, USA.

4. Hold Harmless: CICD cannot guarantee or ensure that there may not be problems or challenges which may lead to the expulsion, firing, dismissal or termination of the Participant's program participation at the sole judgment and discretion of CICD; CICD is the visa Sponsor organization and can in no way be construed to be the employer of the Work and Travel Participant in the U.S.; The HC is the employer for the duration of the agreed-upon employment, and does hereby promise, undertake and guarantee to hold harmless and to indemnify CICD and all other persons connected with the Work and Travel program from all liabilities, claims, actions, damages, expenses and losses of any nature whatsoever caused by or arising from any aspect of the program (e.g. damages caused by Participant) and all other persons connected with the program.

5. Temporary Position: The HC is offering only temporary or seasonal employment of its own free will to the Participant, and has not received compensation or incentives.

6. Verify participant dates: Obtain copy of participant's DS 2019 form upon arrival. J-1 participants are legally authorized to work within the dates listed on their DS 2019 form. Contact CICD to ensure that participant's program is in good-standing.

7. The primary purpose of the J-1 Work and Travel program is cultural exchange. Host Company will strive to actively organize cultural activities and events for program Participants, encourage them to participate, and send updates to CICD.

e-signatures not accepted

Signature of Authorized Host Company Representative **Date**

ตัวอย่างที่ 4

CCI Greenheart Work & Travel Program: Self-Arranged Job Offer Letter to Employers Regarding Self-Arranged Job Offers

Dear CCI Greenheart Host Organization,

CCI Greenheart is a not for profit organization designated by the **US Department of State** as a sponsor of the J1 Summer Work and Travel (SWT) visa program (designation number P-3-05807). We are responsible for the whereabouts and well-bring of all participants under our sponsorship during their time in the United States.

The information provided on the **CCI Greenheart Self-Arranged Job Offer** (**SAJO**) details aspects of your business and the job details specific to each participant you have agreed to hire. All fields of the SAJO are required to be completed and CCI Greenheart staff will contact you by phone to confirm these details once we receive the SAJO. **Participants are prohibited from starting work prior to CCI Greenhearts approval of the placement.**

In addition to confirming job details, CCI Greenheart is also required to ask questions regarding your business to ensure your company meets the requirements of the J1 Summer Work and Travel Program (SWT). Companies are considered appropriate if they meet the below criteria:

- Positions are seasonal or temporary and this can be proven with documentation. Seasonality means your business has a "peak season" where your sales/business increases. Temporary would be a one-time occurrence where you have a need for extra employees.
- Positions include significant interaction with Americans, including speaking English while on the job, and are not on the list of prohibited positions: **http://www.cci-exchange.com/work-travel-regulations/**
- Positions do not displace American workers, the company has not experienced layoffs for the past 120 days, and does not have workers currently on lockout or strike
- Location of business offers safe, convenient and reasonably priced housing and transportation options and opportunities for cultural activities and community engagement. As an employer of J1 SWT participants, you are expected to assist participants in engaging in the community and participating in cultural events. This can be anything from arranging trips to local sites to hosting dinners/parties for employees.
- Position provides sufficient income for day-to-day living and **does not** require J1s to work hours predominantly between 10pm and 6am

CCI Greenheart must also receive 2 documents: the information page of your **Workers' Compensation rider** that proves coverage (must include your business name and address where the participants are working, insurance company name, policy number, and dates the policy is valid) and a copy of your **Business License** (any kind of official license or permit for your business should do) proving your business is legal to do business in its location (the actual worksite where the participant(s) will be working). **Department of State regulations** require visa sponsors to collect these documents and they must be current. If you are not required to have any licenses or permits, we can research your business on the state's Secretary of State website to ensure you are Active or In Good Standing. If you are not required to have Workers' Compensation, we do not require a document, but would need an explanation and/or proof of the exemption.

Verification of the SAJO and business details ensures that all participants under CCI Greenheart sponsorship are legally employed by a respectable business and receiving adequate wages and employment conditions as described on the contract. The agreement terms of the SAJO can be found in more detail by going to the link above your signature field. Once you are approved by CCI Greenheart, you will receive log-in information to a CCI Online Account. As a host employer for J1 SWT participants, you are required to notify CCI Greenheart of the following:

- When each participant arrives to you
- If any participant fails to arrive, leaves early for any reason (including being fired) or if any job condition changes
- If there is any emergency situation involving the participant(s)

Please note that while J1 participants are to be treated the same as American employees, they are exempt from paying Social Security, Unemployment, Medicare, and FICA taxes. Feel free to reference the Resources section in your CCI Online account for more details on this.

If you have any questions or concerns regarding the SAJO, other CCI Greenheart program requirements, or about our program in general, please contact CCI Greenheart at 866-684-9675. Thank you for your time and cooperation and best of luck for a successful season!

Best Regards,
The Work and Travel Staff

ตัวอย่างที่ 5

CCI Greenheart Work & Travel Program: Self-Arranged Job Offer

All participants finding their own job must complete this job offer, including required signatures, and return the first page to CCI Greenheart. If completed by the employer, this form should be sent directly to the participant. ALL participant jobs must be confirmed by CCI Greenheart PRIOR to starting work.

EMPLOYER INFORMATION

Parent Company Name		"DBA" Business Name	
Website		Tax ID / FEIN#	Total # of Employees / # of International Staff
Primary Business Address City State Zip		Work site Address, if different from Primary Address (no PO Boxes!) City State Zip	
Name of person extending this job offer		Name of supervisor assigned to participant	
Title	Email	Title	Email
Telephone (MUST be worksite #)	Mobile/Off-season Phone		
Company Activities			

JOB DESCRIPTION

Job Title		Job is valid FROM	Job is valid TO
Description of general job duties		Identify any uniforms, safety equipment, etc., participant must provide:	
Estimated # of hours/week (min 32 average)	Number of days / week	Est. cost of uniforms, equipment, etc.	
Hourly wage (not including tips)	Pay frequency (how often paycheck rec'd)	Overtime availability	Overtime wage

YES, I PROVIDE HOUSING (EMPLOYER) *(it is best practice for employers who do not provide housing to assist with housing & transportation leads.)*

Notice: housing must be safe, reliable, convenient, and in accordance with all local laws/ordinances

Deposit Required? Yes No	Deposit Amount	Housing cost / month	Are costs deducted from paycheck? Yes No
# of bedrooms	# of tenants per room	total # of tenants in unit	
Distance from housing to job site	Is transportation available? Yes No	Utilities included in rent	Utilities, NOT included in rent
Kind of transportation from housing to job	COST of transportation from housing to job		Utilities COST, not included in rent

EMPLOYER AGREEMENT

The CCI Greenheart (CCI-GH herein) is a U.S. Department of State Designated Work and Travel Program sponsor. This document serves as an employment agreement between the business and the WT participant named on the CCI-GH job offer. This agreement is not valid until CCI-GH has fully screened, vetted, and approved the organization named in the CCI-GH job offer. For purposes of this agreement, "WT participant" refers to the foreign participant entering the U.S. temporarily, under CCI-GH's J-1 Summer Work Travel visa sponsorship. Continued sponsorship and cooperation is contingent upon adherence to all CCI-GH program rules and U.S. Department of State Summer Work Travel regulations (22 C.F.R. Part 62). CCI-GH cannot be held responsible for the actions of participants under CCI-GH sponsorship, including employment performance and workplace suitability, nor any liabilities created, assumed, or incurred by the participants. By signing this agreement, and as an authorized representative of my business, I agree to the Employer Placement/Housing terms of agreement found here: *https://docs.cci-exchange.com/work-programs/swt/placement-agreement-employer*

Business Representative's Name (Please print): TITLE:

Business Representative's Signature: DATE:

PARTICIPANT AGREEMENT

By signing this agreement, I hereby confirm that I have read and agree to all terms of the PARTICIPANT TERMS AND CONDITIONS submitted with my application. I agree to the Participant Placement/Housing terms of agreement found here: *https://docs.cci-exchange.com/work-programs/swt/placement-agreement-participant*

FIRST NAME (Please print): LAST NAME: CCI ID#:

Participant's signature of acceptance: DATE:

If your Employer does NOT provide housing

If your employer does not provide housing for you, you are required to explain your plan for finding suitable housing. What is your housing address in the USA? If not known, please explain your plan to find housing here. Be specific!:

ตัวอย่างที่ 5

ภาคผนวก ข

คำถามสัมภาษณ์

คำถามสัมภาษณ์

1. กรมการกงสุลมีขั้นตอนการตรวจสอบและคัดกรองนักศึกษาซึ่งเข้าร่วมโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนในการอนุญาตให้เดินทางไปสหรัฐอเมริกาหรือไม่
2. กรมการกงสุลมีอำนาจในการตรวจสอบหรือให้คำรับรองในการดำเนินธุรกิจของบริษัทตัวแทนในประเทศไทยรวมถึงข้อความในเอกสารที่ใช้ในการโฆษณาและการทำสัญญาหรือไม่
3. เมื่อเดินทางไปต่างประเทศแล้ว กรมการกงสุลมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลและคุ้มครองนักศึกษาไทยที่เดินทางไปสหรัฐอเมริกาผ่านโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนอย่างไรบ้าง
4. กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็นในการแก้ไขปัญหาในโครงการทำงานและท่องเที่ยวภาคฤดูร้อนอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายเสฏฐพงษ์ ไทพาณิชย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2555 ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ พ.ศ. 2557 เนติบัณฑิต สมัยที่ 67

DPU